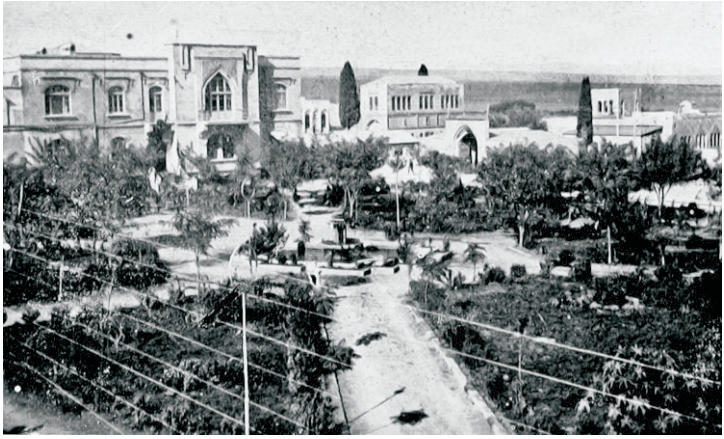

Urfa URAY OTELİ

(Tarihi Roman)

M. Fuat KÜRKÇÜOĞLU

Birinci Basım
Ağustos 2019

ISBN NO:
…….

Görsel Yönetmen
Mustafa AKGÜL

Tashih
Selahattin E. GÜLER

Basım Yeri
Elif Matbaası / 0414 314 14 68
Sertifika No: 15590

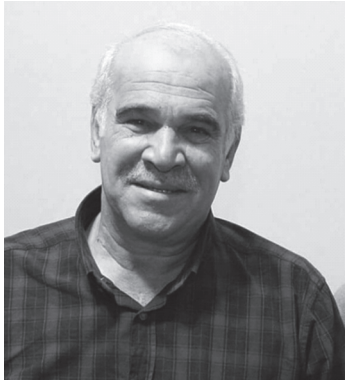

M. Fuat KÜRKÇÜOĞLU

1950 yılında Urfa'da doğdu. İlk, orta ve lise ile Öğretmen Okulu'nu memleketinde okudu. 1969 yılında öğretmenliğe başladı. Urfa'nın değişik okullarında 25 yıl mesleğini sürdürdükten sonra 1995 yılında emekliye ayrıldı.

İlkokul sıralarında resme, müziğe, şiire karşı yeteneği ve sevgisi vardı. Bu merakı ortaokul ve lise yıllarında da artarak devam etti. Emekli olduktan sonra resim çalışmalarına hız verdi. Boş zamanlarında sulu boya, guaş ve yağlıboya resim çalışmaya başladı.

Lise ve daha sonraki yıllarda resim çalışmalarının yanı sıra Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği alanlarında beste çalışmaları da yapmaktaydı. Bestelediği ezgiler çeşitli sanatçılar tarafından icra edilmiş olup 2015 Yılında "ELFED" Elâzığ Dernekler Federasyonu'nun düzenlediği "Elâzığ, Harput Konulu Beste Yarışması'nda ikincilik, 2016 yılında da "ŞURKAV" Şanlıurfa Kültür Sanat Eğitim Vakfı'nca düzenlenen "Urfa Konulu Beste Yarışması'nda da mansiyon ödülüne layık görüldü. Anne konulu üç bestesi, TRT ses sanatçısı ve araştırmacı Salih Turhan'ın hazırladığı Türkü-Şarkı ve Şiirlerde "ANA-EVLAT YÜREĞİ" adlı kitabında yayınlandı. (2016)

Şiir yazmaya lise yıllarında başladı. 1985 yılında Urfa Belediyesi'nin düzenlediği ***"Urfa'nın Kurtuluşu"*** konulu şiir yarışmasında üçüncülük ödülü aldı. Urfa ile ilgili olarak yazdığı ***"Nostalji"*** başlıklı şiiri çok beğenildi.

2008 yılından itibaren çeşitli mahalli gazetelerde kültür sanat ağırlıklı köşe yazıları yazdı. Urfa kültürüne yönelik araştırmalar yapmakta ve birkaç kitap üzerinde çalışmaktadır.

Yayınlanmış olan eserleri şunlardır:

1. ***Çiğköfte Tadında Şiirler.*** (2010)
2. ***Çapıt Top. (1950'li Yıllarda Urfa'da Hayat).*** (2018)

“Romandaki kişiler yaşamış insanların hayatlarından esinlenerek kurgulanmıştır.”

***

Romanda Geçen Urfa Ağzındaki Harflerin Okunuş Şekilleri:

Ḫ-ḫ: Ḫuva-Baḫmaḫ-Ḫetırlemaḫ-Ḫain
Ḥ-ḥ: Seḥen-Seḥer-Süraḥi-Ḥeyat
É-é: Éyyı-Meḥé-Nené-Béle
ʿ-ʿ: ʿeyze-ʿelleʿem-ʿeyıp-ʿemmı
Ḳ-ḳ: Ḳullétan-Ḳerıp-Ḳelp-Ḳaymaḫ

BİRİNCİ BÖLÜM

Melih, İstanbul Fatih'te doğmuş fakir bir ailenin tek çocuğuydu. Babasının işlerinin ters gitmesi aile mutluluklarını gölgelemekteydi. Melih zaman zaman evde sert tartışmalara tanık oluyor ve üzülüyordu. Çareyi içkide arayan babası eve geç saatlerde geliyor, öğlen saatlerine kadar da uyuyordu. Uyandığında ise komşularını bile çileden çıkaracak kavgalar başlıyor, kendisi ve annesi zaman zaman aşırı şiddete maruz kalıyordu. Bu tartışmalar sarsma, hırpalama, sopa ile dövme şeklinde olmakla kalmıyor, bazen de bıçakla tehdit edildikleri anlar bile oluyordu. Bu kavgalar çoğu zaman yemek masasında patlak veriyordu. Artık karı kocanın geçmişe dair paylaşacak hiçbir şeyleri kalmamıştı. Birbirlerine hayatı dar etmek anlamında ellerinden ne geliyorsa yapıyorlardı. Yıllar boyu sürüp giden bu olumsuzluklardan en çok etkilenen, evin tek çocuğu Melih'ti. Böyle bir ortamda büyüyen Melih zaman zaman evi terk etmeyi düşünse de bu gücü bir türlü kendinde bulamıyordu. Huzursuzluk, mutsuzluk, öz güven eksikliği gibi birçok psikolojik sorunla birlikte yaşamak zorundaydı.

Evde yemek yapacak bir şeylerin olmadığı zamanlarda birkaç öğünü kuru ekmekle geçirdikleri günler oluyordu. Bunun farkında olan komşular kendilerine zaman zaman yardımda bulunuyorlardı. Bakkal olan komşuları sırf iyilik olsun diye Melih'in yanında çalışmasını istemiş, karşılığın-

da ise kendilerine erzak vermeyi düşünmüştü. Melih ve annesi de bu teklifi kabul etmişlerdi. Artık az çok evlerinde tencere kaynıyor, karınları doyuyordu.

Melih bütün bu olumsuzluklara rağmen sabahları okula gidiyor, sonrasında ise geç saatlere kadar dükkânda çalışıyordu. Yine bir gece geç saatlerde eve gelen babası annesine saldırmış, Melih'in gözleri önünde onu birkaç yerinden yaralamıştı. Komşular tarafından hastaneye kaldırılan kadın on gün kadar tedavi gördükten sonra ailesi tarafından hastaneden alınarak baba evine götürülmüştü.

Bunun üzerine Melih babasını terk ederek annesinin yanına sığınmıştı. Baba, oğlunun ve eşinin eve dönmesi için kayınpederinin evine birkaç defa baskınlar yaparak tehditler savurmuş, sonunda zorla da olsa Melih'i yanına almayı başarmıştı.

Melih artık evde tek başınaydı. Bu hayata iki yıl dayanan Melih sonunda çareyi amcasına sığınmakta bulmuştu. Amcası Salih iyi kalpli, merhametli bir insandı. Erkek çocukları olmadığından amcası ve yengesi Melih'i öz evlatları gibi severlerdi.

...

Yalnız kalan baba bir de hastalıklarla mücadele etmeye başlamıştı. Canının derdine düşmüş; öyle ki evden de çıkamaz hale gelmişti.

Bir sabah cansız bedenini sokak kapısı önünde buldular. Melih babasının ölümüne hiç mi hiç üzülmemişti. Çünkü ondan çok çekmiş, çok işkence görmüştü. Melih az da olsa amcasının evinde yakaladığı sıcaklığı kaybetmek istemediğinden annesine bile dönmek istemiyordu. Amcasında kal-

mayı tercih etti. Melih hem okuluna devam ediyor, hem de boş zamanlarında nalbur dükkânında amcasına yardım ediyordu.

Melih amcasına daha fazla yük olmama adına ortaokuldan sonra okumak istemiyordu. Dükkânlarının karşısında tabelacı ve aynı zamanda ressam olan Ferit Bey'in atölyesi vardı. Melih, zaman zaman buraya uğrar bu atölyede yapılan çalışmaları ilgi ile izlerdi. Bu arada amcası da Melih'in resme olan merakını ve istidadını keşfetmişti. Melih'in bir meslek sahibi olmasını arzu ediyordu. Onu tabelacı Ferit Bey'in yanına çırak olarak verdi. Melih iki yıl gibi bir süre zarfında resimdeki yeteneğini geliştirerek, hem ustasının hem de tabelacı esnafın dikkatini çekmeyi başarmıştı.

...

Melih'in askerlik çağı gelip çatmıştı. Askerliğinin bir kısmını İzmir'de yaptı. Daha sonra 1921'de İzmir'den Ankara'ya gönderilen Hükümet kuvvetlerine katıldı. Kurtuluş Savaşı sırasında iki koldan saldırıya geçen Yunan güçleriyle, Ankara Hükümeti Kuvvetleri arasındaki savaşta yer aldı. Daha sonra tekrar İzmir'e gönderilen Melih, bölüğünde resim sanatının semeresini görmüş, bu yüzden son iki yıl rahat bir askerlik dönemi geçirmişti.

Askerden sonra yine eski işine geri dönen Melih, on yıl gibi bir süre daha Ferit Bey'in yanında çalışarak beğenilen ve takdir gören bir kalfa olmuştu.

Melih geçen bu süre içerisinde o kadar çok tanınmıştı ki, pazarları artık özel ve pahalı işlere de gider olmuştu. Bu kazanımlardan eline haftada 30-40 lira kadar geçiyordu.

Artık kendi ayakları üstünde durma zamanı gelmişti. Ya da en azından kendisi öyle düşünüyordu. Sonunda Ferit Bey'le yollarını ayırmaya karar verdi.

Atölye açmadan yalnız başına ayaküstü çalışmayı düşünüyordu. Dükkân kirasıydı, yok maliye kaydıydı falan bütün bunlarla uğraşmak istemiyordu. Öyle de yaptı. Elinde boya çantası ve ıstakası olduğu halde konaklara, lokantalara, işyerlerinin duvarlarına resimler yaparak, tabelalar yazarak işe başladı.

O sıralar iyi para kazanan Melih amcasına da katkıda bulunuyordu. Yengesi, Melih'e zaman zaman artık evlenmesini, bir yuva kurması gerektiğini anlatmaya çalışıyor, Melih ise her defasında henüz buna hazır olmadığını söylüyordu. Bu böyle iki yıl kadar sürdü. Israrlara dayanamayan Melih sonunda yengesinin beğendiği, kendisinin de uzaktan tanıdığı, aynı mahalleden olan ve kendinden birkaç yaş büyük olan Şükran adında bir kızla evlendirildi.

Amacı, babasına inat, mutlu ve düzenli bir aile ortamı tesis etmekti. Melih, evini, ailesini, çevresini çok seviyordu. O aslında herkesi seviyordu. İstanbul'u seviyordu. Hele çocukları da olunca hayata daha bir başka bağlanmıştı. Zaman içerisinde iki erkek, bir de kız çocukları oldu.

***

Kızı Melahat'ın, gönlündeki yeri bir başkaydı. Ona olan muhabbeti her şeyin üstünde idi. Baba kız birbirlerini bir başka sevgiyle seviyorlardı. Melih her akşam eve döndüğünde ilk kucaklayıp sevdiği kişi kızı oluyordu. İkisi arasındaki manevi güç, kalplerinde kelimelere sığmayacak kadar büyük oluyordu. Melahat babasıyla birlikte olduğu zaman-

larda kendisini prenses gibi hayal eder, babasının elleri yüzünde, saçlarında dolaşırken de kalbi sımsıcak olurdu. Melih biricik kızı Melahat'ı kollayıp koruma adına ömrünü adeta ona vakfetmişti.

...

Melih kısa sürede yaptığı tablolarla İstanbul'da şöhret olmuştu. Resim sanatında büyük aşamalar kaydeden Melih, resimlere ruh kazandırmakta, görenin yüreğini esir alan sihirli çizimlerle harikalar yaratmaktaydı. Çok çalışıyor, çok da üretiyordu. Onu mutsuz eden tek şey emeğinin karşılığını alamamasıydı. Ayrıca yumuşak huylu oluşu da ona hep kaybettiriyordu. Ama bir gerçek daha vardı ki, o yıllarda İkinci Dünya Savaşı tüm dünya devletlerini ekonomik anlamda sıkıntıya sokmuş, Türkiye Cumhuriyeti Devleti de bu sıkıntılardan nasibini almıştı.

İstanbul'da yaşayan tüm insanlar o yıllarda savaşın getirdiği yoklukla mücadele ediyorlardı. Melih ve ailesi de herkes gibi zor günler geçirmekteydi. Ne acıdır ki son zamanlarda evinin geçim sıkıntısı yanında, bir de Şükran'la yaşadığı şiddetli geçimsizlik, onu sevdiklerinden birer birer koparmış, yalnızlığa itmeye başlamıştı. Şükran'ın pek anlayışlı biri olduğu söylenemezdi. Sosyal yaşantısının kısıtlanması, geçmişteki edinimlerini birer birer kaybetmesi onu hırçınlaştırmış, aklıyla değil de çevrenin etkisi ile hareket eden bir kadın haline getirmişti.

Evin mutfak harcamalarını mahalle bakkalından temin ediyorlardı. Alışveriş işini Şükran, bazen de kızı Melahat yapıyordu. Günü gelince borçlarını zamanında kapatamama-

nın üzüntüsü Melih'i derinden yaralıyor, kahrediyordu. Bu yüzden de kimselere bakacak yüzü kalmamıştı.

Aslında alacaklarını tahsil edebilse mesele kalmayacak, eşine ve çocuklarına karşı görevini yapmış olmanın hazzını yaşayabilecekti. Ne var ki içine düştüğü bu sıkıntılardan kurtulmak pek mümkün görünmüyordu. İşler ise bir türlü yoluna girmiyordu. Bu yüzden de yakınları ve akrabaları ile olan ilişkileri de kesilme noktasına gelmişti. Koskoca İstanbul'da adeta yalnız başlarına kalmışlardı.

Melih'i tek anlayan, seven, koruyan ve kollayan biricik kızı Melahat'tı. Evdeki tek dert ortağı o idi. Çok sevdiği kızıyla iyi anlaşıyor, zaman zaman geceleri odasında onunla konuşuyor, kederlerini ve dertlerini bir nebze olsun unutmaya çalışıyordu. Bazen de Melahat'la birlikte bahçedeki çiçekleri suluyor, çamurdan ve ağaç dallarından evler yapıp eğleniyorlardı.

***

Melih, son zamanlarda Melahat'ta bir durgunluk, bir dalgınlık hissediyor fakat bunu aile içi tartışmalara, yaşadıkları maddi sıkıntılara bağlıyordu. Melih zaman zaman Melahat'ı neşelendirmek, güldürmek, sevindirmek için olmadık şeyler yapıyordu. Her tartışmada, annelerinin yanında yer alan iki oğluyla ise hiç anlaşamıyordu. Babalarının bütün gayretlerine rağmen ilkokulu dahi bitirememişlerdi. Okumaya pek niyetli olmadıklarından, Melih de onları küçük yaşlarda usta yanına çırak vermişti. Büyük oğlan bir fırında, küçüğü ise zamanın gözde mesleklerden sayılan bir bisiklet tamircisinin yanında çalışıyordu. Böylece az çok evin geçimine katkı sağlıyorlardı. Almış oldukları üç beş kuruş hafta-

lığın bir kısmını kendileri harcıyor, bir kısmını da annelerinin avcuna bırakıyorlardı.

Şükran, kızı Melahat'ın okumasını istemiyordu. *"Kız çocuğu okuyup da ne olacak?"* diye hep Melih'le tartışıp duruyordu. Ona göre, kız çocuklarını zamanı geldiğinde namuslu, işi, tezgâhı olan birisine vermek en uygun olanı idi. Fakat Melih, Şükran gibi düşünmüyordu. Melahat'ın okumasını, öğretmen olmasını istiyordu. Bu tartışmalar iki yıl kadar sürüp gitti. Sonunda Melih ağırlığını koymuş, Melahat'ı dört yıl gecikmeli olarak da olsa, okula yazdırabilmişti.

Melahat on bir yaşında okula başlamış olması nedeni ile derslerdeki başarısı da göz önüne alınarak, ikinci sınıftan üçüncü sınıfa, ikinci dönemde ise tekrar sınıf atlatılarak dördüncü sınıfa geçirilmişti.

...

Pazar günleri Melih için kâbus günlerine dönüşmüştü. Artık pazar günlerini evde geçirmek ona çok sıkıntı vermeye başlamıştı. Böyle zamanlarda kurtuluşu ya odasına kapanmakta ya da sokağa çıkmakta arıyor, gece geç vakitlerde eve dönüyordu. Melih pazartesi günlerini çok seviyordu. Bilhassa o gün ve haftanın diğer günleri kendini adeta mahpushaneden salıverilen, hürriyetine kavuşan bir mahkûmmuş gibi hissediyordu.

...

Melih, her pazartesi olduğu gibi yine erkenden kalktı. Yüzünü bile yıkamadan, sessizce giyindi. Kapıya yönelmeden kızının yattığı oda kapısını hafifçe aralayıp içeriye girdi. Onu bir müddet öylece seyretti. Sonra yaklaşıp onu anlından

öptü. Kendince bu öpücük, uğursuz pazar günü tartışmalarının ardından Melahat'tan bir özür dileme niteliğindeydi.

Sonra sessizce odadan çıktı. Gürültü çıkarmamaya azami gayret gösteriyordu. Sokak kapısını hafifçe araladı. Kapı önündeki tabanı delik, derisi çürümeye yüz tutmuş, renginin ne olduğu pek anlaşılamayan çarıklarını bir hamlede ayaklarına geçirdi. Tam kapıyı çekip gitmekteyken Şükran'ın sesi ile irkildi:

-Gene kaçıyorsun değil mi? Kaç bakalım! Kaçmana bir sözüm yok! Yok ama! Bir gün de sor bari! Beni düşünmüyorsan çocuklarını düşün!

Melih kapıda dikilip kalmıştı. Cevap vermek tartışmayı uzatmak istemiyordu. Şükran sesini daha da yükselterek:

-Melahat tam on gündür okula gitmiyor. Bundan haberin var mı? diye sorması üzerine Melih durdu:

-İyi de, sen bunu dün gün boyu, gece boyu söylemiyorsun da şimdi mi söylüyorsun?

Melih henüz sözünü bitirmemişti ki, Şükran kapıyı hiddetle Melih'in yüzüne kapattı.

Melih'in kafası iyice karışmıştı. *"Melahat'ın ne derdi olabilirdi ki? Neden okula gitmiyordu acaba?"* diye içinden geçirdi. Bir müddet kapı önünde bekledi. Gidip gitmeme arasına sıkışıp kalmıştı. Kendi kendine *"Acaba onun uyanmasını mı beklesem?* Diye söylendi. Sonra eli cebindeki anahtara uzandı. Kapıyı yavaşça açtı, sessizce içeriye girdi. Doğruca kızının odasına yöneldi. İçinden *"Onunla konuşmalıyım!"* diye geçirdi. Kızının nesi vardı, neden okulunu aksatıyordu öğrenmek istiyordu. Oysa Melahat, okulu ve okumayı çok arzuluyordu.

Melih, Melahat'ın oda kapısını ağır ağır açtı. Onu yatakta otururken gördü. Melahat konunun kendisi olduğunu anlamış, salondan gelen seslere uyanmıştı. Yataktan doğrulup sırtını nemli, buz gibi duvara yaslamış, başını avuçlarının arasına almış sessiz bir şekilde ağlamaktaydı. Babasının geldiğini hissedince bir eli ile yataktan destek alarak doğrulmaya çalıştı. Melih yatağın ucuna ilişip oturdu. Melahat'ın koyu kumral saçlarını aralayınca yanaklarından süzülen damlaları gördü. Parmakları ile çenesini hafifçe yukarı doğru kaldırdı. Melahat hemen bakışlarını başka yöne kaydırdı, başını öne eğdi. Sanki babasıyla göz göze gelmek istemiyor gibiydi.

Melih yumuşak bir sesle:

-Neden uyandın kızım? Erkenden kalkmışsın! Hem söyle bakalım niçin ağlamaktasın?

Melahat yüzüne düşmüş birkaç tel saçını kulaklarının arkasına itti. Titrek bir sesle:

-Hiiç!

-Hiç mi? İnsan hiç boşuna ağlar mı kızım? Hadi söyle bakayım babana! Niçin ağlıyorsun? Üzüntünün sebebi ne? Yoksa bana kırgın mısın?

Melih Melahat'ı kendine doğru çekip bağrına bastı. Saçlarını okşuyor, gözünden akan yaşlarını elleriyle silmeye çalışıyordu.

Melahat kısık bir sesle:

-Ben sana kırgın falan değilim babacığım! Seni özlüyorum! Gün boyu seni çok özlüyorum baba!

Melih tekrar Melahat'ın çenesinden hafifçe tuttu. Bakışlarını gözlerine kadar kaldırdı.

-Canım kızım benim! Uzunca bir süredir seninle dertleşmediğimin farkındayım. Bunu biliyorum. Tamam, tamam! Özür dilerim! Hem söyle bakayım? Sen on gündür okula gitmiyormuşsun! Nedenini öğrenebilir miyim?

Melahat yutkundu. Boğazını temizledi. Sonra babasına sarıldı:

-Baba! Çok korkuyorum! Ne olur beni bırakıp gitme. Sana ihtiyacım var!

Melahat'ın hıçkırıkları odada yankılanıyordu. Melih kızına sıkıca sarıldı, onu iyice bağrına bastırdı. Bir yandan saçlarını okşarken diğer yandan da akan gözyaşlarını silmek için çaba sarf ediyordu.

-Söyle benim meleğim! Lütfen! Hadi ağlamayı bırak da anlat bakayım. Okula gitmeyişinin sebebi ne?

Melahat konuşacak durumda değildi. Bir şeyler söylemek istiyor; fakat hıçkırıkları buna engel oluyordu.

Melih, Melahat'ın probleminin ne olduğunu öğrenmekte kararlıydı:

-Canım kızım! Haydi, anlat bakayım.

Belki de Melahat'ın anlatacağı çok şey vardı; ancak babasını üzmemek adına konuşmuyor ya da bir şeyleri saklamaya çalışıyordu. Sonunda pek de anlaşılmayan kısık bir sesle:

-Önlüğüm babacığım! Önlüğüm! Önlüğüm pek yıpranmış!

-Ee! Ne olmuş önlüğün yıpranmışsa?

-Öğretmenim beni bu yüzden okula almıyor. Ben de on günden beri okula gitmiyorum! Çok utanıyorum baba!

Bu sözler karşısında Melih'in harap olan yüreği büsbütün yıkılmıştı. Ayağa kalktı. Başının döndüğünü fark etti. Yer ayaklarının altından kayıp gidiyordu sanki. O anda derin bir çukurun içine düşmüş gibiydi. Gözlerinin önünde yıldızlar uçuşmaya başladı. Melih o an ilk defa birilerinin yardımına muhtaç olduğunu derinden hissediyordu. Ayakta duracak hali kalmamıştı. Melahat'ın yatağının ucuna oturuverdi. Vücudu tir tir titriyordu. Başına karlar yağıyordu sanki. Bedeni buz gibi olmuştu. Nefes alışları sıklaşmış, alnından dökülen soğuk ter damlaları çıplak zemine düşerken sesleri adeta odada yankılanıyor gibiydi. O sırada Melahat babasının ellerini sımsıkı tutmuştu. Zavallı kızcağız çok korkmuştu.

Birkaç saniye öylece kaldılar. Sonra Melih kendine geldi. Ayağa kalktı. Kalbi hâlâ şiddetlice çarpıyordu. Var olan ıstırabı iyiden iyiye artmıştı. Melahat'ın *"Önlüğüm! Önlüğüm babaaa! Önlüğüm yıpranmış!"* sözleri o an kulaklarında haykırışa dönüşmüştü sanki.

Şükran ise oda kapısından nefret dolu bakışlarla onları izliyordu. Bir ara göz göze geldiler. Bakışları bıçak gibi keskindi. Melih saniyeler içerisinde, evliliğinin ilk yıllarına geri dönmüştü.

...

İzdivaçlarının ilk yılları çok güzel geçmişti. Her ne kadar görücü usulü ile evlenmiş olsalar da birbirilerini seviyorlardı. Mutluydular. Çok da güzel anlaşıyorlardı. Melih çoğu zaman işinden fedakârlık ederek pazar günleri ve bazı geceler çocukları ile ilgileniyor, gezip eğleniyorlardı.

O kadar ki, bakışları ile birbirlerini anlar duruma gelmişlerdi. Hayatın tadını çıkarıyorlardı. Bu böyle yedi yıl kadar sürmüştü.

Sonra her şey birdenbire tersine dönmüş, mutlulukları yavaş yavaş yok olmaya başlamıştı. Çünkü Melih eskisi gibi kazanamıyordu. Elini neye atsa kurumaya başlamıştı. Borçlar gün geçtikçe artıyor, kapatmaya güç yettiremeyen Melih üzüntüsünden kahroluyordu. Şükran da eski yaşantısına devam etmek istiyordu. Melih elinde ve avcunda ne varsa akşamları Şükran'ın avucuna koyuyordu. Şükran bu paralarla borç ödemek yerine misafir ağırlıyor, sorumsuzca harcamalarda bulunuyordu. Artık öyle bir duruma gelmişlerdi ki, alacaklılar kapıya kadar gelmeye başlamıştı.

Eş dost gezmelerini bırakmışlar, içine düştükleri bu durum karşısında akrabalar dahi semtlerine uğramaz olmuşlardı.

...

Bir anlık geçmişe dalan Melih, Şükran'ın sert sözleri ile kendine geldi. Şükran akıl almaz bir hırsla Melih'e bağırıyordu. Hışımla Melih'in üzerine yürüdü:

-Allah senin belanı versin! Kendin rezil olduğun yetmiyormuş gibi bizleri de mahalleye, bakkala, manava rezil ettin. Her gün kapıya gelen alacaklılar yüzünden sokağa çıkamaz olduk. Aile namusumuzu beş paralık ettin!

Bu dehşet dolu sözler ve saldırılar Melih'in yüreğine bir kor gibi yapıştı. Eliyle Şükranı itti. Şükran bu defa da küfürler savurmaya başladı. Melahat şaşkınlık içindeydi. Seslerine oğulları da uyanmış, koridorda olup biteni izliyorlardı.

Melih:

-Şükran, biraz sakin olur musun? Bak komşular bile sesimizi duyuyor! Bağıracak ne var ki! Çalışıyorum! Görüyorsun! Kazandığımı size getiriyorum. Çocuklar da çalışıyor. Daha ne yapmamı bekliyorsun? Memleketin durumu da ortada. Biliyorsun! Emeğimin karşılığını alamıyorum.

Şükran:

-Sabahın köründen çekip gidiyorsun! İnsan bir sorar be! Neye ihtiyacınız var? Akşama kadar ne yapıyorsunuz? Koca koca günleri nasıl geçiriyorsunuz? Ne yiyor ne içiyorsunuz diye?

Melih:

-Peki, sizin benden haberiniz var mı? Ben ne yapayım? Her sabah buradan Beyoğlu'na taban söküyorum. Aç mıyım tok muyum; hiç soruyor musunuz? Hem ben size mahalle bakkalından ne lazımsa alın demiyor muyum?

-Diyorsun demesine amma, o uğursuz herifin ahlaksız oğlu, her alış verişte bize demediğini bırakmıyor. Usandık artık. Ya bu mahalleden al götür bizi, ya da boşanalım gitsin!

Melih bu sözler karşısında çılgına dönmüştü. Dönüp Melahat'a baktı. Ardından:

-O dediğini sakın bir daha ağzına alma! Hele çocukların yanında asla! Sen ne utanmaz, arsız bir kadın oldun böyle! Hayâ, edep namına hiçbir şey kalmamış sende!

-Sen önce kendine bak! Mahalleye rezil olmuşuz! Bu rezillik sürerse sonu aynen dediğim gibi olacak!

Melih kendini toparladı. Yumuşak bir sesle:

-Bak Şükran! Biraz sabırlı olalım. Azıcık tutumlu olalım. Biliyorsun zaman çok kötü. Kimselerde para yok! Ben istemez miyim eski günlerimizdeki gibi olmayı. Olmuyor işte; ama inşallah düzelecek. Hele savaş bir bitsin, ülkemiz bir nefes alsın, göreceksin her şey yoluna girecek!

-O senin dediğin asma kabağı! O da burada olmaz! Hayal görüyorsun sen hayal! Zaten ressamlar hep hayalle yaşarmış. Yaşar; ama etrafındakilere de hayatı zehir ederlermiş!

Melih sakinliğini korumakta kararlıydı. Yine yumuşak bir ses tonu ile:

-Tamam! Tamam Şükran! Lütfen bağırma. Akşam Melahat'a mutlaka bir önlük alıp getireceğim.

-Sen ne diyorsun be adam! Bir önlük ile her şeyin hallolacağını mı sanıyorsun? Aptallar gibi konuşuyorsun. Başımıza baykuş tünemiş baykuş! Felaket evinin içerisine girmiş, sen hâlâ önlükten bahsediyorsun!

Melih bu sözler karşısında endişelenmeye başlamıştı. Sesini yükselterek:

-Ne felaketi? Ne baykuşu? Neler saçmalıyorsun Şükran! Sen çektiğin bu azıcık sıkıntılara felaket mi diyorsun!

-Evet! Göreceksin! Felaketin ne olduğunu bir iki aya kadar göreceksin!

-Ne demek bütün bunlar! Benden gizlediğiniz bir şey mi var!

O esnada Melahat'ın hıçkırıkları gittikçe artmaya başlamıştı. Melih dönüp kızına sarıldı. Yanaklarından süzülen gözyaşlarını eliyle silmeye çalışırken:

-Canım kızım! Korkma! Üzülme! Ağlama artık. Akşam eve gelirken önlüğünü de mutlaka getireceğim. Biliyorum. Bu aralar seni çok ihmal ettim! Merak etme! Bundan sonra seninle daha çok ilgileneceğim.

Araya giren Şükran:

-Bir tek kızını mı ihmal ettin? Ya ben? Ya diğer çocukların? Allah belanı versin senin!

Melih bu ağır hakaretler karşısında susmayı tercih etti. Kızını alnından öptü. O esnada Şükran odadan çıkarken kapıyı şiddetle çarpıverdi. Melih ile Melahat birbirlerine sarılı vaziyette bir süre sessizce kaldılar. Melahat'ın narin bedeni, kanadı kırık yaralı bir kuş gibi titriyordu. Yutkundu. Ürkek bakışlarını babasına doğrulttu. Beni bırakma! Der gibi yalvaran gözlerle babasına baktı. Gözleri tekrar buğulandı. Başını öne eğdi. Sanki bir şeyler anlatmak istiyordu; ama bir türlü konuşamıyordu. Bu sefer de bakışlarını uzaklara kilitledi. Derin bir nefes aldı. Göz pınarları tekrar coşmaya başladı. Sonra fısıldar gibi:

-Babacığım! Seni görmediğim zaman, içim ürperiyor, korkuyorum! Kendimi çok yalnız hissediyorum.

Melih buza kesmiş elleri ile Melahat'ın kor gibi kavrulan yanaklarını okşuyordu. Yüzünü avuçlarının arasına aldı. Bir öpücük kondurdu Melahat'ın kızgın yanaklarına. Dudakları kavrulur gibi oldu.

-Bak güzelim. Bundan sonra daha çok birlikte olacağız. Sana söz veriyorum. Hadi şimdi gözyaşlarını sil. Benim gitmem lazım. Çok geç kaldım. Babanı daha fazla üzme! Bundan böyle daha fazla çalışacağım. Daha çok şeyler alacağım size.

Sonra Melih elini cebine soktu. Çıkardığı madeni paralara baktı. Avucunda sadece 125 kuruş vardı. Bir çorba parası kendine ayırdı, geri kalanı Melahat'ın avuçlarına sıkıştırırken:

-Bak kızım! Bunu annene ver. Ekmek ile peynir alır, kahvaltı yaparsınız. Dedi.

Kalan paraları tekrar cebine koydu. Eğildi. Melahat'ın yanaklarından süzülen gözyaşlarını tekrar silmeye çalışırken:

-Sen hiç merak etme canım! Sakın üzülme! Biliyorsun seni çok seviyorum. Bugün okula git. Öğretmenine önlüğünün terzide olduğunu, yarın mutlaka yeni önlükle geleceğini söyle. Tamam mı? Yarın sabaha önlüğün hazır! Söz veriyorum sana! Dedi.

Tekrar kızına sarıldı. Saçlarını koklayıp öptü. Odadan çıkarken durdu. Dönüp tekrar Melahat'a baktı. Sonra oda kapısını hafifçe çekip kapattı. Sokak kapısını sessizce aralayıp çorapsız ayaklarını tekrar eskimiş çarıklarına soktu. Kapıyı yavaşça kapatıp kendini sokağa bıraktı.

...

Melih ve ailesi Gedikpaşa'da, Ermeni bir iplikçiye ait bahçe içerisinde ahşap, metruk, tek katlı bir evde yaşıyorlardı. Bahçesinde upuzun bir selvi, asırlık bir çınar, bir de yazın coştukça coşan, meyvelerini cömertçe sokağa serpeleyen bir dut ağacı vardı. Asırlık çınarın yemyeşil yaprakları arasında ötüşen kuşların cıvıltılarıyla bahçe, ilkbahar aylarında coşar da coşardı. Aslında bahçe pek bakımlı sayılmazdı; ama çiçeklerden saçılan tohumlar, baharın coşkusuyla topraktan fırlar, bahçeye ayrı bir güzellik ve canlılık getirirdi. Bahçe ile en çok da Melahat ilgilenirdi.

Zaten ev sahibi Ermeni ailenin tek amacı evin bahçesindeki ağaçların ve çiçeklerin korunması ve bakımı idi. İşte bu nedenlerden dolayı evin sahibi kira konusunda Melih'i hiç sıkıştırmıyordu. Melih bu yönden biraz şanslı sayılabilirdi. En azından bu konuda biraz rahattı. Rahattı; ama yine de parasızlık yüzünden kirayı günü geldiğinde ödeyememekten mustaripti.

...

Melih, sokakta bir yandan yürürken bir yandan da binlerce çareyi ve çaresizliği tahlil ederek ilerliyordu. İstemez miydi her sabah evden çıkarken eşinin kendisini güler yüzle uğurlamasını, istemez miydi yavrularını alnından öperek evden ayrılmayı?

Yolda ilerlerken kafasının karmakarışık olduğu her halinden belliydi. Bütün bedenini gideceği yere odaklamış, derin düşüncelere dalmıştı. Ana yola geldiğini fark edince durdu. Caddeyi hızlıca geçti. Beyazıt tarafına yöneldi.

Sabahları havalar oldukça soğuk oluyordu; oysa bugün, yüksek binaların arasında beliren güneşin kızıl ışıkları, etrafa taptaze bir hayat sunacağa benziyordu. Sabah rüzgârıyla nazlı nazlı sallanan çınar dallarının sesi, sanki insanlara bugünün güzel bir gün olacağı müjdesini veriyordu; fakat Melih'in sabah yaşadığı tatsızlık, böyle bir günü kirletmeye yetiyor artıyordu bile.

Karnı çok açtı. Dün evde kavga sonrasında yemek yemeden yatağa uzanmış, uzun bir geceyi sabaha kadar uyumadan geçirmişti. Beyoğlu'na kadar böyle aç bir mide ile yürüyebilecek miydi acaba? Aklına, Sahaflar Çarşısı'nın girişindeki sütçü geldi. Uğrayıp bir bardak sıcak süt içmeyi

düşündü. Burası çoğu zaman geçerken uğradığı bir yerdi. Bazen mahalle fırınından aldığı somun ekmekle beraber sütü katık eder, sonra yoluna devam ederdi.

Sütçü dükkânının önünde oturan birkaç garibana selam vererek içeriye girdi. Dükkân mis gibi süt kokuyordu. Melih bu kokuyu çok severdi. Her zaman olduğu gibi hasır işlemeli ve oldukça eski durumda olan iskemlelerden birini çekip oturdu. Sütçüye yumuşak bir sesle hayırlı sabahlar diledi. Sütçü, Melih'i iyi tanıyordu. İlk soruyu sormaya gerek görmeden Melih'e:

-Bal da ister misin Melih Bey?

Ballı süt kırk kuruştu. Kendisinin cebinde atmış beş kuruşu vardı. Kafasında hızlıca bir hesap yaptı:

-Yok yok! Bal katma Abdullah amca. Bugün sade içeyim. Dedi.

Oysa ballı sütü çok seviyordu; çünkü hem tadını hem de verdiği enerjiyi düşünerekten sütü hep ballı içiyordu.

Ekmekle sütünü içerken, evde yaşadıkları geldi aklına. Melahat'a üzülüyordu. *"Keşke bu sabah o tartışma yaşanmasaydı!"* diye geçirdi içinden. Sütün son yudumunu da boğazından indirdi. Sanki bu gün süt değil de zehir içiyormuş gibiydi. Kasaya yöneldi. Elindeki yirmi kuruşu sütçünün uzanan avucuna yerleştirdi. Sonra da hayırlı işler diyerek Sahaflar Çarşısı'na girdi.

...

Melih, her sabah 500 yıllık bir kültür çarşısı olan Sahaflar Çarşısı'na uğramadan edemezdi. Burası kültür dünyasının atardamarıydı. Okulu terk ettiği günlerden başlayarak, okuma açlığını gidermek için buraya sık sık uğrardı. Daha

ziyade kültür ve sanat ağırlıklı kitapları okumayı tercih ederdi. Bu nedenle de çarşının emektarlarından olan Hayrullah Dede'yle sıkı bir dostluk kurmuştu. Çarşının tarihi kadar bir geçmişi olan dev çınar ağacının altında dükkânı bulunan Hayrullah Dede de Melih'i çok severdi. Melih, hemen hemen her gün Dede'nin yanına uğrar hal hatır sorar, kitapları karıştırır, okumak istediklerini de birkaç günlüğüne alır eve götürürdü. Melih bu çarşıya girdiğinde sanki kendini bambaşka bir zaman dilimindeymiş gibi hissederdi.

...

Henüz vakit erken olduğundan çoğu esnaf açmamıştı. Yalnızca birkaç yaşlı sahaf dükkânlarını açmış tezgâhlarını düzeltmekle meşguldüler. Bunlar da sabah namazını camide eda edip erkenden işe başlamanın bereket getireceğine inanan kimselerdi. Hayrullah Dede de erkenden dükkânını açan esnaflardandı. Resim sanatını sevdiği için Melih ile yakından ilgileniyordu. Ona birkaç iş dahi tutmuştu. Bir keresinde Melih'i bir yalı sahibi ile tanıştırmış, sekiz adet çeşitli ölçülerde ve konularda resimler yaptırmış, kendisine epeyce bir miktarda da para kazandırmıştı.

Hayrullah Dede Melih'i görünce gülümseyerek:

-Ve aleykümselâm Melih Bey evladım! Maşallah erkencisin gene.

Melih sıkıntısını belli etmeden:

-Hayırlı sabahlar dedem! Nasılsınız? İşler nasıl?

-Ne olacak evladım! Evden işe, işten camiye, camiden tekrar eve! Yıllardır böyle. Gene seninkisi en iyisi. Her gün İstanbul'u kolaçan ediyor, her şeylerden haberdar oluyorsun. Oysa bizimkisi öyle mi?

Melih içini çekerek:

-Ah dede ah! Bir de paramızı pul etmeden verseler ya! Emeğimizin karşılığını gününde alsak ya! İşte o zaman eyvallah diyeceğim; ama nerdeee!

Melih tezgâhtaki bir iki kitabın sayfalarını usulca karıştırdıktan sonra:

-Hadi bana eyvallah! Hayırlı işler dede!

Hayrullah Dede:

-Hayrola evladım! Ne acelen var? Az otursaydın ya!

-Sağ ol dedem! Ben gideyim. Yolum bayağı uzak! Bir saatte anca yetişirim.

Melih, henüz güneşin aydınlatmadığı küçük su birikintilerinden usulca atlayarak Kapalı Çarşı'ya girdi. Her zaman olduğu gibi Kalpakçılar Caddesi boyunca ilerleyerek Nuruosmaniye Kapısı'ndan çıktı. Havanın soğuk olmasına rağmen her zaman yaptığı gibi Nuruosmaniye Çeşmesi'nden bir iki avuç su alarak yüzünü ıslattı.

Melih bu caminin mimarisine hayrandı. İstanbul'daki camilerden farklı bir üsluba sahipti. Yapılış hikâyesi Melih'i çok etkilemişti. Çünkü I. Mahmut devrinde yapılan cami, Padişah'ın 1754'te ölümünden 1 yıl sonra, 1755'te bitirilmişti. Melih, padişahın bu ulu mabedin bitimini görmeden hayatını kaybetmesini bir talihsizlik olarak görüyordu. Padişah III. Osman bu caminin inşaatını devam ettirmiş, dolayısıyla da cami Nuruosmaniye olarak ibadete açılmıştı.

Melih, Sultan Hamamı Caddesi'ne doğru yürüyordu. Yine dalmıştı. Sabahki tartışmalar kafasını kemirmeye başlamıştı. Eşinin sözleri geldi aklına, *" Sen ne diyorsun be adam! Bir önlük ile her şeyin hallolacağını mı sanıyorsun?*

Aptallar gibi konuşuyorsun. Başımıza baykuş tünemiş, felaket evinin içerisine girmiş, sen önlükten bahsediyorsun!"

Şükran bu sözlerle ne demek istemişti. Bu laflar ne anlama geliyordu. Ardından da, *"Göreceksin felaketin ne olduğunu! Bir iki aya kadar göreceksin!"* sözleri Melih'i tekrardan dipsiz bir kuyuya itmiş gibiydi. Soğuk soğuk terlemeye başladı. Vakıf Han binasının, Yıldız Tekkesi'nin önünden geçerken hep bu konuşulanları düşündü. Mısır Çarşısı'nın Haseki Kapısı'ndan içeriye girerken kendine geldi. Kuru yemişçi, baharatçı ve henüz dükkânını yeni açmış lokumcuların önünden geçip Hasırcılar Kapısı'ndan çıktı.

Mısır Çarşısı'ndan bin bir çeşit kokuyu teneffüs ederek Eminönü'ne varmıştı. Yeni Camii önüne geldi. Sabahın erken saatleri olmasına rağmen burası çok kalabalıktı. Caminin merdivenlerine tırmandı. Biraz oturup dinlenmek istedi. Kuşlara doğru baktı. Onların içerisinde, kendini, eşini, Melahat'ını ve oğullarını görür gibiydi. Güvercinlerden biri, gözüne kestirdiği yeme doğru hamle yapınca diğerleri ondan önce davranıp yemi kapıyorlardı. İçinden *"Demek bu bencillik hayvanlarda da varmış"* diye düşündü. Çünkü hayatında bu tür durumlarla çokça karşılaştığı olmuştu.

Yine daldı. Sabahı yeniden hatırladı. Gözlerinden arka arkaya süzülen iki damla yaş üzerindeki eski, kirli, boyalı pantolonunu ıslattı. O sırada güvercinlerden birisi ayaklarının dibine kadar sokulmuştu. Elleri ile ona dokunmak istedi. Fakat kuş bir sıçrayışta ondan uzaklaştı. Aklına Melahat geldi. Kuşu ona benzetmişti. Kuş dönüp dolaşıp tekrar yaklaştı. Onu kucaklamak, okşayıp sevmek istiyordu. Fakat kuş her defasında ondan ürküp kaçıyordu. Ayağa kalktı. Elleri

ile gözyaşlarını silmeye çalıştı. O an aklından en olmadık şeyler geçiyordu. Bu sabah boşanmaktan dem vuran eşine çok kızmıştı. Epey bir zamandır Şükran ile olan huzursuzluğundan dolayı evi terk etmek gibi bir düşünceyi aklının bir köşesinde tutmaktaydı; ama her defasında canından çok sevdiği kızı gözünün önüne geldiğinde bu fikrinin deli saçması olduğunu kabulleniyordu. *"Ah Melahat! Ah Melahat olmasaydın ya! O zaman ben yapacağımı bilirdim!"* diye düşündüğü zamanlar çok oluyordu. Ayağa kalktı. Çabuk hareket etmeliydi. Caminin merdivenlerinden hızla indi. Köprüyü geçerken adımlarını daha da sıklaştırdı. Çünkü zaman kendisi ve kızı için çok kıymetliydi.

Karaköy'e geldi. Bankalar caddesini tırmanarak Şişhane'ye oradan da Galatasaray'a geçti. Saatin kaç olduğunu merak ediyordu. Çiçek Pasajı'ndaki Hristo'nun kıraathanesinin önünde durdu. Buğulanmış camından içeriye baktı. İçerisi adeta insan kaynıyordu. Sabahları işe çıkmadan önce burayı dolduran sıvacısı, badanacısı sıcak simit ve sütle karınlarını doyurup öyle dağılıyorlardı. Melih başını avuçlarının arasına almış, buğulanmış camdan duvarda asılı saati okumaya çalışıyordu; ama nafile! Saati bir türlü okuyamıyordu. Sonra içeriye girmeye karar verdi. Ortada kocaman bir odun sobası vardı. Herkes ona yakın oturuyordu. Bir iki masada nargile fokurdatanları gördü. İçinden, *"Sabah sabah da bu mereti nasıl içerler bilmem ki?"* diye kendi kendine sordu.

Duvarda asılı duran sarkaçlı saate yaklaştı. Tam da o esnada saat çalmaya başladı. Sarkacın salınımını hem takip ediyor hem de sayıyordu. Saat tam dokuz kere vurmuştu. Evet, saat tam dokuzu gösteriyordu. İşe birazcık geç kalmış-

tı. Kısa bir an durdu, düşündü. Bu sıcak ortamda biraz daha kalarak bedeninin azıcık ısınmasını istedi. Bir sandalyeye ilişti. Daha henüz oturmuştu ki kıraathane sahibi ile göz göze geldi. Bir şeyler içmesi gerektiğini anladı. Parasının olmadığını biliyordu. Hemen oturduğu yerden kalktı, kasadaki adama hafif bir tebessüm edip, dışarıya çıktı. Ağa Camii'nin önünden geçerken aklına Melahat geldi. Acele etmeliydi. Ona akşamleyin önlüğünü getireceğine dair söz vermişti. Melih bunu düşünürken nihayet çalışmakta olduğu Nikolas'ın meyhanesine varmıştı.

...

Lokanta sahibi Nikolas, 1939'da İkinci Dünya Savaşı'nın başladığı ilk günlerde Yugoslavya'nın sancak yöresinden kaçarak İstanbul'a gelmişti. Esas mesleği meyhanecilikti. Herkes ona kısaca Niko diye hitap ediyordu. Niko, Beyoğlu Sümbül Sokak'ta 15-20 masalık bir yer bulmuştu. Açacağı bu lokantada, içki ile birlikte yöresel yemekler de sunmak istiyordu. Sıkı bir çalışmanın içine giren Niko, ikinci yılın sonunda hatırı sayılır ölçüde müşteri edinmiş, bol para kazanmaya başlamıştı.

Niko, meyhanesinde bazı değişiklikler yapmayı planlıyor, duvarlarını da çeşitli İstanbul manzaraları ile süslemek istiyordu. Yaptığı araştırmalar sonucu Melih'i bulmuştu. Çünkü onun birkaç kıraathane ve otelde yaptığı çalışmaları görmüş çok beğenmişti. Niko çok akıllı ve becerikli, çalışkan bir adamdı. İstanbul'un birçok ilçesinde adını duyurmuş, bilhassa Beyoğlu'nda kısa sürede sempatik tavırları ve güldüren Türkçesi ile kendini sevdirmiş ve aynı zamanda iyi bir meyhaneci olduğunu da ispat etmişti. Mekânı, yemekleri ve

bulduğu bir gramofonla çaldığı plaklar sayesinde en çok tercih edilen yerlerden biri haline gelmişti.

Niko, tadilat ve düzenlemelerden dolayı işini de aksatmıyordu. Meyhanesi gündüzleri birkaç müşteri dışında pek kalabalık olmuyordu; ama akşam saatlerinde burası dolup taşmaktaydı.

Gündüz saatlerinde lokantada bir yandan müşteriler ağırlanırken öte yandan da Melih duvarlara çeşitli resimler yapıyordu. Melih çalışmalarını ağırlıklı olarak sabah saatlerine yoğunlaştırmıştı. Lokantanın bir duvarına Kız Kulesi'ni çalışmış, öteki duvarına ise Galata Köprüsü'nü ve balıkçıları yapmaktaydı. Ayrıca pencere ve kapı pervazlarına da çeşitli Osmanlı motiflerinden oluşan kenar süslemeleri yapmaktaydı. Bir haftalık işi kalmıştı.

...

Niko kapının önünde sandalyede oturmuş, caddeden gelip geçenleri seyrederken bir yandan da dükkânın önünü süpüren Mısırlı çocuğa yarım yamalak Türkçesi ile talimatlar vermekteydi. Melih'i görünce ayağa kalktı, kırık Türkçesi ile:

-*Vay! Hoş geldim*[1] *Malih!*[2] *Hoş geldim ustadım!* Dedi ve bu kibarca karşılaşmanın ardından Melih'le birlikte içeriye girdiler.

Melih her sabah olduğu gibi mutfaktan malzemelerini alır, bir takım hazırlığın ardından hemen işe koyulurdu. Bu sefer öyle yapmadı. Niko'nun peşinden mutfağa girdi. Biraz çekingen bir tavırla ve yumuşak bir sesle:

---

[1] Geldin
[2] Melih

-Nikolas Bey! Şey! Affedersiniz! Ben bu gün çalışamayacağım! Dedi.

Niko, Melih'e dönerek:

-Hayır ola! Neye mi?

Melih sabah yaşadıklarını anlatmaya kalksa Niko pek bir şey anlamayacaktı. Kısa yoldan anlatmayı tercih etti:

-Şey! Bu gün benim çok önemli bir işim var! Bu iş için de acilen paraya ihtiyacım var! Yarın sabah erkenden yine burada olurum. Bugünkü iş kaybını yarın mutlaka telafi ederim.

Niko'nun az önce gülümseyen yüzü birden bire değişti. Kaşları çatık, suratı asık bir hal aldı.

Melih devam etti:

-Bana para lazım! Eğer mümkünse bana bir miktar avans verirseniz çok sevinirim. Dedi.

Niko:

-Sıkintin[3] *nedir? Meselen ne?* Diye sordu.

Melih evdeki yaşananları açmak istemiyordu:

-Benim elli liraya ihtiyacım var. Bunu bugün mutlaka temin etmem gerek. Hem sizden bir günlük de izin istiyorum. Acilen eve dönmem lazım. Dedi.

Niko, durumu anlamaya çalışıyordu. İçinden, *"Belli ki bu adamın önemli bir işi ve de acil olarak paraya ihtiyacı var"* diye geçirdi.

Sonra Yugoslavya'da yaşadıkları o zor günleri anımsadı. Bir an 1939 yılında savaşın patlak verdiği o günlere geri

---

[3] Sıkıntın

döndü. 1940 Nisan'ında meyhanesini kapatmak zorunda kalmış, cebindeki birkaç dinarla, ailesi ile birlikte İstanbul'a gelmişti. Bir yıl kadar çok zor günler geçirmişlerdi. Çoluk çocukla birlikte sefalet içinde geçirdikleri koca bir yılı düşündü. Önceleri Beyoğlu'nun ara sokaklarının birinde küçük bir dükkânda börekçilik yapmış, bir yıl sonra da Ağa Camii'nin karşısındaki bu yeri bulmuştu. Nihayetinde ise Beyoğlu'nda aranılan bir meyhaneci olup çıkmıştı.

Melih'e:

-Temam, Malih'cik, temam! Önemli degil, Sen işine bak. Dedi.

Sonra elini cebine soktu. Çıkardığı bir adet beşlikle iki adet iki buçuk lirayı iç içe koyup Melih'e uzattı. Melih şaşkındı. Elli lira istemiş, Niko ona sadece on lira vermişti.

Melih bir an için sabahleyin evde yaşadıklarını düşündü. "Olsun! Bu kadarı da işimi görür" dedi. Bir daha üstelemeden on lirayı alıp cebine koydu. Teşekkür etti. Meyhaneden çıkarken Niko, Melih'in sırtını sıvazlayarak, Yine o kırık Türkçesi ile:

-Hadi hadi! Hamen git! Gör işin; ama sabahın arken[4] *beklerdim seni!*

Melih:

-Tamam! Sabah erkenden gelir gece boyu çalışır, hafta sonunda da işi bitiririm.

Melih arzuladığı parayı alamamıştı; ama yine de sevinçliydi. *"Bugün önlük işini mutlaka halletmeliyim."* diye içinden geçirdi. Melahat'ı hayal etti. Yanağındaki kırmızılıkları

---

[4] Erken

ve her iki yanındaki gamzeleri, boncuk gibi mavi gözleri, kumral kıvırcık saçları, gözünün önüne geldi. Sonra da onu üzerinde yeni önlüğü olduğu halde arkadaşları ile okul bahçesinde oynarken hayal etti. Daha da keyiflendi.

...

Melih hızlıca oradan ayrıldı. Dönüş için daha kestirme yolları tercih etmeliydi. Adımlarını sıklaştırdı. Kendini yokuş aşağı bıraktı.

Galata Köprüsü'nden geçerken mis gibi balık kokuları ona açlığını hatırlattı. Bir şeyler atıştırmalı idi. Karşıya geçtiğinde bir yoğurtçuda karnını doyurmayı düşündü. Nitekim de öyle yaptı. Mercan Yokuşu'nun hemen başındaki yoğurtçunun camekânı önünde durdu. Melih zaman zaman buraya uğrar pekmezli yoğurt yerdi. Bu yemek, onun içini ısıtır enerji verirdi. Selam vererek içeri girdi. Tezgâhta, kalaylı bakır bir leğende bal, ağaçtan yapılmış derince bir kabın içeresinde ise pekmez vardı. Bir müddet tezgâhtaki bala, sonra da pekmeze baktı. İçinden *"Bu sefer yalnız yoğurt ekmek yemeliyim"* diye geçirdi. Öyle de yaptı. Bir tas yoğurtla, yarım ekmek istedi. İçerde bir iki müşteri vardı. Onlar da iki küçük masada yemek yiyorlardı. Başkaca da yer yoktu. Bu durumda yemeğini ayakta yemek zorundaydı. Melih zaten böyle durumlara alışıktı. Ekmek çok sertti. Ufalayıp yoğurda katmayı düşündü. Tezgâhın üzerine koyduğu yoğurt tasına ekmek parçalarını kattı. Üzerine de bir bardak su katarak tahta kaşıkla iyice karıştırdı. Ekmeğin yumuşamasını bekledi. 3-5 dakika sonra da kaşıklamaya başladı. Karnını doyurmuştu. Borcunu sordu. Yoğurt yirmi beş, ekmek ise on beş kuruştu. Cebinden kırk kuruşu çıkarıp tez-

gâhın üzerine bıraktı. Dışarı çıktı. Hızlıca manifaturacıların olduğu yöne doğru yokuşu tırmanmaya başladı.

Melih, birçok iş hanının bulunduğu Mercan Yokuşu'ndaki, geçmişte kervanların sıklıkla konakladığı İstanbul'da ki en büyük hanlardan biri olma özelliğine sahip olan Büyük Valide Han'a uğradı. Bu handa kumaş tüccarları, manifaturacılar üst katlarında ise terziler vardı.

Çok gezinmedi. Hemen ilk dükkânın önünde durdu. Selam verip sordu:

-Amca Bey! Sizde önlük için kumaş var mı?

Adam anlamamıştı! Elini kulağının arkasına götürüp:

-Efendim evladım? Neyi sordun?

Melih ihtiyarın kulaklarının ağır işittiğini anlamıştı. Bu sefer de yüksek sesle tekrar etti:

-Selamünaleyküm amca! Önlük için kumaş soruyorum. Çocuk için! Okul için!

Adam bu sefer duyabilmişti:

-Var efendim var! Dedi.

Ayağa kalktı, raftan indirdiği gri renkli kumaş topunu kucaklayıp tezgâha bıraktı. Sonra da:

-Çocuğunuz kaç yaşında?

-On dört yaşında, Dördüncü sınıfa gidiyor efendim!

-O zaman bir buçuk metre alacaksınız.

-İyi! Tamam! Ne kadar tutar acaba?

-Altı lira.

Melih hiç düşünmeden ve pazarlık etmeden,

-Peki! Tamam amca! Yalnız, buralarda önlük dikecek bir terzi bulunur mu acaba?

-Evet! Üst kata çık! Yozgatlı Mehmet Efendi diye sorun. Size gösterirler. Hemen de dikiverir.

Melih çok sevinmişti. İşler yolunda gidiyordu. Kumaşı aldı, bir üst kata çıktı. Sordu soruşturdu. Sonunda Yozgatlı Terzi'yi buldu.

Selam verip içeri girdi. İçerisi loştu ve sadece ufacık bir pencereden hafif bir gün ışığı sızmaktaydı. Masanın üzerinde ise ışığı kısılmış bir gaz lambası duruyordu. Lambanın yaydığı zayıf ışık ancak dikiş makinesini aydınlatabiliyordu.

Melih:

-Bir önlüklük kumaşım var da! Kızım için diktirmek istiyorum.

Terzi gözlüğünün üzerinden Melih'i baştan aşağı süzmeye başladı:

-İyi! Dikerim de! Peki! Kızınız nerede? Yoksa onu getirmediniz mi? diye sordu.

-Yok! Kızımı getirmedim. Öyle dikersiniz sandım. Kızım on dört yaşında! Ama biraz irice!

Melih elindeki kumaşı adama doğru uzattı. Terzi kumaşı alıp tezgâhın arkasına geçti. Kumaşı masanın üzerine yaydı. Lambanın ışığını biraz daha açtı. Sonra Melih'e:

-İnşallah acil değildir?

Melih:

-Acil efendim! Hem de çok acil!

Terzinin bakışları değişmişti!

-İyi de evladım! Yetişmez ki!

Melih durumu kısaca özetledi. Rica etti. Bugün bu önlüğü götüremezse kızının çok üzüleceğini anlattı.

Terzi:

-Evladım! Birkaç saat içinde dikilen önlük pek de güzel olmaz! Bunu sana en baştan söyleyeyim de, sonra birbirimizi kırmayalım.

-Üstadım! Ben size güveniyorum! İyi olacağından eminim!

-Peki! Tamam. O zaman ikindiden sonra gelir alırsın.

Bu cevap karşısında Melih'in ayakları adeta yerden kesilmişti. O an dünyanın en mutlu insanlarından biri olmuştu sanki.

Bugün her şey yolunda gidiyordu. İçinden *"Ya Rabbim! Sana şükürler olsun!"* diye niyazda bulundu. Tam çıkacakken terziye sordu:

-Peki, borcum ne? Kaça dikersiniz?

-İki buçuk lira olur!

Melih hemen cebindeki parayı hesap etti. Geriye yüz elli beş kuruşu kalıyordu. Melih bir yaka ile Melahat'a sürpriz olsun diye bir çift de beyaz çorap almak istiyordu. Teşekkür ederek dükkândan ayrıldı. İyi bir alışveriş yaptığı ve terzi ile anlaştığı için çok mutluydu.

İkindiye kadar nasıl vakit geçireceğini düşünmeye başladı. Eminönü'ne indi. Günlük koşuşturmanın en yoğun olduğu saatlerdi. Bir müddet sağda solda gezindi. Sonra da yüzlerce güvercine ev sahipliği yapan Yeni Camii'nin Mısır Çarşısı'na bakan giriş kapısı önündeki merdivenlere oturdu. Taşlar buz gibiydi. Azıcık rahatsız olunca kalktı. Çöp yığın-

larının arasında bulduğu bir çuha parçası gördü. Onu aldı. O sırada gözü eski dönemlerden kalma bir sütun başlığına ilişti. Oracıkta oturup dinlenebileceğini düşündü. Nitekim de öyle yaptı. Gözü gökyüzünü kaplayan bulutlara takıldı. Bahtını, kara yazgısını onların kasvetli rengiyle karşılaştırdı. Hüzünlendi.

Yarım saat kadar dinlenmişti ki, birisinin kendisine seslendiğini fark etti. Dönüp sesin geldiği yöne baktı. Uzun boylu, yetmişli yaşlarda, geniş omuzlu, yaşına rağmen dik duruşlu, fötr şapkalı biri kendini yanına çağırıyordu. Merak etti. Yerinden kalktı. Adamın adres sorabileceğini düşündü. Sonra, *"İyi de, adres soracak adamın yanıma gelip de sorması gerekmez mi?"* diye kendi kendine sordu.

Adama doğru yürüdü, ona yaklaştı, hafif bir sesle:

-Buyurun beyefendi!

Adam tebessüm ederek:

-Affedersin kardeşim! Boş musun? Eğer vaktin müsaitse biraz eşyam var. Karaköy'deki dükkânıma gidecek.

Melih önce şaşkın bir halde adamın yüzüne, sonra da etrafta başka kimseler var mı diye sağa sola bakındı. Yoktu! Adam basbayağı kendisine soruyordu.

Melih:

-Anlamadım efendim, bana mı söylüyorsunuz?

Adam:

-Evet! Size söylüyorum kardeşim.

Eliyle işaret ederek,

-Şu karşı dükkânın önünde iki çuval eşyam var. Karaköy'e gidecek! Taşımaz mısın?

Melih hâlâ şaşkındı. Belli ki adamcağız kendisini hamal zannetmişti. İçinden *"Ne zararı var ki! İki çuval eşyayı karşıya götüreceğim, belki de karşılığında bir miktar da para alacağım"* diye düşünürken,

Adam:

-Kaç lira istersin?

Melih, İlk defa böyle bir durumla karşılaşıyordu. Ne cevap vereceğini bilemiyordu:

-Bilmem ki! Ben size sadece yardım edeyim!

-Tamam işte! Hadi şunları yüklen de gidelim!

Melih, *"İki çuval eşyayı taşımak pek de zor olmazsa gerek!"* diye içinden geçirdi ve:

-Taşırım beyefendi de! Yalnız dükkân Karaköy'ün neresinde? Diye sordu.

Adam:

-Dükkân Perşembe Pazarı'nın hemen girişinde.

-Tamam beyefendi!

Melih iki çuvalı sırtlayıp adamın peşi sıra yürümeye başladı. Paraya ihtiyacı vardı; ama utanma duyguları ağır basıyordu. Birileri görür, tanır diye korkmaya başladı. O an aklına Melahat gelince, her şeyi unutup adımlarını hızlandırdı.

Adam, geriye dönüp, Melih'e tekrar sordu:

-Hâlâ söylemedin! Sana ne kadar vereceğim?

Melih hem kaldırdığı yükün hem de o anki ezikliğin karşısında ne diyeceğini bilemez durumdaydı. Adama:

-Siz ne verirseniz olur. Önemli değil! Deyince adam,

-Taşıdığın yükü sen biliyorsun kardeşim! Sen söyle de anlaşalım.

Melihten ses çıkmayınca adam:

-Sana bir ikibuçukluk vereyim! Tamam mı?

Melih'ten gene ses çıkmayınca, adam bu sefer de:

-Tamam tamam! Hadi üç lira olsun!

Melih ancak adamın işitebileceği bir sesle:

-Önemli değil beyefendi! Sizin dediğiniz gibi olsun!

Adam önde o arkada köprüyü geçtiler. Yüz metre kadar sonra bir iş hanının önünde durdular. Adam dükkânı işaret ederek:

-Tamam! Yükü içeriye indiriver.

Melih bitkin bir halde idi. Herhangi bir terslik yaşamadan görevi bitirdiği için de mutluydu. Adam önceden hazırladığı üç lirayı Melih'e uzatarak:

-Teşekkür ederim! Hakkını helal et!

Melih utangaç bir tavırla:

-Ne demek efendim, helal olsun, hayrını görün! Dedi.

Oradan ayrılırken elindeki üç lirayı pantolonunun yan cebine koydu. Sonra hafiften gülümsedi. İçi ısınmıştı. Çok zamandır yüzü gülmemişti. Hemen karşı tarafa geri döndü. Az önce rızkının ayağına geldiği o soğuk sütun başlığına tekrar oturdu.

Yaşadıklarına inanamıyordu. Bu kadar mutluluk ona fazla gelmişti. Dakikalar geçtikçe ve önlüğün zamanında yetiştirilemeyeceğini düşündükçe yüreğini derin bir korku ve kuşku kapladı. Dua etmeye başladı. Derken ezan vakti de gelip çatmıştı. Bir müddet minarede bir görünüp bir kaybo-

lan müezzini dinledi. Onu izleyip durdu. O esnada esnafın çoğu dükkânını kapatıp akın akın Yeni Camii'ne doğru gelmekteydi.

...

Melih bu yaşına kadar hiç mi hiç namaz kılmamıştı; ama inancı yerindeydi. Gün boyu yaşadıkları bir bir gözünün önüne geldi. Her işi rast gitmişti. *"Bunun için Allah'a şükür etmem gerekmez mi?"* diye içinden geçirdikten sonra: *"Elbette! Namazın da anlamı bu değil midir?"* diye kendi kendine cevap verdi. Melih şimdiye kadar cami yüzü görmemişti. Abdestsiz namaz kılınamayacağını da biliyordu. Abdest almayı bilemediği için de şükrünü diliyle yapmayı düşündü.

Oturduğu taşın üzerinde gözlerini kapatarak içinden geldiği gibi dua etmeye başladı. Bir müddet kendinden geçmiş başka âlemlere dalmıştı. Kuşların kanat çırpmaları ile kendine geldi. Hava tekrardan soğumaya başlamıştı. Üşüyordu. Hasta olurum endişesi ile kalktı, camiye doğru bir iki adım attı. Cemaat dağılıyordu. Gözleri Yozgatlı Terzi'yi aramaya başladı. Onu görünce de yanına yaklaştı. Selam verip sordu:

-Allah kabul etsin amca! Benim önlük ne durumda?

Adam Melih'i hatırlamıştı:

-Çırak düğmelerini dikecekti. Bitmiştir herhalde. Buyurun gidelim. Dedi.

İkisi birlikte hana girdiler. Terzi, Melih'i içeriye buyur etti. Çırak verilen görevi yapmıştı. Önlük hazırdı. Melih iki buçuk lirayı terziye uzatarak:

-Ellerinize sağlık. Teşekkür ederim. Umarım bir sorun çıkmaz! Dedikten sonra önlüğü alıp çıktı. Çantacıların, hazır

giyim satan dükkânların olduğu tarafa yöneldi. Yakalara bakmak istiyordu. Okul önlükleri satan bir dükkânın önüne vardığında, hazır önlüklerin fiyatını öğrenmek istedi. İçeriye girdi. Tezgâhın başındaki adama:

-İyi akşamlar beyefendi! Bakar mısınız? Şu önlüklerin fiyatı ne kadar? Diye sordu.

Mağaza sahibi:

-Siyah olanlar 25, gri olanlar 15 lira deyince;

Melih, *"Bu gün güzel bir alışverişi, ne kadar da ucuza yaptım."* diye içinden geçirdi ve gülümsedi. Ardından da yaka fiyatlarını sordu. Kolalı olanlar pahalıydı. Kolasız olan yakalardan bir tane almak istedi. Bir lira olduğunu öğrenince de hiç düşünmeden aldı.

Mağaza sahibine:

-Bana bir çift de kız çocuğu için beyaz çorap verir misiniz?

Adam dantelli bir çift beyaz çorabı yaka ile birlikte bir gazete kâğıdına sararak Melih'e uzattı. Melih o ana kadar kendini hiç bu kadar mutlu hissetmemişti. Bütün yorgunluğunu unutmuş tasasız bir şekilde eve doğru yürümeye başladı. Yokuşu hızla tırmanarak Beyazıt'a vardı. Çok heyecanlıydı. Yolda yürürken bugünkü çabasından dolayı evde nasıl karşılanacağını düşünüyor, bir yandan da Melahat'ın sevincini hayal ediyordu.

Melih nihayet evinin bulunduğu sokağa varmıştı. Birkaç adım attıktan sonra evinin önünde toplanan kalabalığı gördü. Kapının önündeki bu kaynaşma ve telaş onu çok korkutmuştu. *"Ne olabilir ki?"* diye düşündü. Endişelenmeye başladı! Gördüğü manzara karşısında ürktü. Çünkü insanlar tam da

evinin önünde toplanmışlardı. Sanki mahşer yerinde yargılanmayı bekleyen kalabalıklar gibiydiler. Donuktular. O an vücudunun şiddetli bir titremeyle irkildiğini hissetti.

Bütün mahalle oradaydı. Kalabalığın arasında iki de polis görünce korkusu daha da arttı. Saniyeler içerisinde: *"Neler oluyor? Kim bunlar? Neden onlarca insan evimin önünde toplanmış ki?"* diye kendi kendine sormaya başladı.

Adımları seyrekleşmişti. Zorla bir iki adım daha attı. O esnada kendisine doğru gelen amcasını gördü. Amca hızlı adımlarla Melih'e yaklaştı. Melih'in şaşkın bakışları arasında ona sarıldı. Sakalını ıslatan gözyaşları Melih'in de yanaklarını ıslatmıştı. Melih bu sarılmaya bir anlam veremiyordu. Amcası, Melih'in kalabalığa doğru gitmesini engellemeye çalışıyordu.

Melih, amcasının kollarından kurtulmak istiyor ama amcası onu sıkı sıkıya göğsüne bastırıyor eve doğru gitmesine izin vermiyordu.

Melih yaşadığı bu olay karşısında şaşırıp kalmıştı:

-Neler oluyor amca? Evimin önündeki bu kalabalığın nedeni ne? Bu polisler niçin gelmişler? Diye bağırdı.

Gözü yaşlı kadınlar, Melahat'ın arkadaşları, olayın vahametinden bihaber olan küçük çocuklar acı dolu gözlerle Melih'e bakıyorlardı.

Bu süre içerisinde Melih'in kafasından cevabını aradığı onlarca soru geçmekteydi. İlk olarak eşinin başına bir şey geldiğini düşündü. Sonra oğulları geldi aklına. *"Acaba yanlış bir iş mi yaptılar? Yoksa birisi çok kötü bir suça mı bulaştı? Kaza mı geçirdiler?"* diye kendi kendine sorarken,

amcasının dudaklarından dökülen kelimelerle adeta beyninden vurulmuşa döndü!

Amcası:

-Melahat! Melahat! Diye mırıldandı!

Melih, Melahat'ın ismini duyunca daha da korkmaya başladı. Belli ki amcası, Melih'in eve yaklaşmasını ve yaşanılan o korkunç manzarayı görmesini istemiyordu. Melih'in beyninde fırtınalar kopmaya başlamıştı. Yaşananlara bir anlam vermeye çalışıyor; fakat durumu bir türlü çözemiyordu. Kendini kaybetmişti. O esnada elinde tutmaya çalıştığı, içinde Melahat'ın önlüğü, yakası ve çorabı bulunan gazete paketi yere düştü. Düşen sanki Melahat'ın kendisiydi. Melih amcasının kollarından sıyrılıp çamura düşen paketi yerden aldı ve:

-Amca! Kurban olayım amca! Bir şeyler söylesene! Çıldırtacak mısınız beni! Melahat'ıma noldu? Bir şeyler mi oldu?

Bu soru üzerine amcası hıçkırıklara boğuldu! Artık Melih'i bırakmış, duyduğu acıyla kendi bedeninin derdine düşmüştü. Onun da ayakta duracak mecali kalmamıştı. Bahçede gördüğü o korkunç tablo karşısında adeta şoka girmişti. Olduğu yere çöktü. Sırtını duvara yasladı! Eve doğru bilinçsizce koşan Melih'in ardından sesinin yettiğince bağırmaya başladı:

-Melih'i tutun! N'olur onu durdurun! Melahat'ı öyle görmemeli!

Melih'in önünü bu sefer de bir polis memuru kesmişti! Polis Melih'in boynuna sarıldı. Melih'in ayakları titriyordu.

Şaşkındı! Olan biteni bir an önce öğrenmek istiyordu. Memura, hiddetle:

-Bırak beni be kardeşim bırak! Neler oluyor! Allah aşkına biri bana anlatsın! Yalvarıyorum! Ne olur! Melahat nerde? Ona ne oldu? Diye bağırmaya başladı.

Titreyen dudaklarından dökülen bu cümleler bütün kalabalığı hıçkırıklara boğmaya yetmişti. Son bir hamle ile polisten kurtuldu! Kapıya birkaç adım kalmıştı. Kalabalığı yardı! Tam bahçe kapısına vardığında bir diğer polis memuru onu arkadan tutuverdi. Melih polisin elinden kurtulup bahçeye girmek için var gücü ile mücadele ederken, Şükran'ın birkaç kadınla birlikte bahçe kapısından çıktığını gördü. Eşi bitkin bir vaziyette idi. Saçları dağılmış, akan makyajı yüzünü kirletmiş, gözleri kızarmıştı. Melih bu durum karşısında Melahat'ın başına bir şeylerin geldiğini anlamıştı artık.

Şükran perişan bir halde, manasız gözlerle Melih'e bakıyordu. Bir şeyler söylemek, bağırmak istiyordu. Çabaladı ama hıçkırıkları buna izin vermedi.

Melih olan biteni anlamış gibiydi. Zaten amcasının elinden kurtulup eve doğru koştuğunda, *"Melih'i tutun! N'olur onu durdurun! Melahat'ı öyle görmemeli!"* diye bağırması kuşkularının başlıca nedeni olmuştu.

Melih polisin kollarından kurtulmaya çalışırken bu sefer de bahçeden çıkan oğullarını gördü. Onlar da perişan haldeydiler. Polisler Melih'i zorla evin içerisine doğru götürdüler. Oturması için ikna ettiler; ama onun tek bir isteği kızını görmekti. Etraftakilere *"Kızım! Kızım! Kızım nerede?"* diye

soruyor, kimselerden bir yanıt alamayınca da çıldıracak gibi oluyordu.

Evdeki herkes ağlıyordu. Kadınların feryadı tüm mahalleye yayılmaktaydı. Orada bulunanlardan hiç biri gördükleri o feci görüntüyü Melih'e anlatacak durumda değildi. Buna kimse cesaret de edemezdi. Çünkü yaşanan olay çok korkunç, çok ürkütücü ve yıllarca hafızalardan silinemeyecek ölçüde feciydi.

Çok geçmeden Melih, yaşadıklarına dayanamayıp kendinden geçti. Yere yığıldı. Bayılmıştı! Onu kaldırıp bir kanepeye uzattılar. Polisler hemen bahçede savcı ile birlikte çalışan hükümet tabibine haber verdiler. Doktorun odaya gelerek müdahale etmesi sonucu Melih kendine geldi.

Savcı Melih'in de ifadesini alacaktı. Odaya girdi. Odada bulunanlara:

-Lütfen burayı boşaltın! Yalnız doktor ve bir polis memuru kalsın. Dedi.

Melih konuşulanları zor duyuyordu. Hâlâ şoktaydı! Anlamsız gözlerle olan biteni kavramaya çalışıyordu. Artık büyük bir felaketle karşı karşıya kaldığını hissetmekteydi. Ne olursa olsun bir an önce olanları bilme isteği ağır basmaya başlamıştı. Ne olabilirdi ki? Bu felaketin adı ne idi? Boyutu hangi ölçülerdeydi? Aklını yitirecek bir durumdaydı.

Savcı Melih'e:

-Efendim! Siz babası mısınız? Diye sordu.

Melih, o an gördüklerini muhakeme etmeye, yaşadıklarına bir anlam yüklemeye çalışıyordu. Sabah evde eşi ile tartıştığı anı hatırladı. Eşi ona, Melahat'ın on günden beridir okula gitmediğini söylemişti. İçinden *"Devamsızlığının se-*

bebi önlük olabilir miydi? Böyle basit bir sebepten dolayı neden okula bu kadar ara versin ki! Şükran ya da Melahat bunu daha önce de bana söyleyebilirlerdi. Yenisi diktirilinceye kadar eski önlük ile okula devam edebilirdi. Hiçbir öğretmen böyle havadan sudan sebeplerle öğrencisini okuldan uzaklaştırmayı düşünemezdi." diye geçirdi.

Bütün bu soruları üç beş saniye içerisinde kendine sordu. Cevabını bulamadı. Peki, bahçede neler oluyordu? Neden herkesin ilgisi o yöneydi. Niçin ağıtlar hep bahçeden tarafa yakılıyordu?

Evet! Melahat bahçede idi. Ama ne halde idi? Yoksa ölmüş müydü? Bütün bunları aklından geçirirken yüzü sarardı, başı döndü, midesi bulandı! Odanın orta yerine ağız dolusu kustu. Savcı bunu üzerine hızla ayağa kalktı ve dışarı çıktı.

Çıkarken de:

-Yan odaya getirin. Orada ifadesini alacağım, dedi

Polis ona bir havlu uzattı. Yüzünü gözünü silmesini istedi. Sonra Melih'in kolundan tutarak ayağa kaldırdı. Birlikte yan odaya geçtiler. Savcıya haber verildi. Savcı Melih'i tekrar sorgulamaya başladı:

-Evladım! Acını anlıyorum! Lakin üç saatten beri çalışıyoruz. Akşam olmak üzere! Eşinin ve çocuklarının ifadeleri alındı. Elbette sana da sormak istediklerim var. Eğer hazırsan başlayalım.

Melih hıçkırıklara boğuldu. Olayı duymamış, görmemiş ama hissetmişti sanki. Sesli sesli ağlıyordu.

Savcının:

-Evladım! Öncelikle başınız sağ olsun! Çok kötü bir son! Sizi anlıyorum. Genç bir kızın kendi hayatına böyle son vermesi yürek yakan bir durum! Deyince, Melih yanı başındaki polis memuruna sarılarak:

-Aman Allah'ım! Neler duyuyorum! Hayır! Hayır... Doğru olamaz! Melahat'ım nerde? Onu bana gösterin! Benim Melahat'ım! Benim meleğim ölmez! Ölemez! Siz yalan söylüyorsunuz! Benim Melahat'ım değildir o! Melahat'ım ölmemeli! Ölmemeli! Diye bağırmaya başladı. Sesi sokakta yankılanıyordu. Gözyaşları yeniden boşaldı. Herkes ağlıyordu. Bu duruma dayanamayan polis memuru da ağlamaya başladı ve savcıdan izin almadan kendini sokağa attı.

Doktor ve savcı Melih'i teskin etmeye çalışıyorlardı. Ama ne mümkün! Melih oturduğu kanepeden ayağa kalktı, takati tükenmişti:

-Kızımı, Melahat'ımı görmek istiyorum. Ne olur onu bana gösterin. Neler oluyor? Niçin bana anlatmıyorsunuz? O nerde? Kızımı görmek istiyorum! Diye tekrar savcıya yalvarmaya başladı.

Savcı bile bu acı tablo karşısında gözyaşlarını tutamamıştı. Boğazı düğümlendi. Polisleri odaya çağırttı. Onlara ağlamaklı ve hafif bir sesle:

-Alın bu adamı! Bahçeye çıkartın! Görsün Melahat'ını! Görsün ciğerparesini! Yanacaksa yansın yüreği! Tutuşsun! Ne olacaksa olsun artık! Ben de dayanamıyorum.

Polisler Melih'in koluna geçerek onu bahçeye çıkardılar.

Melih ayakta durmakta zorlanıyordu. Deliler gibi etrafa boş gözlerle bakıyordu. Ağaçlar yastaydı. Melahat'ın biricik

dostları olan çiçekler solmuş, kurumuş dalları takatsiz kalmıştı sanki. Bahçedeki tüm çiçekler suç kendilerindeymiş gibi utanarak boyunlarını toprağa doğru eğivermişlerdi. Toprak titriyordu.

Melih polislere:

-Hani nerde! Melahat'ım nerede? Diye sordu.

Polisler onu asırlık çınar ağacının olduğu tarafa götürdüler. Çınar ağacının dibinde serili olan sofra bezinin önünde durdular. Bu bezin altında bir şeylerin gizlendiği apaçık belliydi. Polislerden biri ağlamaklı bir sesle:

-Efendim! Lütfen sakin olun! Metanetli olun. Dedikten sonra, eli ile bezin bir ucundan tuttu, yavaş yavaş kaldırmaya başladı.

Polisin, örtüyü cesedin boyun kısmına kadar açması yetmişti.

Melih gözlerine inanamadı! Baktı… Baktı! Dizleri üzerine çöküp bir daha baktı. Bir türlü inanmak istemiyordu. Kabullenmek mi? Asla! Polislerin yüzüne baktı! Gördüğünün gerçek olduğuna ihtimal dahi veremiyordu. Yüreği küçücük olmuştu. Dudakları titriyordu. Ayakları titriyordu. Bedenini taşıyamaz hale gelen bacaklarından canının çekildiğini hissediyordu. Dipsiz bir kuyuya yuvarlanmış gibiydi adeta.

Yüzü kül rengine dönen Melahat'ını teşhis etmekte zorlanıyordu. Hem onun boynundaki morluk da neyin nesi idi? Bu hale nasıl gelmişti? Boğularak öldürüldüğünü düşündü. Kim yapmıştı? Kim yapabilirdi ki? Ona nasıl kıymışlardı?

Polisler Melih'i cesedin başından uzaklaştırmaya uğraşıyorlardı. Zorla ayağa kaldırdılar. Geri geri giderken, ağaç-

tan sallanan ip gözüne takıldı. O ipin, ağacın dalında ne işi vardı. Kim onu, niçin oraya bağlamıştı. Beyninde kasırgalar koptu! *"Eyvah!"* diye bağırdı. O anda tüm ağaçlar sarsıldı. Boyunları büküldü. Hep birlikte ağlamaya başladılar. Melih birden polislerin elinden kurtularak kendini Melahat'ın üzerine atıverdi:

-Kızıım! Kızıım! Yavrum benim! Güvercinim benim! Sen ne yaptın böyle? Nasıl kıydın kendine? Nasıl kıydın babana? Beni bekleyemez miydin? Önlüğünü bekleyemez miydin? Bak ben geldim! Sana söz vermiştim! Önlüğünü akşam getireceğim demiştim. Getirdim! Getirdim! Ama sen beni beklememişsin. Beni beklemeliydin. Bunu bana nasıl yaptın? Sana olan sevgim her şeyin üzerinde idi. Bunu biliyordun! Ama demek ki sen beni sevmiyormuşsun! Sevmiyormuşsun ki bunu bana reva gördün! Melahaaaat! Melahaaat!

Melih kalbinden öyle bir yara almıştı ki akan gözyaşları Melahat'ın üzerini örten sofraya kan olarak akmaktaydı sanki! Melahat'ın can verdiği anları düşündü! Dalların arasında can verirken bir kuş gibi çırpınan kızını hayal etti. O an Melahat'ın haykırışlarını, kalbinin çarpıntılarını duyar gibiydi. Saniyeler içinde zavallı kızının hayallerini ve kendisiyle paylaştığı düşlerini anımsadı.

...

Daha birkaç gün önce Melahat'ın anlattığı rüyası geldi gözlerinin önüne. Melahat'ın odasının penceresi önüne güvercin büyüklüğünde yemyeşil bir kuş konmuştu. Soğuktan üşüdüğü her halinden belli olan bu kuşa Melahat, *"Eğer istersen seni içeriye alabilirim"* dediğinde kuş bu isteğini kabul etmiş, hemencecik de Melahat'ın avuçlarına konmuş-

tu. Kuş, *"Ben cennet kuşuyum. Beni sana yaradanın gönderdi. Senin sıkıntılarını, başına gelen felaketi, talihsizliği biliyoruz. Çok üzüldüğünü, hayata küstüğünü de gayet iyi anlıyoruz! Hiç korkma! Ne zaman istersen seni kanatlarıma bindirip cennete götürebilirim. Ben bunun için görevlendirildim. Oradaki köşkün de hazır! Üzülme!"* dedikten sonra Melahat'ın önüne ufalayıp koyduğu ekmek parçalarını yememiş, *"Biz cennet kuşları bir şey yiyip içmeyiz! Çok teşekkür ederim"* diyerek Melahat'ın gönlünü almış ve açık olan pencereden uçup gözden kaybolmuştu.

Melih o gün, Melahat'ın gördüğü bu rüyaya bir anlam verememişti. O zamanlar bunun analizini yapmak bile aklına gelmemiş, sadece tebessüm ederek Melahat'ın başını okşayıp, *"Hayırdır inşallah kızım"* demekle yetinmişti.

Polisler Melih'i kollarından tutup kaldırmaya çalışırken Melih kendine geldi ve:

-Melahaaat! Melahaat! Sevmiyormuşsun beni! Yaktın beni! Bitirdin beni! Diye bağırmaya başladı.

O sırada amcası Salih Bey de bahçeye gelmişti. Polislerle birlikte Melih'i zorla kızından koparıp aldılar. Savcının bulunduğu odaya kadar adeta sürükleyerek götürdüler.

Savcının gördüğü o korkunç manzara ve Melih'in çaresizliği savcıyı derinden sarsmıştı. Bu durumda Melih'in ifadesinin alınması zor görünüyordu. Sağlık görevlilerine cesedin otopsi için kaldırılması talimatını verdi. Sonra Melih'e dönerek:

-Efendim, yarın sabah dokuzda savcılığa gelin. İfade vereceksiniz. Başınız sağ olsun! Dedi ve çıkıp gitti.

Polisler evin önündeki kalabalığı dağıtmaya çalışıyorlardı. Bahçede ise sağlık görevlileri Melahat'ın cansız bedenini bir kilime sarmakla meşguldüler. Bahçeye ellerinde sedye taşıyan iki sağlık görevlisi daha girdi. Cesedi titiz bir çalışma ile sedyeye koydular. Cenazeyi bahçe kapısından çıkardıkları sırada sokaktaki bağrışmalar, hıçkırıklar bütün İstanbul'u sarsıyor gibiydi sanki. Tanık oldukları bu korkunç manzara mahalledeki herkesi derinden etkilemişti. Aileyi tanıyan, tanımayan gözü yaşlı insanlar Melahat için ağıtlar yakıyorlardı.

...

Dakikalar geçtikçe ortalık yavaş yavaş sessizliğe gömülmüştü ama evde hıçkırıklar dinmemişti. Melih başını avuçlarının arasına almış, gözlerini bir noktaya dikmiş öylece duruyordu. Vücudu kaskatı kesilmişti.

Gözlerinin önüne evlendiği yıllar, çocuklarının doğdukları günler geldi. O yıllarda hayatının en mutlu saatlerini, günlerini yaşamıştı. Ne de çok sevinmişti o anlarda.

Ya Melahat? Melahat eşsiz bir kızdı. Yapısında annesinden taşıdığı hiçbir olumsuzluk yoktu. O, Melih için her gün yeniden doğan pırıl pırıl bir güneş, geceleri yüreğinin en kuytu köşelerine ışığını akıtan ay gibi nurlu bir katreydi sanki. Onu her gördüğünde bütün dertleri, ıstırapları bedeninden sıyrılıp giderdi hemen. Melahat'ın doğduğu geceyi, onun yürüdüğü, onunla oynadığı, okula başladığı, masa başında birlikte ders yaptıkları günleri hatırladı.

Gün boyunca yaşadığı güzel anlar ve duyguları ile birlikte gözünden akan yaşlar yerleri ıslatıyordu. Melih, *"Kim bilir, küçücük ve günahsız bedenin nasıl bir baskı ve zulüm*

altındaydı ki, sana bu korkunç sonu yaşattı!" diye düşünürken, birden bahçeden gelen ağlaşmalar, bağrışmalar, uğultulu sesler Melahat'ın bir daha dönmemek üzere evden çıkarıldığının acı habercisiydi.

Kendisini oda kapısından bahçeye, oradan da sokağa atıverdi. Melahat'ın cansız bedeni, sedye üzerinde bir kilime sarılı olarak sağlık görevlileri tarafından cankurtaran aracına doğru götürülmekteydi. Koşup yetişmek istedi. Ama o mecali kendinde bulamadı. Tam o sırada eşi Şükran'la karşılaştı. O da bitkin bir durumdaydı. Saçları biri birine karışmış, yüzü solmuş, göz pınarları kurumuş, bakışları adeta donmuş gibiydi. Konu komşu onu teskin etmeye çalışıyordu.

O an acı denen illet, üzerlerine sanki bir ateş gibi yağıyordu. Büyük bir musibetle karşı karşıya kalmışlardı. Biraz ileride, anlamsız gözlerle sağa sola bakan, olayın şokunda olan iki kardeş gizli gizli ağlıyorlardı. Birileri tarafından adeta sarılmak, kucaklanmak ister gibiydiler. Çocuklar, babalarının kendilerini Melahat kadar sevmediklerini biliyorlardı. İkisi birden yüzlerini duvardan tarafa döndüler.

Melih'in durumu onlardan farklı değildi. Hayatı boyunca bir elin bedenine dokunmasını, iki güçlü kolun onu kucaklamasını hiç bu kadar arzu etmemişti. Melahat Cankurtarana konulduğunda acı acı çalan siren sesi yüreğine bıçak gibi saplandı o an. Aracın ardı sıra bir iki adım attı ve:

-Gitti kuzuuum! Gitti gözümün nuruuu! Gitti gönlümün süruru! Diye feryat etmeye başladı.

...

Aradan dakikalar geçtikçe ve kalabalık dağıldıkça Melih'in korkuları, endişeleri artmaya başlamıştı. Çocuklarının

bulunduğu tarafa yönelirken, o anda, kendisinin mi, yoksa onların mı daha çok teselliye muhtaç olduğunu sorgulamaya başladı. Onlara doğru gitmeye çalıştığında, ikisinin de hızla babalarından kaçışları Melih'i daha da yalnızlığa itmiş, yıkmıştı. Şaşkın bir vaziyette geriye döndü. Eve doğru yürüdü. Evin önünde kimsecikler kalmamıştı. Sokağın bitiminde Şükran'ı iki kadınla birlikte köşeyi dönerlerken gördü. Çıldıracak gibiydi. Ne yapması gerektiğine karar verecek durumda değildi.

Melahat gitmiş, çocuklar gitmiş, eşi gitmişti. Kendisi için ne de çabuk gelen bir yalnızlıktı ve ne dayanılmaz bir acıydı bu. *"Yalnız kalmak, terk edilmek bu olsa gerek!"* diye düşündü.

...

Kapının önüne yığılıp kaldı. Gözleriyle birlikte gönlü karardı. Uzunca bir zaman öylece kaldı. Ardından da hava karardı. Sokak tam bir sessizliğe gömüldü. Mahalleye taşındıkları ilk gün geldi aklına. O sıralar Melahat henüz beş yaşındaydı. Mayıs ayı idi. Eşyalar taşınırken Melahat'ın keyfine diyecek yoktu. Bir içeri bir dışarı koşup eğleniyordu. Dört tarafı kapalı, balkonu dahi olmayan bir evden, bahçesinde güllerin, çeşitli renklerde çiçeklerin, koca koca ağaçların, bulunduğu bir eve taşınmaları Melahat'ı çok sevindirmişti. O, günlerin büyük bir bölümünü, babasının kendisi için iki çınarın arasına kurduğu salıncakta geçiriyordu artık.

Melih nerden bilebilirdi ki? Yıllar sonra çocuğunun oyuncağı olan o ip, biricik kızının boynuna ilmek olup yapışacak, onun hayatını sonlandıracak ve babasının dünyasını karartacaktı. Ya o koca çınar ağacına ne demeli? Hiç mi

acımadı yavrucuğuna! Hiç mi utanmadı ona darağacı olmaya?

...

Melih bütün bunları düşünürken, omzuna bir elin dokunduğunu hissetti. İstanbul'un ana caddelerini aydınlatan sokak lambaları, ara sokaklarda yoktu. Başını avuçlarının arasından kurtarıp karşısında duran adamın yüzünü seçmeye çalışıyordu. Sonra toparlanarak ayağa kalkmak istedi. Uzun bir süre oturduğu için, ayakları uyuşmuş, tutamaz hale gelmişti! Tekrar denedi. Sendeledi. Adam Melih'i kollarından kavrayarak ayağa kalkmasına yardım etti. Melih'in gözleri ağlamaktan adeta kapanmış gibiydi. Karşısında duran adamı teşhis etmekte zorlanıyordu. Göz kapaklarını son bir kez zorlayarak açtı, adamın yüzüne baktı. Onu tanımıştı. Bu adam yanında uzun yıllar çalıştığı ustası Ferit'ti. Ferit Bey atölyeyi kapatmış, evine dönerken, bu acı haberi Melih'in sokağında oturan bir komşusundan öğrenmiş, hemen yolunu değiştirerek, Melih'i görmek, acısını paylaşmak istemişti.

Melih çok sevdiği, çok şey öğrendiği ve ona çok şey borçlu olduğu ustası Ferit'i görünce ağlayarak boynuna sarıldı. Melih yıllardır hiç kimseye böylesine sarılmamıştı. Yeniden hıçkırıklara boğuldu. Ferit Bey de ağlamaya başlamıştı. Melih, o an karanlık dünyasından kopmuş birazcık ferahlamıştı.

Ferit Bey:

-Melih'ciğim! Kalbinin nasıl yandığını, ne kadar çok acı çektiğini biliyorum. Çünkü ben de evlat acısı çektim. Aynı şeyleri ben de hissediyorum.

Melih bu sözler karşısında ustasına daha sıkı sarılmaya başladı. Uzunca bir süre ağlaşıp durdular. Bir müddet sonra, Ferit Bey iç çekerek:

-Demek Melahat'ı kaybettik ha! Vah Melahat vah! Babasının nazlısı. Vah Melih'ciğim vah! Neydi bu başımıza gelenler?

Bu sözlerden sonra Melih tekrar hıçkırıklara boğulmuştu. Ağlamaktan gözlerinden yaş yerine kan akıyordu sanki. Yüzü solmuş, teninin rengi beyaza dönmüştü. Ciğerlerine ateş düşmüş, aklı başından uçup gitmişti o an. Yeniden ustasına sarıldı. Ferit Bey Melih'i evin açık olan kapısından içeriye sokmak istedi. Uğraştı, bir iki denedi olmadı. Melih içeriye girmek istemiyordu.

Melahat'ın olmadığı bu eve nasıl girecekti? Niçin girecekti? Girse ne yapacaktı? O an bahçede karşılaştığı o korkunç manzara gözlerinin önüne geldi. Melih, Ferit Bey'in kollarından sıyrılıp bahçe kapısına doğru gitti. İçeriye girdi. Yine Melahat'ın cansız bedenini uzattıkları yerdeydi. Ciğerparesinin sallandığı çınar ağacına sert bir tekme savurdu, ardından yumruklamaya başladı.

Ferit Bey'e haykırarak:

-Ustam! Ferit Usta'm! Melahat işte buradaydı. Burada yatıyordu. Lanet olsun bu ağaca! Onu benden bu çınar kopardı! Neden yaptı bilmiyorum. Oysa Melahat beni bekleyecekti. Kalbim gün boyu onun için çarptı. Hiç böyle mutlu, umutlu bir gün yaşamamıştım. Çok istediği önlüğü temin etmek için koştum, koşuşturdum. Onun için, Melahat'ım için bu gün hamallık bile yaptım.

O anda aklına diktirdiği önlük, çorap ve yaka geldi. Ferit beyin şaşkın bakışları arasında deliler gibi sağa sola koşmaya başladı. Aradıklarını bulamayınca:

-Ustam! Canım Ustam! Bana yardım et! Melahat'ın önlüğünü bulmama yardım et! dedi.

İkisi tekrar sokağa çıktılar. Melih karanlıkta paketi aramaya başladı. Bakılmadık yer bırakmadılar. Paket yoktu!

Ferit Bey onu zorla ve ısrarla alıp evin içerisine götürdü. Oturma odasına girdiler. Melih içeride birilerinin olduğunu gördü. İyice bakınca bu kişinin amcası olduğunu fark etti. Amcası başını önüne eğmiş, arada bir içini çekerek bu dayanılmaz acı kasırgasına direnmeye çalışıyordu. Salih Bey onu yalnız bırakmama, destek olma adına karanlık odada oturup beklemişti. Melih dikkatlice bakınca, amcasının elindeki paketi gördü. Amcası bir eli ile gözyaşlarını silerken öteki eli ile de içerisinde Melahat'ın önlüğü, yakası ve çorabı bulunan paketi Melih'e doğru uzattı. Ağlayarak:

-Al evladım al! İşte Melahat'ının! İşte meleğinin önlüğü! Ondan geriye kalan bir tek bunlar var artık.

Melih paketi aldı. Gazeteyi yırtıp içinden çıkardığı önlüğü, Melahat'ı sarıyormuş gibi kolları arasına bastırdı. Öptü... Öptü! Yüzüne gözüne sürüp koklamaya başladı. Kendini kaybetmişti. Saçını başını yolmak, kendini yerden yere vurmak geliyordu içinden. Bugün yaşadığı acılarla birlikte karanlık dehlizlerde kaybolup boğulmak istiyordu sanki.

Amcası Salih, Melih'e yaklaştı, onu kollarından tutup ayağa kaldırdı:

-Ağlama canım! Ağlama Melih'ciğim. Kendini de harap etme. Kader bu! Ne yapalım, ne edelim?

Sonra ikisi birden kanepeye çöküp oturdular. Üçü de odanın loş ışığında uzunca bir süre sessizce beklediler.

Kapı açıktı. Bahçe kapısı da açıktı. Ne gelen, ne de sokaktan geçen kimsecikler vardı. Amcası Melih'e, çocuklarının Şükran ile birlikte dayılarının evine gittiğini söyledi. Ardından da:

-Melih'ciğim! Yavrum, evladım! Hadi kalk gidelim! Bize gidelim! Dedi.

Melih, eşi ve çocuklarının birlikte olduklarını, kendisinin de amcasında kalacağını düşündüğünde aklına Melahat geldi. İçine bir ağırlık çöktü. Evlat acısı ciğerine saplanmıştı bir kere. Birden çöktü olduğu yere. *"Melahaaaat!"* diye feryat etti.

Yaşlı gözleriyle amcasına sormaya başladı:

-Melahat, peki ya Melahat! O kiminle kalacak? Onun yanında kim var! O hayatında hiç yalnız kalmadı ki! Hayır, hayır onu bir başına bırakamam. Onun bana ihtiyacı vardır. Amcam benim! Ne olursun, onu nereye götürdüyseler beni de oraya götür. Onunla kalmalıyım. Lütfen, lütfen! Diye yalvarmaya başladı.

Amcası ve ustası Ferit Bey Melih'in koluna geçerek evden çıktılar. Kapılar kilitlendi. Yola koyuldular. Karanlık ve dar sokaklardan geçerek Laleli Camii'nin önüne kadar geldiler. Ferit Bey bu noktada izin istedi. Çünkü o Pertevniyal Valide Sultan Camii'nin arka taraflarında oturuyordu. Birbirlerine sarılıp ayrıldılar. Melih'le amcası Gençtürk Cadde-

si'ne doğru yol aldılar. Bitkin bir haldeydiler. Nihayet evin bulunduğu Çukurçeşme Sokağı'na geldiler.

Amcası kapı tokmağını yavaşça bir iki defa vurdu. Kısa bir süre sonra kapı açıldı. Kapıyı açan evin kızıydı. Birlikte içeri girdiler. Belli ki evdekilerin olaydan haberleri yoktu. Demek ki kara haber buralara kadar henüz ulaşmamıştı. Evdekiler şaşkın bir halde birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı. Sonra bakışlar, Salih ve Melih'in üzerinde yoğunlaştı.

Melih'in yengesi, hafif ve ürkek bir ses tonu ile:

-*Hoş geldiniz.* Diyerek sessizliği bozmak istedi.

Fakat ne kocasından ne de Melih'ten ses yoktu. Ev halkı da şaşırmıştı. Bir şeylerin yaşandığını hissetmişlerdi; ama bir türlü sorma cesaretini de gösteremiyorlardı.

Salih Bey kızına:

-*Kızım! Melih kardeşine havlu getir. Su dök! Elini yüzünü yıkasın!* Dedi ve yan odaya geçti. Arkasından eşi de odaya girdi. Kadın neler olduğunu merak ediyordu:

-*Söyler misin Bey! Neler oluyor? Tavrınız hayra alamet değil. Melih'in hali ne öyle? Çabuk bana anlat hele!*

Salih Bey kendini tutamayıp ağlamaya başladı. Eşi meraktan çatlayacaktı. Zor da olsa konuşmaya başladı:

-*Anlatması kolay mı hanım! Nerden başlanır, nasıl söylenir, ben bilir miyim? Bir felaket yaşadık! Melahat! Melahat'ı kaybettik! Acı! Acı, çok acı! Anlatılacak gibi değil ki.*

Salih Bey sesli sesli ağlamaya devam ediyordu. Kadıncağız olanları anlamakta güçlük çekiyordu. Şaşkınlıktan yüzü bembeyaz kesilmişti. Eşine:

-Sen ne diyorsun Bey! Kendine gel. Hele bu işi doğru dürüst bir anlat bakayım. Hem Şükran nerde, çocuklar nerde? Diye sordu.

O gece Salih Bey'in evinde sanki ikinci bir kıyamet kopmuştu. Ağıtlar gece boyu sürmüş, hıçkırıklar dinmek bilmemişti.

...

Sabah olmuştu. Salih Bey, Melih'in kaldığı odanın kapısını hafifçe vurdu. İçeriye girdiğinde onu yatakta oturur vaziyette buldu:

-Erkenden kalkmışsın! Hadi kalk salona geçelim. Elini yüzünü yıka. Biraz kendine gel!

Melih öyle bir halde idi ki, o an canından öte sevdiği Melahat'ından başka bir şey düşünemiyordu. Yaşadığı o korkunç anın her saniyesini tekrar tekrar yaşıyordu sanki! Hemen oturduğu yerden kalktı! Amcasına saatin kaç olduğunu sordu. Çünkü sabaha kadar kızının cansız bedenini bir kez daha görmek için uyumamıştı. Hemen hastaneye gitmek istiyordu. Melahat'ı çok özlemişti.

Amcası:

-Bir iki lokma bir şeyler yiyelim hemen çıkarız. Deyince Melih itiraz etti!

-Amca! Lütfen bana izin verin ben gideyim. Savcıya gitmeliyim. Bir an önce her şeyi öğrenmek istiyorum. Hem Melahat'ı da mutlaka görmeliyim.

Kapıya doğru yürüdü. Kendinde değildi. Sofaya çıktı. Bir çırpıda ayakkabılarını giydi. O sırada amcası Melih'in ayaklarında çorap olmadığını fark etti.

Hanımına:

-Hanım! Bakar mısın? Benim yün çoraplarımdan bir çift getir de Melih giyiversin.

Melih itiraz etmedi. Kapı aralığında önce çorabı ardından da tekrar ayakkabılarını giydi ve kapıdan çıktı. Yenge ve kızı şaşkınlık içindeydiler!

Melih'in ardından Salih amca da kapının arkasında asılı duran paltosunu aceleyle omuzuna attı:

-Hanım ben de çıkıyorum! Melih'i böyle tek başına bırakamam! Hastaneye, savcılığa gitmemiz lazım.

Gece boyu yağan yağmur, yerini gökyüzünün açık güneşli olduğu bir ilkbahar gününe bırakmış gibiydi sanki. Melih'in içinde açılan dipsiz kuyu, burnunun direğini sızlatan tarifi imkânsız bir sancı ve o an ismini koymakta zorlandığı duyguları, günün parlaklığı ile arasına perde olmuştu adeta.

Sokak sessiz ve ıssızdı. Salih Bey bir an önce hastaneye ulaşmak için adımlarını sıklaştıran Melih'e yetişmekte zorlanıyordu. Nihayet ona sokağın bitiminde yetişti ve:

-Melih! Önce savcılığa gitmemiz gerekiyor. Daha sonra hastaneye gideceğiz. Hem biraz yavaş ol! Sana yetişemiyorum. Deyince,

Melih:

-Hayır! Önce Melahat'ı görmeliyim amca. Aslında onu dün gece yalnız bırakmamalıydım. Yazıklar olsun bana! Hiç düşünemedim. Kim bilir? Gece boyu nasıl da korkmuştur. O hayatında hiç yalnız kalmamıştı ki!

Amcası hem yürüyor hem de Melih'in sarf ettiği sözlere bir anlam vermeye çalışıyordu. Ne demekti? *"Gece boyu çok korkmuştur!"* Sonra da *"Allah muhafaza! Melih'in aklına mukayyet ol Ya Rabbim!"* diye içinden Melih'e dua etti. Ve:

-Oğlum Melih! Sen neler söylüyorsun? Acını anlıyorum. Artık kendini toparlamalısın. Melahat öldü! Allah onu yanına aldı! Böyle düşünmemelisin! Kendini harap ediyorsun! Hem kızının ruhunu da incitiyorsun! Dedi ve devam etti:

-Tamam! Tamam! Hadi gel önce savcıya uğrayalım. İfadeni ver. Sonra hemen hastaneye gideriz. Dedi.

Yönlerini Fatih Adliyesi'ne doğru çevirdiler. Saraçhane'den, Şehzadebaşı'na oradan da Bozdoğan Kemeri tarafına geçtiler. Kaymakamlık binasının yanındaki adliye binasına varmaları 15 dakika kadar sürmüştü. Adliye binası, etrafı yüksek duvarlar ve demirden parmaklıklar ile korunan, kendini İstanbul'un karmaşık yaşamından soyutlayan görkemli bir yapıydı. Bahçesinde, kulaklara şadırvandan akan suların şırıltısı ile yaprakların arasından sıyrılıp gelen kuş cıvıltılarından başkaca bir ses yoktu.

Salih Bey, binanın bahçe kapısı önünde nöbet tutan ve uykusuzluktan gözleri kızarmış olan polise selam vererek:

-Savcı Bey'le görüşmeye geldik! Dünkü intihar olayı ile ilgili olarak ifade vereceğiz.

Polis ikinci kata çıkmalarını söyledi. İkinci kata çıktıklarında, halinden müstahdem olduğu anlaşılan bir adama sordular. Müstahdem savcının odasını gösterdi. Kapıyı hafifçe tıklattılar! İçerden, *"Gel!"* sesini duyunca da kapıyı aralayıp içeriye girdiler.

Melih, dün akşam o acı dolu anları yaşarken savcının yüzünü bile görememişti. Fakat savcı acılı babayı görür görmez hemen tanımıştı:

-Buyurun şöyle oturun. Dedi. Sonra Salih Bey'e dönerek:

-Lütfen siz dışarıda bekleyiniz!

Salih Bey dışarı çıktı. Savcının odası mavi panjurlardan süzülen ışıkla aydınlanıyordu. Büyükçe bir masanın arkasında bambu kamışından yapılmış sandalyede oturan savcı ayağa kalktı. Melihe oturacağı iskemleyi işaret ederek:

-Şöyle oturun!

Savcı ifade almaya başlamıştı. Melih sorulan sorular karşısında, kâh ağlayarak, kâh isyan eder gibi yüksek sesle cevap veriyordu. Savcı Melih'in bu tavırlarını anlayışla karşılıyor herhangi bir uyarıda bulunmuyordu. Uzunca bir ifade sürecinin ardından Savcı:

-Çıkabilirsiniz. Dedi.

Bir saati aşkın bir zaman geçmişti. Salih amcanın gözü kapıdaydı. Melih'in çıktığını görünce ayağa kalktı. Ona doğru yürüdü. Melih çok bitkin görünüyordu. Dün akşamki gibi rengi sararmış, gözünden yaşlar süzülmekteydi. Hemen koluna geçti. Merdivenleri güçlükle indiler. Bahçeyi geçip caddeye çıktılar. Amcası içeride neler olduğunu hiç sormadı. Sessiz bir şekilde hastanenin yolunu tuttular. Saat 11 gibi Haseki Hastanesi'nin önündeydiler.

Salih Bey, kapıdaki görevliye:

-Baştabip ile görüşeceğiz. Bir cenazemiz vardı da! Otopsisi yapılmak için dün akşam buraya getirdiler. Onu soracaktık.

Kapıdaki görevli:

-Başınız sağ olsun! Ama ne sizi baştabiple görüştürebilirim ne de cenazenizi görebilirsiniz! Diye cevap verince, Melih:

-Ama o benim kızım! Görmem lazım. Ne olur yardımcı olun! Diye adeta görevliye yalvarmaya başladı. Olumsuz

cevap alınca da çaresiz hastanenin bahçesindeki banklardan birine ilişip beklemeye karar verdiler.

Öğlen ezanı okunuyordu. Amcası Melih'e:

-Evladım! Ben namazımı kılıp geleyim. Sen de sabret! Beni bekle! Dedi ve karşı sokağa, ezanın geldiği yöne doğru yürüdü.

Melih yine başını iki elinin arasına almış, olanları, olacakları tek tek kafasından geçirmeye başlamıştı. Nice bir zaman sonra birden, önünde dikilen birini fark etti. Başını kaldırdı. Karşısındaki kişi baldızı Fikrîye idi. Kısa bir bakışın ardından, ayağa kalktı. İkisi birden ağlamaya başladılar. Biraz ileride bahçe kapısına yakın bir yerde iki oğlu ve eşi duruyordu. Çocuklar babalarına kötü kötü bakıyorlardı. Eşinin ise sırtı dönüktü. Baldızı Fikrîye ağlayarak:

-Neler oluyor Melih Abi? Neydi bu başımıza gelenler? Aman Allah'ım! Melahat neden böyle bir şey yaptı ki? Ne derdi vardı ki?

Belli ki baldızının da Melahat'ın intiharı hakkında fazla bir bilgisi yoktu.

Melih:

-Ben bilir miyim Fikrîye! Yaktı bizi işte! Neden, niçin? Hiçbir derdi yoktu ki! Tek derdi önlüğüymüş. Eski olduğu için öğretmeni onu azarlamış. Yavrucağım on gündür bu sebeple okula gitmiyormuş. Ama ben ona dün mutlaka önlük alacağıma dair söz vermiştim. Sevinmişti! Akşam da önlüğünü getirmiştim. Onu sevindirecektim. Dedi ve bir anda dün geceye tekrar geri döndü. Olanları düşünürken o dayanılmaz acı yeniden kör bir bıçak gibi işledi yüreğine. Gözlerinin

rengi koyulaştı, yüzü sapsarı kesildi. Yutkundu, konuşmakta zorlanıyordu!

-Ama! Ama Melahat sözünde durmadı! Beni beklemedi! Bana acımadı! Kendine acımadı Fikrîye!

Fikriye'de hıçkırıklara boğulmuştu. Eniştesine sarıldı:

-Melahat! Ah Melahat! Bizi de yaktın! Hepimizi yaktın! Neydi derdin yavrucuğum? Kendine kıyacak kadar ne günah işledin? Diye ağıtlar yakmaya başladı.

Bekleyiş katlanılmaz bir hal alıyordu. Zaman bir kurşun ağırlığı ile ilerliyordu sanki. Korkunç bir rüzgâr onu dipsiz bir uçuruma sürüklüyor gibiydi. Bakışlarını bahçe kapısına çevirdi. Namazdan dönen amcasını eşi Şükran ve iki oğluyla konuşurlarken gördü. Sonra da üçünün hastane bahçesinin bir başka ucundaki banka doğru gidip oturmalarını izledi. Eşi Şükran ve oğulları yanına gelmedikleri gibi, dönüp yüzüne bile bakmıyorlardı. Akşam karanlığı çökünceye kadar hastane bahçesinde bir tek kelime etmeden oturup beklediler.

Hava kararmıştı. Mesai saatinin bitimine kadar ağızlarına bir lokma bile koymamışlardı. Salih Bey oturduğu yerden güçlükle kalkarak hastane kapısına doğru gitti. Kapıda bekleyen görevli ile bir şeyler konuştu. Sonra içeriye girdi. Dışardakiler onu merakla beklemeye başladılar. Bir saat kadar sonra amca kapıda göründü. Karanlıkta yolu seçmede zorlanıyordu. Ne de olsa seksenine merdiven dayamıştı. Bir ara tökezledi. Düşecek gibi oldu. Melih yerinden fırlayıp amcasına doğru koştu. Onu kollarından kavrayarak:

-Amcam benim! Sen de bizimle perişan oldun. Keşke gelmeseydin. Dedi.

-O nasıl laf öyle yavrum! Hiç öyle şey olur mu? Bahçe çok karanlık! Önümü göremedim.

-Amca ben seni eve bırakayım. Daha fazla yorulma!

-Melih! Evladım! Otopsi tamamlanmış. Fakat doktor her hangi bir bilgi veremeyeceğini söylüyor. Raporu savcılığa göndereceklerini, oradan gelen emirle cenazeyi bize teslim edeceklerini söyledi. Bu da en erken yarın öğlen saatlerinde olabilir dedi. Artık burada beklememizin bir anlamı yok. Hep birlikte bize gidelim. Sabah ola hayrola.

Melih ikna olacağa benzemiyordu. Salih Amca Melih'in baldızının, eşinin ve çocuklarının oturdukları banka doğru yöneldi. Onlarla konuşmaya başladı. Sonra da hep birlikte hastanenin çıkış kapısına doğru ilerlediler. Salih Bey, onlar gözden kayboluncaya kadar arkalarından bakıp durdu. Sonra tekrar geri döndü:

-Hadi Melih! Kalk! Bize gidiyoruz. Şükranlar abilerinin evine gideceklermiş. Bize gelmek istemediler. Biz de vakit çok geçmeden gidelim.

Melih ayağa kalktı. Dizlerinde takat kalmamıştı. Amcası ile birlikte Aksaray'a doğru yürümeye başladılar. Laleli'ye geldiklerinde Laleli Camii müezzininin sesi şerefeden tüm İstanbul'a yayılmaktaydı. O an Melih yarın verilecek olan Melahat'ın salasını düşündü. Ürperdi! Yine hıçkırıklara boğuldu. Yaşadıklarını aklının hiçbir yerine sığdıramıyordu. Onun salasının verilmesine dahi dayanamayacak kadar acılar içinde kıvranıyordu.

Salih Bey aslında her yatsı namazını Laleli Camii'nde kılardı. Alışkanlığın verdiği bir hareketle camiye yöneldi. Sonra aklına Melih geldi. Melih'in soğukta dışarıda bekle-

mesine gönlü razı olmadı. Ani bir manevra ile yönünü Genç-türk Caddesi'ne çevirdi ve Çukurçeşme Sokağı'na vardılar.

Amcası, sokağın başında henüz kapanmak üzere olan fırından yarım kilo ekmek aldı. Artık eve varmışlardı. Kapı tokmağını usulca kapıyla buluşturdu. Kapıyı eşi açtı. Selam verip içeriye girdiler. Evin kızı erkenden uyumuştu. Oturma odasından yayılan sıcak hava onları adeta içeriye davet ediyordu. Sobaya yakın olan divana geçip oturdular.

Salih Bey bir ara dışarı çıktı. Eşinden sofra hazırlamasını istedi. Eşi zaten bir şeyler hazırlamıştı; ama Melih bir lokma dahi yiyecek halde değildi. Yengesinin ve amcasının ısrarları sonucu sofraya oturdu. Bir iki lokma yemeğe çalıştı. Yemeğin ardından bir saat kadar konuşmadılar! Sonra da amcası ile aynı odaya serilen yer yataklarına girip uyumaya çalıştılar.

Melih iki günün yorgunluğa rağmen, evlat acısının verdiği ıstırapla sabaha kadar uyuyamamış, yatakta bir sağa bir sola dönmekten öteye gidememişti. Ömrü boyunca böyle uzun bir geceyi üçüncü defa yaşıyordu. Bir de babasını kaybettiği günün akşamı böyle uyuyamamış, sabaha kadar yatakta kıvranıp durmuştu. Sabah ezanı okunuyordu. Kalkıp doğruldu. Hastane morgunda, hiç tanımadığı kimselerle aynı odayı paylaşan, üstelik buz gibi daracık bir çekmeceye hapsolmuş Melahat'ını düşündü.

Uğursuz gecelerin üçüncüsünde kendisinin yumuşacık yatakta, sıcak bir odada yatması Melih'e göre utanç verici bir durumdu. Ezanın bitmesi ile amcası uyandı. Dönüp Melih'in tarafına baktı. Onu yatakta dikilmiş bir vaziyette görünce uyuyamadığını anlamıştı.

Salih Bey, Melih'in namaz kılmadığını biliyordu; oysa Salih Bey namazın böyle durumlarda insanların sıkıntılarını hafiflettiğine, Allah'a yaklaştırdığına, verdiği manevi gücün sabrı arttırdığına inanıyordu.

Salih Bey:

-Yine uyumamışsın Melih! Böyle de olmaz ki! Neyse. İstersen kalk abdest al birlikte sokağın başındaki mescide gidelim. Namazı birlikte kılıp dönelim.

Melih nasıl abdest alınacağını, nasıl namaz kılınacağını bilmiyordu; ama o an içinde öylesine bir istek uyanmıştı ki hiç itiraz etmeden ayağa kalktı. Birçok kereler abdest alan ve namaz kılan insanları görmüştü. Onlar gibi yaparım diye düşündü.

Önce amcası ardından da kendisi abdestini aldı. Sokağa çıktılar. Mescide doğru ağır adımlarla ilerliyorlardı. Önlerinde bir iki yaşlı adamla birlikte arkalarında kapı gıcırtılarının seslerini bırakarak yumuşak ve ritmik ayak sesleri eşliğinde caminin kapısından içeriye girdiler. Şadırvandan akan buz gibi suyla abdest alanlarla selamlaştılar. Mescide girdiler. Mescidin orta yerinde tenekeden yapılmış kocaman bir soba bulunmaktaydı. Cemaatin bir bölümü sünnet namazlarını kılmış huşu içerisinde tespih çekiyorlardı. Melih'in gözü hep amcasındaydı. O nasıl davranacaksa aynen onu taklit edecekti. Amcası sünnet namazına durunca Melih'te onu takip etmeye başladı. Kendisini ilk defa yaratanın kucağına bırakmış, Allah'ın varlığını ilk defa bu kadar yakından hissetmeye başlamıştı.. Kalbine huzur dolmuştu.

Namaz faslı bitmiş, dualar edilmişti. O kadar rahatlamıştı ki, eve döndüklerinde kuşluk vaktine kadar uyudu.

Salondan gelen sesler üzerine uyandı. Kalkıp kapıyı araladı. Kahvaltı hazırlığı yapılıyordu. Amcası ona tebessümle bakarken:

-Bak işte buna sevindim. Az da olsa birazcık uyudun. Namaz iyi geldi. Hadi gel kahvaltı hazır! Dedi

Melih kalktı. Yatağa şöyle bir baktı. Onu toparlaması gerektiğini düşündü. Yorganı ve döşeği katlayıp divanın üzerine koydu. Salona geldi. Ev halkı masa başında toplanmış kendisini bekliyordu. Boş olan iskemleye oturdu.

Melih, bu gün yeme ihtiyacı hissediyordu. Bunu sabahleyin Allah'a yaptığı secdeyle özdeşleştirdi. İçinden *"Demek ki, öyle sandığım kadar yalnız değilmişim. Şimdiye kadar muhtaç olduğum en büyük varlığı, beni yaratanı hiç tanımamışım, hiç anmamışım. Herkesin beş vakit önünde secde ettiği yaratıcıdan şimdiye kadar habersizmişim. Derdi verenin o, dermanı da verenin o olduğunu hiç bilememişim"* diye geçirdi. Ardından da yine içinden *"Bu çaresiz anımda ruhumu hafifleten, sıkıntıma merhem olan rabbime şükürler olsun"* diye duada bulundu.

Amcası, Melih'teki bu değişikliği hemen fark etmişti. Kahvaltının ardından toparlandılar. Hastaneye gideceklerdi. Yengesi de hazırlanmıştı. Şükran Hanım'a destek olmak, acısını paylaşmak için birlikte hastaneye gitmeyi düşünmüştü. Üçü birlikte yola koyuldular. Haseki Hastanesi'nin bahçesine geldiklerinde birçok tanıdık yüzün orada toplandığını gördüler. Melih, dikkatlice bakınca kalabalığın arasından Bulgar Niko'yu fark etti. Melih Niko'yu birden karşısında görünce çok şaşırmıştı. *"Nikolas nereden duymuş olabilirdi ki?"* diye düşündü. Niko Melih'e doğru gelerek onu kucak-

ladı. Başladı ağlamaya! O anda Melih'in gözyaşları yine sel olup akmaya başladı. Niko iki gündür işe gelmeyen Melih'i merak etmiş, sora sora evini bulmuş, acı haberi Melih'in komşularından öğrenmişti.

Salih Bey Melih'i kolundan usulca çekerek hastane bahçesindeki banklardan birine oturttu. Niko da onun yanına ilişti.

Vakit öğlen olmuştu. Salih Bey, hastane görevlilerinden birinin kendilerine doğru geldiğini görünce hemen o yöne doğru yürüdü.

Adam:

-Cenazenin sahiplerini soracaktım. İntihar eden kız çocuğunun sahipleri sizler misiniz?

Salih Bey:

-Evet efendim! Biziz!

Adam bu sefer yüksek sesle kalabalığa dönerek:

-Cenazenizi alabilirsiniz!

Melih bu sözler üzerine oturduğu yerden kalkamadan yere yuvarlandı. Niko çok korkmuştu. Onu yerden kaldırmak için yerinden fırladı. Melih'e doğru bir hamle yaptı. Niko ile Salih Bey Melih'i düştüğü yerden kaldırıp hemen bankın üzerine uzattılar. Melih kendinden geçmişti. Herkes şaşkın bir halde ne yapacağını düşünürken, Salih Bey bahçede gördüğü hemşireye bağırarak:

-Hemşire hanım! Hemşire hanım! Bakar mısınız? Lütfen yardım edin!

Hemşire koşarak geldi. Kalabalığı yarıp Melih'le ilgilenmeye başladı. Onun bayılmış olduğunu, hemen içeriye alınması gerektiğini söyledi.

Komşulardan bir kaçı onu hemen hastaneye taşıdılar. Melih'in eşi Şükran ve çocukları olayı uzaktan izliyorlardı. Herhangi bir tepki vermemişlerdi. Melih'in tansiyonu ölçüldü! Gerekli olan müdahale yapıldı. Bir saat kadar sonra kendine gelmeye başladı ve ancak kendisinin duyacağı bir sesle:

-Demek Melahat'ımın ismi cenaze oldu ha! Ona cenaze demeyiniz! O benim Melahat'ım! O ölmedi! Ölmediiii!

...

Melahat Topkapı Mezarlığı'na defnedilecekti. Bunun için gerekli hazırlıklar Salih Bey tarafından ayarlanmıştı. Salih Bey sabah namazı çıkışı durumu mahalle imamına anlatmış ondan defin merasimi ve mezarın kazılması için ne gerekiyorsa yapmasını rica etmişti.

Salih Bey, Melih'in ustası Ferit Beyle birlikte cenaze arabasının izni için başhekimle görüşmeye gittiler. Bir müddet sonra bu işi de halletmiş olarak geri döndüler. Melih'in çocukları ve mahalle komşuları da cenazeyi almak için hep birlikte hastaneye girdiler. Melih hastane bahçesindeki bankta oturmuş şaşkın bakışlarla etrafta olup biteni anlamaya çalışıyordu.

O sırada bahçede bekleyen kalabalık, hastane kapısına doğru hareketlendi. Melahat'ın cenazesi bir battaniyeye sarılmıştı. Onu bahçe duvarının dibindeki tabuta doğru götürüyorlardı. Melih ayağa kalkıp o tarafa doğru hamle yaptı. Komşuları yetişip onu durdurdular. Cenazeden uzağa götürmek için büyük çaba sarf ediyorlardı.

Cenaze, camiden getirilen tabuta yerleştirilmiş, sonra da cenaze arabasına konulmuştu. Cenaze arabası ağır ağır hastane bahçesinden camiye doğru yola çıktı. Ardından cemaat de onu takip etmeye başladı. Niko, Salih Bey ve Ferit Bey Melih'e eşlik ediyorlardı. Haseki Hastanesi'nden alınan cenaze Murat Paşa Camii'ne getirildi. Burada cenaze namazı kılınacaktı. Namazın ardından tabut cenaze arabasına konuldu. Cemaat de arkasından yürümeye başlamıştı. Millet Caddesi'ni takip ederek Topkapı Mezarlığı'na gidilecekti. Hayli uzun ve meşakkatli bir yürüyüşten sonra mezarlığa vardılar. Mezarlığa geldiklerinde cemaatten kopmalar olmuştu; çünkü yaşlılar bu uzun ve zorlu güzergâhta ağır adımlarla ancak yürüyebilmişlerdi.

Mezarlığa erken varanlar bir tarafa çömelivermişti. Melih, Şükran ve çocukları cenaze arabasının başında ağlıyordu. Melih eşi ve çocukları ile o uğursuz günden beri birbirlerine ilk defa bu kadar yakın duruyorlardı. Defin işlemleri başlamıştı. Melih ileriye atılarak kızının cenazesini kendi elleri ile mezara koydu. Gözyaşları beyaz kefeni ıslatıyordu. Melih kızının yüzünü son bir defa görmek istiyordu. Israrlara dayanamayan hoca, ölünün ruhunu incitmeden yüzünü görmesine müsaade etti. İşte tam da o sırada ağıtlar, feryatlar göğe yükseldi. Herkes ağlıyordu. Salih Bey ile Hoca, Melih'i kabrin başından zorla çekerek uzaklaştırdılar.

Melih yüksek sesle:

-Benim gibi bir baba olmaz olsun! Kızım! Yavrum! Olanlardan habersiz ben, hiçbir şey yapamayan ben! Allah cezamı versin benim! Acın yüreğimi kavuruyor yavrum!

Keşke senin için bir şeyler yapabilseydim! Diye haykırıyordu.

Soğuk topraklar Melahat'ın üzerine atılmaya başlanmıştı. Melih atılan her kürek toprakla kahroluyordu. Ölümün bu kadar acımasız olduğuna ilk defa tanıklık ediyordu. Ciğeri adeta yanıyordu. Kendisini hiç bu kadar kötü hissetmemişti. Başı dönüyordu. Ayakta duracak takati kalmamıştı. Melih'i yavaşça bir mezar taşına oturttular. Melahat artık yoktu. Melih sanki kızı ile birlikte gömülmüştü. Durmadan elleri ile başını sıvazlayıp duruyordu. İçinden, *"Kızımı bir başına kara toprağın altında yalnız bırakmamalıyım! Burada onunla kalmalıyım. Elini sıkı sıkı tutmalıyım. Ona sarılarak yalnız olmadığını hissettirmeliyim!* Diye düşünüyordu.

…

Defin işlemi bitmiş artık telkin veriliyordu. Duanın ardından cemaat yavaş yavaş dağılmaya başladı. Melih'i ayağa kaldırıp koluna geçtiler. O mezarlıkta kalmakta ısrar ediyordu. Yanında sadece Salih amcası, ustası Ferit Bey ve Niko kalmıştı. Diğerleri gitmişti. Melih dakikalar boyu kızının mezarı başında diz çöküp oturdu. Ondan uzun uzun af diledi. Dualar mırıldandı. Ardı ardına sevgi dolu cümleler sıraladı. Nihayetinde bu üç vefakâr insan, Melih'i uzun uğraşlar sonucu ikna etmiş, kabrin başından alabilmişlerdi.

Mezarlık dönüşü herkes Melih'in evine doğru yol alıyordu.

Bir ara Melih amcasına:

-Amca nereye gidiyoruz? Diye sordu.

-Evinize evladım! Nereye gideceğiz?

-Hayır amca! Beni oraya, o uğursuz, o lanetli eve götürme! Diye yalvarmaya başladı.

-Tamam tamam! Bize gideriz! Deyince yönlerini Laleli'ye çevirdiler.

Niko, Ferit ve Salih Bey Melih'i teskin etmekle meşguldüler. Gençtürk Caddesi'nin girişinde Niko:

-Malih! Kardeşim! Bak istersen seni bize götürebilirim! Deyince,

Salih Bey:

-Çok teşekkür ederiz Nikolas Bey! Melih benim yeğenimdir. Onu yine bize götüreceğim! Sağ olun!

Köşe başında, Niko Melih'e sarıldı, işi için tasalanmamasını söyledi. Vedalaşıp ayrıldı. Ferit Bey de kapısının her zaman Melih'e açık olduğunu söylüyordu. Melih konuşacak durumda değildi. Salih Bey, Ferit Bey'e de teşekkür ettikten sonra ayrıldılar. Salih Bey'in eşi ve kızı henüz eve gelmemişlerdi. Onlar mezarlık dönüşü Şükran'la birlikte gitmişlerdi.

Salih Bey sobayı yakmak için evin arka bahçesinden bir kucak dolusu odun getirip sobayı yaktı. Akşam olmak üzere idi. İkisi de sabahtan beri ağızlarına bir lokma dahi koymamışlardı. Salih Bey mutfağa girdi. Bir müddet sonra bir tepsi ile geri döndü.

Melih'e:

-Melih'ciğim! Hadi! Bir iki lokma bir şeyler yiyelim! Sabahtan beri ağzına bir lokma koymadın. Ben de öyle! Ayakta duracak takatim yok. Senin de öyle.

Melih, amcasını duymuyordu sanki! Amcası tekrar Melih'e:

-Melih evladım! Hadi birlikte bir iki lokma yiyelim!

Melih hiçbir tepki vermiyordu. Sonra amcası elini yüzünü yıkamasını istedi. Melih doğruldu. Lavaboya gitti.

Elini yüzünü yıkadıktan sonra azıcık kendine gelmişti. Bu arada amcası yemeğe başlamıştı. Salih Bey, sonunda Melih'i de sofraya oturmaya ikna edebilmişti. Tepsinin içerisinde bir tabakta biraz beyaz peynir, küçük bir tabakta pekmez, tahin ve bir de ekmek vardı.

Akşam ezanı okunuyordu. Amcası Melih'e abdest almasını birlikte namaz kılmalarını önerdi. Namazın üzüntüleri, kederleri hafifleteceğini söyleyince Melih hiçbir şey demeden lavaboya gidip abdest alıp geldi. Namazı amcası kıldıracaktı. Salih Bey Melih'i bu konuda aydınlattıktan sonra birlikte namaza durdular. Namaz esnasında hep Melahat'ı düşündü. Ağlayıp durdu. Sanki ikinci defa cenaze namazı kılıyor gibiydi.

Namazın ardından amcası çay demledi. Birlikte içtiler. Yatsı ezanı okunmak üzere idi. Kapı çalınıyordu. Salih Bey kapıya doğru gitti. Eşinin ve kızının geldiğini düşünen Salih Bey kapıyı açtığında karşısında karakoldan tanıdığı polis memuru ile göz göze geldi.

Polis memuru:

-Hayırlı akşamlar beyim! Melih Tuğcu Bey burada mı?

Polis memuru, önce Melih'in Gedik Paşa'daki evine gitmiş, oradakiler de Salih Bey'in adresini vermişlerdi.

-Evet memur bey! İçeride. Buyurun içeriye girin!

-Teşekkür ederim! Girmeyeceğim! Bir tebligat vardı da! Onu kendisine imzalatmam lazım.

Amcası Melih'in yanına giderek durumu anlattı. Melih kapıya gelerek tebligatı aldı ve imzaladı.

Zarfı amcası açtı. Yarın sabah saat dokuzda Melih, eşi ve çocukları savcılıkta bekleniyorlardı.

Yatsı namazını da birlikte kıldılar. Saat 12'ye yaklaşıyordu. Kapı çalınıyordu. Gelenler Salih Bey'in eşi ve kızıydı.

Yer yatakları serildi. Melih çok yorgun ve bitkindi. Ölmeden önce ölümü tadanlar kervanına katılmıştı sanki. Yatağa girdi. Uzunca bir süre uyuyamadı. Hep Melahat'ı ve yarını düşünüp durdu.

Sabah ezanı okunuyordu. Amcası uyanmıştı. Kulağını Melih'in yattığı odanın kapısına dayadı. Amacı onu uyandırıp birlikte camiye gitmekti. Uyanmadığını düşündü! Bu fikrinden vazgeçti. Kendisi abdest alıp namazını yalnız başına eda etti. Saat yedi olmuş Melih hâlâ uyuyordu. Amcası onun uyanmasını istiyordu; çünkü saat dokuzda savcılıkta olmaları gerekiyordu. Oda kapısını hafifçe tıkladı. Ses yoktu! Tekrar çaldı. Gene cevap alamayınca izinsiz de olsa içeri girmeye karar verdi. Melih geçirdiği yorgun günlerin ardından ve üzüntüsünden bitap düşmüştü. Çok derin uyuyordu. Amcası yanı başına diz çöktü! Melih'in bedenini hafifçe sallamaya başladı. Melih birden irkildi! Dönüp baktığında amcası ile göz göze geldi. Hemen yerinden doğruldu. Şaşkınlıkla etrafına baktı. Amcasının evinde olduğunu hatırladı.

Amcası:

-Günaydın Melih'ciğim! Maşallah bugün birazcık iyi görünüyorsun. Kusura bakma savcılığa gidecektik ya! İşte onun için seni uyandırmak istedim.

Melih sesini çıkarmadan amcasını dinliyordu. Başını iki avucunun arasına almış, öylece duruyordu.

Amcası:

-Kahvaltı hazır! Elini yüzünü yıka sofraya gel! Hadi aslanım seni bekliyoruz!

-Canım amcam! Nedir bu başımıza gelenler! Sizleri de rahatsız ettim! Çok üzgünüm çok!

-Lütfen böyle düşünme evladım! Böyle düşünmekle beni ve yengeni de üzüyorsun. Burası senin evin! Bu musibetin üstesinden ancak böyle gelebiliriz! Bir daha da senden böyle şeyler duymak istemiyorum! Tamam mı?

Melih'in yine boğazı düğümlenmişti. Ev halkına belli etmeme adına dişlerini sıktı, gözyaşlarını silip dışarı çıktı. Lavaboda yüzünü yıkadı. Birazcık kendine gelmişti.

...

Yemekten sonra hemen giyinip sokağa çıktılar. Fatih'teki adliye binasına gideceklerdi. Uzun bir yürüyüşün ardından saat tam 9'da savcının odasının önündeydiler. Melih otopsi raporunu merak ediyordu. Biri onlara doğru yaklaştı:

-Siz, o intihar eden kızın babası mısınız? Diye sordu.

Salih Bey hemen araya girip:

-Evet! Dedi.

Adam savcının odasına girdi. Kısa bir zaman sonra çıktı:

-Kızın babası kimse o girsin!

Melih titreyen elleri ile paltosunun düğmelerini tek tek ilikledi. Ardından kapıyı tıklatarak içeriye girdi. Aradan yarım saat kadar bir süre geçmişti. Salih Bey heyecanlı bir şekilde kapıda bekliyordu.

Nihayet Melih kapıda göründü. Melih bu defa daha bir tuhaflaşmıştı. Rengi benzi solmuş, deliler gibi bir kâğıda bir amcasına bakıyordu. Amcasına: *"Gel beni kucakla! Ayakta duracak mecalim, kalmadı!"* der gibi gözleri ile adeta yalvarıyordu. Salih Bey Melih'in bakışlarından bunu anlamıştı. Hemen ona doğru hamle yapıp kollarından tuttu. Kucaklayıp bağrına bastı. Birlikte koridordaki banka oturdular. Melih ağlamaktan öte feryat ediyor, anlamsız gözlerle etrafa bakıyordu. Salih Bey, Melih'e içeride nelerin olup bittiğini de soramıyordu. Melih, elindeki kâğıdı avuçlarının arasında ezerek buruşturmuştu. Dolayısıyla amcasının kâğıtta neler yazdığını öğrenmesi de imkânsızdı. Melih'i salonda bulunanlara emanet ederek savcının odasına girdi. Salih Bey içeride bir müddet kaldı. Çıktığında o da yıkılmış bir haldeydi.

Melih ağlıyor, sesi koridorlarda yankılanıyordu: *"Kim? Hangi vicdansız? Hangi köpek? Hangi namusuz Melahat'ımı kirletti?" Allah'ım ben bu acıya nasıl dayanırım?* Diye feryat ediyordu.

Salih Amca da perişan bir haldeydi. Melahat'ın asıl ölüm sebebi onu da kahretmişti.

Melih'i etraftakilerin ve görevlilerin yardımı ile bahçeye çıkardılar. Bahçenin bir köşesinde amca yeğen birbirlerine sarılıp ağladılar. Bu böyle bir saat kadar sürdü. Sonra iki

polis yanlarına yaklaştı. Belli ki acılarına ortak olmak istiyorlardı. Kendilerini gitmek istedikleri yere kadar götürebileceklerini söylediler. Melih'in koluna girip onu binanın dışına çıkardılar. Oradan da bir polis aracına bindirdiler. Araç Salih Bey'in tarifi ile Laleli Gençtürk Caddesi'ne doğru yol aldı. Çok geçmeden evin önüne gelmişlerdi. Araçtan indiler. Salih Bey polislere teşekkür etti. Melih bir türlü eve girmek istemiyordu. Mahalleye gitmeyi bu felaketi kendilerine yaşatan kişiyi ya da kişileri araştırıp bulmak istiyordu.

Salih Bey konuşmakta zorlanıyordu. Boğazı düğümlenmişti. Kısık bir sesle:

-Evladım! Bu iş polisin görevi! Bizim elimizden bir şey gelmez! Sabırlı olup bekleyeceğiz!

Melih mahalleye gitmede ısrar ediyordu:

-Hayır! Ben bekleyemem! O köpeği bulmam lazım! Onu kendi ellerimle öldürmeliyim!

Eşi Şükran'ı da kastederek:

-O ahlaksız kadından da bunun hesabını sormalıyım. Şükran'ın bütün bunlardan haberi vardı mutlaka! Benden bunu nasıl saklayabildi?

Salih Bey:

-Evladım savcı sana da söylemedi mi? Bununla alakalı olarak iki kişiyi gözaltına almışlar! Bunu bana savcı söyledi. İki kişiden şüpheleniyorlarmış! Diyerek Melih'i sakinleştirmeye çalışıyordu. Sonra:

-Bu iki kişiden birisi de sizin mahalle bakkalının oğluymuş! Şu anda ikisi de gözaltında. Savcı, en geç yarına kadar konuşacaklarını, birinin mutlaka suçunu itiraf edeceğini bizzat bana söyledi. İkisi de bu tür suçlardan sabıkalıymış!

En çok da mahalle bakkalının oğlundan şüpheleniyorlarmış! İstersen yarın karakola gidip son durumu öğrenebiliriz.

Melih zor da olsa biraz ikna olmuştu. Öğlen vaktiydi. Eve gitmek için yine ısrarını sürdürüyordu. Salih Bey, Melih'in eve gitmesi ile aile içindeki kavganın büyüyeceğini düşündüğünden Melih'in gitmesine izin vermedi. Salih Bey, Melih'e öğlenden sonra Şükran'ı ve çocuklarını ziyaret edeceğini, durumlarına bakıp geri döneceğini, kendisinin de bu arada evde dinlenmesini istedi.

Melih, Melahat'ın okula gitmeyiş sebebini artık anlamıştı: *"Melahat dört buçuk aylık hamileymiş! Bunu Şükran da biliyordu demek!"* diye geçirdi içinden. Sonra da *"Evet Şükran bunu biliyordu! Bilmemesi imkânsızdı! Benden sakladı! Kim bilir, belki de Melahat'a canına kıyması gerektiğini Şükran söyledi! Evet, aynen öyle olmuştur!"* diye düşündü. Ardından *"Bunu mutlaka savcıya söylemeliyim! Şükran da suçlu! O da cezasını çekmeli"* diye söylendi.

Salih Bey Melih'i yattığı odaya götürdü. Melih, divanın üzerinde özenle katlayıp koyduğu Melahat'ın önlüğünü çorabını ve yakasını eline aldı. Melahat önlüğü giyememişti; ama bir nebze de olsa onun varlığını hissetme adına önlüğü bağrına bastırdı! Kokladı… Kokladı!

Salih Bey kapıda Melih'i bu halde uzunca bir süre izledi. Sonra hafif bir sesle müsaade isteyip evden ayrıldı.

Melih akşama kadar odadan çıkmamıştı. Uzun bir zaman sonra salondan gelen seslerden amcasının geldiğini anladı. Oda kapısı açıldı. Salih Bey odaya girip divana oturdu. O gece evde olup biteni, Şükran'la neler konuştuklarını Salih Bey anlatmadığı gibi Melih de amcasından bir şey

sormadı. Akşam yemeği yenmiş, ardından yatsı namazı derken erkenden herkes odasına çekilmişti.

Melih sabaha kadar uyumadı. Sabah ezanı okunuyordu. Kapı camında amcasının siluetini gördü. Kendisini uyandırmak için geldiğini biliyordu. Hemen doğruldu. Amcasından önce davranarak kapıyı açtı:

-Günaydın Melih! Hayırlı günler olsun inşallah oğlum!

Melih, belirli belirsiz bir sesle sadece:

-Günaydın amcam! Diyebildi.

-İstersen namaza camiye gidelim! Ne dersin?

Melih cevap vermeyince:

-Peki! O zaman abdest alalım da hemen çıkalım. Dedi.

Sokağa çıktıklarında amcası namaz için Laleli Camii'ni önerince,

Melih:

-Sen bilirsin amca! Olur! Oraya gidelim! Dedi.

İkisi birlikte ara sokaklardan camiye doğru ağır adımlarla ilerlemeye başladılar. Henüz aydınlanmamış hafif karanlık sokaklara evlerde yakılan gaz lambalarının cılız ışıkları süzülüyordu. Yolda karşılaştıkları kişilerle selamlaşarak camiye vardılar.

...

Namazlarını kıldıktan sonra camiden çıktılar. Gün ağarmak üzere idi. Cami avlusundan gelen kuş cıvıltıları caminin içinde yankılanıyor, ardından da gökyüzüne yayılıyordu. Salih Bey taze ekmek almak için fırının bulunduğu sokağa doğru yürümeye başladı. Melih de onu takip ediyordu. İki sıcak ekmek alıp döndüler. Evdekiler hâlâ uyuyorlar-

dı. İkisi de sessiz bir şekilde Melih'in kaldığı odaya girdiler. Kahvaltı anına kadar gün içerisinde ne yapacaklarını konuşup durdular.

Öğlene doğru sokağa çıktılar. Fatih Karakolu'na geldiklerinde bahçede mahalle bakkalı ile karşılaştılar. Melih o an çılgına döndü. Adama doğru yürüyüp boğazından yakalayıverdi. Hem bağırıyor hem de bütün gücü ile adamın boğazını sıkıyordu. Salih Beyin araya girmesi pek mümkün görünmüyordu. Bir ara müdahale etmek istedi. Fakat o kargaşada ayağı takılıp yere yuvarlandı. Neyse ki polisler yetişerek adamı Melih'in elinden aldılar.

Melih durmadan bağırıyordu. Polisler adamı karakola soktular. Melih'in eli ayağı titriyordu. Amcası onu bahçe duvarının kenarına kadar götürüp oraya oturtuverdi. Herkes onlara bakıyordu. Saatler geçmek bilmiyordu. Öğlen ezanı okunmuş, Salih Bey Melih'i bu halde bırakıp öğlen namazına da gidememişti.

İkindi vaktine kadar beklediler. Melih'in gözü karakolun kapısındaydı. Birden kapıdan iki polisin kolları arasında mahalle bakkalının oğlu olduğu halde çıktıklarını gördü. Ardında da mahalle bakkalı çıktı. Bakkalın oğlunun yüzü, gözü morarmış, burnundan kanlar akıyordu! Yürümekte zorlanıyordu. Belli ki epey dayak yemişti. Melih kendini toparlayıp tekrar hamle yapmak istedi. Polisler anında müdahale edip Melih'i durdurdular. O sırada gürültüleri duyan emniyet amiri de dışarıya çıkmıştı. Polislere:

-Adamı odama getirin. Onunla konuşmak istiyorum.

Polisler Melihi alıp içeriye götürdüler. Polisler Melih'i amirin odasına aldılar. Arkalarından Salih Bey de içeriye girdi.

Emniyet amiri:

-Kızın babası hanginiz? Diye sordu.

Melih kısık bir sesle,

-Benim. Dedi.

-İsminiz Melih mi?

-Evet efendim!

-Pekâlâ! Oturun bakalım.

Melih ile amcası, odada bulunan iskemlelere oturdular.

Emniyet amiri:

-Öncelikle başınız sağ olsun Melih Bey!

Sonra Salih Bey'e dönerek:

-Siz nesi oluyorsunuz?

-Melih benim yeğenimdir. Rahmetli abimin oğludur.

Amir bu sefer de Salih Bey'e:

-Efendim sizin de başınız sağ olsun.

İkisi de pür dikkat amiri dinliyordu:

-Efendim kişi suçunu itiraf etti. Onun suç ortağı sayılabilecek iki kişinin itirafları ile bu sonuca ulaştık. Zaten bütün deliller de aleyhinde idi.

Emniyet amiri Melih'e yaklaştı, sırtını sıvazlayarak sözlerine devam etti:

-Irza geçmeden birkaç sabıkası vardı! Fazla direnemedi. Bülbül gibi öttü. Onu şimdi adliyeye sevk ettik. Mahkeme mutlaka tutuklama kararı verecektir. Bu sefer mahkûmlar

mahpushanede onun işini bitirirler! Lütfen siz de metin olun! Şimdi gidebilirsiniz.

Melih'in beyni o anki acının şiddetini kaldıramayacak kadar güçsüzdü. Yürüdüğü anda sendelemeye başladı. Amcası koluna geçti. Onu öylece eve kadar götürdü.

...

Olayın ardından tam bir hafta geçmişti. Melih amcasının evinde daha fazla kalamazdı. Aklına ustası Ferit geldi. Onun atölyesinde kalabilirdi. *"Ferit ustam beni kırmaz!"* diye düşündü. Durumu amcası ile görüştü. Amcası kendilerinde istediği kadar kalabileceğini; fakat eve dönmesinin daha uygun olacağını söyleyince, Melih bir arkadaşının yanında kalacağını Şükran ile birlikte aynı evi paylaşmanın artık imkânsız olduğunu anlattıktan sonra amcasının elini öptü. Yengesinden helallik istedi. Teşekkür ederek, içinde Melahat'ın önlüğünün de olduğu paketi alarak evden ayrıldı.

Şaşkın bir haldeydi. Ne yapacağını neye karar vereceğini tam olarak kestiremiyordu. Yol boyunca düşündü! Ferit Usta'nın yanına gitme düşüncesi ağır basıyordu. Tekrar *"Bir müddet Ferit Usta'mın atölyesinde kalabilirim. Ferit Ustam beni kırmaz! O beni anlar!"* diye içinden geçirdi.

Beyazıt'a doğru yürümeye başladı. Yeniçeriler Caddesi'nden Gedik Paşa tarafına yöneldi. Ferit Usta'nın atölyesi Gedik Paşa Hamamı'nın tam karşısında idi. Melih yıllarca bu atölyede yatıp kalkmış, dolayısıyla hem komşularını, hem de çevreyi iyi biliyordu. Atölyenin önüne geldiğinde esnaflar etrafını sardı. Acısını paylaştıklarını dile getirdiler. O esnada Ferit Usta da onları görmüş dışarı çıkmıştı. Melih'in koluna geçen Ferit Bey onu atölyeye aldı. Ustası onu çok sıcak kar-

şılamıştı. O an Melih'in yüreğini hafif bir sevinç kaplamıştı. Biraz konuştular. Melih buraya neden geldiğini söylemek için hemen söze girdi:

-Ustacığım! Çok perişan bir haldeyim. Yardımınıza ihtiyacım var!

Ferit Usta:

-Ne demek Melih'ciğim! Sakın üzülme! Sana her türlü yardıma hazırım. İnsan insana dar günde lazımdır evladım. Dedi.

Melih'in gönlüne su serpilmişti:

-Ustam! Kaç günden beridir amcamlarda kalıyorum. Eve gitmek istemiyorum! Şükran'ın yüzünü bile görmek bana acı veriyor. Mahalleyi, sokağı hele o bahçeyi hiç mi hiç görmek istemiyorum.

Ferit Usta arada bir başını sallıyor onun haklılığını tasdik ediyordu:

-Tamam! Seni gayet iyi anlıyorum. Benden ne yapmamı istiyorsun?

-İznin olursa bir müddet atölyede kalmak istiyorum.

-Tabi kalabilirsin! Ama rahat edemezsin Melih! Dükkân çok soğuk! Üşütür hasta olursun! Ama gene de sen bilirsin.

Melih sevinmişti:

-Teşekkür ederim Ustam! Bu iyiliğini hiç unutmayacağım! Dedi ve müsaade istedi.

Yalnız kalmak istiyordu. Akşam saatlerine kadar sağda solda dolaşıp durdu. Atölye kapanmadan geri döndü. Ustası

rahat hareket edebilmesi için dükkânın yedek anahtarını Melih'e verirken:

-Dükkân, önce Allah'a, sonra sana emanet! Kendine iyi bak! Üşütüp hasta olma sakın! Dedi.

Ferit Bey gittikten sonra Melih kapıyı kapattı. İçerdeki iskemleye oturdu. Dip tarafta kırık dökük bir kanepe vardı. Üzerinde ise sadece eski bir kilim seriliydi. Üstünü örtecek bir şey yoktu. Gözleri doldu! Ağlamaya başladı! Yarın, diğer gün, bir başka gün ne yapacaktı? Bu hale ne zamana kadar dayanacaktı. Melahat geldi aklına. İçinden *"O toprağın altında üşürken ben burada üşümüşüm ne ki?"* diye geçirdi. O sırada camın arkasında bir gölge belirdi. Dikkatlice bakınca bu kişinin amcası olduğunu gördü. Ayağa kalkıp kapıyı açtı. Salih Bey Melih'i merak etmiş, onun atölyede kalmak isteyebileceğini tahmin etmişti. İçi rahat olsun diye kalkmış Ferit Bey'in atölyesine gelmişti. Salih Bey hemen içeriye girdi:

-Melih! Evladım! Ne yapıyorsun burada böyle? Burada mı kalacaksın? Hem de bu soğukta!

-Yok amca! Pek soğuk sayılmaz! İdare eder! Deyince:

-Olmaz! Senin burada kalmana izin veremem! Kalk hadi! Bize gidiyoruz!

Melih'in hiç mi hiç niyeti yoktu. Amcasına burada kalmak istediğini söyledi. Uzun ısrarların ardından amcası:

-Bari eve gideyim sana bir yorgan getireyim.

-Olur mu amca? Sen nasıl getirirsin? Ben de seninle geleyim.

Melih atölyeyi kilitledi. Birlikte eve gittiler. Melih içeriye girmek istemedi. Kapıda bekledi. Kısa bir süre sonra

amca kucağında yorganla dışarı çıktı. Melih bu duruma çok üzülmüş ve utanmıştı. Yorganı aldı, sırtına yükledi! Onca yolu tekrar geri döndü. Gece boyu, sağa sola dönüp durdu. Sabaha karşı ancak uyuyabilmişti. Kapının sesine uyandı. Ustası gelmişti. Hemen doğruldu. Ferit Bey mahcup bir tavırla:

-Günaydın Melih! Umarım rahat uyumuşsundur? Kalk da elini yüzünü yıka, gidip bir çorba içelim.

Bir ara Ferit Bey'in gözü yorgana ilişti:

-Melih bu yorganı nereden buldun?

-Amcamlardan getirdim.

Ferit Bey bu duruma çok sevinmişti:

-Çok iyi olmuş. Allah razı olsun! İyi iyi! Bak ben bunu dün akşam hiç düşünememiştim.

Melih çok acıkmıştı. Dün gece utandığından amcasının ısrarlarına rağmen ona tok olduğunu söylemiş sabaha kadar aç kalmıştı. Kendine çeki düzen verdi. İkisi birlikte Çemberlitaş'taki Sinoplu'nun yerine gittiler. Sinoplu'nun mercimek çorbası çok meşhurdu. Melih, ustasının ısrarı üzerine iki kâse çorba içti. Kendine gelmişti. Ferit Bey ücreti ödedi ve ardından tekrar atölyeye geri döndüler:

-Melih evladım! Bak! Sakın yanlış anlama! Ben Sinoplu'ya söyledim. Ona tembih ettim. Her sabah gidip orada çorbanı içeceksin.

-Olur mu Usta! Lütfen ama!

-Lütfeni falan bırak! Dediğim gibi sabah akşam gider oracıkta çorbanı içersin.

Sonra elini cebine soktu, bir onluk çıkarıp Melih'e uzattı. Melih şaşkındı:

-Bu ne usta?

-Al Melih! Yanında bulunsun. Hem bunu sana ödünç veriyorum. Her şey düzelince verirsin. Melih başını önüne eğdi. Elini uzattı. On lirayı alıp cebine koydu. Biraz sohbet ettikten sonra ustası ona ne yapacağını sordu.

Melih:

-Bilmiyorum ustam! Ne yapacağımı bilemiyorum. Melahat yok ya! Dünyam yıkıldı! Ev, evdekiler artık beni hiç mi hiç ilgilendirmiyor! Artık çalışamam da! Nikolas'ın işleri yarım kalacak diye de korkuyorum! Ne yapsam ki acaba? Kafam karmakarışık.

Ferit Bey:

-Bak oğlum! Ölenle ölünmez! Acını anlıyorum. Madem eve gitmek istemiyorsun, istediğin kadar bende kalabilirsin. Birkaç gün kafanı dinle. Sonra birlikte düşünür bir karara varır, sıkıntılarını birlikte çözeriz. Tamam mı?

Ferit Usta'nın kalfaları ve çırakları da atölyeye gelmişlerdi. Herkes işinin başına geçti. Bir müddet sonra Melih müsaade isteyip oradan ayrıldı. Caddeye çıktı. Çok dalgındı. Laleli'ye doğru yürümeye başladı. Az sonra Murat Paşa Camii'nin önüne gelmişti. Ayakları onu Melahat'a götürüyordu. Mezarlığa vardığında yağmur da çiseliyordu. Melahat'ın mezarını aramaya başladı. Etrafına bakınıp durdu. Bir türlü bulamıyordu; çünkü kızını toprağa verdiği gün aklı başında değildi. Mezarlığı bir iki defa, bir uçtan bir uca tarayıp durdu. Bir türlü bulamıyordu. Bu arada bayağı ıslanmıştı. Çaresizdi! Etrafta da kimseler yoktu. Bu şekilde bulama-

yacağını anlayınca: *"Kızım beni affet! Seni bulamıyorum! Nerelerdesin? Lütfen! Lütfen! Bana ses ver! Bak sana geldim. Ben baban!"* diye söylenmeye başladı. Yağmur şiddetini arttırmıştı. Geri dönmeye karar verdi. Cami Sokağı'na vardığında yağmur iliklerine kadar işlemişti. Kendini atölyeye attı. Ferit Bey dükkândaydı. Melih'i böyle görünce:

-Bu ne hal böyle Melih?

Melih'in gözyaşları başından süzülen yağmur damlalarına karışmıştı. Ustası hemen giysilerinin değişmesi gerektiğini söyledi; ama o an buna imkân da yoktu.

Ferit Bey ani bir kararla:

-Sakın bir yere ayrılma! Ben hemen gidip sana giyecek bir şeyler bulmalıyım! Dedi ve atölyeden çıkıp gitti. Kısa bir süre sonra iç çamaşırlar, bir gömlek, bir kazak bir de pijamayla geri döndü.

Melih'e:

-Çabuk ol! Hemen üstünü değiştir. Dedi

Melih dükkânın dip tarafına geçti. Üstündekileri çıkarıp ustasının getirdiği giysileri giydi. Kendisi için sobayı yaktılar. Melih odun sobasının yanı başına oturdu. Titriyordu!

Ferit Bey:

-Anlat bakalım Melih! Nasıl oldu da böyle ıslandın?

-Melahat'a gittim! Gittim ama onu bir türlü bulamadım! Kahroldum! Belki o beni gördü, ama ben onu göremedim! Utandım! Ona seslendim duymadı! Duyduysa da ben onu duyamadım.

-Üzülme! Yarın sabah beraber gideriz. Ben kabrin yerini biliyorum. Sen tasalanma!

…

Melih zorlu bir gece geçiriyordu. Çok üşüyordu. Kalktı sobaya bir iki odun attı. Sonra da kanepesini sobaya yanaştırdı. Yatağı ve bedeni biraz olsun ısınmıştı. İçinden, *"Sabah mutlaka Melahat'ı ziyarete gitmeliyim!"* diye geçirdi. Derken, günün verdiği yorgunlukla uykuya daldı.

Uyur uyanık bir hal içerisinde sabaha kadar karmaşık rüyalar gördü. Sabah ezanı okunmak üzere idi. Uyandı! Atölye bayağı soğumuştu. Üşüyordu. Kapı araladığından süzülerek içeriye giren ezan sesini duyunca doğruldu. Namaza gitmeyi düşündü. Aklına amcası ile mescitte kıldıkları namaz geldi. O sabah içini bir huzur kaplamıştı. Kalktı, giyindi! Ağır hareketlerle sokağa çıktı. Hâlâ ezan okunuyordu. Sesin geldiği yöne doğru yürümeye başladı. Yeniçeriler ve Fuat Paşa Caddesi'ni geçti. Süleymaniye Camii'ne vardı. Görkemli kapısından avlusuna girdi.

Cemaatin bazısı direk olarak camiye giriyor bazıları da abdest almak için dış mahfillerin altında bulunan musluklara doğru ilerliyorlardı. Melih de o yöne doğru ilerledi. Boş olan musluklardan birinin önündeki mermer taşa oturdu. Abdest almaya çalıştı. Islak ayaklarına çoraplarını geçirdi. Kalktı elini pardösüsüne, yüzünü de kollarına silip kurulamaya çalıştı. İçini şimdiden bir huzur bir ferahlık kaplamıştı. Camiye girdi. Bazı kişiler oturmuş Kur'an okuyor, bazıları tespih çekiyor, bir kısım insanlar da namaz kılıyordu. Hâlâ namazların kaç rekât olduğunu, ne yapması gerektiğini bilemiyordu. Hele sabah namazlarında çok daha heyecanlanıyordu. Koca sütunların birinin dibine çöküverdi. Sırtını dayadı. Melih, *"içeriye giren ilk kişi ne yapacaksa ben de öyle yapayım!"* diye düşündü. Gözlerini kapıya dikti. Yaşlı bir adamın geldiğini gördü. Onu gözleri ile takibe aldı. Gelen

orta yaşlı adam bir kenara çekilip namaz kılmaya başladı. Kendisi de hemen kalkıp namaza durdu. Göz ucuyla hep onu izliyordu. Sonunda selam vererek namazı bitirmişti. Tekrar oturdu. İçinden *"Namazda hep Melahat için dua edeceğim!"* diye geçirdi. Derken kamet ve huşu ile kılınan namazın ardından dualar başlamıştı. İşte ne olduysa o anlarda oldu. Melih ağlıyordu! Hem de sesli sesli. Cemaat ona bakıyordu. Ama onun gözü kimseyi görmüyordu. Duaların sonuna kadar ağlaması devam etti. Yanına yaşlı birkaç adam sokuldu. Onun bir derdinin, büyük bir acısının olduğunun farkına varmışlardı sanki! İçlerinden birisi Melih'i tanıyordu. Yanı başına oturdu. Sırtını sıvazlayarak:

-Hadi kalk kardeşim! Seni tanıyorum! Derdinin ne olduğunu da biliyorum. Bak cemaat dağılıyor. Haydi, biz de çıkalım.

Melih zor da olsa kendini toparlayıp ayağa kalktı. Adam Melih'in koluna geçerek onu cami avlusuna çıkardı. Sonra da hayırlı günler dileyerek yanından ayrıldı.

Melih bir süre ara sokaklarda dolaştı. Sonra Çemberlitaş'a geldi. Karnı acıkmıştı. Zaten dün gece de yemek yememişti. Aklından cebindeki para ile süt ekmek katık etmeyi geçiriyordu. Sonra aklına Sinoplu çorbacı geldi. Ustası kahvaltı için Sinoplu'yu salık vermişti ya. O da öyle yapmayı düşündü. Sinoplu'nun dükkânı açıktı. Selam verip içeriye girdi. Sinoplu Melih'i tanımıştı:

-Buyursunlar efendim! Ben çorbanızı hemen getireyim. Dedi.

Melih bir tabure aldı, üçbeş kişinin oturduğu yer masasının kıyısına ilişti. Herkes büyük bir iştahla çorbasını içi-

yordu. Hepsi de gariban insanlardı. Oturdukları kürsülerin yanı başına alet ve edevatlarını koymuşlardı. İlk bakışta hemen hemen hepsinin inşaat işçisi olduğu belli idi. Nihayet Melih'in önüne de bir tas sıcak çorba konmuştu. Ardından Sinoplu'nun çırağı Melih'e çeyrek bir somun uzattı. Melih somunu ufacık parçalara bölerek çorbaya kattı. Başladı tahta kaşıkla yemeye. Çorba bitmişti; ama Melih'in karnı doymamıştı. Utana sıkıla bir çorba ve bir çeyrek ekmek daha istedi. İçinden, "Bir porsiyonun parasını yazdırır, ötekini de ben cebimden öderim" diye geçirdi. Melih'in ikinci çorba ve tekrar istediği çeyrek ekmekle karnı doymuştu. Kalktı, hesap için masaya doğru gitti. Elini cebine attı!

Sinoplu:

-Beyefendi! Ben yazdım zaten. Para vermenize gerek yok! Ferit Bey bana öyle talimat verdi ya!

Melih, yumuşak bir sesle:

-İyi; ama ben bir tas çorba ve bir çeyrek ekmek daha yedim. Onun parasını verecektim.

-Hiç öyle şey olur mu beyim? Ne kadar yerseniz yiyin! Bu konuda bir kısıtlama söz konusu değil. Ben iki porsiyon yazdım. Afiyet olsun. Her zaman buyurun gelin! Dedi.

Melih bu durum karşısında çok utanmıştı. Boynunu bükerek:

-Teşekkür ederim efendim. Ellerinize sağlık! Allah bol kazançlar versin!

Kapıyı hafifçe araladı. Caddeye çıkıp atölyeye doğru yürümeye başladı. Dükkânın önüne geldiğinde çıraklar atölyeyi açmaktaydı. Birlikte içeriye girdiler. Çok geçmeden Ferit Bey de gelmişti. İçerdekilere de selam vererek:

-Günaydın Melih'ciğim! Bu gün seni iyi gördüm.

-Teşekkürler ederim ustam!

-Melih'ciğim kabristana öğlenden sonra gitsek olur mu? Diye sordu. Ardından da:

-Bu gün Aksaray'da Girupin firmasının reklam panolarının montajını yapacağız. İkindi vaktine kadar işimiz biter.

Melih:

-Ustacığım! Tamam. Önemli değil. Dediğiniz gibi olsun. Hem sizinle de gelebilirim. Belki size bir yardımım dokunur.

Ferit Usta bu işe çok sevinmişti. Çünkü bu Melih'in yarım gün de olsa yaşadığı sıkıntıdan biraz uzaklaşması demekti. Ustası teklifi kabul etti.

Çıraklar ve kalfalar hazırlıklarını yapmışlardı bile. Melih onları izlerken çocukluk ve gençlik yıllarını hatırlar gibi oldu. O zamanlar da böyle büyük firmaların, şirketlerin dev reklam panolarını hazırlar, İstanbul'un çeşitli yerlerine montajlarını yaparlardı.

Az sonra dünden konuşup anlaştıkları bir kamyonet atölyenin kapısına yanaşmıştı. Yükleme işini hep birlikte yaptılar. Aksaray'a doğru yola koyuldular.

...

İkindi ezanı okunuyordu. İşleri de bitmiş sayılırdı. Çıraklar malzemeleri toplarken Ferit Bey'le Melih, Aksaray Meydanı'ndaki Murat Paşa Camii'ne yöneldiler. Ferit Bey Melih'in namaza başlamasına çok sevinmişti. Beraberce abdest alıp camiye girdiler.

Cami çıkışı, meydandan kalkan bir otobüse bindiler. Melih kızı Melahat'la buluşacaktı. Hiç konuşmuyordu. Me-

zarlığa vardıklarında Melih tuhaflaşmıştı. Benzi solmuş gözleri dolmuştu. Ferit Bey önde, kendisi arkada mezarlığın içlerine doğru yürüdüler. Sonunda Ferit Bey, bir toprak yığınının yanında durdu. Başını kaldırmadan, ağlamaklı bir sesle:

-Melih! İşte Melahat'ın mezarı! Lütfen metin ol! Ağlayıp onun da ruhunu incitme! Ona sadece dualarda bulun!

Melih'in rengi sarardı. Kalbi yerinden fırlayacak gibi oldu. O anda kendisini mahcup ve suçlu hissediyordu. Ayakları titremeye başladı. Dizleri üzerine çöktü. Birden hıçkırıklara boğulmuştu. Toprağı avuçlayıp burnuna götürdü. Kokladı! Kokladı! Sonra da başladı konuşmaya.

"Melahat! Kızım! Beni duyuyor musun? Seni ne kadar çok sevdiğimi biliyordun. Bugün yanına, beni affetmen için geldim! Seni koruyamadım. Biricik kuzum benim! Sana doyamadım! Bütün suç, günah benim! Senin hiç mi hiç suçun yok! Çünkü seni çok ihmal ettim! Bunu kabul ediyorum. Bütün bunların baş müsebbibi ise annendi. Benim sizler için bu kadar fedakârlığıma karşın, o hep beni hor gördü. Kazanıp da avucuna koyduklarımla yetinmedi. Gözü hep yükseklerdeydi. Beni mutlu edemediği gibi kendisi de mutlu olamadı. Sizleri de mutlu edemedi. Oysa birbirimizi severek kabullenmiştik. Hep sizler için çalıştım! Didindim! İşimden başka bir şey düşünmedim. Bir gün bile kendime zaman ayıramadım. Beni affet!"

Ferit Bey onu uzaktan izliyordu. Bir ara yanına gelmek istedi. Sonra, *"Onu yalnız bırakmalıyım. Varsın kızıyla dertleşsin! İçini döksün! Böylesi daha iyi. Belki azıcık sakinleşir!"* diye düşündü ve bu düşüncesinden vazgeçti.

Melih durmadan ağlıyordu. Tekrar Melahat ile sesli sesli konuşmaya başladı: *"Bugün sana gelişimin bir sebebi de vedalaşmak! Buralardan kaçıp gideceğim Melahat'ım. Zaten bunu yıllardır düşünüyordum. Ama sen varsın ya sen! İşte senin sevgin benim bu kaçışımı engelleyen tek sebepti. Ama artık sen yoksun! Buralarda kalmam için artık hiçbir nedenim de yok. Ne olur bana kızma Melahat'ım! Seni asla unutmayacağım! Sana olan sevgim ölünceye kadar sürecek. Gittiğim yerlerden sana dualar göndereceğim. Ne olur beni affet! Affet! Affet!"*

O an toprağın kıpırdadığını hissetti. Mezardan ağır ağır çıkan bir el yüzüne doğru uzanmaktaydı sanki. Bu eli avuçlarına aldı! Sıkı sıkıya sardı. Öptü okşadı! Bu el Melahat'ın eliydi. Onun kokusunu alıyordu. Hayallere daldı. Aklına evlerinin bahçesinde her ilkbaharda açan papatyalar geldi. Melahat her seferinde bunlardan desteler yapar, babasına sunardı. Fakat bu sefer ona uzanan eller boştu. Melih bu halde iken omuzlarında bir çift elin gezindiğini hissetti. İrkildi. Dönüp baktı. Ferit Bey'di. Ferit Bey, Melih'i kollarından tutarak ayağa kaldırdı. Melih, ustasının boynuna sarıldı. Ağlamaktan gözleri kızarmış, dudakları titriyordu.

Ferit Bey Melih'in son cümlelerini duymuştu. Onu bağrına basarken:

-Sakın ha! Kaçıp gitmek gibi bir yanlışa düşmeyesin. Bak Melih! Biliyorum! Söylemesi kolay; ama kaçıp gidersen en başta Melahat seni affetmez! En azından onu zaman zaman ziyarete gelirsin! Kuzucuğunun ruhu şad olur!

Melih ayakta durmakta zorlanıyordu. Ferit Bey'in kollarından ağır ağır kayarak yere oturdu. Bir müddet öylece kal-

dı. Ustasını üzdüğünü biliyordu. Sonra tekrar ayağa kalktı. İkisi birlikte geldikleri yöne doğru ağır adımlarla yürümeye başladılar. Mezarlıktan çıkmak üzere iken Melih dönüp arkasına baktı! Bir an Melahat'ı görür gibi oldu! Melahat üzerinde gri önlüğü ve yakasıyla el sallıyor, sakın gitme dercesine babasına adeta yalvarıyordu sanki! Melih tekrar döndü. Hızlı adımlarla mezarın yanına vardı; ama Melahat'ın silueti de birden kaybolmuştu. Ferit Bey arkasından ona yetişti. Melih'i tekrar kucakladı, koluna girerek mezarlıktan ayrıldılar. Otobüse binerek Aksaray Meydanı'nda indiler. Sonra da yaya olarak atölyeye doğru yürümeye başladılar. Melih kâh kaldırımdan yürüyor, kâh taş döşeli yola iniyordu. Adımları düzensizdi. Bazen düşecek gibi oluyor, Ferit Bey hemen yardımına koşuyordu. Kafası karmakarışıktı. Atölyeye varıncaya kadar zihninde hep kaçmayı, İstanbul'u terk etmeyi planlayıp durdu.

Kaçış bir çare olabilir miydi? Hem nereye, ne kadar uzağa kaçacaktı ki? Melahat'ı bırakmak, biricik kızının davasının sonuçlanmasını görmeden gitmek, çok sevdiği İstanbul'a veda etmek o kadar kolay mıydı? Bütün bunların muhasebesini yaparken, üzerinde yürüdüğü her kaldırımın, geçtiği her yolun, seyrettiği her yapının çocukluğundan beri yüreğinde derin izler ve hatıralar bıraktığını düşündükçe bu fikrinden vazgeçer gibi oluyordu. Attığı birkaç adımın ardından, kafasında tek çarenin yine buralardan uzaklaşmak olduğu düşüncesi ağır basıyordu.

Fazla düşünecek olursa eğer, bu fikrinden her an vazgeçme endişesini de taşımıyor değildi. Bu nedenle bugün yarın karar vermesi gerektiğine inanıyordu. İstanbul'a veda etmenin çok zor olduğunu; fakat neye mal olursa olsun bura-

lardan mutlaka gitmeyi aklına koymuştu. Melih bunları düşünürken birden atölyenin önüne geldiklerinin farkına vardı.

Atölyenin önünde Melih'i kötü bir sürpriz bekliyordu. Karşısında eşi Şükran'ı ve baldızı Fikriye'yi görünce adeta şok olmuştu. Bu ani sürpriz onu çok şaşırtmıştı. Melih geri dönmek istedi. Ferit Bey zorla da olsa koluna geçerek Melih'i atölyeye soktu.

Şükran Melih'i görünce çılgına dönmüştü. O da dükkâna girdi. Melih'e doğru avazının çıktığı kadar bağırmaya başladı. Ferit Bey ortamı sakinleştirmeye çalışırken, Şükran:

-Sen ne arsız, ne utanmaz bir adammışsın! Kaç gündür bir kerecik olsun karını, çocuklarını aramadın! Bunlar ne haldedir diye sormadın! Hep kendini düşünüyorsun. Egoist! Arsız!

Melih bu hakaretler karşısında sadece susuyordu. Ferit Bey araya girerek:

-Lütfen Şükran Hanım! Ne olur bir sakinleşin hele! Şöyle bir oturun!

-Ben buraya oturmaya gelmedim Ferit Bey! Onun yüzüne tükürmeye geldim! Evden dışarı çıkamaz olduk! İki de bir polisler geliyor ifade vermeye gidiyoruz; oysa Melahat onun da kızıydı. Bir gün sormadı! Derdiniz ne! Kızının derdi neydi diye? O resim yapmaktan öte ne bildi ki zaten? Onu da doğru dürüst yapmadı! Eve bir gün olsun ekmek mi getirdi! Bunlar ne yer ne içer diye düşündü mü? İşte sonunda başımıza bunlar geldi. Bu kahredici musibetin müsebbibi de kendisidir. Bizi mahalle bakkalına havale etti. Sonu da işte böyle oldu.

Melih'ten hâlâ hiçbir tepki yoktu. Ferit Bey arada bir ortamı yumuşatmaya çalışıyor; fakat Şükran'ı susturmak, sakinleştirmek pek de mümkün olmuyordu.

Şükran tartışmayı daha da ileriye götürme çabasındaydı:

-Zaten dava sonuçlanıncaya kadar sabredeceğim. Seni eve sokmamaya ve senden boşanacağıma yemin ettim. Senden oğulların da nefret ediyor! "Bir daha o adam bu eve giremez!" diye yemin ettiler. Defol git başımızdan! Ne halin varsa gör! Buralarda seni görmeye tahammülümüz dahi yok! Çocuklarım nasıl olsa bana bakar! Sen bizim için ha varsın ha yoksun artık! Sen bizim için bir hiçsin! Bir ölüsün! Geberirsin inşallah!

Baldızı Fikrîye bütün bu olanlar karşısında şaşkına dönmüştü. Oysa Fikrîye, Melih'le kardeşinin aralarındaki bu kırgınlığı, bu nefreti yumuşatmak adına gelmişti. Ferit Bey'den de aracı olmasını rica edecekti. Olanlardan sonra artık bu pek mümkün görünmüyordu.

Fikrîye:

-Abla! Yeter! Biz buraya kavgaya gelmedik! Biz, Melih'le bir güzel konuşup onu eve dönmesi için ikna etmeye gelmiştik. Ferit Bey'den de aracı olması için rica edecektik. Sen böyle davranmamalıydın!

Şükran:

-Ne yani! Sende mi bu arsızın tarafındasın? Ben senin ablanım! Sana söz düşmez! Bunun ne mal olduğunu bilmezmiş gibi konuşuyorsun.

Fikriye bu duruma çok üzülmüştü. Melih'i iyi tanıyordu. Onun temiz yüreğini, merhametini, kendisi için değil hep eşi ve çocukları için çalıştığını biliyordu. Evet! Para kaza-

namıyordu ama evinin iaşesini de hiç ihmal etmiyordu. Ablasının gözü doymaz kadir kıymet bilmez bir kadın olduğunun da farkındaydı; ama o da şimdiye kadar hep susmuştu. Ne de olsa büyüğüydü.

Fikriye sonunun iyi gelmeyeceğini bildiği bu tartışmayı bitirmek adına ablasını buradan uzaklaştırmak gerektiğine inanıyordu. Sonunda Ferit Bey'in de yardımı ile onu atölyeden çıkarmayı başardı.

Şükran bu defa da giderayak tekrar Melih'e ağır hakaretler savurmaya devam ediyordu. Bütün esnaf dışarıya çıkmış olanları üzüntü ile izliyorlardı. Sonunda Fikriye, ablasının koluna geçmiş, onu zorla da olsa oradan uzaklaştırmıştı.

Yaşanan bu durum, Melih'i inanılmaz acılar içinde bırakmıştı. *"Bu da mı başıma gelecekti? Sonunda herkesin önünde utanç duyacağım böylesi iftira ve hakaretlere de mi maruz kalacaktım!"* diye düşünürken, Ferit Bey, Melih'i sakinleştirmeye, teselli etmeye çalışıyordu.

Atölyedeki çıraklar ve kalfalar da şoktaydı. Böylesine temiz yürekli, saf, temiz bir insana eşi tarafından hayâsızca edilen hakaretler onları hem şaşırtmış hem de ziyadesi ile üzmüştü. Ferit Bey de bir hayli üzgündü. Atölye derin bir sessizliğe gömülmüştü. Melih'in beyninde fırtınalar, kasırgalar kopuyordu. Başı o an patlamak üzere olan bir yanardağ gibiydi. Ferit Bey oturduğu yerden kalktı. Melih'i de ayağa kaldırarak kucaklayıp bağrına bastı. Kalbi bir çocuğun, bir güvercinin ince yüreği gibi pıt pıt atıyordu. Şaşkındı. Donuk ve anlamsız bakan gözleri, o an bir şeyler yapmak, ya da hızlı bir karar vermek zorunda olduğunu anlatır gibiydi. Melih kendini biraz toparladıktan sonra:

-Ustacığım! Dedim ya! Ben artık buralarda yapamam! Yaşayamam! Daha fazla kalırsam kahrolurum. Ben bittim ustam bittim! Ne olur bana yardım et, bir akıl ver!

-İyi de! Kaçıp, gitmekle neyi halledeceksin Melih? Hem sana yakışır mı? İyi ya da kötü, şöyle ya da böyle bir evin var, eşin var, çocukların var! Metin ol! Zaman her derde ilaçtır. Sana yardım eder, destek olurum. Yine yanımda çalışırsın. Seni yalnız bırakmam.

-Yok ustam yok! Bildiğin gibi değil. Eskiden eve gitmem için, o evde yaşamam için bir sebebim vardı. Melahat'ım vardı. Şimdi o ev bana bir cehennem! Orada geçireceğim her saniye benim için bir azaptır.

-Peki, ne yapmak istiyorsun? Böyle düşünmeden de karar vermek pek yanlış!

-Ustacığım senden bir ricam var. Ne yap ne et, benim nüfus cüzdanımı o evden mutlaka getirt. Baldızıma söylersek o yapar! Ailede beni anlayan bir kızım, bir de baldızım vardı. Bu ikisi hep benim yanımdaydılar. O halleder. Ona güveniyorum.

-Peki tamam! Ben söylerim!

Bu konuşmaların ardından Melih kalktı. Kapıya doğru yöneldi. Ustası:

-Nereye evladım?

-Şöyle bir dolaşacağım be ustam.

-Tamam! Yalnız geç kalma! Akşam seni bize götüreceğim. Hem yemek yer, hem de dertleşiriz. Gece de bizde kalırsın. Tamam mı?

-Lütfen ustacığım. Bu kadar eziyetimi çekiyorsun. Bir de evi rahatsız etmeyeyim!

-O da ne demek! Ben yengene söylemişim zaten. Bilirsin. O da seni çok sever. Hem seni görmek istiyor. Üzüntünü kederini paylaşmak istiyor. Tamam mı? Şöyle bir dolaş. Fazla uzaklaşma! Akşam namazını kılar öylece eve gideriz.

-Peki ustam! Allah sizden razı olsun! Bir saate kadar dönerim.

...

Melih bir geceyi de ustası Feritlerde geçirmişti. Sabah erkenden kahvaltı yapmadan evden çıktılar. Soluğu Sinoplu'nun yanında aldılar. Çorbalarını içerken Ferit Bey:

-Bak Melih! Şimdi atölyeye gideriz. Çocuklardan birini eve gönderir baldızını çağırtırız. Ona, mahkeme için nüfus cüzdanını getirmesini söyleriz. Bu kolay! Ben hallederim. Lakin sonrasını merak ediyorum. Sakın yanlış bir adım atmayasın.

-Yok be ustam! Seninle bu konuları daha sonra konuşuruz.

-Peki! Sen bu gün ne yapacaksın?

-Beyoğlu'na gitmeyi düşünüyorum. Nikolas ile görüşmem lazım. Adamcağızın da işlerini aksattım zaten.

Melih, atölyeye gitmeden Ferit Bey'le vedalaşıp ayrıldı. Bugün durumu biraz iyiydi. Dün gece Ferit ustasının evinde yuva özlemini gidermiş, yengesi ile geç saatlere kadar dertleşmişlerdi. Bu sıcak ve samimi gece ona ilaç gibi gelmişti. Bugün Beyoğlu'na gitmeye karar vermişti. Niko ile görüşüp işleri bir an evvel bitirmek istiyordu.

Artık İstanbul'u bir an önce terk etmede de kararlıydı. Kafasına koymuştu bir kere. Buralardan kopup gidecekti;

ama kendini, hem de işlerini toparlaması gerektiğini de biliyordu. Kimselerin arkasından kötü düşünmesini istemiyordu. Mısır Çarşısı'nın önüne vardığında Yeni Camii'ne yöneldi. Merdivenlerde biraz oturup dinlenmek istiyordu. Öyle de yaptı. Güvercinleri izlemeye koyuldu. Dalmıştı. Kuşların arasında Melahat'ı görür gibi oldu. Kendisine doğru geliyordu. Güvercin hiç korkmadan yanına yaklaştı. Melih dokunmak istedi. Güvercin kaçmıyordu. Onu avuçlarına aldı. Hayvanda en ufak bir ürküntü yoktu. Melih'in gözleri doldu! Ağlamaya başladı. Güvercin avuçlarının arasındaydı! Melih'e bakıyordu. Melih ayağa kalktı. Mısır satan adama doğru ilerledi. Niyeti onu doyurmaktı. Mısırcı hayretler içindeydi:

-Allah Allah! Bu nasıl bir iş! Otuz yıldır burada mısır satarım, böyle bir şeye ilk defa şahit oluyorum. Yoksa bu güvercin sizin mi?

-Yok dede! Değil! Onu kızıma benzettim! Anlamış olacak ki benim kucağıma, avuçlarıma gelip konuverdi.

Melih bu arada güvercini okşuyor, öpüyor, bağrına basıyordu. Yem alıp tekrar merdivenlere döndü. Güvercin, Melih'in avuçlarındaki mısırları gagalamaya başladı. Sonra da avuçlarından kopup havalandı. Bu defa da Melih'in omuzlarına kondu. Oradan da yere indi. Veda edercesine Melih'in etrafında bir iki döndü sonra da birden havalandı. Kuş uçuvermişti. Melih onu gözden kayboluncaya kadar izledi. Kalktı. Yürümeye başladı. Galata Köprüsü'nü adımlarken hamallık yaptığı günü hatırladı. Sonra Melahat için diktirdiği önlük geldi aklına. *"Buralardan giderken Mela-*

hat'ın önlüğünü de mutlaka yanımda götürmeliyim" diye düşündü.

Derken Niko'nun lokantasına varmıştı. Aklını toparladı. Üstüne başına çekidüzen verdi. O esnada Niko kapının önünde temizlik yapan çırağa komutlar vermekteydi. Melih'i birden karşısında görünce heyecanlanan Niko:

-Vay! Malih hoş geldin be ya! Gel! Gel seni şöööle bir sarılak!

Niko ile Melih birkaç saniye birbirlerine sarılmış vaziyette öylece durdular.

Niko:

-Tekrar geçmiş ola! Ben varıya ben! Çok çok üzülmüştüm!

-Teşekkür ederim Nikolas Bey! Biliyorum.

-Éééé! Şimdı ascık[5] *iyisin! Bak çok uzuldün! Pek kolay degil! Ne diyorsunuz siz? Olen ilen olunmez! Hayat davem edecek!*

-Nikolas Bey! Sizi çok beklettim. İşinizi aksattım. Bugün hemen işe başlayıp yarım kalan işleri bitirmek arzusundayım.

-Sen bılirsın Malih, nasıl istersın.

Melih hızlıca içeriye girdi. Çantasını açtı. Malzemeleri masanın üzerine yaydı. O gün akşama kadar çok sıkı bir tempoyla çalıştı. İşin büyük bir kısmını bitirdi. Kendi kendine *"Yarın da erkenden gelir, bu günkü gibi çalışırsam işi bitiririm."* diye içinden geçirdi.

---

[5] Azıcık

Melih'in niyeti yarın akşam Niko ile hesabı görmek, şayet nüfuz cüzdanını da alırsa bir iki gün içerisinde kimselere haber vermeden İstanbul'dan kaçmaktı.

Akşam ezanı okunmak üzere idi. Boyalarını, fırçalarını topladı. Niko ile vedalaşıp restorandan ayrıldı. İyi bir iş çıkarmıştı. Öğlen yemeği bile aklına gelmemişti. Çok acıkmıştı. *"Acaba yatsıdan evvel Çemberlitaş'a Sinoplu'nun yerine yetişebilir miyim?"* diye söylendi. Adımlarını hızlandırdı. Koşar adımlarla kendini köprüye doğru bıraktı. Karşıya geçip kestirmeden Mısır Çarşısı'nın arka taraflarından Çemberlitaş'a vardı. Yatsı ezanına daha çok vardı. Sinoplu'nun dükkânına vardığında kendisini bir sürpriz bekliyordu! Zaten Melih de buna hazırlıklıydı. Sinoplu kapanmıştı! Kısa bir süre düşündü. Eli ile ceplerini yokladı. Parmaklarının ucuna değen madeni parayı yakalayıp çıkardı. Cebinden çıkan para on kuruştu. Yüreği hafiften sevindi. *"Bununla bir ekmek alır, karnımı doyururum"* diye düşündü. Öyle de yaptı. Karşı kaldırıma geçti. Atölyeye yaklaştığında içeriden süzülen ışığı görünce sevindi. Yakındaki bakkaldan ekmek aldı. Dükkâna girdi. Ferit Bey ortalıkta görünmüyordu. Sadece çıraklardan birisi vardı. Ustasını sordu.

Çırak:

-Ferit ustam size kadar gitti. Dedi.

Melih, *"Ustam, nüfuz cüzdanımı almaya gitmiştir."* diye düşündü. Ekmeği masanın üzerine koydu, iskemleye oturup beklemeye başladı. Az sonra Ferit Bey kapıda göründü. Melih ustasının elinde nüfuz cüzdanını görünce sevindi. *"Yarabbi şükür!"* diye mırıldandı. Ferit Bey hafif bir gülümsemeyle selam verdi. Cüzdanı Melih'e uzattı. Ferit Bey cüz-

danı nasıl aldığını anlatmaya başladı. Kapıya baldızı Fikrîye çıkmış, Ferit Bey ona, *"Duruşmada lazım olacak diye Melih'in cüzdanı için geldim!"* deyince o da bir koşuda bulup getirmişti. Böylece Melih'in planının büyük bir parçası gerçekleşmişti.

Ferit Bey'in gözü masadaki ekmeğe ilişti:

-Sen aç mısın? Bir şeyler yemedin mi? diye sordu.

-Yoo! Aç değilim ustam. Bunu sabah için aldım.

Ferit Bey Melih'in utangaç tavrından durumu anlamıştı. Çırağı bakkala göndererek helva almasını söyledi. Çırak kısa bir süre sonra gazete kâğıdına sarılı helvayı getirip masaya bıraktı.

Ferit Bey:

-Melih, biz gidiyoruz! Dükkân sana emanet! Haa! Eğer uykun hemen gelmiyorsa, şayet uyuyamaz olursan şu tabelanın yazılarının kontörlerini çekebilirsin. Mavi renkte olacak! Dedi ve vedalaşıp çıktılar.

Melih önce helva ekmeği yedi. Sonra yatsı namazını camide kılmak için çıktı. Kapıyı kilitleyip Süleymaniye Camii'ne doğru bir iki adım attı. Sonra oraya yetişemeyeceğini anlayınca bu sefer atölyeye daha yakın olan Çemberlitaş Vezir Han Caddesi üzerindeki Fazıl Ahmet Paşa Mescidi'ne yöneldi. Yolda yürürken, yine bu karanlıkta, soğuk ve nemli toprağın koynunda yatan Melahat'ı geldi aklına. Boğazı düğümlendi. Mescide yaklaştığında gözünden akan birkaç damla yaş yanaklarını ıslatmıştı. Ceketinin kolu ile gözyaşlarını silmeye çalıştı. Avluya girdiğinde elektrikler kesilmişti. Dikkatlice mescidin kapısına doğru yürüdü. İçerisi karanlıktı. Kapının girişinde birkaç kişi daha duruyordu. İçeriye gir-

di. Mescit çok soğuktu. Nemli hasırların üzerine oturup ezanı beklemeye başladı. Mihrabın her iki yanında muhafazaları ateş kırmızısı renginde olan karpuzlu iki gaz lambası içeriyi aydınlatmaktaydı. Namaz bu lambaların ışığı altında kılındı. Cemaatçe yapılan duaların ardından Melih atölyeye döndü. Gün boyu çok yorulmuştu. Hemen uyumak istiyordu. Birden ustasının verdiği görevi hatırladı. Uzun zamandan beri tabela işi yapmıyordu; ama tabelanın kontörlerini çekmek gerekiyordu. Öyle de yaptı. Gece yarısına kadar çalıştı. Yorgunluğu ikiye katlanmıştı. Ayakta duracak hali kalmamıştı. Sobanın ağzını kapatıp buz gibi yatağın içerisine gömülüverdi. Uzunca bir zaman uyumak için mücadele etti. Melih için zaman, her dakikası yüreğini sıkan bir mengeneydi sanki. Soğuğa rağmen uyuyabilmişti. Sabahleyin kapıdan gelen sese uyandı. Gelen çıraklardan birisi idi. Hemen yatağından fırladı. Battaniyesini ve yastığını toparlayıp dolaba yerleştirdi.

Çırak:

-Günaydın Melih Ustam.

-Günaydın canım!

-Ustam be! Bu soğukta nasıl uyuyorsun? Hasta olmaz mısın sen?

-Yok! Üşümüyorum canım! Alışkınım.

Çırak dudak büktü! Ardından hemen işe koyuldu. Tabelanın kontörlerinin bitmiş olduğunu görünce de:

-Ustam ellerine sağlık! Pek güzel ve temiz olmuş.

-Sağ ol kuzum! Haa! Benim hemen çıkmam lazım. Yolum uzun. Beyoğlu'na gideceğim. Ustana söylersin! Dedi ve

ayakkabılarını giyip aceleyle dışarı çıktı. Sinoplu'nun yerine uğradı. Sıcak çorbasını içerken Sinoplu:

-Bu gün pek erkencisin! .

-Evet! Beyoğlu'na gideceğim. Yarım kalan işlerim var! Bir iki güne bitirmem lazım!

-Beyoğlu'na yaya mı gideceksin?

-Evet! Her zaman olduğu gibi.

-Hımm! Bak! Yan masadaki arkadaş o tarafa gidiyor. Yük götürüyor. Onunla gidebilirsin.

Melih başını çevirip yan masadaki adama baktı.

Adam:

-Sen tam olarak nereye gideceksin gardaş?

-Ağa Camii'nin oraya!

-İyi, güzel! Ben de Çiçek Pasajı'nın oraya.

-Size zahmet olacak!

-Yoğ canım! Yol argadaşlığı yaparık.

-Karşıdaki araba sizin mi?

-Hee! Birkaç balya gumaş var üstünde. Bir mağazıya bırağılacak.

Melih çorbasını içmiş, arabacıyı izliyordu. Arabacı doymamış olacak ki, bir kâse çorba daha istedi. Adam çorbasını içtikten sonra:

-Beyefendi! Gidebilirik.

Sinoplu'ya veda edip çıktılar. Adam atının yemliğini çözdü. Torbayı arabanın önüne yerleştirip bir sıçrayışta üzerine oturdu. Melih'e de yanına oturmasını, ayaklarını aşağıya sallamasını tembihledi. Hafif bir kırbaç sesinin ardından

Sultanahmet'e doğru yöneldiler. Erken saatlerde yollar ıssızdı. Yeniçeriler caddesinde ilerliyorlardı. Melih için iyi bir fırsattı. Bu güzergâhı aylardır kullanmıyordu. Çorlulu Ali Paşa Medresesi'ni geride bırakıp Mimar Hayrettin Camisi'nin önünden geçerken minareden yayılan sala sesi ile duygulandı. Bu ses ona Melahat'ı hatırlattı. Yine hüzünlenmişti.

Çemberlitaş'ı geçip Divan Yolu kavşağından Türbedar Sokağa girdiler. Belli ki arabacı kestirme yolu tercih ediyordu. Bab-ı Ali Caddesi'nden sonra Cağaloğlu Yokuşu'nu ağır ağır inmeye başladılar. Bu yokuşu inerken Melih'in tedirginliğini fark eden arabacı atın dizginlerini sıkıca kavrayıp arabayı İstanbul Valiliği önünde durdurdu. İkisi de arabadan atlayıp Postane Caddesi'ni yürüyerek inmeye başladılar.

Bu esnada Melih:

-Ağabey isminiz ne?

-Sıtğı!

-Benimki de Melih.

-Kusuruma bakmayın! Sormamda bir sakınca yoksa memleket neresi?

-Yoğ ağam! Ne gusuru! Ne sagıncası. Ben Malatyalıyım gardaş. Ekmegin peşine düştüg de geldik Ustambullara.

Bir müddet sustular. Sonra yine arabacı:

-14 senedir buralıkdayım. Üç-beş yıl hemballık yaptım. Şükür yaradana evlendim! Aha sonradana gardaşıma deyım, bir at ve bu arabayı aldım. İlk aldığım at öldü! Sonradana aha bu atı aldım. O gün bu gündür bu atcığaz benim, ben de hayatın gahrını çekerek yaşiyıp gidiyoruz işte!

Melih de kendisini tanıtacaktı ki, arabacı sordu:

-Peki gardaş, senin adın ne? Nidersin? Ne iş yaparsın? Beyoğlu'na her gün niye gidersin?

-Melih! Adım Melih! Ressamım. İstanbulluyum. Şu an Beyoğlu'nda bir meyhanenin duvarlarına resimler yapmaktayım.

-Çoğ eyyi! Allah eliyne goluna sağlık versin gardaş.

Susarak yollarına devam ettiler.

Şeyhülislam Hayri Efendi Caddesi'nin başlangıcında tekrar arabaya bindiler. Melih'in heyecanı az da olsa yatışmıştı. Arpacılar Sokağı'ndan, Yeni Camii önüne vardılar. Melih kuşları görünce tekrar Melahat'ı hatırladı. Saniyeler içinde birkaç gün önce yaşadıklarını tekrar yaşadı. Aklına yine Melahat için diktirdiği önlük geldi. Hamallık yaptığı o hayırsız günü, elde ettiği para ile kumaş aldığını, terziye verip diktirdiğini hatırladı. Gözünden bir iki damla yaş akıverdi. Galata Köprüsü'nü geçerlerken Melih kendinde değildi.

Perşembe Pazarı'nın hareketliliği onu kendine getirmişti. Tüneli geçip Arap Camii'nin sağından Şişhane'ye ve nihayetinde Beyoğlu'na vardılar. Galata Mevlevihane'sini, konsolosluk binalarını geride bırakarak Çiçek Pasajı'nın önünde durdular. Arabacı için burası son duraktı. Adam bir sıçrayışta arabadan atlayıp, atın yularını tuttu. Arabasını yükünü boşaltacağı manifaturacı dükkânına iyice yanaştırdı. O sırada Melih de inmişti.

Melih:

-Sıtkı ağabey! Çok çok teşekkür ediyorum. Hakkınızı helal edin! Size yük oldum!

-Ne demek gardaşım! Bize duan yetti. Hayırlı işler, golay gelsin! Uğur ola gardaş! Dedi ve yüklerini boşaltmaya başladı.

Melih yolun karşı tarafına geçip Niko'nun meyhanesine vardı. İçeriye girdi. Niko masaların örtülerini düzeltmekle meşguldü. İşine o kadar yoğunlaşmıştı ki Melih'in geldiğini fark etmemişti.

Melih:

-Selamünaleyküm! Hayırlı sabahlar Nikolas Bey!

Niko birden irkildi! Sesin geldiği yöne döndü. Melih'i karşısında görünce çok sevindi. O an yüzünde adeta gülücükler açmıştı sanki:

-Ooo! Malih! Hoş geldın! Ne eyyi ettin da geldin. Nasısın, ne var ne yok? İyisin iyisin!

Melih yumuşak bir sesle:

-İyi iyi Nikolas Bey!

-Erkencene geldin. Sevindim!

-Evet! Buraya gelen bir at arabasıyla geldim. Az ilerde indim. Benim için de iyi oldu. Ben müsaadenizle hemen işe başlayacağım.

-Daha işin çok mu? Malum müşteriler de artik sıkıliyor! Bu gün biter mi?

-Bitirmeye çalışacağım. En azından öyle umuyorum.

-İyi iyi! Bu çok güzel bir haber! Tamam, sen işine bak Malih'cigim.

Melih, ortaya güzel bir şeyler çıkarmak istiyordu. Bu nedenle bütün dertlerini bir kenara bırakıp kendini işine verdi. Öğlene kadar soluklanmadan çalıştı. Karnı da epeyi

acıkmıştı. Mutfak tarafından burnuna nefis kokular geliyordu.

…

Niko iyi bir aşçıydı. İstanbul'da Balkan yemeklerinin en iyi ustasıydı.

İçerisinde kuru bamya, havuç, kuru soğan, kuzu ve dana eti, maydanoz gibi bol malzemeleri olan ve sulu bir yemeği andıran Begova çorbası Niko'nun en ünlü yemeğiydi. Ayrıca pirinç tavası, Boşnak böreği olarak bilinen pita, elbasan tava, ızgara et ve köftenin en lezzetlilerinden olan Pleskavitsa, yağda kızartılmış kırmızıbiberin içine, küp küp doğranmış ve fırınlanmış ekmeklerin de katılarak yapıldığı basit; fakat çok sevilen popara Niko'nun masalarını süsleyen nefis tatlardan bazıları idi.

…

Melih, Niko'nun sesini duyunca çalıştığı iskeleden indi. Yemek saatinin geldiğini anlamıştı. Lavaboya doğru yöneldi. Ellerini yüzünü yıkayıp mutfağa girdi.

Niko:

-Malih sen yemege otur. Karın doymalı sen iyi çalışıyorsun. Ben müşterilerle ilgileneyim.

Masada pita, elbasan tava ve ekmek vardı. Melih uzun zamandan beri böyle bir yemek çeşidi görmemişti. Çatalı eline aldı. O anda aklına yine Melahat geldi. Durdu. Öylece birkaç dakika kalakaldı. Sonra evdekileri düşündü. *"Acaba onlar ne yiyordu bu saatte?"* diye düşünürken Niko'nun içeriye girmesi ile çatalı tekrar tabağa doğru uzattı.

Niko:

-Malih! Hani sen başlamamış hâlâ! Ben yerine olsam çabuk yerim. İşime başlarım.

Bu sözlerin ardından Melih yemeğe başladı. Yemeğin ardından vakit kaybetmeden tekrar iskeleye çıkıp çalışmaya devam etti.

Akşam olmuş, meyhane bu defa da içki sevenlerle dolmuştu. Bu kişiler bir yandan içkilerini yudumlarlarken, bir yandan da Melih'i de hayranlıkla izliyorlardı. Melih son rötuşları yapmaktaydı. Vakit neredeyse gece yarısı olmuştu. Birkaç müşterinin dışında meyhanede kimseler kalmamıştı. Komiler ve garsonlar da son hazırlıklarını yapıyorlardı. Melih işi bitirmişti. Kalbinin yarısı mutluluk öteki yarısı ise ıstırap yüklüydü sanki. İşinin başarı ile bitmesine de pek sevinemiyordu.

Bir masada Niko ile oturup uzun uzun resimleri seyrettiler.

Niko:

-Vala ne diyem Malih! Sen gerçek bir sanatkârsın. Meyhanenin çehiresi değişti. Hem herkes begenisini söylüyor. Ellerine sağlık.

Melih bu sözlere ziyadesi ile sevinmişti. Bunca sıkıntıya rağmen çalışmalarını yüzünün akı ile bitirmiş, ortaya gerçekten mükemmel eserler çıkarmıştı.

Uzun bir sessizliğin ardından Niko, sözü tam da Melih'in arzuladığı noktaya getirmişti. Sıra emeğin karşılığındaydı. Gerçi pazarlık yapmışlardı; ama ikisi de yeniden bu konuyu görüşmeleri gereğine inanmış gibi bir tavır içerisindeydiler

Niko:

-Eee Malih! Soyle bakalım. Nasıl anlaşmamızdı? Şimdi ne kadar lira verecegim sana?

-Başlangıçta ne demişsek, nasıl konuşmuşsak öyle Nikolas usta!

-Evet! ıkı yuz elli demiştik. Şımdi bu parayı sana veremem. Bankalar kapandi. Hem verseydim dahi sanin için tahlike! Niye diye bir sorsan bakayım! İndi buradan taaa Bayazıt'a gideceksın! Yol tahlike! En ıyisi yârin gelir paranı odeyim.

Melih bu teklifi onaylar gibi başını salladı:

-Tamam, Nikolas ustam. Haklısınız. Yarın sabah saat on gibi gelsem sizin için uygun mu?

-Tamaaam! Çoktur güzel! Beraber giderim bankada para çeker vereyim sana.

…

Her şey Melih'in planladığı gibi gitmişti. Yarın Niko'dan parasını alacak olursa bir iki gün içerisinde İstanbul'dan uzaklaşmasına bir engel kalmayacaktı. Melih vedalaşarak oradan ayrıldı. Hava bayağı soğuktu. Üşümeye başlamıştı. Paltosunun yakasını boynuna kaldırdı. Ellerini ceplerine koyarak ara sokaklardan Karaköy'e indi. Etrafta bir iki sarhoştan başka kimseler yoktu. Eminönü'ne vardığında ürkmeye başlamıştı. Hangi yoldan gideceğine karar veremiyordu. Adımları onu Yeni Cami'nin kuzey batısındaki Tahmis Sokağa doğru götürüyordu. Oradan Sabuncu Hamam Sokağı'na girdi. Sokaklarda sadece köpekler göze çarpıyordu.

Fincancılar Sokağı'ndan geçerken yaktıkları ateşin başında kümelenmiş birkaç garibanı gördü. Yanlarından geçer-

ken selam verdi. Garibanlar hep bir ağızdan *"Aleykümselam kardaş! Gel ısın gel! Üşümüşsendır!"* diye cevap verdiler. Melih teşekkür ederek hızla yoluna devam etti. Yorgun adımlarla Çakmakçılar Yokuşu'nu tırmanmaya başladı. Ayakları bedenini kaldırmada oldukça zorlanıyordu. Durup dinlenecek zaman da değildi. Bir an evvel Beyazıt'a varmak istiyordu.

Mercan Sokak ve arkasından Fuat Paşa Caddesi'ni de son bir atakla geçip, Darülfünun Caddesi'ne geldi. Buraya kadar kazasız belasız gelmesi onu sevindirmişti. Kendini zorlayarak adımlarını sıklaştırdı. Derken Yeniçeriler Caddesi'ne vardı. Karşıya geçip Gedik Paşa Hamamı'na doğru yürümeye başladı. Gece bekçisi ile selamlaştı. Artık yolun sonuna gelmişti. Bu sokaklar kendisi için güvenli sayılırdı.

Hamamın önüne geldiğinde hamama girip çıkan müşterileri gördü. İçi burkuldu! Haftalardır yıkanmamıştı. Çok kötü koktuğunu biliyordu. Giysileri de öyleydi. Derinden bir iç çekti. Sonra, *"Yarın Niko'dan paramı alınca önce kendime giysi alırım, sonra da hamama gelir bir güzel yıkanır, temizlenirim."* diye düşündü. Cebinden atölyenin anahtarını çıkardı. Kapıyı yavaşça açıp içeriye girdi. İçerisi buz gibiydi. Vakit de epey geç olmuştu. Sobayı yakmayı düşündü. İçine birkaç parça odun koydu. Fırça kurulamada ve boya temizlemede kullanılan bez parçaları ile sobayı tutuşturdu. Çok geçmeden içerisi ısınmaya başlamıştı. Açlığı aklına geldi. Atölyede yiyecek bir şeyler olmadığı gibi dışarıda da açık bir yer yoktu. Ayakkabılarını çıkarıp buz gibi yatağa giriverdi. O kadar yorgun ve o kadar da acıkmış bir haldeydi ki bir müddet yorgunluğunu ve açlığını sorguladı. "*Acıyan uyumuş, acıkan uyuyamamış*" sözünü tersinden okuyarak

gözlerini sıkıca yumdu. O an için çare bulmanın mümkün olmadığını kabul etti. Sonunda her şeyi unutup uykuyu yakalamanın en uygun yol olacağı kanaatine vardı. Çok geçmeden horultusu atölyenin içerisinde yankılanmaya başlamıştı bile.

Sabahleyin yine kapının sesine uyandı. Çıraklardan ikisini birden karşısında görünce, hemen doğruldu. Çocuklardan biri:

-Günaydın Melih Usta!

-Günaydın Hüseyin! Günaydın Ahmet! Maşallah erkencisiniz! Aferin size!

Melih çocuklardan saati sordu. Saat sekizdi. Ayağa kalktı. Ayakkabılarını giydi. Bir iki gerindi. Vücudunun her tarafı ağrılar ve sızılar içerisindeydi. Kapının önüne çıktı. Sağına soluna bakındı. Tuvalete gitmesi gerekiyordu. Önceleri de böyle durumlarda atölye çalışanlarının ve kendisinin hamama gittiklerini hatırladı. Hamamcı esnafı tanıdıktı. Daha sonra da Sinoplu'nun yerine gitmeyi düşünüyordu. Öyle de yaptı.

...

Sinoplu'da koca bir tas süt ile yarım ekmek yedi. İçi ısınmış, karnı doymuştu. Allah razı olsun dedi ve çıktı. Çayı özlemişti. Sahaflar Çarşısı'ndaki sütçünün yanındaki küçük kıraathaneyi hatırladı. Orada çayımı içer, Hayrullah Dede'yi de ziyaret ederim diye düşündü. Kısa bir yürüyüşün ardından kıraathaneye geldi. İçeride sabahleyin rızkını arayan ameleler çaylarını yudumlamaktaydılar. Kendine ufacık bir alan buldu. Yer kürsüsüne oturdu. Az sonra tavşankanı çayı

önündeydi. Çayı getiren adam Melih'i tanıyordu. Çünkü Melih geçen yıl kıraathanenin duvarlarına resimler yapmıştı.

Melih'e:

-Hoş geldin Melih Usta!

-Hoş bulduk Hüsnü Kardeş! Nasılsın?

-İyi be Melih abi!

-Sen nasılsın? Kusura bakma! Acını tazelemek gibi bir şey olacak ama ne diyelim başın sağ olsun. Allah rahmet eylesin, Allah sabır versin size!

Melih başını öne eğdi. Bir müddet sessiz kaldı. Ardından titrek bir ses tonu ile:

-Sağ ol Hüsnü! Teşekkür ederim! Dedi.

Yine gözleri nemlenmişti. Çaycı onun üzüldüğünü fark edince yanına yaklaştı ve:

-Özür dilerim Melih Usta! Bileydim bu konuyu hiç açmazdım! Ne olur kusuruma bakmayın. Çayınızı soğutmadan için. Dedi ve tezgâhının başına döndü.

Melih dalmıştı. Bir müddet bardağa dokunmadan öylece kaldı. Sonra ikinci bir bardağın önüne gelmesi ile başını doğrulttu. Çaycı masanın üzerindeki soğumuş çayı aldı, bir şey söylemeden gitti. Melih önüne bırakılan ikinci çayını yudumlarken Melahat'ı düşünmeye başladı. *"Kızımı bu gün mutlaka ziyaret etmeliyim!"* diye içinden geçirdi.

Çayını içti. Ödemeyi yapmak için tezgâha yöneldi. Hüsnü tebessüm ederek:

-Tamam, Melih Ustam! Afiyet olsun! Para almam!

Melih:

-Olur mu Hüsnü! Sen burada yevmiyeci birisin. Olmaz!

-İyi de Melih ustam. Bize onca emeğin geçti. Hiç mümkün değil almam!

Yapılacak bir şey yoktu. Melih teşekkür edip oradan ayrıldı. Sahaflar Çarşısı'nda hareketlenmeler başlamıştı. Melih Hayrullah Dede'nin dükkânı önünde durdu. Bir müddet sessizce Hayrullah Dede'yi izledi. Dede dışarıdaki tezgâha kitapları dizmekle meşguldü. Sırtı dönük olduğundan Melih'in kendisini izlediğinden habersizdi. İçeriye girdi. Bir kucak dolusu kitabı aldı. Dışarı çıkarken Melih'i gördü. Melih bir adım öne atarak dedenin elindeki kitapları alıp tezgâha indirdi.

Hayrullah Dede:

-Ve aleykümselam Melih'ciğim. Sen hoş geldin evladım. Gel gel şöyle içeriye geç.

Melih kendini biraz zorlayarak daracık olan kapıdan içeriye girdi. Dede de yanı başına oturdu:

-Öpeyim Hayrullah Dede!

-Sağ ol sağ ol! Berhudar ol! Ne arıyorsun buralarda sabah sabah?

-Çay içmeye gelmiştim Dede! Size de bir uğrayayım dedim.

-İyi ettin! Maşallah seni iyi gördüm. Metin olmalısın! Kendini bırakma! Hayat böyle bir şey işte! Bir gün gelecek ben de, sen de bu yalancı dünyadan göçüp gideceğiz!

Melih'in yine boynu bükülmüştü. Dede de anlamış olacak ki mevzuyu hemen değiştirdi:

-Bir çay da benimle iç! Dedi.

Melih sesini çıkarmadı.

Dede:

-Ne yaptın? Meyhanedeki çalışmanı bitirdin mi?

-Evet! Bitti Dede. Bu gün gidip ücretimi alacağım.

Çaylar gelmişti. Melih çayını yudumlarken:

-Dede! Sen burada bir kış boyu nasıl oturuyorsun? Üşümüyor musun?

-Üşümez olur muyum evladım! Sen bilmezsin! Bende ne diz kaldı ne de bel! Her tarafım kireçlenmiş! Neylersin ekmek kapısı işte. Ayakta durabildiğim sürece çalışacağım.

-Allah gücüne güç katsın Dede.

-Âmin yavrum! Teşekkür ederim.

Çaylar yudumlanmış, bedenler az da olsa ısınmıştı.

Melih:

-Bana müsaade Dede! Hem hakkını da helal et! Kim bilir, belki de bir daha hiç görüşmeyebiliriz!

-Helal olsun Melih'ciğim! Hem sen niye öyle diyorsun ki?

-Ne bileyim Dede. İçimden öyle geldi işte!

Dede Melih'e dualar etti. Melih de teşekkür ederek oracıktan ayrıldı.

Melih'in kafası çok karışıktı. Acaba önce Beyoğlu'na mı gitsem, yoksa Melahat'a mı? Diye düşünmeye başladı. Birden kararını verdi. İçinden, *"Önce Niko'dan paramı almalıyım. Kabristana öğlenden sonra da giderim."* dedi. Yola koyuldu. Yol boyu yine planlar yaptı. Yarın yapacaklarının detaylarını kafasında şekillendirdi.

Ne hikmetse Halep'e, ya da Şam'a gitmeyi düşünüyordu. Orada resim sanatının geçerli meslek olduğunu

duymuştu. Bir diğer amacı ise izini kaybettirmekti. Kafasına koymuştu. Bir iki gün içerisinde işlerini ayarlayıp göçecekti buralardan. Bir tek amcası Salih, ustası Ferit ile vedalaşmayı düşünüyordu.

Meyhaneye vardığında saat 10 sıraları idi. Meyhanede bu saatlerde kimseler olmazdı. Niko mutfak bölümünde garsonlarla öğlen vakti için yemek hazırlıkları yapıyordu. Melih'i görünce:

-Hoş geldin Malih! Otur geleyim ben.

Melih bir sandalye alıp resimlerin karşısına oturdu. Yaptıklarını seyretmeye başladı. İçini çekti. Ortaya o kadar güzel eserler çıkmıştı ki kendisi bile hayret etmekteydi. İstanbullu sanatseverler onu ünlü Rus ressamı İvan Ayvazovski'ye benzetmekte haklıydılar.

Melih zaman zaman Dolmabahçe Sarayı, Deniz Müzesi, Askeri Müze, Fener Rum Patrikhanesi ve İstanbul Kumkapı Ermeni Patrikhanesi'ni gezer Ayvazovski'nin resimlerini hayranlıkla izler, incelerdi. Bundan dolayıdır ki İstanbul'da deniz resmi yapmada üstüne yoktu. Buna rağmen hak ettiği emeğinin karşılığını bu güne kadar alamamıştı.

Melih, Niko'nun sesini duyunca döndü:

-Malih, ben bankaya gidicegim. Hamen dönerim ben.

Melih beklerken garson ona bir bardak sıcak süt getirdi. Melih sütü yudumlamaya başladı. Sütü henüz bitirmemişti ki Niko kapıda göründü. Gelip Melih'in yanındaki sandalyeye oturdu:

-Afiyet olsun Malih! Bak sana ne diyecek ben. Bir iş var buldum sana! Taksim'de bir hotel. Adam baktı geldi gördü! Çok begendi. Resim yaptıracak sana.

Melih:

-Sağ ol Nikolas Bey! Ben çok yoruldum. Resmi bırakacağım! Bir müddet tabi. Sonrasını bilemem!

-Sen bırakamaz resmi! Sen büyük usta! Olur mu öyle!

-Bir müddet! Belki sonra yine çalışırım. O zaman yanına uğrar bu konuyu görüşürüz.

-İyisi sen bilirsin!

Niko, elini cebine uzattı. Bir deste banknot çıkarıp masaya indirdi. Bu para destesi birlik beşlik ve onluklardan oluşuyordu. Tek tek saymaya başladı. Tamı tamına iki yüz elli lirayı Melih'in önüne koydu. Anlaşmaları da böyleydi. Melih ilk defa emeğinin karşılığını eksiksiz almaktaydı. Melih bu paranın içinden on lira ayırıp Niko'ya uzattı. Bu para borç olarak aldığı paraydı. Niko şaşırmıştı. Melih'in bütün ısrarına rağmen bu parayı almak istemedi. Ama Melih çok ısrar edince de parayı alıp pantolonunun cebine yerleştirdi.

Niko:

-Ellerine sağlık olsun! İyi harca, hoş harca halel olsun! Dikkat et ki kaptırma! Issız yerlere geçme! Caddelerden yürü!

-Tamam! Çok teşekkür ederim size. İlk defa böylesine güzel bir şekilde paramı alıyorum.

Melih ayağa kalkıp el sıkıştı. Helallik diledi. Garsonlarla da görüşüp tekrar yaşamını sürdürdüğü Beyazıt'a doğru hızlı adımlarla yürümeye başladı. Bir ara otobüse binmeyi arzuladı. Sonra bu düşüncesinden vazgeçti.

...

Öğlen vakti ustası Ferit'in atölyesindeydi. Ferit Melih'in yüzündeki bu mutluluğu okumuşçasına:

-Nasılsın Melih? Erkenden gitmişsin. Paranı almışa benziyorsun.

-Evet ustam! Sağ olsun Nikolas paramı son kuruşuna kadar ödedi.

-İyi! Güle güle harca.

-Ustam ben kabristana Melahat'ı ziyarete gideceğim. Bir iki saate kadar dönerim.

...

Melih'in içini buruk bir sevinç kaplamıştı. Yolda yürürken, *"Belki yarın giderim. İyi de nasıl gideceğim, nereye gideceğim, gideceğim yere ne kadar zamanda varırım, orda ne yaparım, buraları özlemez miyim? Peki ya Melahat? Onu büsbütün terk mi edeceğim?"* diye düşünürken kendini Melahat'ın mezarı başında buldu.

Melih birden bire kendinden geçti. Ağlamaya başladı. Gözyaşları yanağını ardından da toprağı ıslatacak kadar çoğalmıştı. Bütün düşüncelerini Melahat'ın bilmesini istiyordu. Bir zaman sonra başladı sesli sesli konuşmaya.

"Melahat'ım! Yavrum benim! Biricik kızım! Biliyorum beni hiçbir zaman affetmeyeceksin! Asıl suçlu benim. Senin hiç, hiçbir suçun yok! Seni çok seviyordum. Ama seni korumasını bilemedim, beceremedim! Sen benim dünyamdın! Dünyam yıkıldı. Sensiz bu kalleş hayatın hiçbir anlamı yok artık!

Hıçkırıkları uzaktan geçenler tarafından duyuluyordu. Ama Melih kendinde değildi. Konuşmaya devam ediyordu:

-Bak kızım! Ben gidiyorum! Nereye diye sorarsan ben de bilmiyorum. Uzaklara, çok uzaklara gideceğim. Çok sevdiğim seni, İstanbul'u bırakıp gideceğim. Ama bunu bil ki, seni asla unutmayacağım. Yanına gelmezsem bile gittiğim diyarlardan sana dualar göndereceğim. Seninle vedalaşmaya geldim. Ne olur beni affet. Hiç olmazsa cennette yanına kabul et beni. Seni çok özlüyorum! Tek özlemim sensin bu hayatta. Bak Melahat'ım! Bak ciğerparem! Ben yarın bilinmeyen bir yolculuğa çıkıyorum. Kaderimi görmeye, çilemi çekmeye gidiyorum! Keşke senin kadar onurlu olsaydım. Şimdiye çoktan yanına gelmiş, senden af dilemiş olurdum. Ama ben yapamayacağım. Benim için çare kaçmakta. Hadi ne olur duyacağım bir sesle beni affettiğini söyle.

Melih birden yanında birilerinin olduğunu hissetti. Dönüp baktı. Karşısında 7-8 yaşlarında bir kız çocuğu duruyordu. Az ileride de annesi vardı. Melih ayağa kalktı.

Kız çocuğu:

-Amca kiminle konuşuyorsun? Hem çok ağlıyorsun! Kim ki burada yatan?

Melih kızın bu soruları karşısında tekrar kendinden geçti. Durmadan ağlıyordu. Bu defa da kızın annesi Melih'e yaklaştı:

-Beyefendi başınız sağ olsun. Çok üzgün olduğunuzu görüyoruz! Kızım da bu durumdan çok etkilendi. Ölenle ölünmez kardeşim! Hem burada yatanın ruhu da muazzep olur!

Sonra anne, kızının elinden tutup oradan uzaklaştı. Melih de son dualarını yaptı. Vedalaştı. Perişan bir haldeydi. Ağır adımlarla kabristandan çıktı. Atölyeye geldi. Ferit Usta

onun çok üzüldüğünü, ağladığını gözlerinden anlamıştı. Bir şey diyemedi. Melih yatağın ucuna oturdu.

Ferit Usta:

-Melih! Biz yemek yedik. Bak sana da ayırdık. Yengen zeytinyağlı kuru dolma yapmış, göndermişti. Gel sen de ye!

-Sağol be ustam! Hiç iştahım yok! Hem acıkmamışım bile. Teşekkür ederim.

Ferit Usta Melih'in yanı başına oturdu. Amacı onun planını öğrenmek, gitme düşüncesinden vazgeçirtmekti:

-Evet! Söyle bakalım Melih! Bana her şeyi açıklayabilirsin. Bak sana söyleyeyim. Bir defa, bu gitme fikrinden vazgeçmelisin. Burada yapacak işin çok. Mahkeme işin var! İki çocuğun var. İster kabul et ister etme. Bir karın var. Onların sana ihtiyacı var!

-Yok be ustam! Onlara şimdiye kadar yaranamadım. Bundan sonra hiç mi hiç yaranamam. Benim onlarla hiçbir işim olmaz. Oğlanların elleri iş tutuyor. Annelerine bakarlar. Bana ihtiyaçları olmaz.

-Öyle deme Melih! Hiç olur mu?

-Olur! Olur ustam. Hem bak günlerdir beni arayıp sordular mı? Yok!

-Peki, ne yapacaksın?

-Karar verdim! Gidiyorum. Amcamla da vedalaşıp helalleşeceğim. Sen de hakkını helal et! Bu günden sonra belki de bir daha hiç görüşmeyebiliriz!

-Bak Melih! Şu deri çantayı sana veriyorum. Eşyalarını koyarsın. Sağlamdır. Çok kahrımı çekmiştir. Yanına al! Taşıması da kolaydır.

Melih çantayı aldı. Melahat'a ait paketi özenle içine yerleştirdi. Sonra:

-Buralar bana dokunuyor artık. Kahroluyorum. Gidersem, kim bilir belki unuturum! Belki kendime yeni bir düzen kurarım.

-Ne düzeni evladım? Kolay mı sanıyorsun! Hem gideceğin yeri dahi bilmiyorsun.

Melih bir müddet sessizliğini korudu. Sonra aniden ayağa kalktı:

-Ustam ver elini öpeyim! N'olursun beni affet! Hakkını helal et!

Ferit Usta bu durum karşısında şaşkınlığını gizleyememişti:

-Hayrola! Acelen ne böyle? Bizden de mi usandın? Aşk olsun Melih!

-Yok be ustam! Kalırsam patlayacağımı zannediyorum. Yanlış anlama! Kurban olayım! Artık buranın toprağına bile basmak istemiyorum. Havasını dahi solumak istemiyorum. Bana zehir gibi geliyor. Hayatın karmaşık yükü bana çok ağır geldi. Daha kalırsam başka belaların da gelip beni bulacağından korkuyorum. Vakit tamam ustam! Ben gidiyorum.

Bir müddet sessizce ağlaştılar. Sonra Ferit Bey:

-Hepimizin farklı sorunları var Melih! Yaşadığımız bu hayat öyle hep güllük gülistanlık kalacak değil! Yok öyle bir şey! Sana katılıyorum. Zorluklar var! Ama önemli olan bunlara göğüs germek, direnebilmektir.

Melih başını önüne eğmiş dinliyordu. Ferit Bey, Melih'in fikrinden vazgeçmeyeceğini anlamıştı:

-Melih! Hiç olmazsa bu gün değil yarın git! Olmaz mı? Bu gece bize gideriz. Hem yengenle de vedalaşırsın.

-Hayır ustam! Onu da sizin gibi üzmek istemem. Ben artık yolcuyum! Helallik diliyorum sizden.

Melih'in bu kararı ustasını çok üzmüştü. Çünkü onu evladı gibi severdi. Ayağa kalktı. Melih'e sarıldı. Ustası Melih'in dürüstlüğüne, doğruluğuna, insanlığına hayrandı. Melih'e daha sıkı sarılarak onu koklamaya başladı. Evladı ile vedalaşır gibiydi sanki. Sonra kollarını gevşetti! İkisi birden başladılar ağlamaya. Bu sahneyi izleyen kalfa ve çıraklar da ağlıyorlardı. Kalfalardan birisi kendini tutamayarak dışarı çıktı. Ferit Usta'nın gözyaşları sel olmuş akıyordu. Hıçkırıklara boğulmuştu! Sesi zor çıkıyordu:

-Tamam tamam! Git be oğlum! Sen kafana koymuşsan ben ne yapabilirim ki? Helal olsun! Sen de helal et! Senin de bu dükkâna emeğin geçti.

-O nasıl söz ustam! Helâl hoş olsun.

Sıra çocuklarla vedalaşmaya gelmişti. Melih onlarla da tek tek vedalaştı. Siyah deri çantayı aldı. Başı öne eğik bir vaziyette kapıdan çıktı. Ustası da arkasından çıktı. Melih köşeyi dönünceye kadar Ferit Usta ve çıraklar ardından baktılar.

Melih hızlı adımlarla Laleli'ye doğru inmeye başladı. İçinden, *"Acaba amcam evde midir? Bugün onunla da görüşür, vedalaşır akşama doğru Haydarpaşa'da olurum."* diye geçiriyordu.

Amcasının evinin bulunduğu Gençtürk Caddesi'ne geldi. Oradan da yine hızlı adımlarla Çukurçeşme Sokağı'na döndü. Kapıya yaklaştığında adımlarını yavaşlattı. Ürkek dokunuşlarla kapıyı çaldı. Karşısına yengesi çıkmıştı:

-Oo Melih! Hoş geldin. Nerelerdesin böyle? Gel evladım gel!

-Nasılsın yengem?

-İyi! Şükürler olsun. Sen nasılsın?

-İyi diyelim yengem! İyilik var mı ki bizde! Amcam evde mi?

-Amcan namaza, camiye gitti. Gelmek üzeredir. Gel! Gir içeriye! Üşümüşsündür!

-Sağ ol yengem. Ben cami tarafına bir bakayım. Onu bulabilirim. Ha! Bu arada sizinle de vedalaşmak istiyorum. Beni affedin. Çok kahrımı çektiniz. Bana analık ettiniz. Ben artık İstanbul'dan gidiyorum. Hakkınızı helal ediniz.

Yengesi, Melih'in bu sözleri karşısında adeta donup kalmıştı. Bir müddet şaşkınlığını üzerinden atamadı. Sonra:

-Aaa! Bu nasıl söz öyle? Hem sen nasıl böyle bir şey yaparsın. İnanamıyorum. Hele bir içeri gir yavrum. Konuşalım.

-Sağ ol yengem. Acelem var! Amcamla vedalaşıp gideceğim.

Yengesi bu durum karşısında ne yapacağını şaşırmıştı:

-Melih evladım! Sen böyle tek başına nasıl karar verebilirsin. Bizimle konuşmadan, görüşmeden!

Melih sözü fazla uzatmak istemiyordu:

-Yenge ver elini öpeyim. Hakkını helal et! Bana dua edin!

Yengesi ağlamaya başlamıştı. Hafif bir sesle:

-Aman Allah'ım! İnanamıyorum. Yapma, etme Melih'ciğim! Bir başına kalıp da ne yaparsın bu dünyada?

Melih yengesinin eline sarıldı. Öptü. Yengesi onu kendine doğru çekti. Sarıldı. Bir müddet öylece kaldılar. Sonra yengesi:

-Anlaşılan sana dua etmekten başka bir yol yok! Kafana koymuşsun bir kere! Sen bilirsin. Git yavrum. Ama şunu da unutma, Kapımız her zaman sana açıktır.

Melih:

-Teşekkür ederim yengem! Bilmez miyim? Allah razı olsun sizden. Dedi ve vedalaşıp hızlı adımlarla camiye yöneldi. Tam da yolu yarılamıştı ki amcası ile karşılaştı.

Salih Bey:

-Nerelerdesin Melih? Seni çok merak ettik. İnsan bir uğramaz mı evladım?

-Haklısın amca! İşlerimi bitirmek için biraz sıkı çalışmam gerekiyordu. Onları bitirdim. Sizin eve uğradım. Yengem camiye gittiğinizi söyledi. İyi oldu görüşmemiz.

-Elbette! Hadi gidelim.

-Yok amca. Burada görüşelim. Ben gidiyorum! Sizinle vedalaşmaya gelmiştim.

-O da ne demek? Nereye gidiyorsun öyle?

Melih o an cevap vermede zorlandı. Amcasını inandırması lazımdı. Birden tatlı bir yalan geldi aklına:

-Ankara'ya amca. Orada iş arayacağım. Daha doğrusu birileri bana iş teklif etmişti de. Zaten buradan da sıkılmıştım. Biraz uzaklaşsam iyi olacak diye düşünüyorum.

-İyi de evladım! Ya evin? Ya ailen? Bütün bunları düşündün mü?

-Evet, her şeyi düşündüm amca.

-Peki ya Melahat? Onun davası? Bu gün yarın mahkemeye çağırırlar bizi.

-Amca bu konuda devletime güveniyorum. Zaten suçlu ellerinde. Cezasını keserler. Benim olup olmamam bir kıymet ifade etmez. Zaten içim yanıyor. Her mahkemede bu ateş beni daha da yakmadan en iyisi gitmek. Uzaklaşmak. Hem fazla uzun sürmez. İki aya kadar dönerim.

Amcası çaresiz:

-Sen bilirsin Melih! Sakın buradakileri ihmal etme! Tez zamanda işini bitirip dönmeye bak.

-Tamam amca! Ver elini öpeyim! Hakkını helal et! Yengem ile de helalleştim. Yengeme de selam söyle. Ellerinden öpüyorum.

Melih amcasının elini öptü!

Amcası:

-Gel seni bir kucaklayayım yavrum!

Birbirlerine sarıldılar. Amca ağlıyordu:

-Dediğim gibi evladım! Fazla uzatma! Tez vakitte dön!

-Tamam amcacığım!

Melih tekrar amcasının eline sarıldı. Öptü! Melih köşeyi dönünceye kadar amcası arkasından bakıyordu.

Melih hayatında ilk defa yalan konuşmanın acısı ve utancı içerisinde Laleli Camisi'nin karşı tarafına geçip otobüs beklemeye başladı. Artık önünde hiçbir engel kalmamıştı. Yola çıkabilirdi. Eminönü'ne giden İETT otobüsüne bindi. Beyazıt'tan geçerken içini bir alev kapladı sanki. Gözü evine giden yolu, yolun sonunda kalan evini aradı. Otobüs hızla geçmişti. Sol tarafa baktı. Sinoplu'nun dükkânını bir anlık da olsa görebildi. Sultanahmet Meydanı durağında durduklarında önce camiyi, sonra Ayasofya'yı üzgün ve boğazı düğümlenmiş bir halde, sanki buraları bir daha göremeyecek gibi buğulu gözlerle seyretti.

Otobüs tekrar hareket etti. Hızla Sirkeci'ye doğru akıp giderken Melih ağlamamak için kendini zor tutuyordu. Otobüs nihayet Eminönü durağına varmıştı. Karşıda Haydarpaşa Garı Melih'e çabuk gel der gibi göz kırpıyordu sanki. Sol tarafında muhteşem Yeni Cami ise, boynunu bükmüş mahzun bir halde Melih'e bakarken, *"Gel bu yolculuktan vaz geç!"* der gibiydi. Ya o kuşlar? Melahat'ın da içinde bulunduğu o kuşlar. Melih'le adeta vedalaşmak istiyorlarmış gibi otobüsün tepesinde uçuşuyor, sesli sesli kanat çırpıyorlardı.

Melih bu sahneye kendini öylesine kaptırmıştı ki; son durağa vardığından haberi bile olmamıştı. Şoförün sesi ile kendine geldi:

-Beyefendi! Buraya kadar! İleriye gitmez! Yani anlayacağınız burası son durak!

Melih otobüsten indi. Otobüsün son durağıydı ama Melih için son değildi. Kim bilir daha kaç son duraklara varacak, kim bilir yolculuğu nerelere uzanacaktı. Şaşkın ve kararsızdı. Korkmuyor da değildi. Dakikalar içerisinde fikir

değiştiriyordu. Bu sefer de Üsküdar'a geçip oradan da Bursa'ya gitmeyi aklına koydu. Bursa'da da tabela ve resim işlerinin iyi olduğunu bir keresinde ustası Ferit Bey'den duymuştu. Halep ve Şam'ı o an kafasından sildi. İskeleye doğru yürüdü. Gişeye yanaştı, görevli memura:

-Üsküdar'a saat kaçta kalkıyor?

-Bir saat sonra. Saat tam altıda.

"İyi! Saat altıda binersem altı buçuk gibi Üsküdar'da olurum. Oradan da elbet Bursa'ya giden bir otobüs bulurum." diye düşündü.

Geri dönüp Yeni Cami'ye doğru yürümeye başladı. Kuşları izlemeye koyuldu. Sonra Mısır Çarşısı'na yöneldi. Kuşyemi satan bir dükkânın önünde durdu. Bir liralık buğday satın aldı. Tekrar caminin önüne geldi. Buğdayları azar azar güvercin kümelerinin üzerlerine doğru serpmeye başladı. Bu esnada gözleri yine Melahat'ı arıyordu. Biraz ileride kanadı yaralı bir güvercin gördü. Bu hayvancağız kümeye yanaşmıyordu. Melih ona doğru gitti. Bir avuç dolusu buğdayı onun önüne serpiştirdi. Güvercin tepki vermiyordu. İçinden, *"İşte bu Melahat! Belli ki bana küsmüş! Verdiğim yemi yemiyor!"* dedi ve yaklaştı. Sessizce güvercinle konuşmaya başladı.

"Biliyorum meleğim bana kırgınsın! Sabah sana geldiğimde beni affetmeni istemiştim. Bu sana son gelişim. Hadi beni affettiğini söyle! N'olursun konuş benimle! Senden af diliyorum. Bak işte! Artık gidiyorum!"

Melih ellerini uzattı. Kuş, Melih'in avuçlarının arasındaydı. Kuşun yaralı kanadını okşadı. Öptü! Öptü! Sonra yere bıraktı. Güvercin yerdeki buğdayları yemeye başladı. Melih

bu duruma çok sevinmişti. Bir saatin nasıl geçtiğini anlayamamıştı. Vapurun öten keskin düdüğü ile kendine geldi. Güvercinle vedalaşırken, ondan Melahat'a selam götürmesini istedi. Sonra hızlı adımlarla iskeleye vardı. Gişeden bir bilet aldı. Yirmi beş kuruş para ödedi. Vapurun yanaşmasını bekledi.

Hava iyice kararmıştı. Tam vapura binerken yatsı ezanı okunmaktaydı. Birkaç vakittir namazlarını da kılamamıştı. İçi burkuldu. İçinden *"Namazı bırakmamalıyım"* diye geçirdi. Vapur hareket etti. Cılız ışıklarla kendine göz kırpan İstanbul yavaş yavaş bir siluete dönüşüyordu. Yine gözleri nemlendi. Melih, yaşlı gözlerle, doğduğu, büyüdüğü, nefes aldığı ve en büyük acımasızlığı yaşadığı ve de çok özleyeceğini bildiği İstanbul'a yaşlı gözlerle veda ediyordu artık. Yarım saat sonra Vapur Üsküdar'a yanaşmıştı. Melih buradan ötesine nasıl ve neyle gideceğini hâlâ kafasında netleştirmiş değildi. Vapurdan indi. Bu vakitte Bursa'ya araç bulması adeta imkânsızdı. Geceyi nasıl geçireceğini düşünmeye başladı.

Bir müddet sağda solda dolaştı. Kıyıdan içerilere doğru yürüdü. İleride bir kamyon gördü. Kamyon 1933 model Chevrolet'ti. Eski modeldi; ama bakımlı görünüyordu. Çadırı çekili vaziyetteydi. Bu kamyonun yüklü olduğu anlamına geliyordu. İki kişi kamyonun lastiğini değiştirmek için uğraşıyorlardı. Adamlara yaklaşıp selam verdi:

-Kolay gelsin beyler! Bir şey sorabilir miyim?

-Buyrun kardeş! Sor bakalım!

-Bursa'ya gideceğim de. Bu saatte Bursa'ya giden bir kamyon bulabilir miyim?

-Ağabey! Biz Bursa'ya gidiyoruz. Lastiğimizi tamir eder etmez de yola çıkacağız.

Melih hiç düşünmeden:

-Beni alabilir misiniz?

-Olur olur! Bekle işimiz bitince yemek yiyeceğiz. Sonra gideceğiz.

Melih sevinmişti. İçinden *"Tamam! Ben de bir şeyler atıştırırım!"* dedi.

Bir müddet onları izledi. Sonunda lastik değiştirilmiş, alet, edevat toplanmıştı.

Melih:

-Sizinle beraber geleyim. Ben de bir şeyler atıştırayım.

Şoför:

-Gel ağabey! Karşıda çorbacı var.

Melih onları takip etti. Çorbacı dükkânına girdiler. Melih kapının yanı başındaki tezgâhta sıralanmış tencereleri teker teker inceledi. Sonunda bulgur pilavı ile kuru fasulyede karar kıldı.

Yemeğini hızlıca yedi ve masadan erken kalktı. Kapıdaki aşçıya ücreti sordu.

Aşçı:

-Yüz yirmi beş kuruş beyefendi, deyince sağ cebinden bir liralık bir banknot, sol cebinden de bir yirmi beş kuruş çıkartıp adama uzattı.

Melih aşçıdan tuvaleti sordu. Gösterilen tarafa gitti. Asıl gayesi paralarını tasnif etmekti. Tuvalete girdi. Cebinden çıkardığı banknotlardan birkaç bir liralıkla iki adet beş liralığı ayırıp sağ cebine yerleştirdi. Diğer paralarını da mendiline

sarıp sol cebine koydu. Korkuyordu. Başına kötü şeylerin gelmesinden, paralarını çaldırmaktan korkuyordu. Dikkatli ve de tedbirli davranmak zorundaydı. Tuvaletten çıktığında şoför ve muavini görmeyince heyecanlandı. Aşçıya sordu. Az önce çıktıklarını öğrenince aceleyle dışarı çıktı. Kamyonun bulunduğu tarafa baktı. Kamyon duruyordu. Hızlı adımlarla onlara yetişti.

Şoför:

-Hadi beyefendi! Seni bekliyoruz. Geleceksin değil mi?

-Tabi!

-O halde atla da gidelim.

Muavin hemen aşağıya atladı. Melih şoförün, muavin de Melih'in yanına oturdu. Bismillah deyip yola çıktılar. İstanbul'u çıkıncaya kadar hiç konuşmadılar. Önlerinde uzun bir yolculuk vardı. Tam 200 kilometre. Bursa'ya en erken dört saatte varabilirlerdi. Bir ara şoför Melih'e:

-Kardeş senin adın ne?

-Melih.

-Bursalı mısın?

-Yoo! İstanbullu'yum.

-Bursa'da mı çalışıyorsun?

-Yok! Bursa'ya çalışmaya gidiyorum.

-Ne iş yaparsın? Ne iş tutarsın? Kolunda altın bileziğin var mı?

-Tabelacıyım.

-Bak bu iyi işte. Çabuk iş bulursun.

-Kısmet!

-Dükkân mı açacaksın? Yoksa birilerinin yanında mı çalışacaksın?

-İş arayacağım.

...

Saat sekiz gibi Gebze'ye vardılar. Kamyonu bir kenara çekip aşağıya indiler. Az ilerideki kahvehaneye doğru gidiyorlardı. Melih kamyonun yanında duruyordu. Şoför bu durumu fark edince dönüp Melih'e seslendi:

-Melih kardeşim! Gelsene! Birer çay içelim, içimiz ısınsın!

Melih peşlerine takıldı. Birlikte kahvehaneye girdiler. Bir masaya oturdular.

Şoför:

-Melih Bey kardeşim! Biz daha birkaç yerde mola vereceğiz. Sen bizim misafirimizsin. Çekinmene gerek yok. Çay içer yola devam ederiz.

-Teşekkür ederim. Size yük olmak istemem. Bari çay ücretlerini ben ödeyeyim.

-Ayıp ediyorsun! Şoförün kitabında böyle yazmaz! Sen rahatına bak!

Çaylar içildi, ihtiyaçlar giderildi. Şoför ile Melih kamyona doğru ilerlediler. O sırada daha önce davranan muavin kamyonun lastiklerini kontrol ediyordu.

Şoför:

-Her şey yolunda mı Hüseyin?

-Evet usta!

Şoförle Melih bindiler. Şoför kamyonu çalıştırdı. Muavin takozu alıp yerine yerleştirdikten sonra çevik bir hareket-

le kamyona atladı. Yola koyuldular. Kısa bir sessizliğin ardından Şoför:

-Seni tanıdık da birader, biz kendimizi tanıtmadık. Benim adım Mükerrem. Doğma büyüme Beykozluyum. Beş yıldır Bursa yollarındayım. Şişecam'dan Bursa'ya şişe ve cam taşımacılığı yapıyorum. Kamyon Paşabahçe'nin, yani anlayacağın Şişecam'ın.

Melih:

-Allah rast getirsin! Kazasız belasız yolculuk nasip etsin.

-Amin Melih kardeşim! Bizim de ekmek kapımız bu işte. Bazen Bursa'ya, bazen de Ankara'ya gider geliriz. Emir kuluyuz. Fabrika ne derse öyle davranırız. Sonunda maaşlı işçileriyiz.

Bir saat sonra körfezi dönmüş Karamürsel'e gelmişlerdi. Bir mola da burada vermek için şoför kamyonu kıyıdaki bir çardağa[6] yanaştırdı. Aşağıya indiler. Şoför ve muavin ihtiyaçlarını gidermek için denize doğru ilerlediler. Gözden kayboldular. Melih de öyle davranmak zorundaydı. O da denize doğru gitti. Aceleyle tekrar kamyonun yanına döndü. Şoför ve muavini de gelmişlerdi.

Şoför:

-Kusura kalma Melih Bey! Kamyonu kullanırken içtiğim sigaralar beni bir türlü kandırmıyor. İlla oturup da içeceğim. İşte o zaman tadını alabiliyorum.

Melih hiç cevap vermedi. Sadece gülümsedi. Hava buz gibiydi. Buna rağmen Şoför kamyonun göğsünde bulunan

---

[6] Çardak

paketi alıp içinden bir sigara çıkarıp yaktı. Sonra aşağıya indi. Sigarasını tüttürmeye başladı. Keyfine diyecek yoktu.

Şoför Melih'e sesleniyordu:

-Sen içmiyor musun birader?

-Yok! Ben hiç kullanmadım ki.

-İyi etmişsin! Bundan böyle de sakın bulaşma!

-Melih Kardeş! Sen Bursa'yı biliyor musun?

-Yok! İlk defa gidiyorum.

-İyi! O zaman bu gece ilk işimiz sana kalacağın bir yer bulmak! Biz misafirhanede kalıyoruz; ama oraya yabancıları almıyorlar.

Melih:

-Otel bulabilir miyim?

-Elbette! Tanıdığım bir otel var. Seni oraya bırakırız.

Şoför sigarasından derin bir nefes daha çekti, izmaritini parmaklarının marifetiyle şarampole doğru fırlattı. Sonra tekrar direksiyonun başına geçti. Muavin manivelayı alarak aşağıya atladı. Kolu yerleştirdi. Kuvvetlice bir iki çevirdi. Kamyon çalışmaya başladı. Muavin yine aynı çeviklikle kapıyı açıp şoför mahalindeki yerine oturdu.

Bursa'ya yaklaştıkça Melih'te bir tedirginlik başlamıştı. Son birkaç gün içerisinde yaşadıkları bir bir gözünün önüne geliyor, dalıyor, korkuyor, anında pişmanlık duyuyor sonra da kendine gelince, içinden, *"Korkmama gerek yok! Şimdiden her şey yolunda gidiyor. Allah bana yardım eder!* Diye geçirerek kendini rahatlatmaya çalışıyordu.

Bursa'ya girmişlerdi. Saatin kaç olduğunu bilmiyorlardı. Uzunca bir caddeden bata çıka geçtiler. Altıparmak Sem-

ti'nde ara bir sokakta iki katlı metruk bir binanın önünde durdular. Melih kapının üstündeki otel levhasını görünce heyecanlandı:

-Bahsettiğiniz otel burası mı? Burada mı kalacağım Mükerrem Bey?

-Evet, Melih Bey! Burası. Bu otel sizin için en uygun otel. Sahibi tanıdıktır. Güvenlidir! Rahat edersiniz. Hem de ucuzdur.

Aşağıya inip kapıyı tıklattılar. Kısa bir süre sonra kapı açıldı. Kapıyı orta yaşlı, saçları dökülmüş, bir gözden özürlü bir kişi açmıştı. Bu kişi şoförü hemen tanımıştı:

-Ve aleykümselam Mükerrem! Hoş geldiniz. Buyurun içeri geçin.

-Sağ ol Şakir abi! Nasılsın?

-İyi iyi! Ne olacak gündür geçiyor! Hele söyle bakayım? Uzun zamandır nerelerdesin?

-Geçen ay 3-4 sefer Ankara yaptık. Ne yapalım. Emir kuluyuz işte.

-İyi iyi!

-Bak sana bir misafir getirdik.

-Hoş geldiniz. Hele bir içeri geçin.

"Yok! Sağ ol Şakir abi. Arkadaşı bırakıp biz ambara geçeceğiz.

Melih, şoföre sordu,

-Borcum nedir Mükerrem kardeşim?

Şoförün yüzü hafifçe asıldı!

-Ne borcu kardeşim. Allah işini rast getire. Borcun falan yok! Bize duacı ol yeter.

Melih gülümseyerek,

-Allah sizlerden razı olsun. Bu iyiliğinizi hiç unutmayacağım. Dedi ve vedalaşıp içeriye girdi. Ardından otel sahibi de onlarla vedalaşıp kapıyı kapattı. Sürgüsünü vurdu. Ayakta bekleyen Melih'e:

-Hoş geldin kardeşim!

-Hoş bulduk efendim.

-Gel şöyle otur! Biraz hasbihal edelim. Hem ısınmış da olursun. Sonra sana kalacağın odayı gösteririm.

Kapının hemen yanındaki küçücük odaya geçtiler. Soba yanıyordu. İçerisi oldukça sıcaktı. Melih yol boyu çok üşümüştü. Sobanın yanı başına oturdu. Isınmaya çalıştı. Melih kendini tanıttı. Bir süre sohbet ettiler. Sonra otel sahibi Melih'e odayı göstermek için kalktı. İkisi birlikte daracık koridoru geçtiler. En sondaki odaya geldiklerinde otel sahibi:

-İçeride bir kişi kalıyor! Ucuza kalmak istiyorsan burada yatabilirsin. Yok, yapamam dersen yukarıda tek kişilik bir odam var! Hıı! Ne dersin?

Melih hemen kararını verdi:

-Yok! Ben tek kişilik odada kalmak istiyorum.

Bu defa da yukarıya çıktılar. Adam odanın kapısını omuzu ile hafifçe itti. Kapının anahtarı yoktu. Biraz sıkı açılıp kapanıyordu. İçeride tahta bir kanepe ve üzerinde eski ve kirli bir döşek vardı.

Adam:

-Ben hemen yorgan getireyim. Dedi ve aşağıya indi.

Melih odayı ve yatağı hiç beğenmemişti. Yatak çok kirliydi. İçinden, *"Acaba başka bir otel olamaz mıydı?"* diye

geçirdi. Sonra, *"Gecenin bu saatinde nereden otel bulacağım. Hele bu gece burada kalayım, yarın düşünürüm!"* dedi.

Biraz sonra adam omuzuna yüklediği yorganla içeri girdi. Onu sırtından savururcasına kanepenin üzerine doğru attı! Sonra da:

-Hadi! Allah rahatlık versin! Ücreti yarın ödersin.

Melih şaşkındı. Böyle bir yerde sabahlamayı kendine yediremiyordu. Ama mecburdu. Ayakkabılarını çıkardı, yatağın ucuna ilişiverdi. Uzun bir müddet öylece kaldı. Bir ara İstanbul'dan kaçışına pişman olur gibi iç geçirdi. Sonra bu düşüncesini bir kenara attı! İhtiyaç gidermesi gerekiyordu. Deri çantasını kanepenin altına sakladı. Sonra koridora çıktı. Etraf karanlıktı. Koridorun sonunda elektrik düğmesini buldu. Işığı yandırdı. Merdivenlerden aşağıya indi. Ortalıkta kimsecikler yoktu. Açık bir kapı gördü. Yaklaştı! Tuvalet olduğunu görünce rahatladı. El ayak yordamıyla içeri girdi. Kapı kapanmıyordu.

Çıkınca, otel sahibi ile karşılaştı. Utana, sıkıla:

-Şakir Bey! Sobalı bir odanız yok muydu? Diye sordu.

Adam:

-Önce gösterdiğim oda sobalıydı. Ama bu saatte orada bile yanmıyor! Deyince,

Melih:

-Tamam! İdare ederiz! Dedi ve tekrar yukarıya çıktı. Melih merdivenleri tırmanırken otel sahibi:

-Sakın lambayı kapatmayı unutma! Diye seslendi. Melih odanın kapısını kapattı. Yatağını da yavaşça kapının arkasına doğru sürükledi. Korkuyordu! Parasını korumak için önlem almak zorundaydı. Sonra çantasını kanepenin altından

aldı. Yastığının hemen yanına koydu. Buz gibi yorgana sarıldı. Yorgan nemden adeta ıslanmış gibiydi. Fakat çok yorgundu. Her ne olursa olsun uyumak zorundaydı. O an hiçbir şey düşünecek halde değildi.

...

Gözünü açtığında, öğlen saatleri idi. Dışarıdan sesler geliyordu. Pencereden dışarıya bakmak istedi. Bir şey göremedi. Çünkü pencere bir bahçeye bakıyordu. Dönüp tekrar yatağa uzandı. Vücudunun ısıttığı yorgana sımsıkı sarıldı. Biraz daha uyumak istiyordu. Fakat bir türlü uyuyamadı. İstanbul'u düşündü. Üzerinde hâlâ koca bir ağırlık vardı. Bu yükü en çok da yüreğinde hissediyordu. O an Melahat'ın hasreti bastı yüreğini. İçi acıdı. Başı adeta kaynayan bir kazan gibiydi. Kalktı ayakkabılarını giydi. Kanepeyi yavaşça yerine çekti. Koridor aydınlanmıştı. Çantasını aldı, merdivenlerden ağır ağır indi. Otelin giriş kapısına doğru ilerledi. Kapının hemen yanında küçük bir odada, kırık dökük bir masanın başında oturan otel görevlisine:

-*Günaydın bayım!* Diye seslendi.

Adam gülümseyerek:

-*Günaydın! Epeyce uyudun! Neredeyse öğlen ezanı okunmak üzere!*

-*Evet! Bayağı uyumuşum!* Dedi ve:

-*Buralarda kahvaltı yapacağım bir yer var mı?* Diye sordu.

Adam:

-*Çıkınca karşıda, sol tarafta az ileride bir sütçü var!*

Melih:

"Teşekkür ederim! Haaa! Bu arada benim borcum ne kadar beyefendi?

-İki buçuk lira.

-Tamam. Ben ödemeyi yapayım.

Melih önceden ayarladığı paranın arasından iki buçukluk bir banknotu adama doğru uzattı ve:

-Akşam kalmayabilirim efendim. Size haber vermiş olayım.

-Tamam beyefendi! Kalacak olursan buyur gel! Bekleriz!

Melih dışarıya çıktı. Hava çok güzeldi. Günlerdir güneş yüzü görmemişti. Çünkü İstanbul'da havalar hep kapalı idi. Ortalık hafiften ısınmıştı. Güneşi gören kaldırımda bir süre yürüdü. Sonra karşıya geçti. Sütçü dükkânını bulmuştu. Selam verip içeriye girdi. Dükkânın içerisi mis gibi süt kokuyordu. Yer masalarının önündeki kürsülerden birine oturdu.

Sütçü:

"Hoş geldin bey! Ne istersin?

Melih:

-Sadece süt ve iki poğaça.

Adam hemen bir bardak sıcak sütü ve iki poğaçayı masaya bırakıverdi. Melih sütünü içti, poğaçaları yedi. Ama karnı doymamıştı. Bir poğaça daha istedi. Parayı öderken sütçüye:

-Affedersiniz! Buralarda bakımlı, temiz bir otel var mıdır acaba? Diye sordu.

Sütçü:

-Var tabi! Olmaz olur mu? Bursa'mızda en az yirmi otel vardır.

-Peki, nasıl bulabilirim?

-Yeniyol'a, ya da Set Başı'na gideceksiniz. Oralarda lüks otellerimiz vardır.

-Çok lüks demiyorum! Orta halli bir otel olsun istiyorum.

-Var canım! Oralarda sizin kalabileceğiniz evsafta oteller de var. Dedi ardından da,

-Siz en iyisi Ulu Cami'nin oralara gidin. Camii'nin karşısındaki otel gayet iyidir!

-Teşekkürler ederim.

Melih'in az da olsa içi ısınmış, morali yerine gelmişti. Elindeki poğaçayı yerken, dün akşam kaldığı oteli düşündü. Kendi kendine*, "Neydi o öyle? Hem soğuk, hem de çok kirli! Demek, şoför tipime bakıp benim için böyle bir otelin uygun olabileceğini düşünmüş."* diye söylendi. Uzunca bir yolu yürüyerek geçti. Yolun sonunda bir bakırcı dükkânının önünde çalışan adama:

-Ulu Camii'ne nasıl giderim?

-Şu karşıdan saat başı otobüs geçer. Tam önünde durur. Yaya olarak da gidebilirsin.

Melih teşekkür ederek karşıya geçti. Başladı beklemeye. Sonra birden fikrini değiştirdi. Yokuşu tırmanmaya başladı. Az sonra o muhteşem Ulu Camii'nin önündeydi. Avlusuna girdi. Namazdan çıkan cemaat güneşli bir günün tadını çıkarma adına küçük kümeler halinde ayaküstü sohbet ediyorlardı. Melih avludaki soluk taşlarından birine oturdu. Taşın

soğukluğunu hissedince de ayağa kalktı. Caminin içine doğru yürüdü. Ortadaki şadırvanda abdest alanları gördü. Namaz kılmayı düşündü. Abdest aldı ve sonra da caminin bir köşesine çekilip namaza durdu. Namazını eda ettikten sonra belini duvara yaslayıp dinlenmek istedi. Dinlenirken yine İstanbul'u, Melahat'ı, sokağını, evini düşünmeye başladı. Derin bir iç çekti. Başını hafifçe duvara vurdu. Sessizce, *"Ah Melahat ah!"* diye mırıldandı.

Bir müddet öylece kaldı. Sonra birden aklına otel geldi. *"Bu gece mutlaka kalabileceğim düzgün bir otel bulmalıyım."* dedi. Camiden çıktı. Cami çevresindeki birkaç otele baktı fiyat sordu. Epey dolaştıktan sonra da kendince uygun olduğuna kanaat getirdiği otele geri döndü. Bunun fiyatı diğerlerine göre daha ucuzdu. İçeriye girdi. Masa başındaki adama:

-Sizde kalmaya karar verdim. Odayı görebilir miyim? diye sordu.

Adam:

-Tek kişilik odamız yok! Bizim otelde tek kişilik oda olmaz! İki kişilik, üç kişilik, bir de dört kişilik odalarımız var. Şu anda bir tane iki kişilik odamızda yer var. İkinci katta 8 nolu oda.

-Peki! Görebilir miyim?

-Tabi!

Adam önde, Melih arkada ikinci kata çıktılar. 8 nolu odanın önünde durdular. Adam kapıyı açtı!

Melih'e:

-Buyurun bakın. Pencerenin yanındaki yatak boş.

Odada iki adet yatak vardı. Ayrıca içeride bambu kamışından yapılmış bir vestiyer, bir masa, masanın üzerinde bir sürahi, bakır bir bardak ve yine bakırdan bir kül tablası bulunmaktaydı. İki pencere arasına asılmış çerçevesi çürümüş kirli bir ayna, karşı duvarda ise Saatli Maarif Takvimi asılı durmaktaydı. Odanın ortasında ise bir odun sobası ve bir kenarda meşe ağacından kesilmiş birkaç parça odun göze çarpmaktaydı.

Melih:

-Tamam ağabey! İyi! Fiyatı ne kadar?

-Geceliği dört lira. Malum kış mevsimindeyiz, sobadan dolayı da 50 kuruş fark alıyoruz, toplam dört buçuk lira.

Melih bir şey demedi. Aşağıya indiler. Tam otelden çıkacağı sırada adam:

-Kalacaksanız, ücretin yarısını peşin alıyoruz beyefendi!

Melih:

-Evet, kalacağım. Tamam! Ben şimdi size iki lira versem olur mu?

"Olur tabi. İsim olarak ne yazayım? Ya da nüfus cüzdanınızı verseniz.

Melih pantolonunun cebinden çıkardığı iki lirayı adama uzattı. Ceketinin cebinden de kimliğini çıkarıp masanın üstüne bıraktı. Otel işini halletmiş, birazcık da moral bulmuştu.

Gün boyu cami çevresindeki çarşıları hanları gezip durdu. Karnı acıkmıştı. Bir lokantaya girdi. Bir tabak pilaki ile karnını doyurdu. Hava kararmak üzere idi. Namazı kılıp otele gitmeyi planlıyordu. Ulu Camii'ne geldi. Cemaatin bir kısmı dışarıda ezanın okunmasını bekliyordu. Camiye girdi. Şadırvanda abdest aldı. Kafasındaki bütün düşünceleri bir yana bırakarak huşu içerisinde imama uyup namazını kıldı.

Yüreği ferahlamıştı. Cemaatle birlikte dışarı çıktı. Otele gitmeyi düşünüyordu. Sonra, *"Henüz vakit erken, odada tek başıma ne yapacağım. Gece geçmek bilmez!"* diye düşününce soluğu bir ara gündüz gittiği kıraathanede aldı. Saat on bir gibi otele döndü. Odasının bulunduğu kata çıktı. Yavaşça kapıyı açıp içeri girdi. Yatakların birinde oturmuş vaziyette gazete okuyan adamı görünce hem şaşırdı hem sevindi.

Adam aydın birine benziyordu. 35-40 yaşlarında görünüyordu. Sandalyenin üzerinde özenle katlanmış ütülü bir pantolon, ceket, vestiyerde ise kaşmir yün kumaşından özenle dikilmiş siyah bir palto Melih'in gözünden kaçmamıştı. Adam başını doğrulttu. Melih'i süzmeye başladı:

-Buyurun!

Melih:

-Selamünaleyküm. Hayırlı akşamlar efendim.

-Aleykümselam Efendi.

Bir müddet sessizce birbirlerine bakışıp durdular. Sonra adam:

-Herhalde oda arkadaşımsınız?

-Evet!

-İyi. Sevindim!

Melih sandalyeyi adamın tam da karşısına gelecek şekilde çekti ve oturdu.

Melih:

-Efendim müsaade ederseniz kendimi tanıtayım.

-Tabi. Memnun olurum.

-Efendim adım Melih. Melih Tuğcu. Ressamım.

-Ooo! Çok güzel! Bendeniz de Ahmet Köylü! Tüccar terziyim.

-Ben de memnun oldum.

-Melih kardeşim! Memleket nere?

-İstanbul efendim.

-İstanbullu musun?

-Evet efendim. Doğma büyüme İstanbulluyum.

-Ben de Urfalıyım. Urfa'nın içinden.

Melih müsaade isteyip kalktı. Yatağını düzeltmeye başladı. Oda arkadaşının prensip sahibi olduğu her halinden belliydi. Konuşması, giyinişi ile insana güven vermekteydi adeta. Özenle taranmış, briyantin ile şekillenmiş parlak saçları ile de farklı bir havası vardı Ahmet Bey'in. Yatağının yanı başında beyaz deriden dikilmiş kenarları kahverengi sızı ile çevrilmiş bir çift terlik onun prensip sahibi birisi olduğunun kanıtıydı. Ayrıca üzerindeki pijama takımı da göz alıcıydı.

Melih pijamasını giyinmek için yatağının arka tarafına geçti. Utana sıkıla pantolonunu çıkardı. Çantadan pijamasını aldı. Çabucak giyinerek kendini yatağa attı, yorganı üzerine çekti.

Tüccar Terzi Ahmet KÖYLÜ. (1912-1969).

Önceleri ismi Mehmet'tir. Babası olan Ahmet Köylü Çanakkale'de şehit düşünce babasının ismi yaşatılsın diye ismini Ahmet olarak değiştirmişlerdir. Ailesi ile birlikte, Gaziantep'in merkez Güreniz Köyü'nden gelip Urfa'ya yerleşmiştir.

İlk dükkânını Şanlıurfa Halk Evi'nin karşısında açmış, askeri malzeme ve askeri kıyafetler dikip satmakla işe başlamıştır. Zamanla Urfa'nın ünlü terzisi ve kumaş tüccarı olarak memlekete hizmet etmiş olup, o yıllarda giyim kuşam konusunda büyük bir boşluğu doldurmuş ve takdir toplamıştır. 1940'lı yıllarda dükkânını Yusuf Paşa Camii'nin yanına taşımıştır.

Ahmet Bey:

-Bursa'ya geliş sebebiniz nedir Melih Bey? Diye sorunca odadaki sessizlik bozulmuştu.

-İş için efendim! Resim yapmak için. Ayrıca tabelacılık mesleğimi burada sürdürmek istiyorum.

-Ne güzel! Benim de merakım vardı. Resim yapmayı çok arzu ederdim. Bu konuda yetenekli sayılabilirdim. Ama resim yapmaya pek fırsat bulamadım. Ayrıca sanatın her türlüsüne de alaka duyarım ve de anlarım.

Melih:

-Çok iyi efendim! Ama sonunda sizin de kolunuzda bir altın bileziğiniz var. Ne mutlu size! Mesleğiniz el yatkınlığı, görüş sağlamlığı, tasarım zekâsı, sabır ve titizlik isteyen bir meslek. Yani, siz de aslında bir sanatçı sayılırsınız.

-Estağfurullah! Teşekkür ederim.

Melih:

-İş yeriniz Urfa'da olmalı?

-Evet! Ben kumaş almak için Bursa'dayım. Hem terzilik, hem de kumaş tüccarlığı yapmaktayım. Urfalılar giyimlerine çok özen gösterirler. Son derece itinalı giyinirler. Bursa kumaşlarını tercih ederler. Ayrıca İngiliz ve İtalyan kumaşlarının da tüccarlığını yapıyorum. Her türlü moda, renk ve desenlerin örnek kumaş kataloglarını takip eder, müşterilerime sunarım. Yani anlayacağınız, işimi çok severek yaparım.

-Daha çok kalacak mısınız?

-Bir hafta kadar. Üç gün önce geldim. Epey dolaştım tüccarları. Artık yarın alışverişe başlarım. Peki ya sen?

-Ben de fazla kalamam. İş bulmalıyım. Ondan sonra kendime kalacak bir ev ararım.

Vakit epey geçmişti. Ahmet Bey yatağından doğruldu. Sobanın kapağını kapattı ve:

-Soba yanar vaziyetteyken hiç uyuyamam. Mutlaka söndürürüm. Umarım size göre bir sakıncası yoktur.

-Yoo! Çok iyi ediyorsunuz. Bazen tehlikeli olabiliyor!

Ahmet Bey usulca yatağına girdi. Yorganı boynuna kadar çekti. Ardından:

-Artık rahat uyuyabiliriz! Hadi sana iyi geceler.

-İyi geceler Ahmet Bey.

Melih ilk defa gurbete çıkıyordu. Çıktığı andan itibaren de işleri yolunda gidiyordu. Bir dün geceyi bir de bu geceyi karşılaştırırken derin bir uykuya daldı. Sabahleyin uyandığında Terzi Ahmet Bey çoktan otelden ayrılmıştı. Giyindi, aşağıya indi. Otel sahibi ile bir müddet ayaküstü sohbet etti. Akşam tekrar aynı odada kalmak istediğini söyleyerek yerini ayırttı.

Ne yapacağını, ne edeceğini bilemiyordu. Kendini caddeye bıraktı. Çarşıları gezdi. Bir iki esnaftan tabelacıları sordu. Onları aradı buldu. Fakat hiç birisi kendisine olumlu bir cevap vermiyordu. İçi sıkılmaya başladı. Bir ara Ankara'ya gitmeyi, orada resim işlerinin daha çok olacağını düşündü.

Sabahleyin hiçbir şey yemeden şehrin hemen hemen her tarafını dolaşmış, hem yorulmuş, hem de acıkmıştı. Öğlen zamanı kapısının üzerinde "Mumbarcı" yazan bir lokantaya girdi. Tek kişilik bir masa bulup oturdu. Çoktan beri güzel bir yemek yememişti. Mumbar ismini duymuştu ama ne görmüş ne de tatmıştı. Ömründe ilk defa yiyecekti. Bir porsiyon istedi. İçerisi sıcak, yemek sıcacıktı. Bir iki lokmanın

ardından iştahla yemeye başladı. Mumbarı çok sevmişti. Karnı doymuştu. Kalktı kasaya yöneldi. Yüz elli kuruş verdi ve çıktı.

Ulu Camii'ne geldi. *"Burada ikindi namazını kılar, Melahat'a dua eder tekrar iş aramaya başlarım."* diye düşündü. Öyle de yaptı. Namazın ardından tekrar Bursa'yı dolaşmaya başladı. Karanlık basıncaya kadar sokakları adımladı. Boşa geçirdiği bir günün ardından üzgün bir şekilde otele döndü. Odasına çıktı. Yalnızlığı ve çaresizliği ilk defa bu kadar derinden hissediyordu. Yatağına çöküp oturdu. *"Allah'ım ben ne yaptım? Kaçmakla iyi mi ettim! İş te bulamıyorum. Kimseleri de tanımıyorum. Koca dünyada tek başıma! Şimdi ben ne yapacağım?* Diye kendi kendine bir takım sorular sordu. Sorduğu sorulara da bir türlü net cevaplar veremiyordu. Artık yanında fikir alacağı, danışacağı ne amcası Salih, ne de ustası Ferit vardı. Yarınından kuşku duymaya başladı. Çaresizlikten kahroluyordu. Otelden çıktı. Bir şeyler yemek için lokanta aradı. Bulamadı. Çoğu kapanmış, ya da kapanmak üzere idi. Geri dönerken açık bir bakkal gördü. Oradan biraz peynir, azıcık da helva aldı. Otelin karşısındaki fırını hatırladı. Ekmek alıp otel odasında yemeyi düşündü.

Odasına çıktığında ışığın yandığını gördü. İçeriye girdi. Oda arkadaşı Urfalı Ahmet Bey yine yatağına uzanmış gazete okuyordu.

Cılız bir sesle:

-Selamünaleyküm.

-Ve aleykümselam Melih kardeşim.

-Hoş geldin.

-Hoş bulduk.

Melih elindekileri masanın üzerine bıraktı. Sonra Ahmet Bey'den izin isteyip eski bir gazete parçasını masaya yaydı. Sandalyeyi çekip oturdu. Ahmet Bey'e:

-Buyurmaz mısınız? Buyurun beraber yiyelim.

Ahmet Bey yataktan hafifçe doğruldu:

-Teşekkür ederim. Ben o vazifeyi yaptım. Size afiyet olsun.

Melih yemeğini yerken Ahmet Bey okumasına devam ediyordu.

Bir ara Ahmet Bey:

-Siz ne yaptınız? Bir iş bulabildiniz mi?

-Yok Efendim. Biraz zor görünüyor. Birkaç yere baktım, ihtiyacımız yok dediler. Yarın da bakacağım. Bulamazsam Ankara'ya gitmeyi düşünüyorum.

-Allah Allah! Üzüldüm! Ama neylersin. Kısmet bu. Bulursun inşallah.

Melih içini çekti:

-İnşallah! Evet kısmet. Bakalım bu kısmet bizi nerelere sürükleyecek.

Ahmet Bey:

-Bak ne diyeceğim Melih Kardeş. Gel seni Urfa'ya götüreyim. Bizim orada tabelacı ve ressam yok. Varsa da iyisi yok. Ben tabelamı dahi Antepli bir tabelacıya yaptırdım. Günlerimi aldı. Ama memleketimde olsaydı bu kadar yorulmazdım.

Melih dönüp Ahmet Bey'e baktı. Hafif bir gülümseme ile:

-Şaka yapıyor olmalısınız Ağabey! Bursa nere Urfa nere? Olacak iş mi? Rüyamda görsem inanmam. Hem ben o tarafları hiç bilemem. Çok yabancılık çekerim. Yapamam.

Ahmet Bey gülerek:

-Yahu benimkisi de zaten şaka şaka! Öylesine söyledim işte. Tabi haklısın. Bizim oralarda yapamazsın. Yapsan da bu tarafları özlersin.

İkisi birden gülüştüler. Melih yemeğini bitirmişti. Yorgundu. Hemen yatağına uzandı. Ahmet Bey gazetesini okurken Melih çoktan uyumuştu. Sabahleyin uyandığında Ahmet Bey'i giyinirken gördü.

Ahmet Bey:

-Hayırlı sabahlar Melih Bey!

-Hayırlı sabahlar Ahmet ağabeyim.

-Bak ne diyeceğim Melih Bey. Hazırlan aşağıya in. Beraber bir kahvaltı yapalım. Ben seni Osman Bey'in odasında bekliyorum. Tamam mı?

Melih bu davet karşısında şaşırıp kalmıştı. İtiraz edemedi.

Osman Bey otelin sorumlusu idi. Melih hemen giyindi. Koridordaki lavaboda elini yüzünü yıkadı. Aşağıya indi.

Ahmet Bey, Melih'i görünce ayağa kalktı.

Melih'e:

-Caminin arka sokağında çok meşhur bir çorbacı var. Oraya gidelim.

Ahmet Bey yemeğe düşkün birisiydi. Çok da seçiciydi. O gittiği her yerde o yörenin en ünlü lokantalarını, yemeklerini araştırır, bulur ve mutlaka da tadına bakardı. Burayı da

bu özelliğinden dolayı keşfetmişti. Bursa'ya her geldiğinde ve hemen hemen her sabah buraya uğrar sabah kahvaltısını bu çorbacıda yapardı. Melih ile birlikte arka sokağa girdiler. Melih'e:

-Bu gün kahvaltıda işkembe çorbası var. Dün sabah sormuştum. Ustamız çeşit çeşit çorba yapar. Tarhana çorbası mı dersin, dede çorbası mı dersin, sipsi mi dersin. Ama ben en çok işkembe çorbasını severim. Ahmet Bey bunları söylerken çorbacının önüne gelmişlerdi. İçeriye girdiler.

Ahmet Bey:

-Selamünaleyküm! Hayırlı sabahlar üstadım.

-Aleykümselam Ahmet ağam! Hoş geldiniz.

-Bu gün yalnız değilim. Bir de misafirim var. İşkembe çorbası için getirdim. Bize böyle bereketli tarafından iki kap getir bakalım üstadım.

Dükkânı nefis bir koku sarmaktaydı. Et ve sarımsak kokusu insanın iştahını kabartıyordu. İkisi sobaya yakın bir masaya oturdu.

Ahmet Bey:

-Melih kardeşim. Ben çorbama hem yoğurt hem de sarımsaklı tirit katarım. Sen nasıl istersin?

-Benimkisi sade olsun efendim.

-Sen bilirsin ama bu çorba da sarımsaksız yenmez ki!

-O zaman benimki de aynı sizin ki gibi olsun efendim.

Ahmet Bey çorbacıya yüksek sesle:

-Ustaa! İkimizinki de aynı olsun.

Çorbalar geldi. Birlikte içmeye başladılar.

Ahmet Bey:

-Nasıl? Dediğim kadar var değil mi?

-Evet! Gerçekten nefis. Ben ömrümde hiç böyle bir tat tatmamıştım.

Melih'in bütün uğraşlarına rağmen Ahmet Bey ücreti ödedi. Sonra da:

-Melih kardeşim! Ben bugün çarşıları dolaşacağım. Sen de herhalde yine iş arayacaksın. Akşam görüşürüz. Dedi ve el sıkışarak ayrıldılar.

Ahmet Köylü
1950'li yıllar

Melih, tekrar caminin önüne geldi. Şaşkın haldeydi. Caminin hemen dibindeki kahvehaneye girdi. Bir masaya oturdu. Çay istedi. Çayını yudumlarken Ahmet Bey'in yarı şaka, yarı ciddi olarak söylediği sözler geldi aklına. Kendi kendine *"Urfa neresi acaba? Çok mu uzaklarda? Kaç günlük bir yol? Hem orası şehir mi kasaba mı bilmiyorum ki!"* diye düşündü. Bardağı boşalmıştı. Ücreti ödeyip çıktı.

Yolda yürürken yine Urfa geldi aklına. İçinden, *"Neden olmasın? O yerde böyle Ahmet Bey gibi insanlar varsa ve o insanlar da giyim kuşamlarına önem veriyorlarsa, o zaman Urfa medeni ve modern bir yer olsa gerek."* diye düşündü. Sonra, *"Evet! Neden olmasın."* dedi. Yüreği bir başka atmaya başladı. Heyecanlandı. *"Ahmet Bey iyi bir insana benziyor. Eğer ciddi ise ona kendisi ile geleceğimi söylerim. Hem ne kaybederim ki? Ha Bursa, ha Urfa ne fark eder ki?"*

Melih kesin kararını vermiş gibi bir anda iş arama fikrinden vazgeçmişti. Bursa'nın çarşılarını dolaşmaya başladı. Önce kapalı çarşıya gitti. Çarşının güzelliği karşısında adeta büyülendi. Derken, Kazzazlar, Kavukçular, Takkeciler, İplikçiler, Bezzazlar ve Hallaçlar Çarşı'sını gezdi. Baharat Çarşısı'nın amber, misk, gül suyu, karabiber, tarçın, zahter kokuları kendisini bir anda Bursa'dan koparıp İstanbul'un Mısır Çarşısı'nın orta yerine götürmüştü sanki. İstanbul'u düşündü. Yine Melahat düştü aklına. Ürperdi. Kalbi ezildi. Pişmanlık hissine kapıldı. Boğazı düğümlendi. Tam o sırada bir ses duydu. Bu ses kendisine sesleniyordu. *"Bursa'da beni kim tanıyabilirdi ki? Bana ismimle bağıran kim olabilir?"* diye söylenirken bir elin omuzuna hafifçe dokunduğunu hissetti. Başını çevirdiğinde Ahmet Bey'i gördü:

-Hayrola Melih kardeşim? Buralarda ne işin var? İş aramaya gitmedin mi?

-Yok! Usandım vallahi. Bursa'da kalmaktan da vazgeçtim.

-Peki, ne yapacaksın?

-Kararsızım Ahmet Ağabey. Buralarda boşuna iş arıyorum.

-İyi o zaman. Hakkında hayırlısı. Ben de Cumartesi sabahı Urfa'ya döneceğim. Akşam otelde görüşürüz.

-Tamam Ağabey!

Melih Bursa'nın göz alıcı çarşılarından sonra hanlarını dolaştı. Öğlen olmuştu. Bir şeyler yemek için bir lokanta aramaya başladı. Pirinç Hanı yakınındaki bir kebapçı dükkânına girdi. Izgara et ısmarladı. Karnını bir güzel doyurdu.

Akşamı sabırsızlıkla bekliyordu. Otelde Ahmet Bey'e Urfa'ya gelebileceğini söyleyecekti. Ulu Cami yanındaki kıraathaneye gitti. İkindi vaktine kadar burada oturdu. Namazdan sonra tekrar geldi. Bir iki bardak daha çay içti. Şimdiye kadar kendisi için gün hiç bu kadar uzamamıştı. Nihayet akşam olmuştu. Karşıdan yine bir ekmek aldı. Kıraathaneye döndü. İki bardak çayla o ekmeği akşam yemeği yerine yedi. Sonra kalkıp otele gitti. Odasına çıktığında Ahmet Bey'in de yeni geldiğini fark etti. Selam vererek:

-İyi akşamlar ağabeyim.

-İyi akşamlar Melih kardeşim. Hoş geldin. Sen de benim gibi erkencisin.

-Evet! İnsan dolaşmaktan yorgun düşüyor.

-Aynen. Ben de öyleyim. Sabahtan beri hep ayaktayız. Neyse ki işler yolunda gidiyor. Haaa! Sen ne yaptın? İnşallah bir iş bulabildin?

-Yok be Ağabey. Nerde? Hem ben çarşıda sizi gördükten sonra iş aramaktan da vazgeçtim.

-Peki! Niyetin nedir?

-Bilmiyorum!

Melih uzunca bir süre hiç konuşmadı. Ahmet Bey pijamalarını giymiş, her zamanki gibi yatağına uzanmış gazetesini okumaya başlamıştı.

Melih:

-Ağabey! Bir şey soracağım.

-Buyurun! Sor Melih kardeşim.

-Urfa buralara çok mu uzak? Nasıl gidilir, neyle gidilir?

Ahmet Bey hem dinliyor hem de gülümsüyordu:

-Ne o! Yoksa Urfa'ya mı gelmek istiyorsun? Şaka maka derken gerçek de olabilir haa! Anladığım kadarı ile sen kararını vermişsin bile.

Ahmet Bey tecrübeli bir insandı. Adeta Melih'in düşüncelerini okur gibiydi:

-Dün geceki teklifimi gün boyu düşünmüş ve karar vermiş gibi bir halin var.

-Evet ağabey! Çok düşündüm. Hem siz çok iyi birine benziyorsunuz. Benim artık güveneceğim, danışacağım kimsem yok. Birilerinin yardımına ihtiyacım var. Ve bana güvenecek olan o birilerini de asla mahcup etmem. İyi yazı yazıyorum, iyi de resim yapıyorum. Kendime bu konularda çok güveniyorum. Karın tokluğuna da olsa çalışmalıyım. Kendimi, geçmişimi unutturacak bir hayat istiyorum.

-Melih kardeş! Geçmişim dedin. Gerçekten sen kimsin? Nesin? Ailen, soyun sopun kimdir? Hiç bunlardan bana bahsetmedin. Belki de sen haklısın. Tanışalı henüz birkaç gün oldu da!

-Evet! Geçmişimi ne anmak, ne de anlatmak istiyorum. Ben hayata bu günden başlamak istiyorum. Kim bilir, belki de tabi ki nasip ise Urfa'dan da başlayabilirim.

-Peki, sen her şeyin resmini yapabilir misin? Mesela Anzılha'nın, Halil ür-Rahman'ın, Urfa Kalası'nın?

Melih, Ahmet Bey'in bu sözlerine hayli şaşırmıştı:

-Efendim! Bu saydıklarınız herhalde bir yer bir mekân ismi olsa gerek.

-Evet! Urfa'dan bahsediyorum. Buralar Urfa'nın kutsal tarihi mekânlarıdır.

-Çizerim efendim. Her türlü resim çizerim.

-Bunu bana ispat eder misin? Bir bakayım hele. Gerçekten çok merak ediyorum.

-Malzeme olsaydı size bir iki resim çizerdim. Hatta sizin resminizi de çizerdim.

Ahmet Bey çok heyecanlanmıştı. Gazetesini bir yana bıraktı. Yatağından doğrulup:

-Malzeme kolay canım! Yarın ben tedarik ederim. İstersen beraber ayarlarız. Zaten ne gerekecek ben bilemem ki. Dedi.

-Ahmet Ağabeyim. Bir resim kalemi bir de mukavva, ya da resim kâğıdı bulabilirsek, yarın akşam burada sizin portrenizi çizebilirim.

-Allah Allah! Çok iddialısınız! Tamam! Yarın bakarız.

Ahmet Bey'in Melih için düşünceleri olumlu yöndeydi. Uykuya dalmadan önce hep Melih'i sorguladı. *"Temiz birine benziyor! Bazı sorunlar yaşamış gibi; ama dürüst hem de kibar!"* diye içinden geçirdi.

Günün verdiği yorgunlukla ikisi de uykuya daldı. Melih o gece rüyasında yaşadığı felaketten kısa ve ürkütücü kesitler gördü. Melahat'ı gördü. Ona diktirdiği önlüğü elleri ile giydirmeye çalışıyor, fakat bir türlü başaramıyordu. Melahat ağlıyordu. Önlüğü giymek istemiyordu. Sanki babasına küsmüş gibiydi. Melih, *"Melahat'ım neden böyle yapıyorsun? Bak önlüğünü getirdim. Beni kırma. Ne olursun bana yardım et de bunu sana giydireyim."* diye yalvarıyordu. Melahat, *"Hayır baba! Sen bizi terk edip gittin. Bana söz ver-*

miştin. Beni bırakmayacaktın. Oysa sen sözünde durmadın. Günlerdir yolunu gözlüyorum. Gelmiyorsun!" diye serzenişte bulunuyordu. Sonrasında Melahat bir anda toprağa gömülüp kayboluyordu.

Melih o anda var gücü ile *"Melahaaaat!"* diye bağırdı. Bu ses o kadar şiddetli idi ki, Ahmet Bey'i yatağından fırlatarak kaldırmıştı. Melih hâlâ bağırıyordu. Ahmet Bey hızlıca yatağından atlayıp Melih'i sarsmaya başladı. Melih uyanmıştı. Şaşkın bir halde etrafına bakıyordu.

Ahmet Bey:

-Melih kardeşim! Kendine gel! Kötü bir rüya gördün her halde? Hele bir doğrul. Sana su getireyim iç. İyi gelir.

-Teşekkür ederim Ahmet ağabeyim. Sizi de korkuttum. Uyandırdım. Affedersiniz. Özür dilerim.

-Olur mu kardeşim? Zararı yok! Hele kalk bir de lavaboya git gel.

Melih öyle yaptı. Odaya döndüğünde tekrar özür diledi.

İkisi tekrar uyumaya başladı. Sabah olduğunda Ahmet Bey kendisinden önce uyanmıştı. Birbirlerine bakışıp gülümsediler.

Ahmet Bey:

-Geceleyin beni korkuttun be Melih kardeş!

-Tekrar özür dilerim. Affedersiniz. Hiç böyle bir şey yaşamamıştım.

-Senin bir sıkıntın var! Hem de büyük bir sıkıntın. Bana anlatabilirsin.

-Sağ olun! Evet, sıkıntım var. Hem de çok. Ama kimselere anlatacak da değilim. Sıkıntılarım bende kalmalı. Kimse

bilmemeli. Bilenler de artık benden çok uzakta. Ki onlarla bir daha belki de hiç karşılaşmayacağım.

-Sen bilirsin.

-Kimselerle paylaşmak istemiyorum. Kimseleri derdime ortak etmeyi istemiyorum. Hayat benim hayatım. Geçmişteki günleri ölünceye kadar kimselerle paylaşmayacağım. Kimsenin beni ya da geçmişimi yargılamasına da izin vermeyeceğim. Yaşadıklarımı mezara kadar içimde taşıyacağım.

-Vallahi ne diyeyim Melih Kardeş! Dedim ya sen bilirsin.

-Tekrar özür dilerim. Sizi üzmek istemezdim.

-Tamam! Dün geceyi unutalım artık. Giyin de yine o çorbacıyı bir ziyaret edelim.

-Sevinirim. Yalnız bu sefer benden olacaksa!

-Ne fark eder. Madem öyle istiyorsun öyle olsun.

İkisi birlikte yine çorbacıya gittiler. Bu sabah menüde "dede çorbası" vardı. Ahmet Bey bu çorbayı da çok severdi. Bu çorba, tavuk suyuna, tavuk eti, haşlanmış nohut ve parça hamurların katılması, ayrıca üzerine de tereyağı dökülmesi ile servis edilen nefis bir çorbaydı.

Melih de bu çorbayı sevmişti. Hesabı ödeyen Melih, bir de çay ikram etmek isteyince Ahmet Bey:

-İyi olur. Yalnız çaylar da benden olursa kabul.

Anlaştılar. Ulu Cami'nin yanındaki kıraathanede çaylarını içip yine birlikte çarşıların olduğu yöne yürümeye başladılar.

Melih iş aramayacaktı artık. Ahmet Bey'e takılarak ona yardım edecek, birlikte de Urfa'ya gidecekti. Kahvede çayla-

rını içerken bu konuyu enine boyuna konuşup anlaşmışlardı. Ahmet Bey son alışverişlerini de yapmış, otele dönecekleri sırada Melih'e:

-Hani kalem alacaktık. Az kalsın unutuyorduk. Bir de karton mu demiştin?

-Evet! Bir kalem bir parça da karton alalım.

-Sakın yanlış anlama! Sanatına saygı duyarım. Ama çok merak ediyorum. Hani dedin ya resmini yapayım. İşte onun için.

Bir kırtasiyeciye uğradılar. Malzemeleri alıp otele döndüler.

Melih hemen işe koyuldu. Karton ile kalemi alıp pencerenin yanına oturdu. Camın arkasından görünen manzarayı çizmeye başladı. Ahmet Bey onu meraklı gözlerle izliyordu. Yarım saat sonra ortaya inanılamayacak güzellikte Bursa'dan bir kesit çıkmıştı. Ahmet Bey bir resme, bir de pencerenin dışındaki manzaraya bakıyordu. Hayretini gizlemekte zorlandı. Melih'e:

-Allah Allah! Bu ne yetenek? Sanki gerçek gibi. Allah'ım sen ne büyüksün. Vallahi söyleyecek söz bulamıyorum. Bravo Melih kardeşim.

Melih gülümsüyordu. Mütevazı bir tavır içindeydi. Ahmet Bey çok heyecanlanmıştı. Kendini tutamadı. Elleri ile Melih'in başını kendine doğru çekti, onu alnından öptü. Sonra da:

-Bunu yapabildiğine göre benim resmimi de yaparsın. İnanıyorum.

Melih:

-Şöyle oturun Ahmet Ağabey.

Melih, Ahmet Bey'in portresini çalışmaya başladı. Ahmet Bey merak içerisindeydi. Yarım saat sonra Melih elindeki kalemi yatağın kenarına bıraktı. Kartonu çevirip Ahmet Bey'in görebileceği konuma getirdi. Ahmet Bey'in gözleri parlamıştı. İlk defa kendini aynada gördüğünden daha teferruatlı bir halde görmekteydi. Hayretler içerisindeydi. Resmi eline aldı. Daha yakından incelemek istiyordu. Baktı baktı.

-Maşallah! Bu ne sanat? Bu ne yetenek! Benim Urfa'da bir dostum var. Kendisi kırtasiyecilik yapar. Adı Sami'dir, Sami Barlas. O da sizin gibi portre çalışır ama sizinkiyle kıyaslanamaz.

Melih:

-Estağfurullah! Teşekkür ederim efendim. İltifat ediyorsunuz.

-Tamam! Bu iş oldu. Artık sanatınızla ilgili en ufak bir kuşkum kalmadı.

Melih'in yüzü gülüyordu. Günlerden beri ilk defa mutluluğun tadına varıyordu. Yüreği bir kuşun yüreği gibi hızla çarpmaya başladı. Yüzü kızardı. Gözlerinden akan bir iki damla yanaklarından süzüldü. Ahmet Bey ise hâlâ resimleri inceliyordu. Sonra o resimleri alıp duvarda asılı duran aynanın önüne yerleştirdi. İkisinin de keyfi yerindeydi.

Ahmet Bey:

-Melih kardeş! Kıraathane hâlâ açıktır. İnelim birer çay içelim. Hem içimiz ısınır, hem de sohbet eder sana Urfa'mı anlatırım.

Gece geç vakte kadar kahvede oturdular. Sonra otele döndüler.

...

Cumartesi sabahı erkenden uyandılar. Eşyalarını toparlayıp, otele olan borçlarını ödediler. Bavullarını bir eşek hamalına yükletip garaja doğru yol aldılar. Önce Yalova'ya, oradan da Haydarpaşa Garı'na gidilecekti. Ulu Camii civarında birkaç tane garaj vardı. Ahmet Bey, Yalova'ya giderken hep Moda Seyahat'i tercih ederdi. Ulu Cami'nin yanından kalkan otobüse eşyalarını yüklettiler.

Melih çok heyecanlıydı. Bir hafta önce veda ettiği İstanbul'a geri dönüyordu. Otobüste yine Melahat geldi aklına. Onu çok özlemişti. Ne eşi Şükran ne de oğulları aklının ucundan geçiyordu. İki buçuk saat süren bir yolculuğun ardından Yalova'ya vardılar. Bir taksi tutup iskeleye geldiler. Tam da zamanında yetişmişlerdi. Vapur on beş dakika sonra hareket edecekti. Eşyalarını alıp vapura bindiler.

Ahmet Bey:

-Ben bu yolları çok iyi bilirim. Bu benim Bursa'ya sekizinci gelişim. En az yedi seferim de İstanbul'a vardır. Yolculuğu çok severim.

Melih gülümseyerek:

-Benim de ilk uzun yolculuğum olacak. Bursa'dan başka hiçbir yere gitmemişimdir. Ömrüm hep çalışmakla geçti.

-Neler hissediyorsun? İstanbul'dan uzak kalmak seni üzmez mi?

-Yoo! Bilakis! Kalsam üzülürüm, kahrolurum!

Ahmet Bey sözü fazla uzatmadı. İçinden, *"Bu adamın büyük bir derdi, büyük bir üzüntüsü var ama kim bilir nedir?"* diye geçirdi. Sonra da, *"Acaba onu Urfa'ya götürmekle iyi ediyor muyum? Ya başında kötü bir şey varsa? Adi bir*

suçtan dolayı memleketinden kaçıyorsa? Ya onu devlet arıyorsa?" diye kafasında bir muhakeme etti. Ahmet Bey'e göre, böyle yufka yürekli, edepli, saygılı ve sanatkâr birinin herhangi bir suça karışması imkânsızdı.

Vapur Haydarpaşa Garı'na yaklaştığında Melih'in gözü İstanbul'u aramaktaydı. Fakat ne var ki hava aşırı kapalı ve sisli olduğundan İstanbul'u değil görmek seçebilmek bile adeta imkânsızdı. Eşyalarını garın bir köşesine yığdılar.

Ahmet Bey:

-Melih kardeş, sen burada bekle. Ben hem hareket saatini öğreneyim, hem de bilet alayım.

Ahmet Bey uzunca bir aradan sonra geri döndü. Ankara'ya ikinci mevkiden iki bilet almıştı. Melih'e:

-Biletleri aldım. Tren gece on birde kalkıyormuş. Önümüzde on beş saatlik bir yol var. Önce eşyalarımızı emanete verelim. Sonra da gidip karnımızı doyuralım.

Eşyaları emanete teslim edip gardan dışarı çıktılar. Ahmet Bey her zamanki gibi 56 yıllık bir geçmişe sahip olan "Hacı Abdullah Lokantası"nın yolunu tuttu. Melih de peşinden geliyordu. "Hacı Abdullah" pilav konusunda çok iddialı bir lokantaydı. Şehriyeli pilav, iç pilav ve perde pilavı çok meşhurdu.

Ahmet Bey önce birer sahan çorba istedi. Sonra Melih'e:

-Buranın pilavı ve fasulyesi çok nefistir. Ben isteyeceğim, sen de seversin. Sana da getirsinler mi? Yoksa tavuklu pilav mı yersin?

-Fark etmez. Benimkisi de fasulye, pilav olsun.

Ahmet Bey tezgâhtaki aşçıbaşına:

-Kardeş! Bize iki porsiyon fasulye pilav. Yalnız pilavlar şehriyeli olsun.

Yemekler yendi. Ardından Ahmet Bey iki porsiyon da incir tatlısı istedi. Sonra da bir adet tavuk siparişi verdi. Bu onların yol yemekleri olacaktı. Kalktılar. Hesabı ödemede Melih çok ısrar edince Ahmet Bey gönlü hoş olsun diye buna itiraz etmedi. Yalnız bir şartı vardı. Yol yemeğinin ücretini kendisi ödeyecekti. Melih bunu kabul etmiş, ücretler ödenmişti. Kâğıda sarılı tavuklarını ayrıca bir kese kâğıdına koydular. Tekrar Gar'a döndüler. Gece uzadıkça uzamıştı. Bir ara ikisi de oturdukları kanepelerde uykuya daldılar. Trenin acı acı çalan düdüğünün sesine uyandılar. Artık yola çıkma zamanı gelmişti. Eşyalarını alıp trendeki yerlerine oturdular. Bir müddet vagondaki insanları süzdüler. Uykusuzdular. Tren yol aldıkça uyuma istekleri de ağır basıyordu.

...

Sabah olmuş ama hâlâ uyuyorlardı. Bir ara trenin durduğunu hissettiler. İkisi de uyandı. Yol yarılanmıştı. Melih:

-Ahmet Ağabey! Ankara'ya tahminen ne zaman varırız?

-Öğlenden sonra iki, üç gibi.

-Desene daha çok yolumuz var?

-Daha bu ne ki? Sen asıl Ankara Akçakale arasını gör. İki gün iki gece yol gideceğiz. Asıl meşakkat orda. Kolay mı? Ben hemen hemen her sene bu eziyeti çekerim. Ama gene de yolculuğu çok severim.

İKİNCİ BÖLÜM

Tam iki gün iki gece geçmişti. Tren nihayet bir gece yarısı Suriye sınırındaki Akçakale istasyonuna varmıştı. Etraf zifiri karanlıktı. Sadece istasyon binasının duvarlarında asılı duran gaz lambalarından süzülen ışıklar etrafı aydınlatıyordu. Bunun dışında buranın bir kent olduğunu gösteren hiçbir emare yoktu. Eşyalarını bin bir güçlükle indirdiler. İstasyon binasına kadar taşıdılar. Bir anda önlerini hamallar çevirdi. Hamallar Ahmet Bey'i tanıyordu. İçlerinden birisi hemen eşyaları yüklenip İstasyon Caddesi'ne doğru hızla yürümeye başladı. Ahmet Bey her zaman "**Zülfo'nun Hanı**"nda kalırdı. Eşyaları yüklenen hamal bunu bildiği için Zülfo'nun Hanı'na doğru ilerliyordu.

Kısa bir yürüyüşün ardından kırık dökük bir kapının önünde durdular. Burası Zülfo'nun Hanı'ydı. Hanın kapısı açıktı. Yılların verdiği tecrübeden dolayı trenin geldiğini bilen Hancı Zülfo, elinde bir fanusla, gelen müşterilerini karşılıyordu. Ahmet Bey'i hemen fark etti:

-Ehlen vesehlen Eḥmet Ağa. Vay sen ḫoş geldiy! Sefa getırdiy!

-Hoş buldıḫ Zılfı! Babaya reḥmet! İnsanoğlı kuş misali işte! Gidışımız gelışımız topı topı heppı on iki gün. Bin bereket. Çok şükür sağ selim gıdıp geldıḫ ya!

-Vay maşallah, şükür tebiy.

-Zılfi az kalsın unıdiydım![7] Bı sefer bi de mısafırım var ha! Bıze iki gışılıḫ[8] bi oda veresen!

-Başşım üstüne Eḥmet Ağam! Sen yeter ki emret!

Ahmet Bey önde Melih onun arkasında hanın avlusuna girdiler. Etraf çok pis kokuyordu. Melih çok şaşkın bir durumdaydı. Hiç alışık olmadığı bir ortamla karşı karşıya kalmıştı. Karanlıktan etrafı yeterince görme şansı da yoktu. Fanusun yaydığı ışıkla ilerliyorlardı. Tahta bir kapının önünde durdular.

Zülfo:

-Eḥmet Ağa! Bı oda éyıdır. Hindı[9] sıze bi mangal da getırrem.

Hancı Zülfo, odanın duvarında asılı duran gaz lambasını yaktı. İçerisi bayağı aydınlanmıştı. Odada iki tane ahşap kanepe vardı. Kanepelerin üzerinde ise döşek ve yorganlar bulunmaktaydı. Ahmet Bey kanepelerden birini Melih'e işaret ederek:

-Melih kardeş sen burada yatarsın. İçerisi biraz soğuk ama idare edeceğiz.

-Tamam, Ahmet Bey! Herhalde Urfa'ya sabahleyin geçeceğiz.

-Evet! Bu gece bıralıyıḫ![10]

-Urfa'ya nasıl gideceğiz?

-Helbet bir ʿeraba bulurıḫ! Benım tanıdığım ağalar var. Onlar ḥeftada bir iki Urfa'ya gider gelırler. Hem sen şımdı

---

[7] Unutuyordum
[8] İki kişilik
[9] Şimdi
[10] Buralıyız

bınnarı düşünme. Çok yorğınıḫ! Hemen yatmağımız lazım. Kim bılır, belki de yarın kindi vaḫtına ḳeder bırda kalırıḫ![11]

Hancı Zülfo hemen söze girdi:

-Eḥmet Ağam dorğı söliy! Hele bı gece reḥet bi yatın, sebbeḥ ola ḫer ola. Dedi ve dışarı çıktı.

Bir müddet sonra elinde bir mangalla geri döndü:

-Eḥmet Ağa! Size mangal getırdım. Hindı içerısı ḥemam kimım olır! Sız uzanın, reḥetiyze baḫın! Dedi ve gitti.

Ahmet Bey:

-Meliḥ Kardaş! Yahu ben siye yalavız Meliḥ desem daha éyyı olmaz mı? Sen de biye yalavız Eḥmet dérsen olur biter. Bélesı[12] *daha semimi olur.*

-Estağfurullah Ahmet Ağabey! Siz sadece Melih diyebilirsiniz. Ama benim size olan hitap şeklim, hep Ahmet Abi olarak devam edecektir.

-Tamam Meliḥ! Sen bılırsen. Nasıl istersey!

-Ahmet Abi! Tuvalet vardır değil mi burada?

-Tebi var! Ama bıldığiy tuvaletlerden değil. Ḥeyadın[13] *sağ köşesinde, taaa dip terefte bi çuḫurlıḫ vardır. Aha orıya gidersen. Yalavız lambasız gidemezsen! Sen lambiy al gét! Ziyanı yoh! Ben karannıḫta beklerem! Soyra da ben gıderem.*

Melih gaz lambasını aldı, avluya çıktı. Çukur avlunun ta öteki ucundaydı. Ağır adımlarla ve dikkatlice o tarafa doğru yürümeye başladı. Bu arada, *"Allah'ım! Bu ne iştir? Ben nerelere geldim. Akçakale'ye geleceğim aklımın ucundan*

---

[11] İkindi ezanına kadar burada kalırız
[12] Böylesi
[13] Avlunun

geçer miydi? Burası bir köyden farksız. Hem bu kokular da ne?" diye içinden geçirdi. Kapısız bir oda görünce o tarafa yöneldi. İçeriye dikkatlice bakınca birkaç eşek gördü. *"Hımmm! Demek burada hayvanların kaldıkları odalar da var!"* diye kendi kendine söylendi. Bir müddet sonra odaya döndü. Lambayı bu sefer de Ahmet Bey aldı.

Melih ayakkabılarını çıkarıp yatağa uzandı. Yatak ıslak gibiydi. Yorganı el yordamıyla düzeltip üzerine örttü. Sonra kendi kendine, *"Allah Allah! Ahmet Bey de bir tuhaflaştı. Bursa'da nasıl konuşuyordu, burada nasıl? Konuştuklarının çoğunu anlayamıyorum. Demek kendi memleketini ve şivesini çok özlemiş olmalı. Ama çok hoşuma gitti!"* dedi ve ardından hemen uykuya daldı. Ahmet Bey'in geldiğini dahi duymamıştı.

…

Sabah olmuş, handa hareketlilik başlamıştı. Ahmet Bey ve Melih hâlâ uyuyorlardı. Öğlene doğru oda kapıları aralandı. Gelen han sahibi Zülfo idi. Kapı sesine önce Ahmet Bey uyandı.

Zülfo:

-Ḫerlı sebeḥler Eḥmet Ağam. Sebbeḥ mebbeḥ de kalmadı ya! Gün öle[14] *oldı.*

-Ḫerlı sebeḥler Zılfı. Éle bi yatmışıḫ ki, kafamızın dibinde nağara[15] *çalsalar oyanmazdıḫ vallahi!*

Melih de uyanmış konuşulanları dinliyordu. Bu sefer de bir şeyler anlayamıyordu. İçinden, *"Evet! Bunlar Urfa şivesi*

---

[14] Gün öğlen zamanı oldu
[15] Davul

ile konuşuyor! Belki zamanla ne konuştuklarını anlarım. Kim bilir, belki ben de alışırım!" dedi ve yataktan doğruldu.

Ahmet Bey:

-Günaydın Melih! Maşallah iyi uyuduk ha!

-Evet! Gerçekten öyle. Vakit ne vakittir acaba?

Zülfo:

-Nérdese öle oḫınacaḫ. Dedi ve sonra Ahmet Bey'e,

-Mangaliyzı degıştırı mı?

-Yoḫ! Yoḫ Zılfı. Geyınaḫ bi etrafı gezaḫ!

Zülfo bu sözler üzerine çekip gitti. İki arkadaş odalarını ve üst başlarını düzeltip avluya oradan da sokağa çıktılar.

Melih etrafa şaşkın gözlerle bakıyordu. Bütün evler ve iş yerleri kerpiçten yapılmış tek katlı binalardan oluşuyordu. Her taraf çamur içindeydi. Sokakta birkaç eşek hamalı ve park halinde iki cip ve bir kamyon göze çarpıyordu. Caddeye çıktılar. Caddede sağlı sollu ne sattıkları belli olmayan birkaç dükkân vardı. İnsanların çoğu pantolon yerine entari giymişlerdi. Başlarında yaşmak ve sırtlarında siyah kumaştan yapılmış kürklerle dolaşıyordu. Melih'in şaşkınlığı her geçen dakika daha da artmaktaydı. İçinden: *"Yoksa burası bir Arap ülkesi mi? Duymuştum. Araplar böyle giyinirlermiş. Ya da burası Suriye toprakları mı?"* diye geçirdi.

Ahmet Bey:

-Melih. Önce karnımızı doyuralım. Şu ileride bir yoğurtçu dükkânı var. Oraya gidelim. Deyince Melih kendine geldi.

Melih'in şaşkın bakışlarla etrafı izlediğini fark eden Ahmet Bey yine Urfa şivesi ile:

-Meliḥ bırası işte béledir kardaşım. Bırada yaşıyan insanların çoğu ʿerap'tır.[16] *Onın üçün bı ilçemızde ʿerap kültırı yaygındır. Géyimleri, konuşmaḫları, ʿedetleri çoḫ ferḳlıdır. Zatana çoğı Türkçe bılmez. Feḳir insanlardır; ama çok sıcaḫtırlar. Cana yaḫındırlar. Mısafır severler.*

Bu sözlerden sonra, önünde kurumuş dalları ile soğuğa adeta meydan okurcasına dimdik ayakta duran iki adet heybetli söğüt ağacının bulunduğu bir dükkânın önünde durdular. Burası bir yoğurtçu yani kahvaltı yapılan bir dükkândı. Dükkânının görüntüsü ise hiç de hoş değildi. İçeride üç adet kanepe vardı. Üzerlerine keçi kılından örülmüş birer parça kilim serilmişti. Kanepelerin önünde ise kırık dökük birer masa bulunmaktaydı.

Ahmet Bey:

-Selamünaleyküm Ḫalaf.

Yoğurtçu, Ahmet Bey'i görünce gülümseyerek:

-Ve ʿeleykümselam ya ḫeyyo! Buyrin buyrin Eḥmet ʿeğam! Vay sen ḫoş gelmışsen! Sefalar getırmışsen! Ver eliy öpım ʿeğam!

-Şükraaan! Şükraan Ḫalaf! İşnonek[17]*? Éyyı koyın yugırdiy var mı?*

Yoğurtçu:

-Zén! Zén![18] *Tayyib! Elḥemdülillah!* Dedi ve ardından:

-Var var! Vellaḥi yengiy geldiy. Ekmek da yengiy geldiy. Buyrin ağam buyrin. Hele siz bir otırsın. Ben sıze yımırta da

---

[16] Arap'tır
[17] Arapça'da, nasılsınız?
[18] İyi iyi

bişirim. Ḳeymaḫ[19] *da size vardır. Yağ da size vardır. Hemı de ḫaliys*[20] *ağam ḫaliys!*

İkisi bir kanepeye oturdular. Çok geçmeden önlerine bir bohça dolusu sac ekmeği, iki büyük tas yoğurt ve altı adet yumurta indi. Melih olanları hayretle izliyordu. İçinden, *"Bütün bunları biz mi yiyeceğiz?"* diye kendi kendine sordu. Çok geçmeden de bir tas kaymak da masadaydı.

Yoğurtçu:

-Eḥmet Ağam! Sıze bir de ʿerap şıllığı yapim! Ureginiz kızsin[21]*. Meğlum*[22] *ḥeva çoḫ saviḫtir!*[23] *Eyyı olir.*

Onlar yemeklerini yerken yoğurtçu gözden kaybolmuştu. Çok geçmeden Ahmet Bey ve Melih masaya konulanları silip süpürmüşlerdi. Derken yoğurtçu kapıda göründü. Elinde derin bakır bir kap içerisinde "Arap Şıllıkı" ile geri dönmüştü. Melih'in gözleri sahandaki Arap Şıllığı denen bu tatlıya takılıp kalmıştı. Dayanamayıp sordu:

-Ahmet Ağabey nedir bu?

-Bu bir çeşit pekmezli, yağlı tatlıdır Melih! Ekmek bandırılarak yenir. Kışın insanın içini ısıtır. ʿEynen fırın kimin yandırır![24]

Melih, Bir müddet Ahmet Bey'i izledi. Sonra Ahmet Bey gibi yufka sac ekmeğini kaşık gibi kullanarak "**Arap Şıllığı**"nı yemeye başladı. Çok sevmişti.

Melih:

---

[19] Kaymak
[20] Saf
[21] Yüreğiniz ısınsın
[22] Malum
[23] Soğuktur
[24] Aynen fırın gibi içinizi ısıtır

-Ahmet Ağabey! Gerçekten nefis bir tat!

-İyi. Sevdiğine sevindim. Afiyet olsun Meliḥ.

Ahmet Bey hemen kalkıp ücreti ödemek istedi. Adam bir türlü almak istemiyordu. Ahmet Bey ısrar edince adam çaresiz parayı almak zorunda kaldı.

Melih gördükleri karşısında şaşkına dönmüştü. Yine içinden: *"Allah'ım! Beni böyle aydın, kültürlü, saygın bir adamla karşılaştırdığın için sana şükürler olsun."* diye içinden dua etti. Sonra da *"Demek ki doğru yoldayım. Adam düşündüğümden fazla cömert, sevilen, sayılan birisiymiş. Şükür yarabbi!"* diye içinden tekrar Allah'a duada bulundu. Dışarıya çıktılar. Ahmet Bey her karşılaştığı kişi ile selamlaşıyor, selam alıyordu. Hatta bazıları ile de ayaküstü hal hatır sorup sohbet ediyordu. O sırada taksi ile yanlarından geçen birisi Ahmet Bey'i görünce yavaşlayıp durdu. Ahmet Bey dönüp baktı. Bu arkadaşı, köy ağası Necmi Kürkçüoğlu'ydu. Herkes ona "Necmi Ağa" diye hitap ederdi.

Necmi Ağa aracından indi.

-Vay Eḥmet! Sen ne ariysan bırda kardaşım?

İkisi birbirlerine sarıldılar. Melih dikkatle onları izliyordu.

-Dün gece Ustanbıl'dan gelddıḫ. Zılfo'yın Ḫanı'na endıḫ. Aha sebbeḥleyın kaḫtıḫ bişeler yıdıḫ. Şındı de bi ʿereba[25] *bulırsaḫ Urfi'ya gidecağığ.*

-Éşkosın Eḥmet! Bızım ev ne güne duriydı. ʿeyıp[26] *etmısen. Evı tanımi mısan? İnsan kapıyı çalmaz mı? Vallahi ḫulandım*[27] *siye!*

---

[25] Araba

-Yoooḫ! Kızmaḫ yoḫ Necmi Ağa! Ben bılmem mı ki bırda bi kardaşımın evı var. Ama yalavız[28] *degılem déye vallahi arayıp sormadım. Bi de çoḫ geç vaḫıtta*[29] *geldıḫ!*

Bu sözlerin ardından Necmi Ağa:

-Dı hade bıze gidaḫ!

-Yooohḫ! Sağ ol! Berḫudar ol! Bızım hemın Urfi'ya getmağımız lazım.

-Tamam lo! Ben de bögın[30] *Urfi'ya gidecağam. Hele bi eve gidaḫ, soyrası Allah Kerım.*

Necmi Ağa o kadar çok ısrar etmişti ki Ahmet Bey bu durum karşısında davete uymak zorunda kalmıştı. Üçü birlikte taksiye bindiler. İstasyonun yakınındaki Necmi Ağa'nın evine gittiler. Ahmet Bey, Melih'i tanıştırdı. Acı kahveler içildi. Ardından, önlerine Urfa'nın nefis kış tatlılarından olan bastık, çekçek, sucuk, kesme ve ceviz içiyle dolu sahanlar konuldu. Karınları toktu. Bir şeyler yiyecek durumda değillerdi; ama usulen birer lokma yediler. Melih hayretler içerisindeydi. İçinden, *"Bu ne cömertlik, bu ne arkadaşlık, bu ne muhabbet! Bir İstanbul insanına bir de buraların insanlığına bak!"* diye düşünmeden edemedi.

Necmi Ağa evcil kuş meraklısıydı. Çok değerli kuşları vardı. Ziyafetin ardından,

---

[26] Ayıp
[27] Darıldım
[28] Yalnız
[29] Vakitte
[30] Bugün

-Eḥmet Ağa! Ben kuşları yemliyım, sularını degıştırım, matara[31] da koyım, ondan soyra da emrizdeyem! Ne zaman isterseyiz gidebılırıḫ.

Ahmet Bey:

-İstafırlah Ağam! Emır ne demaḫ. Vallahi siye ezyet olacaḫ.

-O nasıl söz Eḥmet? Niye sızı çinimde[32] mi götırıyem. ʿerabanan gidiyıḫ ya!

Necmi Ağa'nın işleri bitmişti. Derken hep birlikte kalkıp kapının önündeki 1940 model Mercury marka taksiye bindiler. Hana uğrayıp eşyalarını bagaja yerleştirdiler. Urfa'ya doğru yola koyuldular. O zamanlar Urfa'da birkaç ağanın dışında kimsenin arabası yoktu.

Ahmet Bey:

-Ḫeyırlı olsın Necmi Ağa! Maşaallah! Yengı almısan ḥerḥelda? Allah sıttar[33] éde! Kezasız belasız kullanasan İnşallah!

-Allah razı olsun Eḥmet kardaşım. Teşekkür ederem.

Akçakale'nin çamurlu yollarını bata çıka geçtiler. Melih arabanın camından hep dışarıyı gözlüyordu: *"Acaba Urfa nasıl bir yer? Buraya benziyorsa biraz zor kalırım. Ama sanmıyorum. Böyle zarif insanların yaşadığı yer güzeldir muhakkak. Hem bir otel ve bir de sinema salonu varmış. O halde Urfa modern bir yer olmalı."* diye aklından geçirdi. Bir buçuk saatlik bir yolculuktan sonra Urfa'ya varmışlardı. Melih şehrin girişinde yolun her iki tarafında uzayıp giden

---

[31] Kuşların barınağı
[32] Omuzumda
[33] Allah esirgeye.

bahçelik alanları ve yeni ekilen bostanları hayranlıkla seyrediyordu. Gürül gürül akan bir derenin yanından geçerlerken, Ahmet Bey:

-Melih! Bak! Bu Karakoyun Deresi. Mevsim bol yağışlı geçtiğinde bu deremiz yılın yedi sekiz ayı böyle coşkulu akar. Şehri bir baştan bir başa geçer. Taa bahçelere gider. Bak bu kalın duvarlar şehrin surlarıdır. İşte bu kule de "Mahmutoğlu Kulesi." Bu kapı da "Bey Kapısı".

1940'lı Yıllarda Bey Kapısı Köprüsü ve Mahmutoğlu Kulesi.

Melih:

-Çok enteresan. İstanbul'un surları gibi. Aman Allah'ım bu ne medeniyet.

Surların dibinden ağır ağır ilerlerken Melih sağ tarafta akıp giden Karakoyun Deresi'ni seyrediyordu. Tam o sırada Ahmet Bey:

-Bak Melih bu köprü Hacı Yusuf Kamil Köprüsü. Şu bina da Hacı Yusuf Kamil'in köşkü. Köprünün arka tarafına üç yıl önce bir köprü daha inşa edildi. O köprünün de adı İnönü Köprüsü'dür. Cumhuriyet Köprüsü de deriz.

1900'lü yılların başlarında Hacı Yusuf Kâmil Köprüsü'nün doğu cephesi

Artık şehre girmişlerdi. Ahmet Bey şehri tanıtmaya devam ediyordu:

-Bak Melih! Şu soldaki yapı Kütüphane. Yanındaki Adalet Sarayı. Arkasında görülen bina ise mahpushane.

Biraz daha yol aldıktan sonra sağda Yusuf Paşa Camii'ni geride bırakıp görkemli bir binanın önünde durdular. Artık yolculuk sona ermişti. Araçtan indiler.

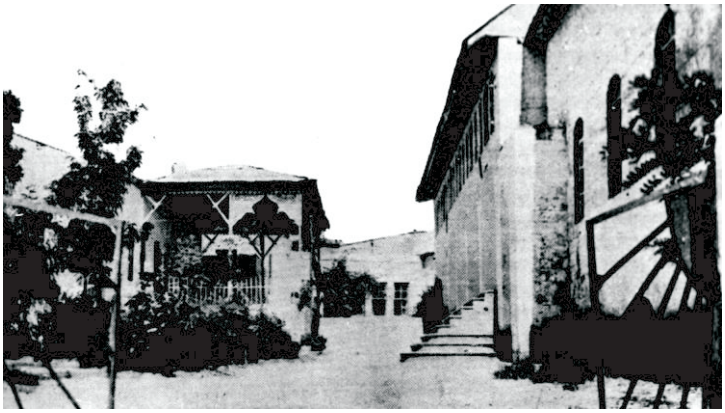

1940'lı yıllarda Halkevi binası

Ahmet Bey:

-İşte bu bina da Halkevi binamız. Benim dükkân da tam karşıda.

Eli ile işaret ederek:

-İşte şu! Ortadaki dükkân.

Ahmet Bey'in sözü henüz bitmemişti ki dükkândan kendilerine doğru koşan çocuklar gelip ellerine sarıldılar. Bunlardan birisi Ahmet Bey'in henüz dört yaşında olan oğlu Müslüm, diğeri ise çırağı Mustafa idi. Ahmet Bey, oğlu Müslüm'ü kucaklayıp bağrına bastı. Hasretle öptü kokladı. Ardından çırağı Mustafa'yı, eğilip alnından öptü. O da ustasının ellerinden öptü.

Ahmet Bey, Necmi Ağa'yı dükkânına buyur etti. Necmi Ağa işlerinin yoğun olduğunu söyledi ve vedalaşıp oradan ayrıldı. Ahmet Bey, oğlu Müslüm'ü kucağından indirmedi. Belli ki Urfa'dan ayrı kaldığı günlerde bütün sevdiklerinden en çok da Müslüm'ü özlemişti.

Konu komşu Ahmet Bey'e hoş geldin ziyaretinde bulundular. Kısa ama sıcak sohbetler, gülüşmeler derken akşam olmuştu. Dükkânların kepenkleri birer birer inmeye başlayınca Melih'te de bir tedirginlik başlamıştı.

Melih:

-Ahmet Ağabey! Bir otelde yer bulsak iyi olacak.

-Olur mu Melih? O nasıl söz. Sen benim misafirimsin. Bizde çok ayıptır! Hem örfümüze adetlerimize terstir. Bizde kalacaksın! Bir iki güne kadar sana bir yer ayarlarız.

-Ama Ahmet Ağabey! Size zahmet vermek istemem.

-Zahmet mi? Ne zahmeti? Hem ben eve haber saldım misafirim var diye. Hadi kalk gidelim.

Kalfalar dükkânı kapatırken, Ahmet Bey son talimatları veriyordu. Sonra oğlunun elinden tutup eve doğru yol almaya başladılar. Evleri Kadıoğlu Mahallesi'ndeydi. Ara sokaklara girdiler. Sonra Su Meydanı'ndan yukarıya doğru çıktılar. Nihayet sac kaplı bir kapının önünde durdular. Ahmet Bey el şeklindeki kapı tokmağını kapıya kuvvetlice vurmaya başladı.

Kapıyı eşi Güzide Hanım açtı. Önde Ahmet Bey ardından Melih girdi içeriye. Melih bu sefer daha çok şaşırmıştı. Ahmet Bey'in evi saray yavrusu gibiydi. Geniş bir avlu, avluya açılan bir takım odalar, odaların altında çepeçevre mahzenler vardı. Avlunun ortasında ise bir bahçe, bahçede rengârenk teneke saksılar içerisinde çiçekler, gül fideleri göze çarpmaktaydı. Ayrıca avlunun bir köşesinde henüz yeni yapraklanmış leylak ağacı, gül ağacı ve annep ağacı avluya ayrı bir güzellik katmaktaydı.

Evin tam beş odası vardı. Hemen kapının girişinde sol tarafta mutfak bulunmaktaydı. Avlunun sol ve sağ tarafında dama çıkan merdivenler vardı. Bir de evin, hiçbir evde bulunmayan özelliğini Ahmet Bey'den dinleyen Melih'in şaşkınlığı bir kat daha artmıştı. Çünkü avlunun altında tonozlarla desteklenen büyük bir mahzen daha vardı.

Güzide Hanım bir yandan hasretini çektiği eşini, öte yandan da misafirini süzüyordu. Hemen kendini toparlayıp mahzun ve çekingen bir tavırla:

-Ḫoş geldiy ağam. Dedi ve hemen de Melihe dönerek:

-Sız de ḫoş gelmısız kardaşım! Hade buyrın içeri. Hele ögde[34] *birezım dinnenın*[35]*, soyradana*[36] *yımege otırırsız.*

Güzide Hanım odaya kendilerinden önce geçip onları tekrar buyur etti. Melih bu sıcak karşılama karşısında ne diyeceğini bilemiyordu. Ahmet Bey'e ve Güzide Hanım'a ardı ardına teşekkürlerini sunuyordu. Odaya girdiler. Ayakkabılarını gedemeçte çıkardılar. Oda tamamen Isparta halıları ile kaplanmıştı. Yünden yapılmış minderler ve odayı çepeçevre kuşatan sap yastıklar mekâna doyumsuz bir görsellik, yastık örtülerini süsleyen patiskadaki kanaviçe işçiliği ise odaya ayrı bir güzellik ve renk katmaktaydı. Odanın ortasındaki tunç mangal ve içinde kora dönüşmüş odun kömürü insanın ruhunu ve bedenini ısıtmaya yetiyordu. Evin küçük oğlu Müslüm hemen babasının kucağına oturdu. Onu öpmeye başladı. Belli ki Müslüm babasını çok özlemişti. Ahmet Bey ise bu öpücüklere karşılık veremiyordu. Çünkü çocuğu

---

[34] Önce
[35] Dinlenin
[36] Sonra da

misafirin yanında sevmek Urfa'nın örf ve adetlerine aykırıydı.

...

Ortaya açılan yer sofrasında neler yoktu ki? Kış mevsiminin en güzel yemeklerinden olan boranı,[37] çiğköfte ve tatlı olarak da küncülü akıt sofraya büyük bir zenginlik katmaktaydı. Yemekler yenilirken Ahmet Bey de Urfa'nın geleneksel yemeklerini, tatlılarını örf ve adetlerini anlatıyordu. Melih dinlediklerinden ve yaşadıklarından çok etkilenmişti. Arada bir sorular soruyor, aldığı cevaplar karşısında Urfalıların ne kadar misafirperver, cömert ve cana yakın olduklarını anlıyor, İstanbul ile Urfa'yı kıyaslamaya çalışıyordu.

Yemekler yenmiş, kahveler içilmişti. Az sonra Güzide Hanım omuzunda bir döşekle içeriye girdi. Döşeği odanın üst başına yaydı. Sonra çıkıp kalınca bir yün yorganla tekrar geri döndü. Melih için yer yatağı hazırdı.

Karşılıklı güzel temennilerin ardından Melih kendine ayrılan odadaki yer yatağına giriverdi. Gözleri tonoz kemerli evin yüksek tavanında geziniyordu. Geçirdiği gün, Akçakale'deki han, tren yolculuğu; Bursa, Üsküdar, Eminönü Beyazıt, Laleli, Aksaray ve Topkapı Mezarlığı film şeridi gibi gözlerinin önünden kayıp gitti. Melahat'ı, Sinoplu'yu, Hayrullah Dede'yi, Niko'yu, amcası Salih Bey'i ve Ustası Ferit'i hatırladı. Derin bir iç çekti! Günlerdir doğru dürüst uyuyamamıştı. Göz kapakları yavaş yavaş ağırlaşmaya başladı. Ve derken derin bir uykuya daldı.

…

[37] Bulgur, pancar sapı, et, nohut, börülce ile yapılan Urfa yemeği.

Sabahleyin avluda öten horozun sesine uyandı. Henüz gün ağarmamıştı. Yataktan doğruldu. Arkasına yaslandı. Kendini rüyadaymış gibi hissediyordu. İçinden: *"Be ne yaptım? Nerelere geldim? Ahmet Bey'le tanışmam iyi mi oldu? Urfa nasıl bir yer? Buralarda tek başıma ne yapabilirim?"* diye geçirdi. Sonra tekrar yatağa uzandı. Bir müddet daha uyumuştu. Bir zaman sonra avludan gelen seslere uyandı. Kapı çalınıyordu. Hemen kalkıp kapıyı araladı. Gelen Ahmet Bey'di:

-Hayırlı sabahlar Melih! Nasılsın? İnşallah iyi uyumuşsundur. Rahat etmişsindir?

-Ne demek. Allah razı olsun. Minnettarım size!

Ahmet Bey:

-Melih! Ben her zaman böyle erkenciyimdir. Hanım da öyle. Avlu müsait. Dışarıda curın var. Elini yüzünü orada yıkayabilirsin. "Hela"[38] *da hemen sokak kapısının sağında. Yengen de kahvaltıyı hazır etmiş zaten. Yemeği yer çıkarız.*

Güzide Hanım her sabah olduğu gibi mercimek çorbası pişirmişti. Çorbaya kattığı sadeyağda kavrulmuş soğanların kokusu tüm avluya oradan da odaya kadar yayılmıştı.

Melih yemekten sonra evin çocuğu Müslüm ile oynaşmaya başladı. Çocuk sevmesini bile unutmuştu. Müslüm'ün kıvırcık, dalgalı saçlarını okşarken aklına kızı Melahat geldi. Öyle bir daldı ki, gözünden bir iki damla yaş döküldü. Ahmet Bey bu durumu fark etmişti. Hemen Melih'e:

-Sen anlatmıyorsun; ama benim gözümden kaçmaz. Seni hep dalgın görüyorum. Müslüm'ü severken ağladığın gözümden kaçmadı. Senin büyük bir derdin var! Var; ama an-

---

[38] Tuvalet-wc

latmak istemiyorsun. Neyse! Belki günün birinde benimle paylaşırsın.

Melih hiç konuşmadı. Derin bir iç çekti.

Artık dükkâna gitme vakti gelmişti. Melih Güzide Hanım'a teşekkürler etti. Sonra da Ahmet Bey ile birlikte sokağa çıktılar. Bidik Meydanı'ından aşağıya, Basmahane'ye doğru iniyorlardı. Komşuları olan Nahiye Müdürü Eyüp Sabri Efendi ile Dişçi Mehmet Döngör Efendi'yi sohbet ederlerken gördüler. Ahmet Bey selam vererek onlara yaklaştı.

Eyüp Sabri Bey, Ahmet Bey'i hemen fark etmişti:

-Ooo! Ḫoş gelmısen Éḥmet. Ḥerḥelda İstanbul'a getmıştiy. Çoḫtandır görınmiydiy!

Ahmet Bey:

-Teşekkür éderem Müdürüm. Bursi'ya getmıştım. Meğlum! Kumaş felan aldım. 'Embara[39] *verdım. Ḥeftıya gelır işallah.*

Dişçi Mehmet araya girdi:

-Ḫerlı olsın Eḥmet. Allah satıbazar[40] *versın. Éééé! Artıḫ birer taḫım elbise tiktırmaḫ bıze farz oldı.*

-Başşım üstıne. Hele bi mallar gelsın Allah Kerimdir.

Bu tatlı sohbetlerin ardından vedalaşarak ayrıldılar. Ahmet Bey, Melih'e:

-Bu kişiler Urfa'nın aydın insanlarıdır. Uzun boylu, iri yarı olanı Eyüp Sabri Beg'dir. Neḥye müdürüdür.[41] *Kılıç gibi adamdır. Öteki de dişçidir. Mesleğinin erbabıdır.*

---

[39] Nakliye şirketi
[40] "Hayırlı satışlar" anlamında
[41] Nahiye müdürü

Basmahane'nin önünden ilerlerlerken Kunduracı ustası Bekir Kürkçüoğlu Efendi ile karşılaştılar.

Ahmet Bey:

-Selamün aleyküm!

-Ve aleykümselam! Uğur ola Ehmet Abé! Ne var ne yoḫ!

-Éyıdır vallahi! Şükırler olsın. Sen nasılsan? Éyısen işallah!

-Çoḫ şükır. Bından éyısı can sağlığı. Ḥerḥelda mısafiriy var Eḥmet Ağa?

-He ya! Ustambul'dan. Ressamdır. Hem de éyyı bi ressam.

-'Eyıp[42] *sormağı bırda ne yapacaḫ? Çalışmağa mı gelmış?*

-İşallah gennıne bi iş bulırıḫ. Reis begnen görışecağam. Uray Otelı'ne, bi de sinamasına resimler yapsın deyem. Reis Beg bi şeyler yaptırmaḫ istiydı. Melih de çoḫ sene-etkar bir arkadaş.

-Éyyı! Maşallah! Allah rast getıre.

Basmahane'nin köşesine kadar sohbete devam ettiler. Sonra yolları ayrıldı. Ahmet Bey ve Melih, Şahverdi Sokağı'ndan Karameydanı'na oradan da Halkevi'nin karşısındaki terzi dükkânına vardılar. Kalfa erkenden dükkânı açmıştı. Ahmet Bey kalfasına:

-Osman! Tez hele! bıze iki tene ḳeḥve söle.

Kalfası kahveciye koştu.

Ahmet Bey:

-Kefçılıḫ[43] *işte! Ben mırra içmeden işe başlıyamam. Bızım bırda acı keḥve 'edetı*[44] *vardır.*

---

[42] Ayıp
[43] Tiryakilik

-Bizim bildiğimiz kahve değil herhalde?

-Yoḫ! Bı başka. Hem dadı, hem de koḫısı özeldir. Vücuda zindelıḫ yanı dinçlıḫ verır. Ayrıyeten zıhen[45] *açıḫlığı da verir. Sen de alışırsan. Çoḫ faydalıdır.*

Kahveler geldi. Değişik fincanlar Melih'in ilgisini çekmişti. Bekledi. Ahmet Bey'i izlemek istiyordu. Ahmet Bey fincanı bir iki evirip çevirdi. Ardından küçük bir yudum aldı. Mırrayı ağzının her tarafında gezdirdi yuttu. Sonra ikinci bir yudum, üçüncü yudumdan sonrada fincanı kalfasının eline tutuşturdu. Melih de başladı içmeye. İlk yudumla birlikte yüzü bir tuhaflaştı. Kaşları çatıldı, yüzü ekşidi. Ama hiçbir şey olmamış gibi zorla da olsa üçüncü yudumu da içti. Melih, mırra denilen bu kahveyi hiç sevmemişti. Bu durum yüzünün şekilden şekle girmesinden belli oluyordu zaten. Bir müddet sonra Ahmet Bey'in gözü, duvarda asılı olan çalar saate kaydı. Saat dokuzu gösteriyordu.

Kalfasına:

-Osman! Hele bi belediyeye gét oğlım! Baḫ reis beg yerinde mi? Orda sa söle ustam yaniyza gelecaḫ, bi iş görişecaḫ dersen!

Sonra Melih'e:

-Reis Beg benım eyyı dostımdır. Yanına gider seni tanıştırram. Razı edersaḫ hemen işe başlarsan. Siye de Gümrik Ḫan'ında da bir oda ẓeyarlarıḫ,[46] *orda kalırsan.*

...

---

[44] Adedi-Geleneği
[45] Zihin
[46] Ayarlarız, bakarız

Gümrük Hanı Urfa'nın en büyük hanlarından biriydi. Zamanla taşları hafif pembemsi bir renge dönüştüğünden İki katlı olan bu han halk tarafından Alaca Han diye de bilinirdi. Bu handa memleketin ileri gelenlerinin dükkânları ve odaları vardı. Bu kişiler kumaş, patiska, pazen, yağ, yün, tütün, pekmez, küncü, gibi ürünlerin ticaretini yapıyorlardı. Alt kattaki odalarda daha ziyade yün, yağ, pekmez; sabun ticareti, üst katındaki odalarda ise birkaç terzihane ile kürk imalatı yapan bir iki esnaf bulunmaktaydı. Hanın tam ortasından Halil ür-Rahman Gölü'nün suyu akmakta, suyun içerisinde de gölden kopup gelen pek çok sazan balığı da bu hana ayrı bir güzellik katmaktaydı. Asırlık çınar ağaçlarının dalları arasından hana yayılan kuş cıvıltıları ise bütün odalara yayılmaktaydı. Alt katta ayrıca bir kahvehane, bir kadayıfçı dükkânı vardı. Gündüzleri pek çok insanın girip çıktığı, oturup kahve içip, domino oynadığı bu handa, ikindiden sonra hayat yavaş yavaş durmaya başlardı. Akşam olduğunda ise hanın sadece üst katında, geceleyen birkaç kişinin odasından cılız ışıklar süzülürdü avluya.

...

Melih kalacağı bu hanı merak etmeye başlamıştı.

Kısık bir sesle:

-Siz nasıl uygun görürseniz Ahmet ağabeyim. Siz bilirsiniz!

Kalfa yirmi dakika içerisinde gidip dönmüştü. Belediye reisinin kendilerini beklediğini söyleyince Ahmet Bey ile Melih Belediyenin yolunu tuttular.

Reis Ömer Alay Bey Urfa'nın eşraf ailelerinden olup memlekette sevilen sayılan bir kişiliğe sahipti. Çok kibar ve

çok titizdi. Asabi, bir o kadar da doğruluktan şaşmayan, yaptığı görevin kutsallığına inanan bir şahsiyetti.

…

Ahmet Bey kapıya hafifçe vurdu. Melih'le birlikte içeriye girdiler. Oldukça sıcak bir karşılama merasiminin ardından kendilerine buyur edilen sandalyelere oturdular. Reis Ömer Bey, giyimine çok önem veren birisiydi. Elbiselerini hep Ahmet Bey'e diktirirdi. Uzun süredir görüşemediklerinden dolayı koyu bir sohbete daldılar. Melih onları izlemekteydi. Sohbetin ardından Ahmet Bey:

-Reis Beg! Bı arkadaşın ismi Melih. Gendısı ressamdır; ama çoḫ eyı bir ressamdır. Taaa, Bursa'dan alıp bırya getırdım. Hanı bi ara demıştiy ya! Belediye binasına, bi de sinemanın duvarlarına resım, şekil cızdırmaḫ[47] *istiyem. Aha işte siye meğrifetli bi adam. Ne deyisen onı çızdır. Muazzam bi sene-etkar!*

-Memnun oldım. Çoḫ memnun oldım. Melih Beg memleket neresı?

-İstanbul efendim.

-Gözel! Vallahi eyyı oldı. Ben çoḫ meraḫlıyamdır.[48] *İstiyem ki hem otelımız, hem de sinamamız renklensın. Hele ögde ḳeḫvelerımızı içah, binayı da, sinemayı da birabar gezerıḫ.*[49]

Yine mırralar gelmişti. Melih hiç itiraz etmeden kahveyi yudumlarken, Ahmet Bey ile Reis'in sıcak sohbetleri devam etmekteydi.

---

[47] Çizdirmek
[48] Meraklıyımdır
[49] Birlikte gezeriz

Kahveler içildikten sonra, Belediye Reisi:

-İsterseyız otele, sinamıya doğru gidaḫ.[50]

Ahmet Bey:

-Olır Reis Beg.

Sohbetin ardından hep birlikte kalktılar. Belediye binasının merdivenlerini birer birer indiler. Otel belediye binasına pek uzak değildi. Yüz metre ilerideydi. İnönü Köprüsü'nden geçerlerken Belediye Reisi Melih'e:

-İşte şu karşıda görülen taş bina Uray Oteli'dir. Onun yanındaki bina ise "Uray Sineması".

Otel uzaktan çok ihtişamlı görünüyordu. Akasya ve çam ağaçlarının ortasında kalan otel, bodrum katıyla birlikte üç katlı olarak inşa edilmişti. Güney cephesi, yani otelin giriş tarafı taş işçiliğinin nadide örnekleri ile süslenmişti.

Kısa bir yürüyüşten sonra otele varmışlardı. Hızlı bir şekilde üçüncü kata çıktılar. Koridorlarında gezinirlerken Belediye Reisi Ömer Alay Bey:

---

[50] Gidelim

1940'lı yıllarda Uray Oteli ve hemen arkasında Uray Sineması

-Şu duvarlara karşılıḫlı resimler yaptırmaḫ istiyem. Halil ül-Raḥman'nın, Anzılḥa'nın resımlerını veyaḫus[51] *denız resımlerı de olabılır. Tavanlarına da süslemeler olsa daha bi ḥoş olır.* Dedi.

Sonra alt kata indiler. İnerken Belediye Reisi merdivenlerin duvarlarını işaret ederek:

-Bı duvarlara da bir şeyler düşınırsen herḥelda Melih Beg! Dedi.

Melih:

-Neden olmasın! Güzel olur efendim.

Sonra Reis Bey müstahdemi çağırtıp, sinemanın açılmasını istedi. İçeriye girdiler. Sinema kapkaranlıktı. Çünkü Urfa elektriğe kavuşalı henüz üç yıl kadar olmuştu; ama gündüzleri santral çalışmamaktaydı. Reis hemen pencerelerin açılması talimatını verdi. Melih sinemayı görünce çok

[51] Veya, ya da

heyecanlandı. Ülkenin en uç noktasında bulunan bir şehrin, böyle modern bir sinema ve gösteri sahnesine sahip olması Melih'i hayli şaşırtmıştı.

Belediye Reisi:

-Melih Beg, demın gördügün otel ile bu sinemanın inşasına 1917 senesınde başlandı. 1923'te de otel olarak ḫızmet vermağa başladı. Geçen sene epey bir tadilat yaptık. Oteli de sinamayı da elden geçirttik. Ne zamandır bu resım düşüncesi aklımdadır. Ama bızde sene-etkar olmadığı üçın bi türlü bi şeler yaptıramadım. Sizi bıze Allah gönderdi. Evel Allah, Ahmet kardaşıma da güveniyem. Sızı beğenmeseydi heç elıyzden tutıp taaa bıralara getırır mıdı?

Ahmet Bey:

-Reis Beg! Meliḥ hele işe bi başlasın, görecaḫsan sızı meḥçup etmıyecağığ. Ben sene-etten az çoḫ aynaram. Meliḥ muazzam bir ressam.

-Eyyı o zaman! Bögın yarın hemen işe başlasın.

Sonra Melih'e dönerek:

-Haa! Malzeme olaraḫ ne gerekiyse bıze söle! Hemen tedarikini yaparıḫ. Heç çekınme! Ne lazımsa bi liste yap biye ulaştır. Ḥeleb'e[52] *gidip gelen tüccarlarımız var. Onnara ismarlarıḫ bıze getırırler.*

Ahmet Bey araya girerek:

-Reis Beg! Ögde gennıne bir yer, yataḫ bulaḫ. Ben Gümrik Ḫan'ında Ḥemdo Beg'ın boş odalarından birini

[52] Halep şehrine

Meliḥ Bege veraḫ derem. Aha sen de Ḥemdo Beg'nen bi görış. Ben de ayrı yertene[53] *konışıram.*

...

Han'ının ikinci katında depo olarak kullanılan Ḥemdo Bey'in bir odası boşaltılarak Melih'e verildi. Reis Bey'in talimatıyla bir yün döşek ve bir adet de yün yorgan alınmış odaya serilmişti. Ayrıca bir masa, bir sandalye, birkaç parça bakır sahan ve sürahi ile bakır bir tas, bir de su küpü odanın girişine yerleştirilmişti.

1900'lü yılların başlarında Gümrük Hanı avlusu.
(Fotograf: Max von Oppenheim

...

Melih artık Gümrük Han'ında kalmaktaydı. Hanın mistik havasını, insanlarını çok sevmişti. Gündüz öğlenden sonraları esnafların alışverişlerini izlemek Melih'e zevk veri-

[53] Ayrıca

yordu. Geceleri ise gece bekçisi ile sohbet ediyor, Urfa hakkında bilgiler ediniyordu.

Geceleri havalar, gündüze nazaran çok daha soğuk geçiyordu. Poyrazın sert estiği bir geceydi. Ay, hanın revaklarını yalayarak avluyu aydınlatıyor, arada bir bulutların arasına gizlenerek görsel bir şölen sunuyordu. Melih, havanın soğuk olmasına rağmen bu şöleni izlemeye başladı. Ayın bulutların arkasına gizlendiği anda yıldızları gördü. Küçük bir Anadolu şehrinde, gökyüzünde kendi yıldızını aradı. Ve buldu. Bu yıldızların en solgunuydu. Onu avuçlarının içine almıştı sanki. Baktı baktı! *"Artık senin bana gereğin yok!"* dedi ve onu avluda akan suya, balıklara doğru fırlattı. Sonra yine parlak yıldızları teker teker atlayarak, bu defa da bir başka sönmüş yıldızı aldı avuçlarına. Başladı konuşmaya, *"Melahat'ımın da bahtı senin gibiydi! Tam da bana ışık olacak bir zamanda sönüp gitti! Kaydı avuçlarımdan!"* diye mırıldandı. Sonra onu da gökyüzüne doğru fırlattı.

...

Günler geçtikçe hana ve hanın esnafına ısınmaya başlayan Melih, sabahları erkenden kalkıyor hanın mescidinde tüccarlarla birlikte namazını kılıyor, sonra da çarşıları, pazarları dolaşıyordu.

…

Bir gün sabah namazını kılmış, camiden odasına döndüğü sırada güneş de doğmak üzere idi. Odasından paltosunu alıp sırtına geçirdi. Tam da çıkacağı esnada kapısı çalınıyordu. Melih hemen kapıyı açtı. Karşısında komşusu Hacı Bekir Efendi ile yüz yüze geldi. Yanında bir hamal, hamalın omuzunda ise bir çuval vardı.

Hacı Bekir Efendi'nin ayakları dibinde ise eski tunç bir mangal bulunmaktaydı.

Hacı Bekir Efendi:

-Selamünaleyküm konşı!

-Aleykümselam amcacığım. Buyurun!

-Evladım! Bu savıḫta[54] *geceleri üşümi mısen?*[55]

-Evet, üşüyorum ama neylersin Amcacığım! Gerçekten içerisi çok soğuk. Ama idare ediyorum işte!

-Evladım! Baḫ siye bi çuval kömır bi de mangal getırdım. Bınnarı odayın bi terefine yerleştır. Heç olmazsa geceleri yandırırsan. Ama yatmazdan evvel ataşı küllemağı da unutma. Yangın manğın çıḫar! Dıḳḳet et!

Melih şaşırmıştı. Durumu kavramış olsa da yine de sordu:

-Ağabeyim! Teşekkür ederim. Çok düşüncelisiniz! Yalnız bunlar kaç paraysa hemen ödeyeyim.

Hacı Bekir Efendi'nin anında suratı asıldı! Belli ki bu soruya canı çok sıkılmıştı:

-Evladım! O nasıl söz! Bıraḫ da seniy kimın bi ğeribana bi ḫayırda bulunaḫ.

Melih ne diyeceğini bilemiyordu. Mahçup bir tavırla:

-Teşekkür ederim ağabeyim. Size çok zahmet olmuş. Ben içeri alırım. Siz yorulmayın.

Melih içinden, *"İyi de ben mangal yakmasını bilmem ki! Neyse herhalde birileri bana yardımcı olur."* dedi.

---

[54] Soğukta

[55] Üşümüyor musun?

Mangalı ve bir çuval odun kömürünü kucaklayıp içeriye taşıdı. Sonra giyinip çarşıya çıktı. Güneş doğar doğmaz yaz mevsimiymiş gibi her yeri ısıtmaya başlamıştı. Gökyüzü lekesiz, masmavi ve pırıl pırıldı. Haşimiye Çarşısı'ndaki Yoğurtçu Abdi'nin dükkânına uğradı. Melih buraya bir keresinde yine uğramış, yoğurt ekmekle kahvaltı yapmıştı. Dolayısıyla Yoğurtçu Abdi ile aralarında bir samimiyet oluşmuştu.

Abdi amca:

-Ḫoş geldiy Ustambıllıı!

-Hoş bulduk Usta.

-Ne yiyecaḥsan söle baḫım! Emret!

-Estağfurullah! Yine dünkü gibi. Kaymak ile bal alayım.

Yoğurtçu hemen bitişikteki fırıncıya seslendi:

-Mıstafaaa! Acığ bi tene sıccaḫ dırnaḫli[56] *yolla!*

Urfa'da fırınlar, bakkallar, yoğurtçular, sütçüler erkenden işe başlıyorlardı. Diğer esnaflar da sabah namazını çeşitli camilerde kılarak erkenden besmele ile dükkânlarını açıyorlardı. Böylece henüz güneş doğmadan çarşı hareketlenmiş oluyordu.

Melih sabah kahvaltısını yaptıktan hemen sonra, her zaman olduğu gibi soluğu Ahmet Bey'in terzi dükkânında aldı. Ahmet Bey de erkenden gelmiş tezgâhının başında, bir kumaşın kesimi ile uğraşıyordu. Melih'i görünce:

-Gel Melih gel!

---

[56] Tırnaklı ekmek

Melih hayırlı sabahlar dileyerek dükkâna girdi. Her zaman olduğu gibi hasır iskemleye oturdu. Ahmet Bey çırağına göz ucuyla şöyle bir baktı ve:

-Koş oğlım! Meliḥ amcana bi acı ḳeḥve söle!

Melih acı kahveye de alışmıştı. İçmediği gün onun tadını, kokusunu ve ikram biçimini adeta özlüyordu. Gümrük Han'da kendisinin kaldığı ikinci katta meşhur Kahveci Bakır'ın yeri bulunmaktaydı. Kahveci Bakır Usta, handaki tüm tüccarların ve hanın dışındaki esnafların kahve ihtiyaçlarını karşılardı. Melih de birkaç defa Bakır Usta'nın kahvesinden içmiş ve çok hoşlanmıştı.

Melih Urfa'ya geleli tam yirmi gün olmuştu. Ama bir türlü işe başlayamamıştı; çünkü Halep'e ısmarlanan boya, fırça ve fotoğraf makinası siparişleri hâlâ gelmemişti. Oysa Melih bir an önce resimlere başlamayı ve kendini ispatlamayı arzu ediyordu.

Melih kahvesini yudumlayıp fincanı çırağın eline tutuşturdu. Melih de artık kahve fincanının yere konulmayacağını biliyordu. Urfa'da gelenek olduğu üzere kahveyi içen kişi fincanı yere ya da masaya bırakır, kahveyi sunan kişiye vermez ise, ya o cezveyi altınla dolduracak, ya da o şahsı evlendirmek gibi ağır bir yükün altına girecektir.

Melih:

-Teşekkür ederim Ahmet Ağabey! Allah ziyade etsin.

-Efiyet olsun Meliḥ!

Ahmet Bey tezgâhın arka tarafındaki kumaş odasına girdi. Kısa bir süre sonra elindeki iki tahta çantayı Melih'in önüne koydu. Sıcak bir ses tonu ile:

-Hadi gözün aydın. Siparişlerin geldi. Aç bi bakalım! Neler var içinde.

Melih ile Ahmet Bey'in kalfası Osman, tahta çantaların çivilerini sökmeye başladılar. Ahşap çantaların birinde cam kavanozlarda kurşun beyazı, Napoli sarısı, zümrüt yeşili, ultramarin mavisi ve kırmızı pigment gibi toz boyalarla, şişelerde bezir yağı, haşhaş yağı gibi boya yapımında kullanılan malzemeler ve şişeler içerisinde boyanın inceltilmesine ve kurumasına yardımcı olan terebentin vardı.

Diğer kutuda ise çeşitli boylarda ince ve kalın fırçaların yanı sıra toprak kaplar ve sıkı sıkıya ambalajlanmış fotoğraf makinası vardı. Melih en çok da fotoğraf makinasına sevinmişti. Çünkü yapacağı resimlerin birebir olması için fotoğraflarının çekilmesi gerekiyordu. Melih kutulardan çıkan malzemeleri tek tek incelerken Ahmet Bey:

-Nasıl Meliḥ? Siparişlerinin hepsi tamam mı?

-Evet, Ahmet Ağabeyim. Hepsi tamam. Allah sizden de getirenden de razı olsun. Hem bunlar çok kaliteli boyalar. Bu bir hafta içerisinde boyalarımı hazırlarım. Sonra da otel için tasarladığım resimlerin taslaklarını çizmek için fotoğraf çekimlerine başlarım. Haftaya da artık işe başlayabilirim.

...

Öğlen olmak üzere idi.

Ahmet Bey:

-Meliḥ bi tereflere getme! Öglen daraḫlıḫ[57] *atıp tükende yiyecağız.*

Melih tebessüm ederek:

-O ne demek Ahmet ağabeyim?

---

[57] Koyunun bel kısmındaki eti.

-Etin pirzolalıḫ kısmını, isot, duz,[58] *fırenksuyı,*[59] *samsaḫ,*[60] *kurı soğan, kara bibernen éyyıce terbiyeler tepsiye koyarıḫ. Üzerine de bi bardaḫ su katar, fırına gönderrıḫ. 'Eynı luḳḳım*[61] *kimın olır, luḳḳım!*

Melih anlatılanların ancak bir kısmını anlayabilmişti. Çünkü Ahmet Köylü bu sefer yine Urfa ağzı ile konuşmuştu. Melih henüz çarşı pazarda esnafın, handaki tüccarların konuşmalarından da pek bir şey anlayamıyordu; ama bu konuşmalar ilgisini çekiyor ve de çok hoşlanıyordu. Hatta en çok hoşuna giden biye, siye gibi kelimeleri kullanmaya bile başlamıştı.

Bu arada Melih, Ahmet Bey'den müsaade isteyip şehrin yukarı kısımlarını gezmeye çıktı. Sarayönü Caddesi'ndeki "Vahap'ın Kahvesi" olarak bilinen bahçeye girdi. Tahta iskemlelerden birine oturdu. Bir Türk Kahvesi istedi. Kahvede oturanların bazıları gizli gizli, kaçamak bakışlarla Melih'i süzüyor, şehre yeni gelen bu yabancı hakkında, *"Acaba bu adam bir casus mu?"* diye düşünmeden de edemiyordu. O tarihlerde yabancı ajanlar ülkede adeta cirit atmaktaydı. Urfa küçük bir il olduğundan şehirdeki yabancılar da hemen göze çarpardı. Zaten Melih de yöre insanından farklı bir yapıdaydı. Sarışın, uzun boylu, gözleri mavi idi. Oysa Urfalıların çoğu esmer tenli, kara gözlü insanlardı.

Melih kahvesini içti, ücretini de ödeyip kahveden ayrıldı. Belediye binasına kadar gitti. Sonra Gaziantep'e giden yolu merak etti. O tarafa yöneldi. Yolun her iki tarafında

---

[58] Tuz
[59] Domates salçası
[60] Sarımsak
[61] Lokum gibi

mezarlık olduğunu gördü. Daha da yaklaştı. Kendini birden mezarlığın içinde buldu. Urfa'da adet olduğu üzere hemen hemen her mezar taşının üstünde ölenin ölüm biçimi, ya da sebebini yazan yazılar vardı. Gözü bu yazılardan birine takıldı. Okumaya başladı. Mezar taşında şunlar yazılıydı.

"Zeliha'ma
Babasının nazlı kızı
Ayırdı bizi kara yazı
Sen gideli dinmedı
Üreğimdeki sızı!
Bekle benı geliyem
Bını bıl ki yavrucağım
Ben seni çoḫ seviyem!
Babay!"

Melih bunu okuyunca beyninden vurulmuşa döndü. Melahat geldi aklına. Vücudunu ter bastı. O an yüreği tutuştu! Kalbi alev alev yanmaya başladı! İstanbul'a geri dönmüştü sanki. O talihsiz akşamı hatırladı. Yine amcası, eşi Şükran, oğulları geldi aklına. O an mahalleli etrafını sarmış, öfkeli yüzlerle kendisine bakıyor gibiydiler. Polisler ve savcı geçti gözlerinin önünden. En son Melahat'ın cansız bedeninin başında buldu kendini. Diz çöktü! Ağlamaya başladı. Gözlerinden akan yaşlar toprağa düşüp anında buharlaşıyordu.

Başını kaldırıp o yazıyı bir daha okudu. Bu dörtlük birebir kendini ve Melahat'ını anlatıyordu. Melih daldığı bu acılı dünyadan başına düşen birkaç damla yağmurla kendine geldi. Ayakları titriyordu. Doğruldu! Mezar taşındaki yazıyı

son bir defa daha okudu. Sonra hem Zeliha'ya hem de Melahat'ına dualar etti. Af diledi!

"Melahat'ım! Artık seni ve Zeliha'yı sık sık ziyaret edeceğim. Sesimi, hasretimi, özlemimi bu kabrin başından sana ileteceğim! Seni çok özlüyorum çok! Yüreğim el verir de İstanbul'a dönersem yine senin için dönerim!" diye söylendi.

Yağmurdan başkaca bir ses yoktu. Pek şiddetli sayılmasa da rüzgârın savurduğu çiseler yüzüne sert çarpıyordu. Hava gittikçe gri tona dönüşüyordu. Yağmur da yavaş yavaş şiddetini arttırmaktaydı. Sığınacak bir yer de yoktu. Kendini yol üzerindeki ortaokul binasının saçakları altına atıverdi. Yağmur yarım saat kadar sürmüştü. Kesilince de Ahmet Bey'in dükkânına geri döndü. Ahmet Bey kazağının kollarını kıvırmış, yemek hazırlamakla meşguldü. Melih selam verip içeri girdi. Yapılan işlemi meraklı gözlerle izlemeye başladı. Büyük bir ustalıkla hazırlanan tepsi, fırına yollanmak üzere hazırdı.

...

Yemekten sonra Ahmet Bey çırağına:

-Oğlım gét camının ögındeki Ḥembal[62] Musa'yı çığır![63] Söle iki tene ifaḫ[64] sandıḫ var! Gümrik Ḫanı'na gidecaḫ! Hadé Yallah! Téz gét gel!

---

[62] Hamal
[63] Çağır
[64] Ufak

Gümrük Hanı. 1950'li yıllar

Çok geçmeden hamal dükkânın önündeydi. Sandıklar yüklendi. Hamal önde, Melih arkada Gümrük Hanı'na doğru yola koyuldular. Hana vardıklarında herkesin gözü Melih'te ve eşeğin yükündeydi. Hanın tanınmış tüccarlarından biri olan Kürkçüzade İsmail Ağa:

-Melih Beg! İşallah boyalariy geldı?

İsmail Bey, birkaç defa dükkânda yaptıkları yemeklerden birer kap Melih'e göndermiş, ona Urfa'nın misafirperverliğini göstermişti. Böylece aralarında bir sevgi bağı oluşmuştu.

Melih:

-Evet, İsmail Ağabey! Boyalar geldi. Artık işe başlayabilirim.

-Éyyı éyı! Ḫerlı[65] *olsın. Hele bi başla, arada sırada urğar sér éderıh!*[66]

---

[65] Hayırlı
[66] Seyrederiz

-Elbette!

-Şegırdı[67] *verım sandıḫları yuḫarı çıḫatsın.*

-Zahmet vermiş olmayayım!

-İstafırlah![68] *Ne zeḥmedi.*

...

Melih sandıkları açtı. İçindekileri odanın camhanalarına[69] yerleştirdi. Sonra Tenekeci Pazarı'na giderek yarım teneke gazyağı alıp döndü. Gazın bir kısmını lambada diğer bir kısmını da fırçaların temizlenmesinde kullanacaktı.

Hemen boya hazırlığına girişti. Kendisi için gerekli ana renkleri yapmaya başladı. Bu hazırlık bir hafta kadar sürmüştü. Bu arada Urfa Kalesi'nin, Aynzeliha Gölü'nün, Halil ür-Rahman'ın, Millet Hanı'nın, Mahmutoğlu Kulesi'nin fotoğraflarını çekmeye başladı. Onları Gaziantep'e giderek tab ettirdi. Ortaya gayet güzel görüntüler çıkmıştı.

1950'li yıllarda Şanlıurfa Kalesi kuzey cephesi.

---

[67] Çırağı

[68] Estağfurullah

[69] Eski Urfa evlerinde duvara gömülü, yatakların istif edildiği yer.

Melih gece boyu çektiği fotoğrafları incelemiş, geç saatlere kadar uyuyamamıştı. Tabi geç yatınca da öğlene doğru ancak uyanabilmişti. Hemen yataktan doğruldu. Giyindi. Boya malzemelerini küçük sandığa yerleştirdi. Fotoğraf makinasını da omuzuna astı. Morali çok yüksekti. Büyük bir istek ve azimle kapıya yöneldi. Oda kapısını açınca büyük bir sürprizle karşılaştı. Olduğu yerde donakaldı. Gece yarısı başlayan kar hâlâ yağmaya devam ediyordu. Diz boyu yağan kar kasvetli bir hava veriyordu. Hava müthiş derecede soğuktu. Bir müddet ayakta dikili kaldı. İçinden, *"Şimdi otel de çok soğuktur. Bu havada nasıl çalışırım?"* diye geçirdi. Çok çetin bir gün olacak düşüncesi ile odasından çıkmamaya karar verdi.

...

Öğlenden sonra yemek için aşağıya indi. Handaki dükkânların çoğu kapalıydı. Haşimiye'de karnını doyurdu. Tekrar hana döndü. Hanın bekçisi ile bir süre ayaküstü sohbet etti. Bekçi, bu sene şiddetli bir kış geçirdiklerini söylüyordu. Sonra yukarıya çıktı. Mangalı yakmayı düşündü. Uzun uğraşlardan sonra mangalı yakmayı becerebilmişti. Akşama kadar odasından çıkmadı. Bu akşam hanın mescidinden ezan sesi de gelmemişti. Melih, *"İmam dahi evden çıkamamıştır!"* diye düşündü.

...

Çok sıkıcı bir gün ve gecenin ardından nihayet yeni bir güne kavuşan Melih, kapıyı açtığında karların erimeye başladığını ve havanın da ısındığını fark etti. Artık rahat bir şekilde dışarıya çıkabilirdi. Melih sabahları bazen yoğurt

ekmek, bazen de mercimek çorbası ile kahvaltısını yapıyordu. Bugün de hava çok soğuktu. Tam da çorba içmenin zamanıydı. Urfa'da kış mevsiminde sabahları en çok içilen mercimek çorbasıydı. Haşimiye Çarşısı'ndaki çorbacıya uğradı. O sırada esnafın bazısı da sıcak süt ve ekmekle kahvaltılarını yapmaktaydı.

Melih karnını doyurduktan sonra tekrar hana döndü. Boya sandığını alarak önce Ahmet Bey'in dükkânına vardı. Ahmet Bey yine tezgâhın başında kumaş biçmekle meşguldü. Melih'i görünce:

-Buyrın Meliḥ, hoş geldiy! Nasılsan?

Melih'in bu sıcak karşılamadan dolayı mutluluk duyduğu her halinden belli oluyordu:

-Selamünaleyküm! Günaydınlar Ahmet Ağabey.

-Aleykümselam! Gel! Gel otur Meliḥ.

-Teşekkür ederim ağabeyim. Bir uğrayayım dedim. Bugün işe başlamak istiyorum. Resmi çok özlemişim.

-Dünegın[70] *héç görünmediy?*

-Kardan dolayı Ahmet Ağabey. Hem hava da çok soğuktu. Otel de soğuk olur düşüncesi ile odamdan çıkmadım.

-Éyyi etmişsen. Başka bi yaramazlıḫ olmasın da! Dedi ve devam etti:

-Haaa Meliḥ! Bak siye ne déyecağam! Bende tek pantolonluk kışlık bi parça kumaş var. Onu siye tikmaḫ[71] *isterem. Ölçiyı alım bi iki günde de çıḫadıram. Bı savıḫ havalarda geyersen.*

---

[70] Dün
[71] Dikmek

-Vallahi iyi olur! Olur da, yalnız parasını vermezsem olmaz!

-O ne demaḫ Meliḥ! Bu benim siye hediyem olsun. N'olur kırma beni!

-Zahmet olacak! Madem öyle teşekkür ederim.

Ahmet Bey kumaşı çıkarıp Melih'e gösterdi. Melih bu kışlık kumaşı çok beğendi. Ahmet Bey bir çırpıda Melih'in ölçülerini aldı. Sonra Melih gitmek için izin istedi. Israrlara rağmen oturmadı. Bir an önce otele gidip eskiz çalışmalarını hayata geçirmek istiyordu. Daha önce de taslak çalışmaları hakkında Belediye Başkanına bilgiler vermiş, çektiği fotoğrafları göstermişti. Reis Bey çok memnun kalmıştı.

Melih resim yapmaya odalardan başladı. Otelin en büyük odasına Urfa'nın önemli mekânlarından biri olan Aynzeliha Gölü'nü yapmak istiyordu. Odanın en geniş ve düz duvarına bu gölün taslağını çizmeye başladı. Akşam olduğunda taslak bitmişti. Elektriklerin olmamasından dolayı çalışmalarına son vererek hana gitmeyi düşündü. Gün boyu iskele üzerinde ayakta çizim yapmaktan çok yorulmuştu. Hana vardığında ezan okunuyordu. Hanın ortasından akan Halil ür-Rahman'ın suyu ile abdest aldı. Bir müddet balıkların ince ve zarif hareketlerini izledi. Bir iki kere elleriyle dokunmak istedi onlara. Sevmeye, sevilmeye ihtiyacı vardı. Sonra yanına yaklaşan bir kedi yavrusunu kucaklayıp okşamaya başladı. Yine Melahat'ı hatırladı. Onu birkaç kere öptü. Sonra usulca yere bıraktı. Havanın soğuk olmasına rağmen akan su gayet ılıktı. Bu saatlerde han esnafının çoğu dükkânını kapatmış olurdu. Melih birkaç hamal ile akşam namazını kıldıktan sonra odasına geçti. Akşamları hava

daha da soğuk oluyordu. Han odası da pek normal sayılmazdı. Mangalı yakmayı düşündü. O esnada hanın bekçisi ikinci kata çıkmış etrafı kolaçan ediyordu.

Mangal yakmasını beceremeyen Melih'in imdadına her gece olduğu gibi yine Bekçi Abdullah yetişmişti. İkisi birlikte mangalı yakıp içeriye aldılar. Yatsı ezanına kadar birlikte oturup dertleştiler. Sonra bekçi oradan ayrılırken Melih'e:

-Mangalı küllemağı unıtma ha! Diye tenbihte bulundu. Sonra da hanın karanlık merdivenlerinden aşağıya inip gözden kayboldu.

Gece handa yatanların sayısı Melih'le birlikte dört kişiydi. Bekçi Abdullah ise sabaha kadar sırayla bu dört kişiyi ziyaret eder, gün doğmadan hanın kapılarını açar, sonra da kendi odasına çekilir öğlen vaktine kadar uyurdu.

Oda bayağı ısınmıştı. Melih yatmadan evvel mangalın ateşini maşa ile hafifçe külle kapattı. Sonra uyudu.

Melih erken kalkmaya alışmıştı. Her sabah olduğu gibi yine çarşıya uğradı. Bu sefer de Koyun Pazarı'nın kuzeybatısında bulunan Hacı Bozan'ın Fırını'nın yanındaki yoğurtçuya uğradı. Bugün canı sıcak ekmekle bal çekmişti. Bir tane tırnaklı ekmek alıp içeriye girdi. Küçük bir tasta sunulan bal ile ekmeği iştahla yedi. Mevlevihane'nin önünden geçerken Danakovan Hamamı'ndan çıkanları gördü. Merak edip o tarafa yöneldi. İçeriye girdi. Kasada oturan sahibine:

-Selamünaleyküm!

-Aleykümselam.

-Bir şey soracaktım. Hamam geceleri de açık oluyor mu?

-He ya! Aḫşam yassıdan soyra başlar. Taaa ertesı gün öliye ḳeder erkeklere, öleden soyra da, akşam ezanına ḳeder avratlara açıḫtır!

Melih az da olsa bir şeyler öğrenmişti. İçinden, *"Bu akşam iş çıkışı gelip yıkanmalıyım. Tam bir aydır yıkanmamışım! Hem burası hana da yakın! İyi olur!"* diye geçirdi.

...

Otele giderken her zaman olduğu gibi yine Ahmet Bey'e uğradı. Yine kahveler ısmarlandı, içildi. Ardından Ahmet Bey:

-Melih! Dezgahın[72] arḫasına geç! Bı pantoliyin[73] bi pıravasını[74] yapaḫ! İşallah yarın géyersen!

Melih sevinmişti. Pantolonu giydi. Gayet güzel olmuştu. Ahmet Bey:

-Yarın aḫşam dönende ḥezır olır! Öbırsı gün de bazardır, géyersen!

Melih otele gitmek için müsaade istedi; çünkü bu gün Aynzeliha Gölü resminin yağlıboya çalışmalarına başlayacaktı.

Melih, her fırsatta Hz.İbrahim'in ateşe atıldığı göller bölgesini gezmekteydi. Buraların manevi ve mistik havasını çok seviyordu. Nemrut, Hz.İbrahim'i ateşe attığı sırada ateş su, odunlar da balık olmuştu. Bu olay her ne kadar rivayet de olsa, Melih bu durumdan çok etkilenmişti. Ara sıra gerek sabahları, gerekse havanın güzel olduğu günün akşam saatlerinde bu bölgeyi sık sık ziyaret ediyordu. Aynzeliha Gölü'nün doğu tarafında Hz. İbrahim'in doğduğu mağaranın

---

[72] Biçki masası
[73] Pantolonunun
[74] Provasını

varlığını da duyunca burası onun için vazgeçilmez uğrak yerlerinden biri olmuştu artık. Aynzeliha tablosunun eskiz çalışmasını, çektiği fotoğrafların dışında birkaç defa da buraya gelerek, bizzat yerinde gözlemleyerek çizmişti. Urfalılar ilk defa böyle bir şeyle karşılaştıkları için, her seferinde Melih'i merakla izliyorlardı.

***

Melih o kadar sıkı çalışıyordu ki günlerin nasıl geçtiğini, nisan ayına nasıl gelindiğinin farkında dahi olamamıştı. Nisan ayının dokuzuydu. Şehirde acayip bir hareketlilik göze çarpmaktaydı. Melih bu durumu bayağı merak etmişti. Bir akşam iş dönüşü Ahmet Bey'in dükkânına uğradı. Dükkânın karşısındaki Halkevi binasının önünde büyük kalabalık toplanmış, davul zurna eşliğinde halay çekiyor, zılgıt çalıyorlardı. Merak edip sordu:

-Ahmet ağabey! İki günden beri şehirde acayip bir hareketlilik var! Şimdi de bakıyorum Halkevi önünde de bir yığılma, bir kutlama var! Hayrola! Bunun sebebi ne ola ki?

Ahmet Bey:

-Eşkosun[75] *Meliḥ! Duymamışsan demaḫ!*[76] *Bögın ayın sekkizi. 11 Nisan' da bayram var bayraaam!*

-Bayram mı?

-He ya! Urfa'nın Fransızların işgalından kurtuluşunun girmi ikinci senesı! Yanı aynıyacağiy bı bazar günı bayram.

O sırada Melih'in gözü tezgâhtaki kırmızı ve beyaz kumaşa ve bu kumaşlardan biçilmiş ay ve yıldızlara takılmıştı:

-Anladım! Peki, bunlar ne Ahmet ağabey?

---

[75] Aşkolsun
[76] Demek ki

-Bayraḫ tikecagam! Vali begin istegı üzerıne elli ·edet[77] *bayraḫ tikılecaḫ! Yarın degıl öbır gün, aḫşamdan evvel Ḫelkevı'ne teslim edılecaḫ!*

Melih bayağı heyecanlanmıştı. Sandalyeyi çekip tezgâhın yanı başına oturdu. Beyaz kumaşa çizilen ay ve yıldızların standartlara pek de uymadığını görünce:

-Ahmet ağabey! Özür dilerim! Karışmak gibi oluyor; ama müsaade ederseniz size bir tane örnek bayrak çizebilir miyim? Deyince,

Ahmet Bey:

-Ne demaḫ! Sen ne de olsa sen·etçısen. Eliyden gelır. Gel béle ağam! Şanlı bayrağımızı usuluna uyğın bi çız da göraḫ, baḫaḫ!

Melih masanın başına geçti. Kesilen kırmızı bezlere uygun, beyaz patiskadan ay ve yıldızlar çizmeye başladı. Ahmet Bey de bunları keserek ona yardımcı oluyordu. Sonunda ortaya nizami denecek ölçülerde Türk bayrakları çıkmış oldu. Ahmet Bey aceleyle bir tanesini makinaya çekti. Ve hemen de onu dükkânın önüne iple tutuşturarak astı. Dışarı çıkıp bir de seyrettiler. Bayrak o kadar güzel olmuştu ki, bir anda Ahmet Bey'in aklına bir fikir geldi. İçinden, *"Neden olmasın? Vali konağı için kocaman bir bayrak tiker Valimize hediye éderem!"* diye geçirdi. Sonra bu fikrini Melih'e anlattı. Olumlu cevap alınca çok sevindi. Melih bayrağın ölçülerini ayarladı. Ahmet Bey de gün boyu biçki ve dikişiyle uğraştı. Sonunda ortaya o güne kadar Urfa'da eşi görülmemiş büyüklükte bir bayrak çıkmıştı.

---

[77] Adet

...

Gökyüzünün açık güneşli olduğu bir ilkbahar sabahıydı. Melih erkenden çarşıya çıktı. Bu gün hamama gitmeyi düşünüyordu. Çarşıda henüz bir hareketlilik yoktu. Çoktandır merak ettiği Kasap Pazarı'na girdi. Bu çarşı tümüyle kasapların bulunduğu bir çarşıydı. Sağlı sollu onlarca dükkânın yer aldığı bu çarşı, beşik tonozlarla örtülü "T" planlı bir çarşıydı. Dört giriş kapısı vardı.

Melih'in gözü yüksek tavandan sarkıtılan zincirlere asılı duran kesilmiş deve ve sığır etlerine takıldı. Bu duruma çok şaşırmıştı; ama kıvrak zekâsı ile bunu sebebini hemen bilebilmişti. Urfa'nın sıcakları Nisan ayı ile başlardı. Dolayısıyla kesilen hayvanların etleri ertesi güne kalırsa bozulabilirdi. Melih, etlerin bozulmasını önlemek için esnafın bu metodu bulmuş olabileceklerini düşündü. Bu düşüncesinde de haklıydı. Kasap esnafı gün boyu satamadığı eti akşam caraskallarla yukarı çekip öylece asılı bırakıyordu. Böylece bir nebze de olsa etler havalı bir şekilde muhafaza edilmiş oluyordu.

Melih Kasap Pazarı'nın Mevlevihane'ye açılan kapısından çıktı. Danakovan Hamamı'na girdi. Hamam bir yeraltı hamamıydı. Melih merdivenlerden inerken daha önce tanıştığı hamam sahibi ile karşılaştı.

Hamamcı:

-Ḫoş geldiy kardaşım. Ha bėle[78] *karşı taḫta*[79] *geç.* Dedi ve tellaklara bağırarak:

-Ressamçımıza peştımal veeer! Diye seslendi.

---

[78] Böyle

[79] Osmanlı hamamlarında oturulan büyük ahşap sedirler.

Melih ilk defa gördüğü, önüne konan Haphapları[80] ayaklarına geçirdi. Peştemala sarılıp sıcaklığa doğru yürümeye başladı. Yürümede bayağı zorlanan Melih kazasız belasız hücrelerin önünden geçerek kurnalardan birinin yanına varıp oturdu. İçerisi çok sıcaktı. Kendisinden başka birkaç kişi daha vardı. Uzunca bir müddet etrafta yıkananları seyretti. Tellağın biri bir müşterisini önce keseledi ardından da yıkamaya başladı. Melih gördükleri karşısında şaşırmıştı. İyice terlemiş vücudu ısınmıştı. Eli curunun yanı başındaki tasa uzandı. Tam da yıkanmaya başlayacağı sırada genç biri yanına yaklaştı ve:

-Éyyı terlediy mı? Terlediyse senı bi gözel keseliyım.

Melih hafiften gülümseyerek:

-Teşekkür ederim. Gerek yok.

-Olur, mu kardaş! Sen hele bi dur. Eliy, koliy, arḫayı keseliyım. Baḫ o zaman eynım pırçiklı kimın[81] olırsan.

Melih'in kurtuluşu yoktu. Mecburen tellaka teslim oldu. Aylardır doğru dürüst bir banyo yapamamıştı. Derken yıkanma faslı bitmişti. Fıtalara sarılan Melih hamamın soğukluğuna çıktı. Bir güzel dinlenmenin ardından giyindi ücretini ödedi.

Hamamcı:

-Ressamçı kardaş! Kese de oldiy mı? Diye sorunca Melih:

-Evet, oldum ya!

-Éééé! O zaman dellegın de ḥeḳḳını vermağiy lazım.

---

[80] Takunya
[81] Tertemiz, pırıl pırıl olursun

-Nasıl yani?

-Baḫşış baḫşış! Dellege baḫşış vermaḫ lazım.

-Öyle mi? Afedersiniz. Ben buranın âdetini bilmediğim için düşünemedim.

Melih bu sefer de cebinden bir yirmi beş kuruş çıkarıp tezgâhın üzerine bıraktı.

Hamamcı:

-Bereket versin. Seʿetler olsın![82] Başşım üstıne geldiy! Diyerek Melih'i uğurladı.

Melih de gülümseyerek ve hamamcıya teşekkür ederek oradan ayrıldı. Melih bu hamamı ve çalışanlarını çok sevmişti; çünkü çok iyi karşılanmış ve de ağırlanmıştı. Doğruca hana döndü. Fotoğraf makinasını yanına aldı. Aşağıya indi. Halkevi binasına doğru yürümeye başladı. Bu gün bayram günüydü. Şehirde yaşanan coşku, düne göre daha olağanüstüydü. Halkevinin önüne geldiğinde yine davullar ve zurnalar eşliğinde oynayan, halay çeken insanları gördü. Esnaf kuruluşlarının pankartları, çete kıyafeti giymiş ve bizzat savaşa katılmış silah kuşanmış insanlarla karşılaştı.

Şehrin her tarafı bayraklarla donanmış, caddelere taklar kurulmuş, bu taklara da rengârenk fenerler asılmıştı. Ara sokaklardan okulların trampet ve borazan sesleri dalga dalga etrafa yayılıyordu. Urfa sabahın erken saatlerinden itibaren kurtuluş sevinci yaşamaya başlamıştı.

Melih Halk Evi önündeki bu coşkuyu seyrederken bir yandan da aşağı taraftan gelen heyecanlı kalabalıkları hayranlıkla izliyordu. Halk mahalli kıyafetleri ile bayram töre-

---

[82] Sıhhatler olsun

ninin yapılacağı Uray Oteli'nin bahçesine doğru akın akın ilerliyordu. Kurtuluş bayramı otelin önündeki geniş alanda kutlanacaktı. Melih de o yöne doğru yürümeye başladı. Meydana geldiğinde gördüğü manzara şaşırtıcıydı. Sanki bütün Urfa oradaydı. Kendine uygun bir yer buldu. Buradan törenleri izlemeye başladı. Bu arada da durmadan fotoğraf çekiyordu. Onun bu hareketleri insanlar tarafından merakla izleniyordu. Çünkü o yıllarda Urfa'da ancak birkaç kişide fotoğraf makinası bulunmaktaydı.

1940'lı yıllar. Urfa Halkevi Başkanı Selahattin Atabay ve resmi erkân Uray Oteli bahçesindeki Atatürk Anıtı önünde resmi bir tören esnasında. (Fotoğraf: Samet Atabay Arşivi).

Belediye bandosu çeşitli marşlar çalarak halkı coşturur-ken, Melih bu görüntüleri de kayıt altına alıyordu.

Vali, Garnizon Komutanı ve Belediye Başkanı Ömer Alay, Atatürk büstüne çelenk bıraktılar. Ardından İstiklal Marşı söylendi.

Bayram töreni açılış konuşmasını Halkevi Müdürü Selahattin Atabay Bey yaptıktan sonra, belediye başkanı ve valinin konuşmalarının ardından şiirler okundu. Artık sıra en coşkulu anlara gelmişti. Önce atlı süvariler; çeteler, sporcular derken okullar sıra ile tören alanını terk ederken, sıra esnaf derneklerinin geçişine gelmişti. Melih böyle bir bayram kutlamasına ilk defa şahit oluyordu.

1940'lı yıllarda Uray Tiyatrosu (Sineması) önünde bir bayram kutlaması

Urfa Halkevi başkanı Selahattin Atabay bir bayram töreninde Urfalı güreşçilerle. (Fotoğraf: Samet Atabay arşivi)

Urfalılar kurtuluş günlerini renkli görüntülerle adeta bir panayır havasına dönüştürmüşlerdi. Melih'e göre, hiçbir kutlama bu kadar coşkulu olamazdı. Hiçbir kentin ahalisi bu kadar bayrak aşkıyla coşamazdı. Urfalı, kara günü ak günlere çevirmenin, yeniden var olmanın sevincini, meydanlarda öbek öbek toplanarak davul zurna eşliğinde yaptığı danslarla yeniden yaşıyordu sanki bugün.

Türk'ü, Kürd'ü, Arap'ı ancak bu kadar sıkı kenetlenebilir, ortak sevda adına kentin kalbine ancak böylesine demir atılabilirdi. Melih tüm bunları düşünürken o esnada esnaflar pankartları ve süsledikleri kamyon ve traktörlerle tören alanından geçmekteydiler.

1940 yılında Uray Oteli bahçesinin Atatürk Anıtı önünde
Vali Kâzım Demirer, resmi erkân ve öğrenciler bayram töreninde.

...

Bayram sona ermişti; ama coşku bitmemişti. Melih tören esnasında Halkevi Müdürü'nü dinlerken akşamleyin Halkevi Salonu'nda bir kurtuluş piyesi sergileneceğini duymuştu. Çok merak ediyordu. *"Acaba Halkevi'ne herkes girebiliyor muydu?"* diye düşünürken kalabalığın içinde Ahmet Bey'i gördü. Birbirlerine sarıldılar.

Melih:

-Ahmet ağabey bayramınız kutlu olsun!

-Sağ ol Meliḫ! Allah razı olsın. Törenleri izlediy mı?

-Evet! İlk defa böyle mahalli bir bayram izledim. Çok hoşuma gitti. Milli duygularım kabardı. Hele o çeteler, mahalli kıyafetli öğrenciler ve esnaf! Hepsi müthişti.

-Kutlamalar bir ḫefta boyınca sürecaḫ! Aḫşam da Ḫelkevı'nde kurtılış piyesi var! İstersey birabar giderıḫ!

Melih Ahmet Bey'in Urfa şivesi ile konuşmasına bayılıyordu. Onu böyle davranması kendine daha samimi ve sıcak geliyordu. Melih, zaman zaman bir iki kelime sarf ediyor olsa da; henüz Urfa ağzının inceliklerini keşfedememişti.

Melih bu davet karşısında pek şaşırmıştı; çünkü Ahmet Bey o an sanki içini okumuştu. Sevinçle:

-Ne demek! Çok sevinirim. Çok merak ediyordum zaten. Ben ömrümde piyes nedir bilmedim. Duyardım ama hiç izleme şansım olmadı. Hem Urfa gibi bir yerde böyle kültürel bir etkinliğin olması beni çok şaşırttı.

-Daha bı ne ki! Bızım Ḫelkevi'nde müzik çalışmaları, tiyatora çalışmaları yapılır. Ayda bir gider sér éderıḫ. Be·ezen de[83] sinama bıle oynadılır. Ḥetta geçen ḥefta "Yeşil Yunus Sokağı" diye bi filim getırmışlerdı, iki deḥfe gıdıp onı sér ettım. Ḫelk Evı'nın müdırı Selahattin Beg benım éyyı dostımdır. Geyımına çoḫ düşkündır. Elbiselerını ben tikerem. Haa! Bi de Mukim Tahir'imiz vardır. Éyyı bir dır.[84] Éyyı yırlar! Bızım Ḫelk Evı'nın saz ekibını de o çalıştırır. Bı gece Tahir'in de bi konserı var. Aḫşam ezanında tükene gel. Birabar gıderıh.

MUKİM TAHİR (OTURAN)

(1900-1946) 1900 yılında Urfa'nın Bıçakçı Mahallesi'nde doğan

[83] Bazen de
[84] Okuyucudur

Tahir Oturan, Nevai Aşireti'nin Büyükhatipoğlu sülalesindendir. Babası Mukimler'den Hacı Abdurrahman, annesi Fatma hanımdır. Küçük yaşlarda bolluk ve varlık içinde büyüdü. Ömrünün son döneminde yoksul düştü. 1945 yılında Zonguldak Yenice'de vefat etti. Cenazesi orada defnedildi. Okuduğu gazel, hoyrat ve türkülerinde Urfa şivesini en mükemmel bir şekilde kullandı. Bağlamayı ve darbukayı çok iyi çalardı. 1938 yılında Muzaffer Sarısözen Şanlıurfa'da yaptığı derleme çalışmalarında, kendisinden kaynak kişi olarak istifade etmiştir. 1944 yılında 35 kişilik bir ekip ile Anadolu'da konser turnesine katılmıştır. Taş plağa okuduğu, Ayağında kundura, kapıyı çalan kimdir, elleri pamuk, kırmızı kurdele, hüsnün senin ey dilber nadide kamer mi? kendi eserleridir.

…

Melih bu davete çok sevinmişti. Ahmet Bey ile vedalaşıp han tarafına doğru yürümeye başladı. Çarşıdaki tüm dükkânlar, hanların ve bedestenin kapıları dahi kapalı olurdu. Çünkü Pazar günleri esnafın dükkân açması yasaktı.

Bu mevsimde Aynzeliha ve Halil ür-Rahman Gölleri'nin tadına doyulmazdı. Hava o kadar güzeldi ki, temiz ve berrak bir gökyüzü, Melih'in yönünü bir anda Halil ür-Rahman'a çevirmişti. Gölün etrafında bir kısım halk davul zurna eşliğinde bayramı kutluyorlardı. Öğlen saatleri olmuş şehirdeki coşku hızlı bir şekilde sürüp gitmekteydi. Melih burada da gördüklerini fotoğrafladı. Amacı arşivini zenginleştirmekti.

1940'lı yıllarda Aynzeliha Gölü.

Sonra göldeki balıkları seyre daldı. Balıklar tam günündeydi. Sanki kurtuluş sevincini yaşıyorlarmış gibi coşkuluydular. Atılan yemlere topluca hamleler yapıyor, pişmiş nohut tanelerini birbirlerinin ağzından çekip alırcasına bir mücadele veriyorlardı. Oradan ayrılıp Aynzeliha Gölü'nün olduğu tarafa yöneldi. Bahçesinde yüzlerce gül ağacı vardı. Melih eğilerek gülleri teker teker koklamaya başladı. O an aklına yine Melahat geldi. İstanbul'u, evini hatırladı. Evlerinin bahçesindeki güller geldi hatırına. Melahat gülleri çok severdi. Babasıyla birlikte onların bakımlarını yapar, kuruyan dallarını budarlardı. O esnada gördüğü, henüz açılmamış kan kırmızısı bir tomurcuk, Melih'i alıp Melahat'a götürüverdi. Koparmak istedi. Kıyamadı. Diz çöküp onu hafifçe okşamaya başladı. Arada bir de kokluyordu. Derken gözlerinden yaşlar süzüldü. Başladı tomurcuk ile konuşmaya. *"Tomurcuğum... Güzel tomurcuğum... Gülüm! Melahat'ım! Seni öyle özledim ki! Kokunu, saçlarını okşamayı, yanaklarını öpmeyi!"*

Gözyaşları yanaklarını ıslattıkça boğazı düğümleniyordu. Tekrar dertleşmeye başladı. *"Ben gülersem gülerdi gözlerin, ayın parıltısı düşerdi yüzüne. Benden hiçbir şey istemezdin. Benden o masum kalbinle sadece şefkat beklerdin. Sanırım bunu da ben senden hiç esirgemezdim! Ama bütün bunlar demek yetmiyormuş meleğim!"...*

O esnada ayaklarının dibine kadar gelen Yusuftutan kuşunu fark edince kendine geldi. Onu tutup okşamak istedi. Kuş uzaklaştı. Sonra, *"Bu tomurcuk, bu kuş özgürce bir hayat sürdürürken benim biricik kızım toprağın altında yatıyor!"* diye mırıldandı. Doğruldu. Balıklara yem atan çocukları kıskanıp bir iki tas pişmiş nohut alarak onları yemlemeye başladı. Ardından Melahat'ına dualar etti.

Akşam ezanı okunurken şehrin en büyük camisi olan Ulu Cami'de namazını kıldı. Sonra, kendisini dükkânda bekleyen Ahmet Bey'in yanına gitti. Halkevi'nin önünde yine halaylar çekilmekteydi.

Ahmet Bey dükkânı kapattı. Birlikte Halkevi'ne girdiler. Onları kapıda Halkevi Müdürü karşıladı. İçeri girip protokolün hemen arkasındaki sandalyelere oturdular. Önce piyesi büyük bir hayranlıkla izlediler. Ardından sahneye müzik ekibi çıktı. Melih gördükleri karşısında adeta şaşkına dönmüştü. Burada da bol bol resimler çekti.

Ahmet Bey:

1946 yılında Urfa-İstanbul arasındaki çeşitli il ve ilçelerde 2,5 ay boyunca konserler veren Osman Özsoy (Bandocu Osman) yönetimindeki Urfa müzik ve halk oyunları ekibi.

Ayaktakiler soldan sağa: Osman Özsoy, oyun şefi Müslüm Baran (Keruka Müslüm), oyuncu Mehmet Çelikada (Sarı Rahme'nin oğlu), oyuncu Yasin Yeşilgün (Kasap Yasin), okuyucu İsmail Aksoy (Karaköprülü İsmail), bağlama Mehmet Ataç (Ali Çine Mehemet), Cümbüş Abdurrahman Savaşan (Cıncıh Ȧbé), Okuyucu Mehmet Toptan (Bede'yin oğlu), saz şefi Mustafa Ataç (Ali Çine Mustafa),

Sandalyede oturanlar soldan sağa: Neyzen İsmail Şimşek (Kıdé Hafız), Saz Mehmet Şengül (Çırçır Meḥéy), Kanuni Eyüp Ereli (Ayıbo), bağlama Bedii Maraş, okuyucu Ali Rıza Okutan,

Yerde oturanlar soldan sağa: Davulcu Abdurrahman Teksöz (Avdé Emmi), oyuncu Halil Söğüt (İplikçi Halil), okuyucu Abdi Saraç (Küçük Abdi), zurnacı Salih Çiçek (Saliho).

(Abuzer Akbıyık Arşivi)

-Meliḥ baḫ! Bu Urfa'nın en güzide müzik ekibıdır. Sağ baştaḫki Meşhur Tahir Oturan, yani Mukim Tahir. Sol baştaḫki Tenıkeçı Meḥmut, onın sağında Hacı Nuri Ḥefız, Kel Ḥemza, Bekçı Bakır, Şükrü Çadırcı, Cemil Cankat, Topal 'Ebé. Çalanlar ise Eyüp Ereli (Kanuni Ayıbo), Cümbüş Abdurrahman Savaş (Cincıh 'Ebé) Kurrik Meḥé, Saz Mustafa Ataç,(Ali Çiné Mustafa) Cümbüş Mehmet Ataç,(Ali Çiné Mehmet),Hasan Öztop (Ḥec 'Elloş Ḥesan), en sağdaki de Abdülkadir Gözel. Ayaḫta duran da Bandoçı Osman Özsoy Beg Efendı.

Urfalı müzisyenlerden bir grup.
Soldan sağa: *Marangoz Halil (Ergin), Öğretmen Cevdet (Emiroğlu), Bekçi Bakır Yurtsever, Karaköprülü İsmail (Aksoy), Mukim Tahir (Tahir Oturan), Çırçır Mahe (Mehmet Şengül), Aşçı Hoca (Fener), Kör Kadir.*
(Abuzer Akbıyık Arşivi)

Program başlamıştı. Ardı ardına söylenen kahramanlık türküleri ve arada bir okunan hoyratlar seyirciyi heyecana

getirmekte, atılan naralar, zılgıtlar ve alkışlar salonu inletmekteydi. Program gece yarısına kadar sürmüştü. Melih hayatının en anlamlı ve en güzel gecesini geçirmişti. Çok etkilenmiş, zaman zaman gözleri nemlenmişti. Salondan çıktılar. Etraf karanlıktı. Ahmet Bey'le Ulu Camii'ne kadar birlikte yürüdüler. Bu noktada yolları ayrılıyordu. Melih hızlı adımlarla hana döndü. Han kapısı kapalıydı. Gücünün yettiğince kapıya vurmaya başladı. Epey bir zaman sonra bekçi kapıyı açtı. Melih'i görünce:

-Ustambıllıı! Sen nerdesen béle? Ben senı odayda bilıyem! Gel gel! Béle[85] *bi durımda biye niye bi ḫeber vermisen?*

Melih:

-Kusuruma bakma! Bugün bayram diye piyes vardı. Ben de o piyese gittim.

Melih odasına çekildi. Çok yorgundu. Hemen uykuya daldı.

...

Mayıs ayının ortaları idi. Melih Uray Oteli'ndeki çalışmalarını bitirmiş, Uray Sineması'na geçmişti. Yaptığı çalışmalar Belediye Başkanı Ömer Bey'den ve Urfa halkından tam not almıştı. Öyle ki ömründe Uray Oteli'ni görmeyenler akın akın buraya gelerek, methini duydukları resimleri hayranlıkla izliyorlardı.

---

[85] Böyle

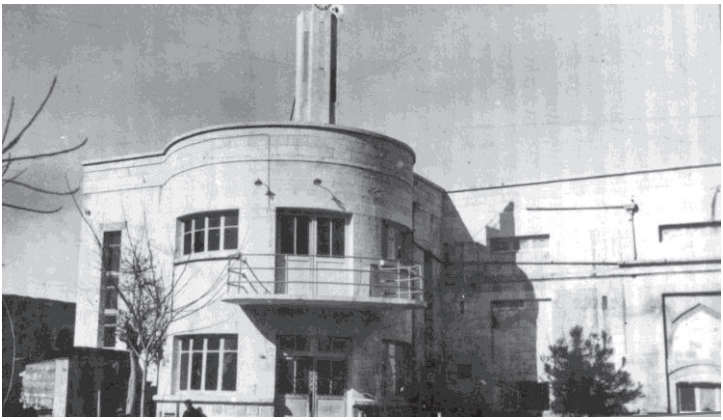

1940'lı yıllar Uray Sineması

Melih sinemadaki çalışmalarına hız vermişti. Ayvazoski misali resimleri bir bir sinemanın duvarlarına ve tavanlarına yapmaya başlamıştı. Bir akşam iş çıkışı "**Narlık**" tarafından topluca gelen insanları gördü. Aralarında gençler ve çocuklar çoğunluktaydı. Çok merak etmişti. Yanından geçen çocuklara sordu:

-Çocuklar bu kalabalık da ne? Nereden geliyorsunuz?

Çocuklardan biri:

-Emmı![86] Cambaz var cambaz! Bız cambazdan geliyıḫ.

-Nerede bu cambaz?

-Ha bı Narlıḫ'ta. Bi de pelvanlar var!

-Peki! Yarın da var mı?

-He emmı! Her bazar[87] var. Her cümertesi var. Bınnar daha bi aya ḳeder bırdalar.

Melih içinden, *"Yarın Pazar. Gidip seyretmeliyim! Çok eğlenceli olsa gerek."* diye geçirdi.

---

[86] Amca
[87] Pazar

Ağır adımlarla hana yöneldi. Akşam ezanı okunmuş, dükkânların çoğu kapanmıştı. Halkevi'nin önünden geçerken Ahmet Bey'in dükkânı henüz açıktı. Uğrayıp selam verdi.

Ahmet Bey:

-Aleykümselam Meliḥ! Hoş geldiy!

-Sağ ol Ahmet ağabey! Siz de kapatıyorsunuz.

-Daha bırdayıḥ.[88] *Uşaḫlar*[89] *ḥezırlıḥ yapiylar.*

-Peki, Ahmet ağabey. Bana müsaade.

-Neriye? Senı yaḫalamışken bıraḫır mıyam! Güzide baciy[90] *kaç keredir söliy! Deyi o kardaşımızı bi gün yımege getır. Tam da sırası. Ablay dolma yapacaḫtı bögın. Aha bi de çikıfte. Birezden giderıḥ.*

-Olur mu Ahmet ağabey! Zahmetlik vermiş olmayayım.

-Ne demaḥ! Baciy çoḫ sevınır. Bız mısafır çok severıḥ!

Dükkân kapandıktan sonra Ahmet Bey, Melih'le birlikte evlerine doğru yürümeye başladılar. Bu arada yolda, gelip geçenlerle selamlaşıyorlardı. Melih hayran olduğu bu gelenek karşısında selam verenlere gülümseyerek karşılık veriyordu. Kapıya vardıklarında evin biricik oğlu Müslüm kapının eşiğinde oturmuş babasının gelmesini bekliyordu. Müslüm babasını görünce ayağa fırlayıp ona sarıldı. Müslüm'ün sevinci o an görülmeye değerdi. Melih bu manzara karşısında çok duygulanmıştı. Yine İstanbul'u hatırladı. Müslüm'ü Melahat'ın yerine koydu. Boğazı düğümlendi! Anında gözünden bir iki damla yaş aktı. Belli ettirmeden gömleğinin koluyla sildi; fakat bu durum Ahmet Bey'in gözünden kaç-

---

[88] Buradayız
[89] Çocuklar
[90] Güzide kardeşin (kız kardeşin)

mamıştı. Onun sırtını sıvazlayarak içeriye buyur etti. Ahmet Bey içeri girer girmez gayet abartılı bir şekilde bir iki defa öksürdü. Bu davranış adettendi. Evin erkeğinin geldiğine alametti. Bu öksürmeler, olur ya, o anda evin hanımının, ya da kaçıp göçmesi gereken bir komşu kadın, bir akraba varsa kendini düzeltip, başını örtmesi için bir işaret anlamındaydı.

Ahmet Bey öksürmenin ardından davudi bir ses tonu ile:

-Güzideee! Nerdesen? Baḫ siye mısafır getırdım!

O esnada Güzide Hanım mutfaktan çıktı. Karşısında eşini ve Melih'i görünce:

-Buyrıın! Buyrın! Hoş geldiyiz kardaşım! Hoş geldiy Ehmet Ağam!

Avlu henüz yıkanmış, çiçekler sulanmış, evin kedisi sedirdeki yerini almıştı. Urfalılar Nisan, Mayıs aylarından, Ekim ayına kadar günlerini ve gecelerini avluda geçirirlerdi. Çoğu evlerde bir ya da iki sedir avlunun bir tarafına konulur, yemekler de bazen bu sedirlerde ya da yer sofrasına konulan büyük sinilerde yenilirdi.

...

Yemekler yenmiş, kahveler içilmişti. Melih gitmek için izin istedi.

Ahmet Bey:

-Hele otır lo! Daha baciy bıze pendırlı ḥevla yapacaḫ! Bı ay pendır ayıdır. Teze duzsız pendırden yaparıḫ. Çoḫ mükemmel olır.

...

Melih ömründe böyle bir tat tatmamıştı. Peynirli helvaya adeta bayılmıştı. Tatlının ardından tatlı sohbetler başla-

mıştı. Saat 11 civarıydı. Melih kalkmak istiyor, Ahmet Bey ise ısrarla kalmasını istiyordu. Melih teşekkür ederek izin isteyince Ahmet Bey:

-Dur Melih! Ben de sennen birabar gelım.[91] *Ḫana ḳeder siye yol arḫadaşlığı éderem!*

Ahmet Bey, Melih'i hanın kapısına kadar getirip sonra geri döndü.

...

Melih Pazar günü yine Aynzeliha Gölü'nü ve Dergâh'ı gezmek istedi. Buralar onun gönlünde adeta sükûnetin mekânıydı. Sonra gölde yüzen sporcuları izledi. Öğlen zamanı çarşıya dönerek, bir kebapçı dükkânında karnını doyurdu. Urfa'nın kebap çeşitlerini çok seviyordu. Domatesli, patlıcanlı, tike ve kıyma kebaplarının lezzetleri ayrı ayrıydı. Melih henüz patlıcanlı ve domatesli kebabı tatmamıştı ama methini çok duymuştu. Bu çeşitleri tatması için bir ay beklemesi gerekiyordu. Çünkü patlıcan ve domates Haziran ayının ortalarına doğru çıkardı.

...

Haziran ayının son haftasıydı. Urfa sıcaktan kavrulmaya başlamıştı. Üç aydır ne bir yağmur damlası yere düşmüş ne de alınlardaki terleri serinletecek sessiz bir rüzgâr esmişti.

Melih Pazar günlerini fırsat bilerek Urfa'nın tarihi yerlerini gezmeyi alışkanlık haline getirmişti. Bey Kapısı'nı, Harran Kapısı'nı, kiliselerini, sokaklarını hayranlıkla gezerdi. Bundan da büyük bir zevk duyardı. Havanın sıcak olmasına rağmen bu pazar da Urfa'nın sokaklarını adım adım

---

[91] Seninle beraber geleyim

gezdi. İkindi vaktinde cambazı seyretmek için Narlık'a geldi.

Meydanın ortasında bir çadır ve iki direk arasına gerilmiş ipi görünce çok heyecanlandı. Yaklaştı. İzlemeye başladı. Dakikalar geçtikçe meydan kalabalıklaşmaya başlamıştı. Davul ve zurna çeşitli melodilerle izleyicileri coşturmaya çalışıyordu. Nihayet çadırın önünde bir kadın belirdi. Bu kadın altmış yaşlarındaydı. Alkışlar arasında direğe tırmandı. Elindeki upuzun denge sopasıyla halkı selamladı. Telde yürümeye başladı. Heyecandan seyirciden çıt dahi çıkmıyordu. Melih seyircilerin konuşmalarından bu kadının isminin "Çındır Fatma" olduğunu öğrendi. Bu ismi ona Urfalılar yakıştırmıştı. Çındır demek çok hareketli, olmadık figürler sergileyen, kıvrak anlamındaydı. Kadın ilerlemiş yaşına rağmen olağanüstü bir performans sergiliyordu. Melih o sırada seyircilerden Çındır Fatma'nın, gençliğinde Türkiye'nin en iyi bayan ip cambazı olduğunu bilgisini de edinmişti.

Ardından genç bir delikanlı ipe tırmandı. Bu genç de çeşitli gösteriler sunarken yaptığı olağanüstü hareketlerle adeta seyircilerin yüreklerini ağızlarına getiriyordu. Heyecan doruktaydı. Genç adamın gösterilerinin ardından bu sefer de meydana, her hallerinden pehlivan oldukları belli olan yarı çıplak vaziyette iki kişi çıkmıştı. Bunlardan biri Urfa'nın meşhur pehlivanlarından Reşit Pehlivan öteki de çırağı Mahmut Pehlivan'dı. Bu iki pehlivan hemen gösterilerine başladılar. Reşit Pehlivan'ın elleri ve ayakları üzerinde durur vaziyette iken, en az 10 kişi tarafından zorlukla kaldırılan bir değirmen taşını göğsünün üzerinde taşıması seyircilerden büyük alkış almıştı. Sonra da bu taşın üzerine davulcunun

çıkarak ve davul çalarak gösteriler yapması herkesi olduğu gibi Melih'i de şaşırtmıştı. Ardından Mahmut Pehlivan'ın bir kalasa çaktığı cellat çivisini dişleri ile söküp çıkarması görülmeye değer gösterilerdendi.

Melih şaşkınlıkla gösterileri izlerken 25-30 yaşlarında genç bir kız seyircilerden para toplamaya başlamıştı. Bu genç ve güzel kız Melih'in önüne geldiğinde gözleri Melih'in yüzüyle tanıştı. Kızın birkaç saniye de olsa Melih'e dikkatle bakması gözlerden kaçmamıştı. Melih de bu bakışlara kayıtsız kalmamıştı. İçini bir sıcaklık basmış, biraz da utanmıştı. Gözlerini hemen başka yöne çeviren Melih, eliyle ceplerini yokladı ve çıkardığı on kuruşu kızın elindeki bakır kaba bırakıverdi.

Şimdi gösteri sırası bu sarışın genç ve güzel kıza gelmişti. Çevik bir hareketle direğe tırmanan bu genç kız artık ipin üzerindeydi. Yaptığı hareketler olağan dışıydı. İpin üzerinde elinde denge sopası olmadan ileri ve geri yürümeler ve taklalar atıyor, yürekleri ağza getiriyordu. Bir ara genç kızın gözleri seyirciler arasındaki yakışıklı, sarışın Ressam Melih'i arar gibi oldu. Onu kalabalığın arasında görünce gülümsedi. Melih bunun farkına varmış heyecandan ve utancından yüzü kızarmıştı. Melih bu durum karşısında şaşkınlığını gizlemekten aciz bir duruma düşerken, yüreğinin kütürtüsü de bedenini sarsmaya başlamıştı. Kızın kumral saçları ip üzerinde iken, Urfa'nın yakıcı güneşinden hafif sarıya dönüşmüştü. O an ipin üzerinde adeta bir kuğu gibi süzülerek gösterilerini sunan genç kız, nergis gibi süzgün bakışları, gülkurusu rengindeki yanakları, yüzündeki tebessümle oluşan sol yanağındaki gamzesi ve ışıldayan gözleri ile Melih'e hayranlıkla bakıyordu. Melih adeta büyülenmişti. Çevik ve

kıvrak hareketlerle aşağıya inen genç kızın bir anda Melih'in önünde seremoni yapması Melih'i utandırmıştı. Kısa süren bakışmaların ardından Melih, kalabalığı yararak hemen meydandan uzaklaştı. Orada kalması yüreğinin daha da şiddetli çarpmasına ve seyircilerin daha çok dikkatini çekmesine neden olabilirdi.

Kendini bir an evvel handaki odasına atmak istiyordu. Hana varıncaya kadar gözü ne kimseyi gördü ne de geçtiği yerlerin farkında oldu. Hızlı adımlarla odasının bulunduğu üst kata çıktı. Yüzü hâlâ yanıyor, kalbi çarpıyordu. Başına gelen bu olay onu sanki kendinden alıp başka bir âleme taşımıştı. Kendi kendine, *"Neler oluyor Allah'ım? Bütün bu yaşadıklarımın anlamı ne? Gurbet ellerdesin Melih! Senin böyle bir aşka, sevdaya kapılmaya hakkın yok! Kendine gel!"* diye söylendi. İşini, kısa zamanda edindiği dostları geldi aklına. *"Yok, yok olamaz böyle bir şey! Yoksa rüya mıydı yaşadıklarım!"* diye düşündü. Sonra *"Bir daha oraya gitmem! Gitmemeliyim! Bu bana yakışmaz! Ahmet Ağabey duyarsa ne der sonra?"* Bütün bunları düşünürken ürperdi, yüreğini bir korku sardı. Erkenden odasına kapanmayı da istemedi. Sandalyesini alarak revakların arasına oturdu. Zaman geçtikçe gökyüzü şenleniyordu. Ayın parıltısı, dizi dizi yıldızlarla birlikte revakların arasından süzülerek odalara kadar sokuluyordu. Gökyüzü ancak bu kadar huzurlu olabilirdi. Öyle bir parlak geceydi ki, Melih, aya her baktığında cambaz kızın yüzünü görüyor gibiydi. Ay, hana veda edinceye kadar Melih'e göz kırpıp durdu. Sonra usulca dev çınar ağaçlarının taze yapraklarını yalayarak gözden kayboldu.

Melih odasına kapandı. Lambayı yaktı. Işığını en aza indirdi. Yatağa uzandı. Yüreğindeki sevdayı avuçlarının

arasına aldı. Göğsüne bastırıp onunla uyumak istiyordu. Odasının eskimiş, dökülmüş sıvalarına ve tavandaki şekillere bakarak uyumaya çalıştı. Ama nafile. Bir geceliğine de olsa uyku bedenini terk etmişti. Yatağında kıvranıp durdu. Karar vermesi gerekiyordu. *"Bir daha oraya gitmemeliyim!"* diye içinden geçirdi.

Sabaha kadar gözüne uyku girmedi. Hiçbir şey yemeden içmeden geceyi geçirdi. Sabah ezanı okunuyordu. Kalktı. Namaza gitmeyi düşünüyordu. Yumuşak bir üfleme ile yanan lambayı söndürdü. Lambadan çıkan isin kokusu tüm odayı sardı. Kapıyı araladı. İçeri giren sabah esintisini yudumladı. Revakların arasından hanın avlusunda gezinenleri, hanın içinden akan Halil ür-Rahman'ın suyu ile abdest alanları izledi. İki günden beri namaz kılmıyordu. Ayakkabılarını giyip aşağıya indi. Abdest aldı. Hanın mescidine girdi. Namaz boyunca her rükûda ve her secdeye vardığında aklına dün yaşadıkları geldi. Kâh utandı, kâh hüzünlendi, sıkıldı!

Namazdan sonra belki unuturum, açılırım diye çarşıları dolaşmaya başladı. Aşka acemice, hazırlıksız yakalanmış gibi hissediyordu kendini. Dükkânlar henüz açılıyordu. Çok acıkmıştı. Sütçü dükkânına girdi. Bir tas süt ile bir tırnaklı ekmeği yedi. Doymamıştı; ama bir daha yemek istemedi. Gün doğuncaya kadar avare avare gezip dolaştı. Sonra sinemaya gitti. Kapı kapalıydı. Bir müddet açılmasını bekledi.

Sinemanın tavanlarına yapılacak olan resimler için kurulan iskeleye çıkmaya cesaret edemedi; çünkü dünü hatırladıkça başı dönüyordu. Yan duvarlardaki çalışmalara devam etti. Öğlen zamanı Hacı Kamil Köprüsü üzerindeki kebapçıya gitti. Sıklıkla uğradığı bu lokantada hem karnını doyuruyor, hem de dinlenme fırsatı buluyordu.

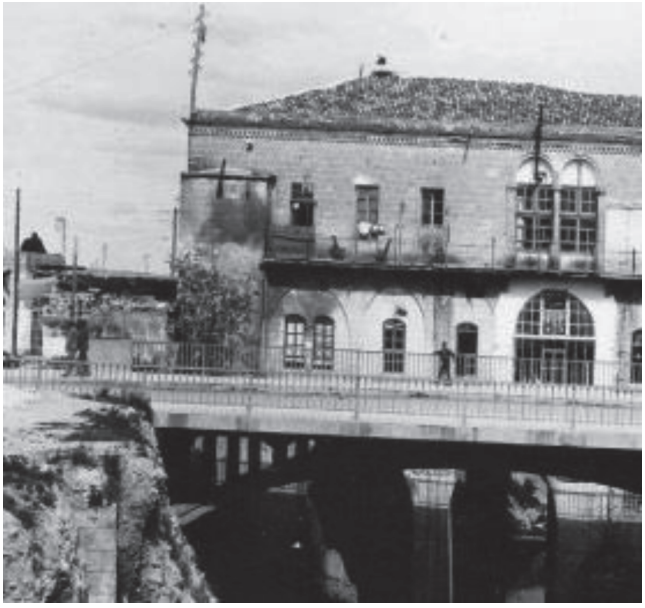

1940'lı yıllarda Hacı Yusuf Kâmil Konağı'nın batı cepheden görünümü. Köprü üzerine yapılan konağın batı cephesi Karakoyun Deresi'ne baktığı için arka cephe olarak tasarlanmış ve bu cephedeki pencerelere süsleme yapılmamıştır. Doğu cephesi önü köprü geçişi olduğu için bu cephe ana cephe olarak tasarlanmış ve bu cephedeki pencere alınlıkları yüksek kabartma motiflerle süslenmiştir. 1939 yılında batı cephesi önüne betonarme köprü (İnönü Köprüsü) yapılınca ve ana yol eski köprü yerine bu köprüden geçince, batı cephe ana cephe konumuna gelmiştir.

...

Akşam iş çıkışı, kapıda bekleyen bekçiye:

-Bu cambazlar her gün gösteri yapıyorlar mı? Diye sordu.

-Yoḫ ağam! Bınnar Cumertesi, bi de Bazar günleri çalışiylar! Dedi.

Melih cumartesi gününü sabırsızlıkla beklemeye başladı. Bazen çadır yerine gitmeyi düşünüyor, bazen de içinden *"Kendimi frenlemeliyim! Gitmemeliyim! Bu bir rüyaydı! Boş ver be Melih!"* diye geçiriyordu.

Cumartesi günü kendini zor tuttu! *"İşi bırakıp gitmek olmaz!"* diye düşündü. Hem bugün Belediye Başkanı ve Vali resimleri görmeye geleceklerdi. Düşündü. *"Pazar günü benim için daha uygun"* dedi. Hafta boyunca, hem korkusundan hem de utancından gidip gitmemekte tam bir karar veremeyen Melih tavandaki çalışmalarını da bitirmişti. Belediye Başkanından ve Validen de tam not almıştı. Melih bundan dolayı çok mutlu olmuştu. Bir ara vali ona, *"Melih bey buralarda harcanıyorsunuz! Ben yerinizde olsam işlerimi bitirir bitirmez tekrar İstanbul'a dönerim."* diye tavsiyede bulunmuştu.

…

Pazar günü sabah uyandığında kalbi yine çadır meydanındaki gibi atıyordu. Korktu! *"Bana bir şeyler oluyor galiba! Kalbim çok fena! Korkarım bu heyecan, bu belirsizlik başıma iş açacak!"* diye söylendi.

Ahmet Beyin diktiği pantolonu ile Mençek Han'da bir gömlekçiye diktirdiği beyaz gömleğini giydi. Fotoğraf makinasını da omuzuna atarak dışarı çıktı. Niyeti HacıBozanoğlu'nun fırınının yanındaki yoğurtçuda kahvaltı etmekti. Çünkü bu fırının ekmeğini ve yoğurtçunun kaymağını çok sevmişti. Öyle de yaptı. Sonra yukarıya, Köprübaşı'na doğru yürüdü. Belediyenin önünden geçerken ziyaret ettiği mezar düştü aklına. Yönünü mezarlığa çevirdi. Söz vermişti. Zeliha'yı sık sık ziyaret edecekti. Bu vesile ile kızı Melahat'a da dualarda bulunacaktı. Mezarı buldu. Taşın üzerine kazınan o

dörtlüğü tekrar okudu. Yine Melahat'ı hatırladı. Zeliha'ya ve kızına dualar etti. Yine gözyaşı döktü. Geri dönerek Sarayönü'ndeki Vahap'ın Kahvesi'ne oturdu. Artık çoğu insan Melih'i tanıyordu. Her ne kadar bazıları Melih'i bir ajan olarak görüyor olsalar da çoğu insan da Melih'in iyi bir insan ve sanatkâr olduğuna inanıyordu. Öyle ki bu ajan yakıştırması Ahmet Bey'in kulağına kadar gitmişti. Ahmet Bey bu gibi dedikodulara çok kızıyor, yeri geldiğinde bunun çirkin bir iftira olduğunu, Melih'le Bursa'da tanıştığını, iyi bir sanatkâr ve edepli bir insan olduğu için ona kefil olup buralara kadar getirdiğini herkese anlatıp duruyordu.

Melih kahvesini yudumlarken karşı masada oturanların aralarında kendisi hakkında konuştuklarını hissediyordu. Kahvesinden son yudumu da acele ile içen Melih hemen kalktı. Üzgün bir şekilde kahveyi terk etti.

Önce han tarafına yöneldi. Fakat adımları ağırlaştı. Ayakları sanki kilitlenmişti. Durdu. Kalbi tekrar yukarıya doğru gitmesini istiyordu. *"Henüz erken! Şimdi daha başlamamıştır. Gösteriler hep ikindi vakti başlıyor. Sağda solda biraz vakit geçirmeliyim!"* diye içinden geçirdi. Ulu Cami'nin oralardaydı. İkindi ezanı okunuyordu. Melih namazı bile düşünecek vaziyette değildi. Hemen Narlık'a gitmeye karar verdi.

"Acaba gitmekle doğru yapıyor muyum? O günkü bakışlar bir aşk belirtisi miydi? Bu gün beni görse tanır mı acaba?" diye söylenerek sonunda çadır meydanına gelmişti. Meydanda birkaç çocuktan başkaca kimseler yoktu. Ortalıkta cambaz ailesinden de kimseler görünmüyordu. Biraz gerilerde durup meydanın dolmasını bekledi. Bu arada kızın,

çadırdan dışarıya birkaç defa girip çıktığını gördü. Kalbi yine çarpmaya başlamıştı. Görünmemek için oradaki nar ağaçlarının arkasına saklandı. Derken davul zurna faslı ile coşku ve eğlence de başlamıştı. Çok geçmeden halk yavaş yavaş meydanı doldurmuş, seyyar satıcılar da yerlerini almıştı.

Melih çok susamıştı. Kovalarda su satan çocuklardan bir tas su alıp içti. Sonra ürkek adımlarla kalabalığa karıştı. Gösteriler başlamıştı. Önce her zaman olduğu gibi sahneye Çındır Fatma çıkmıştı. Onun ardından oğlu ve en sonunda da kızı direğe tırmanmıştı. Bu defa, daha önce sergilemediği maharetlerini sunan kız, büyük alkış alıyordu.

Gösterisi bitmiş sıra yine para toplamaya gelmişti. Kızın elinde yine bakırdan bir sahan vardı. Seyircileri tek tek dolaşarak para toplayan kız Melih'le göz göze geldi. Büyük bir cesaret örneği sergileyen genç kız herkesin gözü önünde Melih'e:

-Sen yabancısın galiba? Hiç Urfalılara benzemiyorsun. Misafirsin herhalde?

Melih şaşkındı. Adeta dili tutulmuştu. Cevap vermemek için kendini zorladı. Fakat kız ısrar ediyordu:

-Adınız ne sizin? Nerelisiniz? Yoksa bizim oralardan mısınız?

Melih tir tir titriyordu. Kız da bunun farkındaydı. Bu arada herkesin gözü onlardaydı. Melih'in yanında duran bir adam söze karıştı:

-He he! Bı adam yabançı! Urfalı degıl. Belediyenin sinemasına resım yapiy. Aynıyacağiy[92] *Ressamçı!*

Melih bunun üzerine bütün cesaretini toplayarak:

-Evet! Ressamım. İstanbullu'yum. Üç dört aydır buradayım. Otele ve sinema salonuna resimler yapıyorum.

Kız bu cevap karşısında gülümsemeye başladı. Yanaklarındaki gamzeler yüzüne ayrı bir güzellik katıyordu. Melih'e:

-Biz de Tekirdağlıyız! Hemşeri sayılırız. Adınız ne sizin?

-Melih.

-Benim ismim de Neriman! Bakar mısın? Seni annemle tanıştırmak isterim. Hem… Şeyyy… Bizim afişimiz oldukça eskidi de. Çoktandır bir yenisini yaptırmak istiyoruz! Ancak gezdiğimiz şehirlerde bir ressam bulamadık.

Melih:

-Neden olmasın! Yaparım elbet.

-İyi o zaman. Gösteriden sonra çadırımızda seni ağırlar konuşuruz.

...

Kalabalık dağılmaya başlamıştı. Melih biraz ileride bekliyordu. Kız çadırdan çıkarak Melih'in yanına geldi. Sonra birlikte çadıra girdiler.

Kız, Melih'i annesi ve ağabeyi ile tanıştırdı. Çadırda küçük bir kız çocuğu ile bir de erkek çocuk vardı. Bu çocuklar Çındır Fatma'nın torunları idi. Kendileri gibi ip cambazı olan gelinleri bir gösteri sırasında ağır yaralanmış ve bir

---

[92] Anlayacağın

müddet sonra da hayatını kaybetmiş, çocukları öksüz kalmışlardı.

Kızın annesi:

-Hoş geldin evladım. Neriman seni methetti. İyi bir ressammışsın. Buralarda iş tutmuşsun. Eğer kabul edersen çadırımızın önündeki ve yan taraflarındaki afişlerimizi yenilemek isteriz.

Melih'in yüzü heyecandan kıpkırmızı olmuştu. Halden hale giriyor, Çındır Fatma'nın yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu. Çok sıkılıyordu.

Çındır Fatma:

-Neriman kızım! Ressama bir kahve pişir bakayım. Biz de içeriz bu arada.

-Tamam anne! Hemen.

Melih'in kahve fincanına uzanan eli tir tir titriyordu. Bu arada Neriman da gözlerini Melih'ten ayıramıyordu. Sanki anlık bakışları ile bir şeyler anlatmaya çalışıyordu Melih'e. Melih şaşkındı. Utancından gözlerini hep başka yerlere kaydırarak konuşuyordu. Sonra çadırın içinde bir sessizlik oluştu. Melih kahvesini bile içmeyi unutmuştu. Gözleri dalmıştı. Bu arada Çındır Fatma annelik sezgisi ile gençlerin tavırlarından durumu az da olsa fark etmiş, sessizliği bozma adına:

-Ne diyorsun evladım? Çizecek misin?

Bu soru ile Melih kendine geldi. Kendini toparladı ve titrek bir sesle:

-Tamam efendim! Evet efendim! Siz nasıl arzu ederseniz! Güzel bir şeyler yaparım. Dedi.

Kahve içiminden sonra Melih ayağa kalktı. Yüzü hâlâ kıpkırmızıydı. Vücudu ateş gibi yanıyordu. Sesi titriyordu! Müsaade istedi. Neriman hemen söze girdi:

-Anneciğim! Bak! Melih Bey fotoğraf da çekiyor. Bizim birlikte çektirdiğimiz hiçbir fotoğrafımız yok. Melih Bey'den rica etsek bizi şöyle bir çekse. Güzel bir Urfa hatırası olur.

Çındır Fatma:

-Kızım! Adamcağıza ne o öyle emrivaki gibi? Ayıp ama!

Melih utana sıkıla:

-Rica ederim efendim! Ne demek memnuniyetle! Çekerim tabi.

Melih'in elleri titriyordu. Önce ailenin toplu olarak, sonra da tek tek fotoğraflarını çekti. Ardından:

-Haftaya Antep'e gittiğimde yaptırır size veririm efendim. Dedi.

Ardından kalkmak için izin istedi. Allahaısmarladık dedi ve hemen çadırdan çıktı. Neriman da onun peşinden çıktı. Caddeye kadar Melih'e eşlik etti. Bu noktada artık ayrılmak zorundaydılar.

Neriman:

-Sizi çok sevdim! Her zaman gelin. Sizi özlemle bekleyeceğim. Afişlere başlayınca da birbirimizi daha iyi tanırız.

Melih'in adeta dili tutulmuştu. Hiçbir şey diyemiyordu. Şaşkındı. Sadece iyi akşamlar diyebildi. Ve hızla oradan ayrıldı.

Melih yolda yürürken yalpaladığını hissediyordu. Yol boyunca sanki herkes kendisini izliyormuş gibi bir hisse kapılmıştı. Ruhunu okumakta güçlük çekiyordu. Şaşkındı. *"Ağlasam mı gülsem mi? Sevinsem mi üzülsem mi?"* diye yaşadıklarını muhasebe ederken diğer taraftan da âşık olduğunu itiraf etmek isteyen kalbini ha bire susturmaya çalışı-

yordu. İçinden, *"Yok böyle bir şey! Deli misin sen! Kendine gel!"* diye, yüreği ile mücadele ediyordu. Hana vardı. Kendini odasına hapsetti. Fanusu yaktı. Yatağa uzandı. Saatlerce öyle kalakaldı.

Zaman gece yarısını geçmişti. Sabah ezanı okunuyordu. Ama Melih hiç duymuyordu. Gözleri tavanın en gizemli noktalarında geziniyor, sorular soruyor, kendince cevaplar arıyordu. Sonunda itiraf etmek zorunda kaldı. *"Evet!"* dedi. *"Bu bir sevda! Bu bir aşk!"* diye mırıldandı. İçi kavruluyordu; çünkü hayatında hiç böyle bir şey yaşamamıştı. Şükran ile görücü usulü evlenmişti. Aşkın, sevmenin ne olduğunu hiç mi hiç bilememiş, hatta düşünememişti bile. Şükran'la o kadar yıl birlikte oldukları halde ona karşı asla böyle bir his duymamıştı.

Sonra birden yattığı yerden doğruldu. *"Acaba kalbimin yaptığı ayıp mıdır? Günah mıdır?"* diye kendi kendini sorgulamaya başladı. Derin bir nefes aldı. *"Şimdi ben pazarları beklemeye, o güne kavuşmaya nasıl tahammül göstereceğim?"* diye mırıldandı. Geçmişini hatırladı. Öfkelendi. *"Neden şimdi? Neden yirmi yıl önce değil de şimdi? Aklımı çelen, kalbimi yakan bu Neriman daha önceleri neredeydi?"* diye söylendi.

Uyuyamadan bir gece daha geçirmişti.

Gün aydınlandığında, *"Bu olay işimi engellememeli! Kimse bilmemeli! İşimi aksatmamalıyım. Zaten onu pazar günlerinin dışında görmem de mümkün değil!"* diye düşünüyordu.

...

Sinemadaki çalışmalarına hız vermişti. Öğleden sonraydı. Sinema salonunun kapısında birkaç adam belirdi. Melih'e doğru geliyorlardı. İçlerinden gayet iyi giyimli ve yakışıklı olanı selam vererek:

-Ellerinize sağlık! Emeğinize sağlık! Duydum ama bu kadarını da tahmin edememiştim. Resimler harikulade! Çok nefis!

-Teşekkür ederim beyefendi.

-Ben Şemsi Parmaksız. Urfa'mıza hoş gelmişsiniz! Bunlar da oğlum ve yeğenlerim. Methinizi duydum. Benim resme, müziğe aşırı bir sevgim ve alakam vardır. Güzel sanatların her türlüsünü severim.

-Ne güzel efendim! Urfa'da sizin gibi aydın kişilerin olması ne güzel bir şey!

-Sizinle bir iş görüşmeye geldim.

-Tabi! Buyurun efendim.

-Evimin çardağına ve odalarına resimler, süslemeler yaptırmak istiyorum. Reis Bey'le de görüştüm. Haftada bir veya iki gün evimde çalışır mısınız?

-Madem görüşmüşsünüz, bana sadece evet demek düşer.

-Tamam o zaman! Akşam işten çıkınca gelin. Evimi bir görün. Zannedersem Gümrük Han'da kalıyor muşsunuz. Benim ev de oraya çok yakın. Mevlevihane'nin hemen karşısındaki sokakta. Seni akşam handaki komşun, Hacı Bekir Efendi'nin dükkânında bekleyeceğim.

-Memnuniyetle efendim.

Şemsi Efendi ve beraberindekiler resimleri bir kez daha hayranlıkla izledikten sonra oradan ayrıldılar.

Melih akşam saatinde Han'daydı. Hacı Bekir Efendi'nin dükkânına vardığında Şemsi Efendi de oradaydı. Şemsi Efendi Melih'i görünce hemen ayağa kalktı. Melih'e:

-Bravo! Tam da vaktinde geldiniz. Sanat ruhlu bir insan olduğunuzu sözünüzde durarak da ispat etmiş oldunuz.

Hacı Bekir Efendi'den müsaade alarak eve gittiler. Ev adeta saray yavrusu gibiydi! Kocaman bir avlu, eyvan ve çardağı olan tam bir Urfa eviydi. Hemen çardağa çıktılar. Şemsi Bey Melih'e odaları gezdirdi. Neler yapılabileceğini uzun uzun konuştular. Her konuda anlaşmışlardı. Melih burada yapacağı işlerin karşılığında tam dört yüz lira alacaktı.

Artık iş görüşmesi bitmiş, Melih gitmek için müsaade istiyordu.

Şemsi Bey gülümseyerek:

-Yoo! Gelmeniz elinizde, gitmeniz ise bizim elimizdedir.

Melih şaşırmıştı. Bir şey demeden Şemsi Bey'in yüzüne bakıyordu. Şemsi Bey söze devam etti:

-Evdekiler sizin için sofra hazırlıyorlar. Yemekten sonra serbestsiniz.

Melih:

-Rica etsem ben gitsem! Size zahmet vermeyeyim.

-Zahmet verdiğiniz yok. Bizde adettendir. Bu saatte evimizde bulunan kim olursa olsun, ikram etmeden bırakmayız!

Melih söyleyecek söz bulamamıştı. İçinden. *"Bu ne misafirperverlik? Bu ne güzel bir adet? Bu samimiyeti ben*

hiçbir yerde görmemiş ve de duymamıştım!" diye geçirirken, Şemsi Bey:

-Buyurun. aşağıda sofra hazır.

Sofrada ömründe hiç görmediği yemekler vardı. Adını sonradan öğrendiği tiritli köfte, pirinç pilavı, çiğköfte, aya köftesi, içli köfte, ağzı yumuk, ağzı açık sofraya ayrı bir güzellik katmaktaydı. Melih, son olarak ikram edilen peynirli kadayıfın görüntüsüne ve tadına da adeta hayran kalmıştı.

Yemeğin ardından acı kahveler içildi. Melih artık gitmek istiyordu. Şemsi Bey:

-Tamam Melih Bey! Birlikte kalkalım. Ben de Pazar Camii'ne yatsı namazına gideyim. Oraya kadar size eşlik etmiş olurum.

Melih hana geldiğinde yine kapılar kapalıydı. Epey bir bekleyişten sonra görevli sesini duymuş, kapıyı açmıştı. Melih hemen yukarıya çıkmadı. Suyun kenarındaki iskemlelerden birine oturdu. Balıkları izlemeye başladı. Yine geçmişine daldı. Dün yaşadıkları gözünün önünden bir film şeridi gibi geçti. Bir zaman sonra kendine geldi. Odasına çekildi. Gaz lambasını yaktı. İçerisi havasızdı. Kapıyı azıcık araladı. İsotçu Pazarı'na bakan pencerenin kanatlarını açtı. Havalar iyice ısınmaya başlamıştı. Yorganı katlayarak bir köşeye bıraktı. Yatağa uzandı. Gözlerini tavana dikmiş, Neriman'ı düşünüyordu. *"Seni çok sevdim! Her zaman gel! Özlemle bekleyeceğim!"* sözlerinin içini doldurmaya çalışıyordu. Şimdiye kadar kimseden böyle duygusal sözler duymamıştı. Melih, *"Neriman ne demek istedi? Beni sevdiğini mi anlatmaya çalışıyordu?"* gibisinden bir takım sorularla geceyi geçirdi.

Sabahleyin erkenden kalktı. Bu gün Antep'e gitmeyi düşünüyordu. Fotoğraf makinasındaki film şeridi dolmuştu. Neriman'ın resimlerini de çok merak ediyordu. Erkenden kahvaltısını yaptı. Aslanlı Garajı'na giderek bir kamyona bindi.

...

Melih bir gece Antep'te kaldıktan sonra ertesi gün akşam saatlerinde Urfa'ya geri döndü. Doğruca hana gitti. Odasına çekildi. Pencereyi açtı. Şöyle bir gökyüzüne baktı. Ay öyle parlaktı ki bu gece. Dizi dizi yıldızlar ayın esiri durumundaydı sanki. Birden Neriman'ın gözleri geldi aklına. İçinden, *"Bana sevmeyi sevilmeyi hatırlattın! Güzel meleğim! Beni yeniden hayata bağladın!"* diye geçirdi. Belli ki çok özlemişti Neriman'ı. Hemen fotoğrafları karıştırmaya başladı. Neriman'ın resmini buldu. Dakikalarca seyretti. İçinden: *"Artık seni her dakika görebileceğim. Böylesi çok daha iyi oldu!"* diye mırıldandı. Bu fotoğraftan iki adet yaptırmıştı. Birini Neriman'a verecek, diğeri de kendisinde kalacaktı. Sevinç içerisindeydi. Mutlu bir şekilde uykuya daldı.

Gün doğmadan kendini dışarıya attı. Hemen sinemaya gitti. Yeni bir tabloya başlayacaktı. Sahnenin bir tarafına "grup vakti deniz" resmi yapmak istiyordu. Bu tür konuları çok seviyordu. İstanbul'da birçok yere bu tür resimler yapmıştı. Hemen işe başladı. Bir yandan çalışıyor, öte yandan Pazar gününü sabırsızlıkla bekleyen ve aşkla çarpan kalbinin sorularına cevaplar arıyordu. Gün boyu, çalışma esnasında defalarca Neriman'ın resmine bakıp durdu.

...

Resim hafta sonunda bitmiş gibiydi. Akşam iş dönüşü çadıra uğramak istedi. O tarafa birkaç adım attı. Sonra durdu. Bu davranışının pek şık olmayacağını düşündü. İçinden, *"Nasılsa yarın Pazar. Yarın giderim. Hem resimleri veririm hem de iş üzerinde de konuşuruz!"* dedi ve geri döndü. Yolda Ahmet Bey'e uğradı. Gurup resminin bitmek üzere olduğunu, Belediye Reisi ile birlikte gelip izlemelerini arzu ettiğini söyleyince Ahmet Bey:

-Tamam! Ben bazartesı[93] *günı Reis Beg'le görışırem. Birabar gelir baharıḫ!*[94]

...

Pazar günleri artık Melih için zor günlerdi. Hele zaman ikindi vaktine kadar hiç geçmek bilmiyordu. Fotoğraf makinasını yanına aldı. Yine Halil ür-Rahman'a gitmeyi düşündü. Göl kıyısında dolaşıp durdu. Sonra birkaç kişinin kaleye çıktıklarını görünce Melih de peşlerine takıldı. Melih çok geçmeden bunların İngiliz turist olduğunu anlamıştı. Şehri kuşbakışı seyretmeye başladı. Kaleden Urfa bir başka görünüyordu. Şimdiye kadar kaleye neden çıkmadığına bir anlam veremedi. Birkaç tane resim çekti. Aşağıya indi. Aynzeliha Gölü'nde yüzen gençleri izledi. Sonra gözü ilerdeki sahneye takıldı. Oraya doğru yürüdü. Karşısında güzel bir sahne görünce şaşırdı. Sonra üst üste istif edilmiş sandalyeleri gördü. Merak içindeydi. Gençlerden birine sordu. Yaz akşamları burada eğlence olduğunu, müzik icra edildiğini öğrenince şaşırıp kaldı. Gölü terk ederken içinden, *"Bir akşam mutlaka buraya gelmeliyim!"* diye geçirdi.

---

[93] Pazartesi
[94] Bakarız

Öğlen Hasan Padişah Camii'nin içinden geçen Halil ür-Rahman Gölü'nün temiz, berrak suyu ile abdest alıp namaz kıldı.

1940'lı yıllarda Halil ür-Rahman Gölü, Rızvaniye ve Halil ür-Rahman camileri.

Sonra Akarbaşı'ndaki kebapçıda yemek yedi. Daha ikindiye çok vardı. Mahmutoğlu Kulesi ve Beykapısı'nın methini çok duymuş; fakat bu güne kadar görmek nasip olmamıştı. Yoldan geçen bir adama sordu. Tarif üzerine Koyun Pazarı'ndan, Meşarkiye Caddesi'ne oradan da Arap Meydanı'na cumbalı evlerin yüksek duvarlarının gölgesinde ince kıvrımlı uzun bir yolu takip ederek Bey Kapısı'na vardı. Bey Kapısı ve Mahmutoğlu Kulesi bütün ihtişamı ile karşısındaydı.

1932 yılında Bey Kapısı Köprüsü ve Bey Kapısı burçları (Mahmutoğlı Kulesi). (Fotoğraf: Albert Gabriel, "Voyages Archéologiques dans la Turquie Orientale, Paris 1940".)

Masmavi gök Melih'i adeta büyülemişti. Göğün derinliklerindeki bulutlar uçuşan beyaz Urfa kuşlarına benziyorlardı. Ilgıt ılgıt esen rüzgâr Paşa Bağı'ndaki çiçeklerin kokularını kulenin duvarlarına çarptırarak şehrin içlerine kadar taşıyordu. Çevreyi dolaşırken sarmaşıklarla örtülü duvarlar, avlulardan dışarıya sarkan asma dalları ve üzerinde yeni açmış yapraklar tabloluk görüntüler sunuyordu adeta. Melih çeşitli açılardan resimler çekmeye başladı. Sonra caminin karşısındaki kahvede oturdu. Herkes Melih'e bakıyordu. Melih de bu durumdan sıkılmıyor değildi. O sırada kahveci ona doğru yaklaştı:

-Ḫoş geldiy ağa!

Melih kendisine ilk defa böyle hitap edilmesini şaşkınlıkla karşılamıştı. Kendini toparlayıp:

-Hoş bulduk usta! Dedi.

Adam:

-Ḳeḫve içimısen? Baḫ istiysen bal şerbetımız de var! Kefiye![95]

Melih bal şerbetini ilk defa duyuyordu. Merak etti. Adama:

-Bir zahmet bal şerbetı olsun! Dedi.

Az sonra kalaylı bir tas içerisinde sunulan bal şerbeti, önündeki kırık dökük masaya konuldu. Melih dikkatlice bir yudum içti. Tadı çok hoşuna gitmişti. Bal şerbetini bitirmemişti ki, yanına bir adam yanaştı:

-Ḫoş gelmışsen ressam efendi!

Melih hayretle adamın yüzüne baktı. Daha önce görmediği bir yüzün kendisini tanıdığına şaşırmıştı:

-Hoş bulduk efendim! Buyurun! Oturmaz mısınız?

Adam bir kürsü alarak Melih'in karşısına oturdu. Bu kişi Urfa'nın ileri gelen ailelerinden biri olan, İshakağa'ların gençlerinden Şıh'is Efendi'ydi. Giyimi, oturuşu, konuşması ile tam bir beyefendi olan Şıh'is Bey, Melih'in ismini, babası ile sıra gezmeleri esnasında duymuştu. Onu birkaç defa da Halkevi'nde görmüştü. Hemen kendini tanıttı.

Melih:

-Çok memnun oldum efendim. Ben de bu tarafları hiç görmemiştim. Dolaşmaya geldim. Urfa'nız çok güzel. Her taraf tarih kokuyor. Her tarafı ayrı bir güzellikte. Çok sevdim.

Melih kahveciyi çağırarak Şıh'is Ağa'ya da bal şerbeti getirmesini istedi. İkisi birlikte derin bir sohbete daldılar.

---

[95] Keyfine kalmış

Melih utana sıkıla kalkmak istediğini söyleyince Şıh‘is Ağa onu uğurlamak için ayağa kalktı. Melih kahveciye doğru gidip ücreti ödemek isteyince, Şıh‘is Ağa gülümseyerek:

-Melih Beg! Ne yapiysız? Bızım usullerden ḫeberiniz yok ḥer ḥalda! Bizde adet olduğu üzere mıısafir baş tacımızdır. Şeref duyarıḫ! Lütfen!

-Aman efendim! O şeref bana ait. Müsaade edin de ben ödeyeyim.

-Mümkünatı yoḫ![96] Hem baḫınız![97] Ḳeḥveci hemen keyboldu!

-Peki efendim! Size çok teşekkür ederim. Yalnız bir şey soracağım! Buradan kestirme Sarayönü'ne nasıl giderim?

-Baḫın efendim! Bu Güllıoğlu Zuvağıdır. Dorğı gidin. Sol terefiyze[98] Duzeken Camısı gelir. Onu da geçin, Kuttik Camiye varırsız. Caminin ögünden [99] doğru giderseyiz Paşa Ḥamamı'nın ögıne, yanı Meḥkeme Ögı'ne çıḫarsız.

Melih, bu upuzun ve daracık sokağı sonuna kadar, sağa sola sapmadan geçti ve ana caddeye çıktı. Artık gerisi kolaydı. Kara meydan, Sarayönü ve Cumhuriyet Köprüsü'nden de geçerek Uray Oteli'nin önüne geldi. Melih böylelikle Urfa'yı da tanımış oluyordu.

Narlık tarafına geçip geçmemekte kararsızdı. Henüz vakit de çok erkendi. Gösteriler her zaman ikindi saatlerinde başlıyordu. Ayakları gitmek istemese de yüreğinin sesine karşı koyamıyordu. Sonunda erken de olsa gitmeye karar

---

[96] Mümkün değil, imkânsız
[97] Bakınız
[98] Sol tarafınıza
[99] Camiinin önünden

verdi. İçinden, *"Belki Neriman'ı biraz daha uzunca görebilme şansını yakalarım! "* dedi

Narlık'a geldiğinde çadırın etrafı sessizdi. Kimsecikler yoktu. Uzaktan seyretmeye başladı. Tam o sırada çadırdan Neriman'ın çıktığını gördü. Gizlenmek istediyse de Neriman onu fark etmiş ve tanımıştı. Neriman eli ile onu çağırıyordu. Melih'in yüreği yerinden sökülür gibi oldu. Başını önüne eğip çadıra doğru yürüdü:

-Hoş geldin Melih. Ne zamandan beri buradasın?

Melih mahcup bir tavırla:

-Henüz gelmiştim. Çok olmadı.

-İyi hadi gel içeriye geçelim. Hem yapacağın iş üzerine de konuşmuş oluruz.

Neriman o an mutluluktan havalara uçuyordu. Yüreği bir kuşunki gibi çarpmaktaydı. İçeri girdiler. Kızın annesi Çındır Fatma, Melih'i görünce:

-Hoş geldin evladım. Gel! Gel otur!

Melih çadırın girişindeki iskemleye oturdu. Çındır Fatma Melih'in kim olduğunu, buralarda ne aradığını, niçin geldiğini merak ediyordu. Melih'e:

-Evladım sen ne ararsın buralarda? İstanbul nere? Urfa nere? Hadi biz öyle ya da böyle bütün yurdu dolaşıp duruz. Peki, sen nasıl geldin buralara?

-Uzun hikâye teyzeciğim. İçecek suyum, yiyecek lokmam varmış ki demek gelmişim işte. Zaten çok kalmayacağım. İşler bitince giderim herhalde.

Neriman gözünü Melih'ten ayırmıyordu. Ona hayran hayran bakıyordu. Öyle ki konuşulanları dahi duymuyordu. Çındır Fatma çok akıllı bir kadındı. Bütün aileyi onun yönet-

tiği belliydi. Neriman'ın gözünün kırpmadan pür dikkat Melih'e odaklandığını çok geçmeden fark etmişti. Bu bakışları dağıtmak için:

-Neriman! Bana bir tas su ver bakıyım!

Neriman, birden irkildi. Annesinin bir şeyler istediğini anlamış, ama ne olduğunu duyamamıştı!

Annesine:

-Efendim Anne! Bir şey mi istedin?

-Kızım su istedim su!

Neriman oturduğu yerden fırlayarak kovadan bir tas su alıp annesine uzattı. Sonra Melih'e sordu:

-Siz de ister misiniz?

-Bir zahmet!

Melih tasa uzanırken elleri titremeye başladı. O an göz göze geldiler. Saniyeler içerisinde birbirlerine defalarca baktılar. Çındır Fatma ise olanları kızgın bir yüzle izliyordu. Derken yapılacak afiş üzerinde konuşmaya başladılar. Çındır Fatma yapacağı işin fiyatını sordu. Melih:

-Önemli değil! Hele bir yapalım. Beğenin. Gerisi kolay. dedi.

Artık gösteri saati yaklaşmıştı. Çındır Fatma bir ara dışarıya çıktı. Bunu fırsat bilen Neriman Melih'e yaklaşarak:

-Bekâr mısınız?

Melih bu sözün karşısında bir anda afallamıştı. Nasıl cevap vereceğini bilemiyordu. Neriman büyük bir cesaretle tekrar sordu:

-Melih Bey evli misiniz?

-Şey! Sayılmam!

-Nasıl yani?

-Evliydim; ama şimdi evli değilim!

-Ayrıldınız mı?

-Öyle de denebilir!

-Peki, çocuğunuz var mı?

Melih art arda gelen bu cesur sorular karşısında cevap vermede zorlanıyordu. İçinden geçeni ağzından çıkarıverdi:

-Yok, çocuklarım yok!

-Yani vardı da şimdi mi yok diyorsunuz.

-Şey! Onlar anneleri ile birlikteler.

-Peki, ona geri dönecek misiniz?

-Yo! Hayır! Artık aramızda bir şey kalmamış durumda.

Melih korkmaya başlamıştı. Tedirginliği her saniye artıyordu. Konuşurken düşünmeden de edemiyordu. Kendi kendine, *"Evet! Kaçış yok! Neriman da aynı benim gibi düşünmekte. Onun da yüreğinin benim gibi çarptığını hissediyorum. Belli ki o da beni seviyor. O da benim gibi bir girdabın içinde kıvranıyor! Bunu bilemeyecek kadar hissiz değilim!"* diye düşünürken, Çındır Fatma'nın sesi ile kendilerine geldiler:

-Annem çağırıyor! Ben dışarı çıkmak zorundayım. Siz içeride oturun! dedi ve kapıya yöneldi.

Neriman heyecandan nasıl davranacağını bilemez durumdaydı. Yüreğinin çarpıntısı onu dengesini bozmaya yetmişti. Tam çıkacakken döndü. Çocuksu bir tavırla Melih'e:

-Seni seviyorum! Sana aşığım! Dedi ve hızla dışarıya çıktı.

Melih donup kalmıştı. Kulaklarına inanamıyordu. İçinden, *"Bu nasıl bir şey! Bir kadın! Beni tanımayan bir kadın*

nasıl olurda böyle davranabilir? Diye geçirdi. Melih oturduğu yere adeta çakılıp kalmıştı.

Aslında dün gece handa odasında uyumaya çalışırken kendi kendine sorduğu sorulara net cevaplar almıştı; ama aşka tutulmanın bu kadar hızlı ve aşikâr olacağını hiç düşünememişti.

Melih hayli zaman sonra kendine geldi. Artık çadırda oturmasının anlamı yoktu. Ön taraftan çıkacak olursa herkesin kendisini göreceğinden korktu. Çadırın arka tarafından çıkmaya karar verdi. Öyle de yaptı. Sonra kalabalığın arasına karışıp gösterileri izlemeye başladı. Gösteri sırası yine Neriman'a gelmişti. Melih gözlerini ondan ayıramıyordu. Ara ara Neriman'la göz göze gelmekteydi. Neriman ip üzerinde olanca maharetlerini sergilerken, bakışları ile *"Bütün bu yaptıklarım senin için!"* der gibiydi sanki. Melih bazen yüzünü başka tarafa çeviriyor, korkudan Neriman'ın yaptığı tehlikeli hareketleri görmek istemiyordu.

Program sona ermiş herkes dağılmıştı. Neriman Melih'in yanına geldi. Elinden tutup onu çadıra doğru adeta sürükler gibi götürdü. Çadırda dinlenmekte olan annesine:

-Anne! Melih Bey bu akşam misafirimiz olsun. O da gurbet elde tek başına.

Annesinden ses çıkmayınca, Melih:

-Yooo! Pek yalnız sayılmam. Benim de dostlarım var. Sakın yanlış anlamayın! Bana müsaade!

Çındır Fatma'nın yüzü asılmıştı. Olumlu ya da olumsuz bir cevap vermiyordu. Melih çadırın kapısına yöneldi. Neriman peşinden gitti. Birlikte ana caddeye doğru yürürken, Neriman:

-Kusura bakma! Annemin bugün hiç keyfi yok! Sakın üstüne alınma. Haa! Seni çok özlüyorum! Bunu biliyorsun değil mi? Peki ya sen? Sen de beni özlüyor musun? Diye sorunca Melih'in kalp atışları yine hızlanmış, yüzü ateş gibi yanmaya başlamıştı.

Cesaretini toplayarak ve o an kalbinin sesine cevap verme zamanının geldiğine inanarak:

-Ben de, ben de özlüyorum; ama çok da korkuyorum! Senden çok hoşlandığımı itiraf etmek zorundayım. Bu sevdanın sonu hiç de iyi bitmeyecek gibi geliyor bana.

-Tamam! Sen hiç tasalanma! Beni sevdiğini söylemen bile bana bir ömür boyu yeter.

-Teşekkür ederim! Artık burada ayrılmak zorundayız. Bizi görenler oluyor. Malum. Benim de buranın insanına karşı sorumluluklarım var. Uygunsuz davranmam hiç de hoş olmaz.

-Peki o zaman! Ama yarın seni ve çalışmalarını görmek için sinemaya gelebilirim.

-Nasıl yani? Bilmem ki! Uygun olur mu acaba?

-Ben ailemi razı ederim. Hep birlikte gelirsek pek dikkat çekmez!

-Oldu! Hadi ayrılalım artık. İyi akşamlar!

Son bir defa bakıştılar. İkisinin de yüzü ateş gibi yanıyordu. Neriman çok mutluydu. Gülümseyerek çadıra geri dönerken Melih de yoldan geçenlerin manalı bakışlarından kaçma adına başını öne eğip bir an önce handaki odasına dönmek için adımlarını hızlandırdı. Artık ikisi de dönüşü olmayan bir yola girmişlerdi. Birbirlerini sevdiklerini biliyorlardı. Ama korkmuyor da değillerdi. Hana vardı. Merdi-

venleri hızla çıktı. Odasına çekildi. Kapıyı kilitledi. Melih için sığınılacak en emin yer uykuydu. Yatağa girdi, üzerini sıkıca örttü. Yaşadıklarını bir geceliğine de olsa unutmak istiyordu.

...

Melih Haziran ayının sonlarına doğru sinemadaki çalışmalarını da bitirmiş, Çadır afişlerine başlamıştı. Bir hafta süren çalışmasının ardından ortaya çok güzel şeyler çıkaran Melih, Çındır Fatma'dan da tam not almıştı. Bu arada Neriman ile bir iki defa sinemada buluşmuş aralarında ileriye yönelik planlar yapmışlardı. Neriman, Melih'e kendisini bu hayattan kurtarmasını, hatta gerekirse kaçırmasını istiyor, Melih ise ailenin rızası şartında ısrar ediyordu. Bir ara görüştüklerinde Neriman Melih'e, geleneklerinde bir kızın yabancı biri ile evlenmesinin, asla söz konusu olamayacağını, gerekirse her şeyi göze alacağını ve bu tabuyu çiğneyeceğini söylemişti. Bu yüzden Melih çok endişeliydi. Neriman'ı çok seviyordu; ama ayrı dünyaların insanları olmanın ve birleşmelerinin çok zor, hatta imkânsız olduğunu düşündükçe de Neriman'ı kaybetmekten korkuyordu. Zaman zaman *"Keşke tanımasaydım. Ya da o ilk günün ardından tekrar o çadıra gitmeseydim!"* diye hayıflandığı zamanlar da oluyordu.

...

Melih'in resimleri kısa zamanda yüzlerce kişi tarafından görülmüştü. Urfa'nın aydın ve belirli aileleri kendi mekânlarına da resimler yaptırmak için adeta sıraya girmişlerdi.

Melih söz verdiği üzere Şemsi Bey'in evindeki süslemelere ve resimlere hız vermişti. Bu evdeki çalışmalarının ar-

dından Aynzeliha Gölü'nün sahnesini de süsleyip resimler yapacaktı.

...

Şemsi Bey Melih'i hayranlıkla izliyordu. Oda kapılarının kenarlarına, iç duvarlarına ve tavanlarına yaptığı süslemeleri çok beğenen Şemsi Bey Melih'ten bir resim de çardağın duvarına yapmasını istedi. Konuyu da serbest bırakmış, Melih'e *"İçinden ne geliyorsa onu yap!"* diye de söylemişti.

Melih odalardaki çalışmaları bitirmiş artık sıra çardağa gelmişti.

Melih bir gece rüyasında, Üzerinde sarı renkte çiçekler olan ve kırmızı kadife kumaştan dikilmiş, beyaz fırfırlı bir etek, yine kolları fırfırlı beyaz bir gömlek ve boynunda şarap kırmızısı bir şal olduğu halde Neriman'ı çıplak ayaklarıyla dans ederken gördü.

Uyandığında, Şemsi Bey'in de çok beğeneceği ve olur vereceğini sandığı, geceleyin rüyasında gördüğü Neriman'ı çardağın duvarına çizmek istedi.

Resme büyük bir heyecanla başladı. İki üç gün içerisinde ortaya mükemmel dedirtecek güzellikte dans eden bir İspanyol kadın figürü çıkmıştı. Resim şaşılacak derecede Neriman'a benziyordu; ama ev halkı ve Şemsi Bey bunun farkında değillerdi.

Melih bu evdeki çalışmaları da bitirmiş ve hak ettiği ücreti de almıştı.

...

Melih tam bir haftadır Neriman'ı görememişti. Onu sadece rüyalarında görüyor, konuşuyordu. Artık sinema ile de

bir ilişkisi kalmamıştı. Onu görebilmenin tek yolu Pazar gününü beklemekti.

...

Günlerden cumartesi idi. Uzun zamandan beri tadilatta olan ve merakla beklenen Uray Sineması'nın açılışı yapılacaktı. İnsanların sinema salonuna olan ilgileri resimlerin methi duyuldukça daha da artmıştı. Açılışın şerefine bir de güzel bir film gösterimi düşünülmüştü. O gece "**Kahveci Güzeli**" adlı film gösterilecekti. Nazım Hikmet'in senaryosunu yazdığı, Muhsin Ertuğrul'un yönettiği bu filmde, Münir Nurettin Selçuk, Nezihe Becerikli, Hazım Körmükçü, Behzat Butak ve Nevin Seval gibi oyuncular rol almışlardı.

Halk hem sinemayı hem de bu filmi çok merak ediyordu. Melih'in aklına, Neriman'ı da açılışa götürmek gelmişti. Hem de filmi birlikte izlemeyi arzu etmekteydi. Ama bunu nasıl becerecekti. Düşündü taşındı. *"Bu buluşma ailesi ile birlikte pekâlâ olabilir."* diye aklından geçirdi. Cesaretini toplayarak Narlık'a gitti. Çadırı uzaktan izlemeye başladı. Kimseleri göremeyince de çadıra doğru yürüdü. Neriman ailesi ile birlikteydi. Utana sıkıla selam verip içeriye girdi. Neriman Melih'i görünce ayağa fırladı. Melih'in boynuna sarılmak istercesine ona doğru hamle yaptı. Birden kendine geldi. Duygularını o an zor da olsa frenleyen Neriman heyecanlı bir sesle:

-Anne bak kim geldi! Melih, Melih Bey geldi.

Çındır Fatma uzandığı yerden yavaşça doğruldu:

-Hoş geldin Melih Bey! Buyurun! Geçin içeriye! Şöyle oturun.

Melih, Çındır Fatma'nın bu yakın ilgisinden mutlu olmuştu. İskemleye oturdu. Hal hatır sormanın ardından:

-Şey! Şey diyecektim! Bu gün sinemanın açılışı var da. Dedim ki, arzu ederseniz eğer, sizi açılışa götüreyim. Çok güzel de bir film oynatılacak. Kahveci Güzeli! Güzel bir filme benziyor.

Neriman çok sevinmişti. Yüreği kıpır kıpır olmuştu. Annesine:

-Annem! Canım annem! Gideriz değil mi? Hiç olmazsa sinemaymış neymiş görmüş oluruz.

Çındır Fatma'dan ses çıkmıyordu. Bu sessizliği Neriman'ın abisi bozdu:

-Gideriz Vallahi! Annem de gelir.

Bunun üzerine Çındır Fatma:

-Tamam, tamam! Siz gidin! Sinemaya çocukları almazlar. Ben çocuklara bakarım. Siz gidersiniz.

Neriman bu cevap karşısında adeta havalarda uçuyordu. Melih'in de keyfine diyecek yoktu.

Melih hemen izin isteyip, belediyeye koştu. Reis Ömer Bey ile görüşüp bir yer ayarlamasını isteyecekti.

Başkanlık binasına geldiğinde reis yerinde yoktu. Odasında beklemeye başladı. Ona kahve ikram ettiler. Bir müddet sonra reis geldi ve Melih'i görünce:

-Ooo! Hoş gelmişsen Üstad! Nasılsan baḫalım? Daha ben de sana ḫeber yollıyacaḫtım. Ḫeberin olmıştır herḥelda. Aḥşam sinemamızın açılışı var. Senin de illa orada olmağiy lazım!

Melih:

-Ben de bunun için gelmiştim Sayın Reisim. Yalnız sizden bir ricam olacak. Evet derseniz çok sevinirim!

-Ne demaḫ! Başım üzerine! Hele bi dé baḫalım!

-İki misafirim var efendim. Eğer localardan bize bir yer ayırırsanız çok memnun olurum!

-Ne demaḫ! Bu da bi şe mı? Şeref verırler! Sen héç tasalanma! Héç olmazsa ben yerimi daḫi size verırem.

Melih bu sözler karşısında çok duygulanmıştı. Ayağa kalkıp müsaade istedi. Teşekkür ederek oradan ayrıldı. Tekrar çadırın yolunu tuttu. Bu müjdeli haberi Neriman'la paylaşmalıydı. Öyle de yaptı. Akşam saat 8'de buluşmak üzere çadırdan ayrıldı. İçi içine sığmıyordu. Ahmet Bey'in yanına uğradı. Ahmet Bey'le bir haftadır görüşmüyordu. Selam verip dükkâna girdi. Ahmet Bey:

-Aleykümselam Melih. Buyurun gel. Nerelerdeyiz? Baḫıyorum bizi unuttun!

-O nasıl söz ağabeyim! Hiç öyle şey olur mu? Sizi nasıl unuturum. Bu ara çok yoğundum. Malum, Şemsi Bey'in evinde çalışıyordum. Ha! Bir de Anzılha için hazırlıklar yapıyorum. Sahneye birkaç resim yapacağım.

-Şaka şaka! İyi iyi! Çalışmana seviniyorum. Dedi ve ardından kalfayı bir bahane ile çarşıya yolladı. Sonra da:

-Yahu Meliḥ! Kusırıma baḫma ama kulağıma bazı şeyler geliyor! Meğlum![100] Şehir küçik. Herkes her şeyi göriy! Her şeyı eşıdiy! Seniy o cambaz kadın Çındır Fatma'nın kızından bi ilişkiy varmış! Éle mı? Duydığım dorğı mı?

---

[100] Malum

Melih duydukları karşısında donup kalmıştı. Ne diyeceğini bilemiyordu. Bir süre suskunluğunu korudu. Beyninde fırtınalar esmeye başlamıştı. İçinden, *"Eyvah! Demek bütün Urfa öğrenmiş! Şimdi ben ne diyeceğim!"* diye geçirirken Ahmet Bey:

-Melih kardeşim! Bunın ayıbı yoḫ! Héç üzülme! Héç düşünme! Sevmaḫ üçın ögiyde bir engel yoḫ! Lakin eyyı düşınmağiy lazım! Bı sevmaḫ, biye yassaḫ bi sevmaḫ kimın geliy! Bınnar[101] *gendılerınden olmıyanlara kız mız vermezler. Bını biliy midiy? Soyra üzılmiyesen ha!*

Melih hâlâ suskundu. Korkmaya başlamıştı. Ahmet Bey neler de biliyordu. Söyledikleri doğruydu. Neriman'dan da aynı şeyleri duymuştu. Eğer durum böyleyse işlerinin çok zor olacağını düşünmeye başladı. *"Peki! Neriman bunu pekâlâ biliyordu! O buna nasıl cesaret etti de bana gönlünü kaptırdı. Eyvaaah! Şimdi ne yapacağız?"* diye düşündükçe yüreğine bir korku düştü.

Ahmet Bey:

-Kız ilen bınları konıştıyız mı? Ailesi size izin vermez! Neyse, benden sölemağı. Ḥakkıyızda ḫeyırlısı diyelim.

O esnada dükkâna bir müşteri geldi. Melih'in yüzü solmuştu. Ayağa kalkıp izin istedi. Ahmet Bey:

-Güle güle Meliḥ! O dédıḫlarımı éyyı düşın! Soyra gene konışırıḫ! Hele ecele etme!

Melih akşama kadar mecnun gibi çarşıları dolaşıp durdu. Akarbaşı mevkiinde bir lokantada karnını doyurdu. Saat

---

[101] Bunlar

yedi civarıydı. Yukarı tarafa Narlık'a doğru yürümeye başladı. Kafasındaki binlerce soruya cevap vermekte zorlanıyordu. En son aklına gelen çözüm, Neriman'la kaçmaktı! İyi de nereye kaçacaklardı. *"Diyarbakır'a! Oralarda bizi kimseler tanımaz!"* diye düşünmeye başladı.

Melih çadırın önüne geldiğinde Neriman onu sevgi dolu bakışlarla karşıladı. Hemen gitmeleri gerekiyordu. Melih, Neriman ve erkek kardeşi birlikte sinemaya doğru yürüdüler. Kapıdaki görevliler Melih'i tanıyorlardı. İçerisi çok kalabalıktı. Belediye reisinin talimatıyla yukardaki localardan birine oturdular. Şehirde dolaşan dedikodulardan olsa gerek, herkes büyük bir merakla ve dikkatle bu sarışın çifte bakıyordu. Salonun bütün ışıkları yanmaktaydı. Herkes duvara ve tavanlara çizilen resimleri hayranlıkla seyrediyordu. Urfalılar sinemaya, filmden çok resimleri görmek için gelmişlerdi sanki. Halkın gözü tavandaki, yan duvarlardaki ve sahnenin etrafını süsleyen resimlerdeydi. Melih'in, bilhassa da sahnenin sol tarafındaki duvara çizdiği resim büyük bir beğeni ile izleniyordu. Bu bir deniz resmiydi. Dalgaları o kadar canlıydı ki görenleri hayran bırakıyordu. Ayrıca gökyüzünde güneşin bütün parlaklığıyla eşlik ettiği masmavi deniz ve dalgalarla yalpalayan uzaklarda bir yelkenli, manzaraya eşsiz bir görsellik katıyordu. Urfa valisi, Garnizon komutanı, müdürler, şehrin üst düzey insanları aileleri ile birlikte salondaydılar. Melih'in çalışmaları takdirle karşılanmıştı.

Film başlamış herkes pür dikkat izlemeye başlamıştı. Kahveci güzeli, iyi çalışmayan bir kahveye çırak olarak alınan Tekin ile Keloğlan adlı iki kardeşin öyküsüydü. Dram ve müzikal içerikli bir filmdi. Filmin müzikleri Münir Nuret-

tin Selçuk ve Sadettin Kaynak tarafından bestelenmiş ve icra edilmişti.

...

Güzel ve coşkulu geçen bir gecenin ardından sıra ayrılmaya gelmişti. Dışarısı karanlıktı. Çünkü şehre elektrik belli bir saate kadar verilebiliyordu. Ay ışığı da yoktu. Adeta göz gözü görmüyordu. Melih sinemanın az ilerisinde Nerimanlarla ayrılmak zorundaydı. Zaten vakit te epey geçmişti. *"Han çoktan kapanmıştır!"* diye düşünen Melih adımlarını hızlandırdı. Yolda ilerlerken Neriman'ın sinemada büyük bir cesaretle ellerini tuttuğu anı anımsadı. Aynı heyecanı tekrar yaşadı. *"Acaba kimseler fark etmiş miydi?"* diye bir korku düştü içine. Sonra, *"O karanlıkta kimseler görmemiştir!"* diye kendini teselli etmeye başladı.

Melih hayallere dalmış sabaha kadar uyuyamamıştı. Geçmişine baktığında hayıflanıyor, geçirdikleri mutlu geceyi andığında umutlanıyor, geleceğini düşündüğünde ise karamsarlıktan başka bir şey göremiyordu.

...

Melih vakit kaybetmeden Aynzeliha Gölü'ndeki gazinonun sahne süslemelerine başlamıştı. Parktaki bu çalgılı gazinoda haftanın belli gecelerinde toplu olarak müzikal sunumlar yapılmakta, Urfa'nın meşhur okuyucusu Mukim Tahir çögürüyle solo konserler vermekteydi. Urfa'nın zengin ve kabadayı kişilerinin eğlendiği, içkilerin yudumlandığı, meşhur Nesime'nin dans ettiği bu geceyi izlemek için hana gitmeyen Melih, o gece Aynzeliha'nın mistik havası, sudaki balıkların coşkusu, çınar yapraklarının kulakları okşayan hışırtısı altında nefis bir geceye tanıklık etmişti.

...

Melih sabah erkenden işe başlamıştı. Bir an önce sahne süslemelerini bitirmek istiyordu. Öğlen saatleri idi. Melih, Neriman ve ailesini birdenbire karşısında görünce şaşkınlıktan küçük dilini yutacak gibi oldu. Elindeki fırçasını bir kenara bıraktı. Sahneden çevik bir hareketle atladı. Gölün kıyısında oturan Neriman'a ve ailesinin yanına geldi.

-Hoş geldiniz efendim!

Çındır Fatma'nın yüzü asıktı. Bu pek de hayra alamet bir şey değildi. Belli ki bir şeye canı sıkılmıştı. Fakat bunu da belli etmeme adına istemeyerek de olsa hafif bir tebessümle:

-Hoş bulduk Üstad! Yine neler yapmışsın? Ellerine sağlık. Çok da güzel olmuş.

-Daha bitmedi efendim. Sahnedeki resimler bitti de, yan duvarlarına çizeceğim resimlerin astar çalışmalarını yapıyorum. Ama daha çok işim var. Bitince tekrar görmenizi arzu ederim.

Melih bir sandalye çekerek yanlarına oturdu. Aynzeliha'da mis gibi bir hava vardı. Balıkların çoğu yemlenme içgüdüsü ile önlerine kadar gelmişti. Çünkü göldeki balıklar kendilerini izlemeye gelen insanların göle attıkları yemlerle besleniyorlardı. Neriman'ın tek bir kelime etmeden, gözlerini dahi kırpmadan Melih'i hayranlıkla izliyor olması, Çındır Fatma'nın gözünden kaçmamıştı. Yumuşak bir sesle:

-Kızım Halil ür-Rahman Gölü kıyısındaki nohutçudan bir tas nohut al da gel! Balıkları yemleyelim bari.

Bu sesle Neriman kendine gelmişti! Bir annesine, bir de abisine baktı. Hafif bir gülümsemeyle:

-Tamam, anne tamam! Hemen!

Aslında bu, Çındır Fatma'nın düşündüğü zekice bir bahane idi. Neriman yanlarından ayrılır ayrılmaz Çındır Fatma hemen konuyu açtı:

-Bak oğlum! Ben buraya havadan sudan konuşmak için gelmedim. Epey bir zamandır Neriman ile olan ilişkinizi görüyor ve biliyorum. Kısa ve öz konuşacağım. Sakın ha sakın! Bir çılgınlık yapmayasınız! Buna asla müsaade etmem! Ben Neriman'la da konuşacağım. Hem biz, hafta sonu toparlanıp gideceğiz. Bizim hayatımız bu! Geleneklerimizde de böyle ilişkilere asla ve asla yer yoktur! Hem siz aşka iki başınıza karar vermekle hata ettiniz. Bu kabul olunmayacak bir duaya âmin demek gibi bir şeydi. Bu dakikadan sonra da konuşacak değilim. Bu sözler sön sözlerimdir. Dedi ve sustu.

Çındır Fatma'nın ses tonu Melih'i korkmasına, endişelenmesine yetmişti. Melih bu sözler karşısında adeta donup kalmıştı. Yüzünün rengi birden bire değişmiş, solmuştu. Bu tehditkâr konuşma karşısında ağzını açacak, fikrini ve düşüncelerini anlatacak gücü kendinde bulamayan Melih sadece susmakla yetinmişti. Uzunca bir süre anlamsız gözlerle birbirlerine bakıp durdular. Tam o sırada Neriman elinde bir tas dolusu haşlanmış nohut ile geri döndü.

Neriman, Melih'in yüzündeki değişimi hemen fark etmişti. Afalladı. Kötü bir şeylerin olduğunu hissetti. Elindeki balık yemini masaya bıraktı. Abisinin ve annesinin yüzü de Melih'inkinden faklı değildi. Aslında Çındır Fatma'nın söyleyecek sözü çoktu; fakat kısa kesmek durumundaydı.

Hızlı bir şekilde ayağa kalktı ve sert bir ses tonu ile:

-Hadi kalkın gidiyoruz!

Neriman şaşkın gözlerle bir Melih'e bir de annesine baktı ve:

-Nereye anneciğim? Daha yeni geldik. Hem balıkları yemleyecektik hani? Noldu ki? Böyle birden bire?

-Uzatma kızım! Gidelim dediysem gideceğiz!

Ayağa kalktılar. Çındır Fatma ve oğlu, Melih'le vedalaşmadan oradan hızla uzaklaştılar. O anda Melih ve Neriman şaşkınlıktan ne yapacaklarını bilemez durumdaydılar. Birkaç saniye birbirlerine manasız gözlerle bakışıp durdular. Sonra Neriman bütün cesaretini toplayıp:

-Ne oldu Melih? Ben yokken bir kaç dakika içinde neler oldu? Lütfen anlatır mısın? Ne olur bilmek istiyorum.

Melih hiç ağzını açmadı. Başını önüne eğdi. Belli ki susmayı tercih ediyordu. Neriman'ın gözünden birkaç damla yaş döküldüğünü gören Melih:

-Lütfen Neriman! Sakın ağlama! Koş! Annenlere yetiş. Tatsızlık büyümesin. Annen her şeyin farkında. Şimdilik susalım! Sabredelim.

Neriman Melih'in ellerine yapıştı. Gözleri nemlenmişti. Bir iki damla gözyaşı yanaklarından kayıp toprağa karıştı.

-Tamam! Anladım! Sana şunu söyleyebilirim! Ben senden asla vazgeçmem! Seninle kaçmayı kafama koymuşum! Çünkü seni seviyorum. Buna, seni ilk gördüğümde yüreğim karar verdi! Dedi ve ardından:

-Benden haber bekle! Mutlaka haber bekle! Şimdilik Allahaısmarladık! Diyerek hızlı adımlarla bahçe kapısının önünde bekleyen ailesine yetişti.

Melih, Çındır Fatma'nın bu sözlerinden Neriman'la aralarına devasa duvarların örüleceğini anlamıştı. Kendini kaderi ile ikinci bir kere daha kavgaya tutuşmuş gibi hissetmeye başladı. Adeta kolu kanadı kırılmıştı! Uzun bir süre oturduğu yerden kalkamadı. Yüreği büzüldü. Utanmazsa ağlayacaktı. Zor tuttu kendini. Ne yapacağını bilemez durumdaydı. O kadar hüzünlendi ki, kor düştü yüreğine. Göl, Melih'in ateşini söndürmek istercesine kabardı, taştı sanki! Balıklar o an *"Nerimaaan!"* diye haykırdı. Kalenin sütunları isyana ortak oldular. Sallanmaya başladılar adeta. Güneş vurdukça yüzüne, kor gibi yanan yüreği birden alevleniverdi. O an, *"Hayatı yeniden Neriman'la keşfetmiştim! Onunla öğrenmiştim sevmenin ne demek olduğunu. Onun gözlerindeki parıltıyla yeniden doğmuş gibiydim ben!"* diye haykırmak istiyordu. Urfa'nın mistik sıcacık havası, yerini hazan mevsimine bırakmıştı sanki. Artık o dev çınarların altı Melih'e hüznün gölgesi gibiydi sanki.

Etrafta gölde yüzen birkaç gençten başka kimsecikler yoktu. Gözü göldeki balıklara takıldı. Balıkların suda özgürce yüzmelerini, dertsiz tasasız hayatlarını kıskanır gibi oldu. Sonra elini koynuna sokup Neriman'ın resmini çıkardı. Dakikalarca baktı durdu. İçinde korkuyla karışık bir umut belirdi. *"Mutlaka bir çare olmalı! Haber bekle dedi ya! Haberin alır almaz çözeceğim bu işi! Seni tabularınızın pençesinden kurtaracağım!"* dedi. Masaya şiddetli bir yumruk patlattı. Fotoğrafı elleri ile okşadı, öptü. Cebine koydu.

...

Yıkılmıştı! Derdini paylaşacak kimseler de yoktu. Zaten Ahmet Bey de bu ilişkiye sıcak bakmıyordu. *"Bunlar ya-*

bancıdan ne kız alır, ne de verirler!" diye Melih'i uyarmıştı. Bu yüzden artık bir karar verilecekse bu Neriman'la kendi arasında olacaktı.

Melih sahnedeki boyalarını ve fırçalarını toparladı. Bugün çalışmaya devam etmesi imkânsızdı. Handaki odasına gitti. Akşama kadar dışarı çıkmadı. Kafasındaki sorulara cevaplar aradı. Sonunda, *"Neriman'dan gelecek haberi beklemeliyim!"* diye düşündü. *"Peki, bu haber nasıl, kiminle gelecek ki"* diye mırıldandı. İkindi vaktiydi. Kalktı. Dışarı çıkmaya karar verdi. O kadar dalmıştı ki kendini şehrin surlarının dışında buldu. Bahçelerin arasında gezindi. Aklına Çındır Fatma'nın sözleri geldikçe çıldıracak gibi oluyordu. Melih birden yıkılmıştı. *"Allah'ım! Bana yardım et! Yüreğim ikinci defadır yanıyor! Ne yapmalıyım? Ne olur bana yol göster!"* diye Allah'a yalvarıyor ve ağlıyordu. Bahçeciler onu şaşkın bakışlarla izliyorlardı. Bunun farkına varan Melih utandı. Oradan hızla uzaklaştı.

...

Sabah istemeyerek de olsa Aynzeliha'daki işinin başındaydı. Fakat canı çalışmak istemiyordu. Bir iki denedi yapamadı. Gölün kenarında oturup yüzen gençleri ve balıkları seyre daldı.

...

Melih pazar günü çadıra da gidemedi. Neriman'ı çok merak ediyordu. Acaba o ne durumdadır diye gün boyu düşünüp durdu. Neriman'la buluşmanın yollarını da aramıyor değildi. Akşam olmuş, bütün umutlarını yitirmiş bir şekilde hana döndü. Odasına çekildi. Gözleri kahve fallarındaki gibi,

tavanda gördüğü belirli belirsiz şekillere yorumlar yükleyerek umut arıyordu adeta.

…

Akşam ezanı okunduğu sırada kapı çalınıyordu. İrkildi. Neriman geldi zannetti. İçine öyle doğmuştu. Hızla kapıya doğru gitti. Kapıyı açtı. Karşısında sinemada görevli olan yaşlı bekçiyi görünce şaşırdı. *"Allah Allah! Bu adam bu saatte neden gelmiş olabilir?"* diye düşündü. Sonra titrek bir sesle:

-Buyurun Salih Efendi. Hayrola?

-Ḫeyırdır begım. Müse·ede et hele bi içeriye girım!

Melih'in şaşkınlığı daha da artmıştı:

-Buyrun! Buyrun! Gelin.

Adam içeriye girdi. Kapının yanındaki kürsüye oturdu:

-Begım! Bi işin içine girdım ki heç sorma!

-Hayrola Salih Efendi.

-Vallahi ḫer mi, şer mi bılmem! Amma ben ḫeyır olsın déye geldım.[102] *O cambaz kızımız var ya!*

Melih bu son cümleyi duyunca bir tuhaf oldu. İçi sıkıldı. Rengi sarardı. Çok korktu. İçinden *"Acaba Neriman'a bir şey mi oldu? Doğru ya! Kötü bir şey olmazsa bu adam niye buralara kadar gelsin ki?"* diye düşündü.

Adam hemen ardından:

-İşte o kızdan siye bi ḫeber getırdım. Dedi, Meliḥ Beg'e söle Cüme·e günü yatsı ezanından soyra gennını valilığın ögındeki Yol Gösteden[103] *Çeşmesi'nın dibinde, 'Ebide'de*[104]

---

[102] Hayırlı bir iş yapayım diye.
[103] Gösteren

bekliyecağam. Ögde ben bı işe bulaşmak istemedim. Çoḫ yarvaldı! Soyra dayanamadım. En sonında kabıl ettım. Yalavız aramızda kalsın! Kimse duymasın. Zatana[105] *o ḫanım kızım da biye béle tembihatta bulındı. Aha bı sır üçımızın arasında kalacaḫ! Duyılırsa Urfıya benı bayraḫ ederler. Rezzil olıram! Bızde bele şeler*[106] *çoḫ ʿeyıptır.*[107] *Ama benım üregım*[108] *dayanamadı!*

-Çok teşekkür ederim. Çok iyisiniz! Tamam! Dediğiniz gibi bu mesele aramızda kalacak.

Adam fazla oturmadı. Müsaade isteyip gitti. Melih heyecandan yerinde duramıyordu. Kapıyı arkadan kilitledi. O anda kalbi yerinden fırlayacak gibiydi.

...

"**Yol Gösteren Çeşmesi**" Vali Konağı'nın hemen karşısındaydı. Şehrin dışında sayılırdı. Bu anıt 1917 yılında, Çanakkale'de savaşan ve bu savaşta göstermiş oldukları kahramanlıkla tanınmış Urfa taburundan sağ kalan gaziler tarafından savaş sonrası Mustafa Kemal Paşa'ya bağlılıklarını ve sevgilerini sembolleştirme adına yapılmıştı. Bu anıtın dört tarafında çeşme muslukları bulunmakta, ayrıca anıtın dört cephesine de yerleştirilen kitabelerde Kafkas Yolu, Hindistan Yolu, Ankara Yolu ve Mustafa Kemal Paşa Caddesi yazmaktaydı. Neriman kaçış noktası olarak burayı belirlemişti.

---

[104] Abidede
[105] Zaten
[106] Şeyler
[107] Ayıptır
[108] Yüreğim

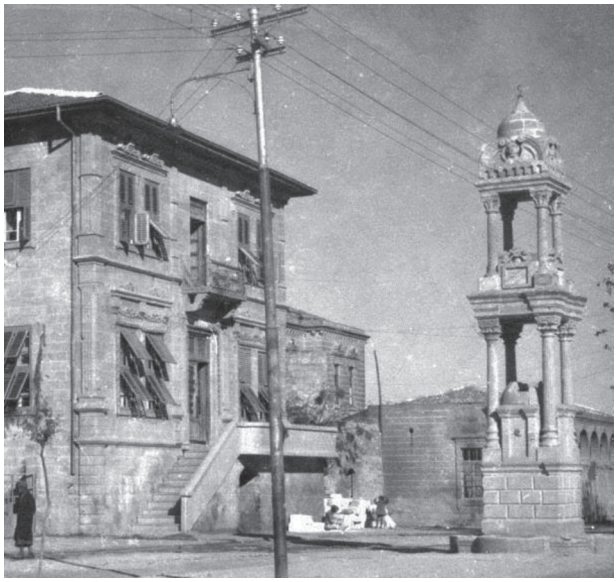

1940'lı yıllarda Vali Konağı; gerisinde Kürkçüzade Ömer Edip (Kürkçüoğlu) Efendi Konağı ve önde Mustafa Kemal Paşa Anıt Çeşmesi. (Yol Gösteren Çeşmesi)

Melih ve Neriman için sıkıntılı günler başlamıştı. Günler geçmek bilmiyordu. Üzerindeki sıkıntıyı hafifletme adına Cuma günü Ahmet Bey'e uğradı. Ziyaretinin asıl sebebi bazı sorular sorarak bilgi sahibi olmaktı. Öğlen dükkânda birlikte yemek yediler. Ahmet Bey, Melih'in tavırlarından, konuşmalarından endişe duymaya başlamıştı. Sormadan edemedi:

-Melih hayrola? Sende bi tuhaflık görüyorum. Bi sıḫıntın mı var?

Melih hemen kendini toparladı. Sanki önceden bu sorunun cevabına çalışmış gibi:

-Sıkıntım şu Ahmet Ağabey! İşlerim bitmek üzere. Bir iki güne kadar da biter. Sonrasını düşünüyorum. Ne yapmam

gerek diye düşünüyorum. Burada kalamam. Ya Ankara'ya ya da gene İstanbul'a dönmeyi planlıyorum.

-Mesele buysa kolay. Dert etme. Kalmak istersen ben senin en büyük yardımcınım. Bunu böyle bil.

-Bilmez miyim? Bana kol kanat gerdiniz. Sahip çıktınız. İyiliğinizi ölünceye kadar unutamam. Çok teşekkür ediyorum. Yalnız! Şey! Bir şey sormak istiyorum.

-Sor Melih!

-Diyorum ki! Diyarbakır'a gitsem oradan da trenle Ankara'ya gitsem!

Ahmet Bey hem çalışıyor, hem de sorulara cevap veriyordu.

-Hele sen kararını ver, gerisi kolay!

-Diyarbakır'a nasıl gidilir? Oraya otobüs gidiyor mu?

Ahmet Bey hafif bir kahkaha attı:

-Yoḫ Meliḥ! Otoboz motoboz gétmez! Ancaḫ iki vesaitnen[109] *gidılır. Hem ne işiy var ki Diyarbakırlarda?*

Melih istediği cevabı alamamıştı. Üstelemedi.

Ahmet Bey bu sefer:

-O cambazın kızından olan ilişkiyız bittı degil mı?

Melih bu soru karşısında heyecanlandı. Birden bire yüzünün şekli ve rengi değişti. Başını öne eğdi:

-Yok ağabeyim! O işe bir nokta koydum. Yok artık öyle bir şey! Zaten olacak gibi de değildi. Sizi dinledim ve kafamdan sildim:

-İyi iyi! Bak buna sevindim işte!

---

[109] Vasıtayla

Melih kendini toparlamaya çalışıyordu. *"Ahmet Bey ile vedalaşmadan çekip gitmem hiç hoş olmaz!"* diye düşünüyordu. Bir müddet öylece kaldılar. Sonra Melih:

-Ahmet ağabey! Belki pazardan sonra gidebilirim. Şimdiden söyleyeyim de! Birbirimize hakkımızı helal edelim. Urfa'yı çok sevdim. Buraya o kadar çok alıştım ki! Biliyorum ayrılmak çok zor olacak. Eh! Ben de buralarda tek başıma nice kalayım?

-Vallahi üzüldüm. Sana alışmıştık. Ama neylersin dünya hali! Sen bilirsin. Bir kardeşin olarak her zaman emrindeyim.

Melih ayağa kalktı. Elini uzattı. Vedalaşmak istiyordu. Ahmet Bey:

-Niye böyle acele ediyorsun? Daha görüşürüz! Gitmeden önce gel, gene beraber olalım.

-Öyle de! Biz gene de helalleşelim.

-Yahu! Sen bayağı ciddisin!

-Güzide yengemle de görüşemem. Lütfen ona saygılarımı ve selamlarımı iletin. Hakkını helal etsin.

Ahmet Bey de ayağa kalktı. İkisi birbirlerine sarıldılar. Melih o an ağlamaya başladı. Derken Ahmet Bey'in de boğazı düğümlenmiş, konuşmakta zorlanıyordu. Bir müddet öylece kaldılar. Sonra Ahmet Bey:

-Bu nasıl ‹ecele[110] bir ḳerar.[111] Şaştım kaldım vallahi. Ama ne déyebılırem ki? Sen bir kere ḳerariy vermişe benzisen.

-Aynen Ahmet Ağabey!

---

[110] Acele
[111] Karar

-Éeee! İşin gücün rast gelsin o zaman. Allah'a emanet olasan. Yoliy açıḫ olsın.

-Sağol Ahmet ağabey! Her şey için teşekkür ederim. Sizi her zaman minnetle anacağım. Fırsat bulduğumda mutlaka sizi görmeye gelirim.

Melih kapı önüne çıktı. Birbirlerini son defa görecekmiş gibi sarıldılar. Sonra Melih Haşimiye Çarşısı'na doğru yol aldı.

Ardından Ahmet Bey sesleniyordu:

-Melih! Gitmeden önce gene görüşelim! Tamam mı?

Melih dönüp arkasına baktı. Ahmet Bey'e el salladı ve hızlı adımlarla tekrar hana doğru yürüdü.

Odasına kapandı. Düşünmeye başladı. Ömrünün en anlamlı beş ayını geçirdiği bu masalsı kente, İstanbul'un zehir kusan havasından ve insanından farklı olan Urfa'nın bin bir renkli gönül taşıyan insanlarına veda etmek elbette kolay olmayacaktı. Bu şehir Melih'in nazarında saklı bir cennet gibiydi sanki.

Neriman'la ortak olarak düşündükleri şeyin akıllıca bir karar olmadığını; ancak başka bir çarelerinin kalmadığını da biliyordu. Oysa kalbi bunun tam aksini düşünüyordu. Bu çaresizliğin yanı sıra Neriman'ın aşkı, ateş olmuş yüreğine yapışmıştı bir kere! Eşyalarına baktı. Neleri götürebilirim diye ölçüp tartmaya başladı. Zaten pek bir şeyi de yoktu. İçinden, *"Urfa'ya nasıl geldiysem öyle de giderim!"* diye söylendi.

Saatler geçmek bilmiyordu. Bir ara handaki dostlarıyla vedalaşmak geldi aklına. Ama bu ani gidişini herkese nasıl anlatacaktı. Bu fikrinden vazgeçti. Akşam namazını kılmak

ve ardından Allah'a dua etmek istiyordu. Kalktı aşağıya indi. Hanın avlusundan akan Halil ür-Rahman'ın suyundan abdest aldı. Ezan da okunmak üzere idi. Hanın mescidine çıktı. Namazı nasıl kıldığının farkına bile varamadı. Aklı Neriman'daydı. Namazın ardından ellerini açtı dualar etti. Gözleri ile son bir defa cami cemaatini birer birer süzdü. Mescitten çıkıp odasına döndü. Çantasına fotoğraf makinasını, fotoğrafları, Melahat'ın önlüğünün, yakasının ve çoraplarının olduğu paketi yerleştirdi. Belediyeden ve Şemsi Bey'den aldığı paraları tasnif etti ceplerine yerleştirdi. İçinden, *"Anzılha'daki çalışmalarımın karşılığını da alamadan gideceğim. Sağlık olsun. Helal olsun."* diye geçirdi.

Kapıyı çekip kilitledi. Anahtarı pencere kenarına astı. Yüreği çarpmaya başlamıştı. Bir iki damla gözyaşını kapının eşiğine bıraktı. Merdivenleri de ıslatarak gecenin karanlığında Yol Gösteren Çeşmesi'ne doğru yürümeye başladı.

Çanakkale Savaşı'nda şehit düşen Urfalılar adına 1917 yılında Mutasarrıf Nusret Bey tarafından yaptırılan Mustafa Kemal Paşa Anıt Çeşmesi. (Yol Gösteren Çeşmesi)

Cadde ıssızdı. Ahmet Bey'in dükkânının önünden geçerken durdu. Urfa'ya geldiği günü hatırladı. Halkevi'ne veda eden bakışlarının ardından yola devam etti. Vahap'ın Kahvesi'nin önünden geçerken yine durup baktı. Bahçede oturanlara gönülden selam verip vedalaştı. Hep ağlıyordu. Mezarlığın olduğu tarafa döndü. Zeliha'yı andı. Önünden geçerken Uray Oteli'ni ve Uray Sineması'nı uzun uzun, doya doya seyretti.

Buradan ötesi zifiri karanlıktı. Neriman'la buluşmasına saniyeler kalmıştı. Çeşmeye epeyce yaklaşmıştı. Yüreğinin sesi kulaklarına kadar geliyordu. Çeşmeye dikkatlice baktığında bir karartı gördü. *"Bu Neriman olmalı"* dedi. Neriman da onu fark etmişti. Koşarak Melih'in boynuna sarıldı. O an aynı heyecan ve endişe ile çarpan iki kalbin sesleri birbirine karışmıştı!

Neriman ancak ikisinin duyabileceği bir sesle:

-Gelmeyeceksin diye o kadar çok korktum ki! Şükürler olsun.

-Çaresizdim Neriman! Seni böyle yüzüstü bırakamazdım. Başka bir yol kalmadığına göre de gelmek zorunday-dım!

Neriman Melih'in ellerinden sıkı sıkı tuttu. Ağlamaya başladı. Karanlıktan birbirlerinin yüzünü seçemiyorlardı; ama duyguları etrafı aydınlatmaya yetiyordu.

Melih:

-Sen ailene ne söyledin? Şimdi seni aramazlar mı?

-Ararlar tabi! Ama onların aklına burası gelmez. Bizi handa, göl tarafında, sinemanın oralarda ararlar. Biz o zaman çoktan kaçmış oluruz!

-İyi de nereye? Nasıl? Neyle kaçacağız?

-Bilmem! Benden buraya kadar! Gerisini sen düşün!

Melih perişan bir haldeydi. Ne yapacağını bilemez durumdaydı:

-Bu vakitte ne bir kamyon, ne bir araba olur!

-Olsun biz de sabaha kadar gizlenir, erkenden geçen bir vasıtayla Diyarbakır'a gideriz.

-Sabahı beklersek bizi bulurlar. Bu gece mutlaka Urfa'dan ayrılmalıyız. Hem burada fazla eğleşemeyiz. Şehrin dışına çıkmalıyız.

İkisi el ele tutuşarak şehrin dışına doğru yürümeye başladılar. Diyarbakır yolunun hemen başlangıcındaki tarlalarda gizlenmek için bir ağaç buldular.

...

Çındır Fatma, Neriman'ın yokluğunu hemen fark etmişti. Oğlu ile önce sinemanın etrafına baktılar. Sonra da Haşimiye Çarşısı'na doğru indiler. Her taraf karanlıktı. Gölün etrafını dolaştılar. Aynzeliha'da program henüz başlamıştı. Müziğin sesi gölün sularını yalayarak Urfa Kalesi'ne oradan da gökyüzüne yükseliyordu. Çındır Fatma, oğlunun gazinoya gidip bakmasını istedi.

...

İki saate yakın bir zaman geçmişti. Neriman'ın izine rastlayamayınca çareyi karakola gitmekte buldular. Çındır Fatma ne yapacağını bilemiyordu. Korku ve sahipsizlik duyguları içinde, çaresiz ve şaşkındı. Karakola başvurmayı düşündüler. Ama içlerinde, polislerin kendilerini ciddiye alıp da Neriman'ın bulunması için gereken ilgiyi göstermeyecekleri endişesini taşıyorlardı.

Karakolda sadece bir polis memuru vardı. Durumu ona anlattılar. Melih'ten şüphelendiklerini, kızlarının onun tarafından kaçırılmış olabileceğini söylediler. Polis ilgileneceklerini söyleyerek, *"Bir şeyler bulur, öğrenirsek size haber veririz."* deyince de çaresiz çadıra döndüler.

Vakit gece yarısı olmuştu. Çındır Fatma yerinde duramıyordu. Hem ağlıyor, hem de beddualar savuruyordu. Sa-

bahı bekleyemezdi. Oğlu ile birlikte tekrar karakola gittiler. Kapı kapalıydı. Sağa sola bakındılar. Kimseler yoktu. Karakolun önündeki soluk taşına oturdular. Çındır Fatma, *"Bu kız nereye gitmiş olabilir? Allah'ın cezası adam! Nerede kalıyordu acaba? Eğer o da yerinde yoksa kesin bunlar kaçmıştır!"* diye düşündü.

Bir müddet sonra karakolun kapısını tekrar çalmaya başladı. Nihayet kapı açılmıştı.

Polis:

-Ne oldu teyze? Bulamadınız mı?

Çındır Fatma kendinde değildi. Çıldırmış gibiydi! Hiddetle cevap verdi:

-Kızımı ben mi bulacağım! Onu siz bulacaksınız! Sizin göreviniz değil mi?

-Tamam teyze! Bağırma! Sabah olsun bakarız!

-Sabahı bekleyemem! Ya sabaha kadar kızımın başına bir şey gelirse! Siz ne biçim adamlarsınız!

-Tamam teyze! Şüphelendiğiniz bir durum, ya da kişi var mı?

-Var tabi! Melih denen bir adam! Handa kalıyormuş! Onu bulmamız lazım. Eğer onu bulursak kızımı da buluruz.

-Peki! Bu Melih denen adam hangi handa kalıyor?

-Bilmem! Hiç bilmiyorum!

-İyi de teyze en az on tane han var. Keşke hanın ismini bilseydiniz. Neyse tamam tamam! Birazdan arkadaşım nöbet değişimine gelecek. Olmazsa onunla birlikte araştırırız. Daha iyi olur.

Polis, gece yarısını hayli geçe Melih'in kaldığı hanı tespit etmiş ama yerinde bulamamıştı. Artık her şey aşikârdı. Polis de, Çındır Fatma da Melih'in Neriman'ı kaçırdığına kanaat getirmişlerdi.

...

Saat sabahın ikisiydi. Melih şehirden taraf kendilerine doğru gelen ve oldukça parlak iki ışık gördü. Polis olabilir düşüncesi ile önce korktu. Sonra, Neriman'a, *"Bu aracı durdurup şansımızı denemeliyiz! Hiç belli olmaz! Diyarbakır'a giden bir araç da olabilir.* Dedi. Düşünmek için fazla zamanları yoktu. Her şeyi göze alarak yola çıktılar. Araç kendilerine yaklaşınca yavaşladı. Tam da yanlarında durdu. Melih eğilip, açık olan camdan şoföre baktı. Adam:

-Buyrın kardaşım! Ne istiysız? Kimsız sız? Bı se·ette ne işiyiz var bıralıḫta?

Melih selam vererek:

-Ağabey! Biz Diyarbakır'a gideceğiz de! O tarafa gideceksenız bize bir iyilikte bulunur musunuz?

-Yok kardaşım! Biz Siverek'e gidiyıḫ! Sızı alamam!

-Rica etsek! Çok zor durumdayız! Siz almazsanız sabaha kadar burada beklemek zorunda kalacağız.

-Eeee? Bekleseyız n'olır ki?

-Hanım! Hanım çok korkuyor!

-Tamam da kardaşım! Siz kimsız? Neyin nesisiz?

O esnada şoförün yanındaki adam:

-Muḥsin ağam! Bınnar[112] *geribana benziyler! Hele genneri bi dinniyaḫ!*[113] *Olmazsa Sıverek'e ḳeder götırrıḫ.*

Şoför haklı olarak kim olduklarını, Diyarbakır'a neden gideceklerini öğrenmek istiyordu. Melih'e:

-Bu kadın kim? Senın neyın olır? Diye sordu.

Melih biraz düşündü. *"Doğruyu söylemek gerek!"* diye içinden geçirdi.

-Bakın efendim! Bu benim yavuklum! İkimiz de gönül rızamızla kaçmaya karar verdik!

-Allah Allah! Peké sız nerelısız? Héç Urfalıya benzemiysız! Hem Urfa'da kız kaçırmaḫ adetı yoḫtır ki!

-Ağabey ben İstanbulluyum. Bu da Edirneli!

Adam bu cevaplar karşısında şaşkına dönmüştü:

-Yaho ben bi şe aynamadım! Ama görınışe baḫılırsa sız birbirizi sevmısız! Éyı insanlara da benziysız! Yassabır Ya Allah! Geçın geçın! Binin erabaya! Sızı Siverege ḳeder götıraḫ.

İkisinin yüzünde adeta güller açmıştı. Adama dualar edip arabaya bindiler.

Melih:

-Ağabey Siverek çok mu uzak!

-Tebi uzaḫ! Çoğ uzaḫ!

-Oradan Diyarbakır'a nasıl gideriz?

-Hele Siverek'e gidaḫ, gerısı kolay! Bazartesı sebeḥlerı kamyon kaḫar![114]

---

[112] Bunlar
[113] Hele kendilerini bir dinleyelim
[114] Kalkar

Melih ve Neriman bunu duyunca korkmaya başladılar! İki gün boyunca Siverek'te nasıl gizleneceklerdi. Umutsuzluğa düştüler. Birbirleri ile de konuşamıyorlardı.

Melih:

-Ağabey! Siverek'te kalabileceğimiz bir otel var mı?

-Otel yoḫtır! İki tene ḫan vardır. Orda kalırsız!

Melih bunların alkollü olduklarını araca yayılan kokudan anlamıştı. Sonraki konuşmalardan bu iki kişinin Aynzeliha Gazinosu'ndan döndüklerini anlayan Melih, göldeki sahne süslemelerinin ve resimlerinin kendisinin yaptığını söyleyince adam:

-Vayy! Ḥelal olsun siye! Vallahi çoḫ gözel yapmışsan! Eliye koliya sağlık! Éyyı sene-etkârmışsan! deyince Melih:

-Teşekkür ederim efendim. Sağ olun! Diye cevap verdi.

Nihayet gün doğmadan Siverek'e varmışlardı. Her halinden ve konuşmasından Siverek'in önde gelen ağalarından biri olduğu anlaşılan Muhsin Bey, onları bir hanın önünde indirdi. Melih para teklif edince:

-Vay! İşte bını duymamış olım! O parayı cebiye koy!

Melih şaşkınlıktan ne diyeceğini düşünürken adam:

-Bi şeye, parıya ihtiyaciyız varsa sız söleyın. Ehlen vesehlen!

Melih:

-Çok sağ olun efendim! Çok teşekkür ederiz! dedi. Sonra da vedalaştılar. Araç bir müddet sonra gözden kayboldu.

Hanın kapısı kapalıydı. Ne yapacaklarını bilemez durumdaydılar. Gün aydınlanmaya başlayınca Melih, Neriman'ın gözlerindeki şişkinliği fark etti:

-Pişman mısın? Hâlâ ağlıyorsun! Lütfen artık ağlama! Hem bak bizden şüphelenirler. Sonra her şey boşa gider!

Kapıyı birkaç defa çaldılar. Kapı açılmıştı. Karşılarına kısa boylu, saçı sakalı birbirine karışmış orta yaşlarda birisi çıktı. Adam şaşkın bir vaziyette bir Melih'i bir de Neriman'ı baştan aşağıya süzdü. Sonra da:

-Haa! Söleyin baḫam! Ḫeyrola? Bi şe mi soracaḫsız?

-Evet efendim! Hanın sahibi siz misiniz?

-He kardaş benem! Emredın!

-Estağfurullah! Biz burada kalmak istiyoruz da! Acaba bize verilecek bir odanız var mı?

-Var var da! Peke sız ne ariysız bıralarda?

-Biz Urfa'ya bir akrabamızı ziyarete gelmiştik. Pazartesi Diyarbakır'a gideceğiz. Sağ olsun Muhsin Ağa bizi buraya kadar getirdi.

Adam Muhsin Ağa'nın kim olduğunu bilmişti.

Hancı:

-Geçın baḫım hele! Muhsin Ağa'nın şerefi var; feketım[115] *bız avrat müşterı almanıḫ! Neyse neyse! Girin içeri.*

Melih:

-Teşekkür ederiz. Sağ olun!

Hanın kocaman bir avlusu ve avlunun dört tarafında odalar vardı. Melih içinden. *"Bu han da Akçakale'deki hana benziyor. O han tamamen kerpiçten yapılmıştı. Bu ise siyah taştan!"* diye söylenirken, Hancı:

-Gelın baḫalım! Sıze bi oda verım! Yalavız ḫanımiy dışarı çıḫmasın. Kimse görmesın. Bırda çoḫ ʿeyıptır! Hele kaymakam Zihni Beg éşıdırse veziyet çok kötı olır! dedikten

[115] Fakat

sonra onlara kalacakları odayı gösterip gitti. Biraz sonra elinde bir fanusla geri döndü:

-Alın! Bunu gece yandırırsız! 'Ebdesḫana[116] *da karşıda. Dedığım kimın! Ḫandan çıḫarı çıḫmaḫ yoḫ!*[117]

Melih kanepenin birini kapının arkasına çekerek kapıya dayadı. Böylece daha güvenli bir şekilde uyuyabileceklerdi. O geceyi uyur uyanık geçirdiler. Sabaha kadar endişe içinde oturup konuştular. Sabah olduğunda, hancı onlara ekmek ve peynir getirdi. Bu sırada hancı, Neriman için tekrar uyarıda bulunuyordu!

Melih'e:

-Karını kimse görmesin. Sen de dışarı çıḫma! Ben ne isterseyız getırrem. Aslında sızı almağım da yasaḫ ya! Neyse.

Öğlen vakti hancıdan yiyecek bir şeyler istediler. Hancı onlara tırşik denen sulu bir yemekle birkaç tane sac ekmeği getirdi. Yemeklerini yediler. Akşama kadar da odadan dışarı çıkmadılar. Handa birkaç kişi daha kalıyordu. Bunlar daha ziyade civar köylerden günübirlik gelen köylülerdi. Bazıları hayvanları ile birlikte kalıyorlardı.

...

Hancı pazartesi erkenden kapıyı çaldı. Kamyonun hareket saatinin yaklaştığını bir saate kadar hareket edeceğini söyledi. Melih ve Neriman çok heyecanlandılar. Melih Neriman'a:

-Korkuyor musun? Korkmana gerek yok! İki gündür buradayız. İzimizi bulsalardı şimdiye çoktan yakalanmıştık. Bu günü de atlatırsak artık korkmamıza gerek kalmaz.

---

[116] Tuvalet-wc
[117] Handan dışarı çıkmak yok

Öğlene doğru şehrin meydanından kamyona bindiler. Araç oldukça eskiydi, çok da kötü kokuyordu. Kasasında yolcudan ziyade yük vardı. İnsanların bazıları da kümes hayvanları ile birlikte yolculuk yapıyorlardı. Nihayet kamyon hareket etti. Herkes kendilerine bakıyordu. Melih ve Neriman bu durumdan bayağı rahatsız olmuşlardı.

Kamyon birkaç noktada mola vererek yolcu almıştı. Melih ve Neriman Diyarbakır'a kadar kamyondan hiç inmediler. Dört saatlik bir yolculuğun ardından nihayet Diyarbakır'a vardılar. Kalplerindeki hüzün ve sevinç birbirine karışmış yüzlerine yansımıştı. Kamyondan indiler. Bir müddet yolun verdiği yorgunluktan olacak ki bir duvarın dibine çöküp oturdular. Şaşkın bir vaziyette sağa sola bakınıp dururlarken kendilerine doğru gelen askerleri gördüler. O anda Neriman başlarına gelecekleri sezinlemiş gibi Melih'in ellerinden tuttu. Asker sayısının fazla olması Melih'i de bayağı endişelendirmişti. İçinden, *"Eyvah! Yakalandık!"* diye geçirdi.

Askerler bir anda silahlarını kendilerine doğrulttu. Komutanları olan Yüzbaşı:

-Kıpırdamayın! Ellerinizi havaya kaldırın!

Neriman Melih'in boynuna sarıldı. Titriyordu! Melih'e:

-Neler oluyor Melih? Demek haber çabuk yayılmış. Ne yapacağız şimdi? dedi ve ağlamaya başladı.

Melih çaresiz iki elini havaya kaldırdı. Soru soracak halde değildi.

Yüzbaşı sert bir şekilde:

-Ayrılın bakayım birbirinizden!

Melih'e:

-Sen bu tarafa geç! Dedi ve ardından Neriman'a:

-Sen de bu tarafa! Sakın kıpırdamayın yoksa ateş ederiz!

Melih hâlâ suskundu. Kendi kendine, *"Demek ki buralara kadar haber ulaşmış!"* diye söylendi.

Askerlerden dördü Melih'i, ikisi de Neriman'ı sımsıkı tutarak ellerinden bağladılar. Melih'in yüzü bembeyaz olmuştu. Neriman ağlıyor ve *"Neler oluyor? Sorsana Melih!"* der gibi korkulu gözlerle Melih'in yüzüne bakıyordu. Melih suskunluğunu bozarak yüzbaşıya:

-Komutanım suçumuz ne? Neden ellerimizi bağladınız? Ne yaptık ki biz?

Yüzbaşı askerlerine emir vererek:

-Eşyalarını alın! Kamyonun kasasına da bakın. İyice arayın.

Askerler kamyonun içini aradılar. Bir şey olmadığını komutana ilettiler. Sonra askeri bir pikap yanlarına yaklaştı. Neriman'ı ön tarafa, Melih'i de arka tarafa bindirdiler. Etraftakiler şaşkın bakışlarla onları izliyordu. Hiç kimse ne olup bittiğini anlayamamıştı. Araç tozu dumana katarak hızla oradan uzaklaştı. Şehrin dışına çıkmışlardı. Kısa bir yolculuğun ardından pikap büyük bir kapıdan içeriye girdi ve kocaman bir avlunun ortasında durdu. Askerler hiç vakit kaybetmeden, ikisini adeta sürükleyerek taş bir yapının içerisine götürdüler. Burası askeriyeye ait bir handı.

Yüzbaşı yüksek sesle:

-Kadını karşı odaya hapsedin! Şunu da, şu yan odaya alın. Nöbet yanlarında tutulacak! Diye emir verdi.

Neriman ve Melih ayrı odalara hapsedilmişlerdi. Melih, *"Kaçışımızın cezası bu olmamalı. Neden bize böyle davranıyorlar? Suçumuz bu kadar mı ağır! Neydi bu başımıza gelenler!"* diye kendi kendine soruyordu. Ardından, *"Zavallı Neriman! Şimdi ne kadar korkmuştur! Keşke onu dinlemeseydim! Şimdi ne yapacak zavallı?"* diye kendini suçlamaya başladı.

Uzunca bir süre hapsedildikleri odalarda beklediler. Akşama doğru bir gurup asker Melih'i alarak başka bir yere götürdüler. Neriman artık yalnız başına kalmıştı. Melih'i getirdikleri yer iki katlı taş bir binaydı. Orada askerlerle birlikte birkaç saat ayakta bekletildi. Oturmasına bile müsaade etmiyorlardı.

Saatler geçtikçe ayaklarında takat kalmayan Melih, oturmak istedi. Sert bir dipçik darbesi ile yere yuvarlandı. Onu kolundan tutup kaldırdılar. Askerler ona oturmamasını, aksi bir davranışında bu sefer de dipçiğin kafasında patlayacağını söylediler. Melih kendinden çok Neriman'ı düşünüyordu. Saatlerce öyle bekletildi. Neredeyse sabah olacaktı. Melih açlıktan, susuzluktan bitkin bir haldeydi. Başında nöbet tutan askere:

-Ne olursunuz! Bakın! Ben sizden hiçbir şey istemiyorum. Ama eşime yardım edin! O şimdi ne yapıyordur. Sabahtan beri açtır. Ne olur ona yiyecek bir şeyler götürün.

Melih boşuna yalvarıyordu. Askerden çıt çıkmıyordu. Sabaha karşı yüzbaşı iki askerle kapıda göründü. Melihe yaklaştı ve sert bir tavırla:

-Seni tutukluyoruz! Dedi ve askerlere dönerek:

-Alın bunu zindana götürün.

Melih bu sözler üzerine kendinden geçti. Hemen olduğu yere yığıldı. Bayılmıştı.

Askerler onu karga tulumba sürükleyerek avluya çıkardılar. Avlunun en dip tarafındaki tek katlı bir binaya soktular. Burası tonoz kemerlerle ayakta duran, bakımsız ve atların da kaldığı birkaç odadan oluşan mahpushane görünümünde bir yerdi. Melih'i demir kapılı bir odaya kapattılar. İçerisi kapkaranlıktı. Ayrıca çok da berbat kokuyordu. Dışarıya açılan bir penceresi dahi yoktu. Sadece demir kapının üst kısmındaki bir elin geçebileceği büyüklükte bir pencere bulunmaktaydı. Melih uzunca bir süre baygın yattı. Uyandığında gece olduğunu sandı. Etrafta bir şeyler görünmüyordu. Sonradan kapıdan sızan cılız ışığı fark etti. Melih çaresizdi. Her ne kadar bağırıp çağırdıysa da sesini kimselere duyurması derdini anlatması imkânsızdı. Gün boyu kapı hiç açılmadı. Kimseler de uğramadı.

Yorgunluktan toprak zemine uzanarak uykuya daldı. Saatler sonra kendine gelen Melih, önünde bir kap çorba ve bir parça ekmek buldu. Çok acıkmıştı, içine düştüğü bu durumdan sonra bir şeyler yiyecek halde değildi. Neriman'ı düşünüyordu. Yaşadığı anın gece mi, gündüz mü olduğunu dahi kestiremiyordu. Askerlerden sorduğunda ise bir cevap alamıyordu.

Ertesi sabah kapının açılması ile kendine geldi. İçeriye giren askerleri zor seçebiliyordu. İki asker ellerini kelepçeleyerek başka bir yere götürdüler. Melih bu arada yüksek sesle haykırıyor, suçunun ne olduğunu soruyordu. Komutanın karşısına getirildiğinde hâlâ bağırıyordu. İşte ne olduysa o anda oldu!

Komutan öfke dolu bakışlarla ve hiddetle:

-Kes sesini pis casus! Alçak adam! Bağırma! Sus!

Melih bu sözler karşısında şoka girmişti.

Komutana:

-Neler söylüyorsunuz? Aman Allah'ım! Siz çıldırmış olmalısınız! Ne demek pis casus? Ben casus falan değilim! Bir yanlışlık olmalı! Lütfen, lütfen beni dinleyin! Hem benim eşim nerede? Ona ne oldu?

Komutan:

-Sakin ol bakalım! Ben, sana ne soru sorma, ne de cevap verme durumunda değilim. Birazdan mahkemeye çıkartılacaksınız! Onlar sizi dinler. Derdinizi orada anlatırsınız.

Bir müddet sonra askerler Melih'i başka bir odaya aldılar. Burası bir mahkeme salonuydu. Kendisini suçlu sandalyesine oturttular. Etrafı dört askerle çevrilmişti. Nihayet salona iki hâkim girdi ve salondaki yerlerini aldılar. Az sonra bir görevli hâkimlerin önüne bir dosya ve bir paket getirdi. Hâkimlerden biri önüne konulan dosyayı ağır ağır açtı. Diğeri ise paketi açmaya uğraşıyordu. Nihayet paket açılmıştı.

Hâkim:

-Adın soyadın nedir?

Melih oturduğu yerden kalkmakta güçlük çekiyordu. Zorla ayağa kalkabildi:

-Melih efendim! Melih Tuğcu.

-Senden gerçek adını öğrenmek istiyorum!

Titrek ve ağlamaklı bir sesle cevap verdi:

-Melih efendim! Annemden doğalı ben hep bu ismimle yaşadım.

-Ya öyle mi? O zaman senin gerçek adını ben sana söyleyeyim. Senin gerçek adın Yuri Glayev olmasın?

Melih, hâkimin bu sözleri karşısında donup kalmıştı. Çıldıracak gibiydi:

-Ne demek efendim! Benim nüfuz cüzdanım elinizdedir. Orada hepsi yazılı.

-Neyse fazla uzatmayalım! Peki, bu fotoğraf makinasını tanıdın mı?

-Evet! Evet efendim!

-Peki ya bu fotoğraflar?

-Benim olmalı.

-Benim olmalı da ne demek? Elbette senin!

Hâkim, makinayı ve fotoğrafları görevliye uzatarak:

-Şunları kendisine verin. İyice bir baksın!

Melih fotoğraf makinasını şöyle bir inceledi, resimleri karıştırdı.

-Evet efendim bunlar benim.

Hâkim:

-Hemen zabıtlara geçin.

Melih bütün bu olanlara hâlâ bir anlam veremiyordu.

Hâkim devam etti. Yüksek bir sesle:

-Yuri Glayev! Seni Sovyet lehine casusluk suçundan tutukluyorum! Sonra komutana dönerek,

-Götürün bu adamı!

Melih, gözleri donmuş bir halde hâkime bakıyordu. Askerler onu sürükleyerek çıkarmaya çalışırken ağlayarak komutana:

-Yalvarırım dinleyin beni! Benim adım Melih! Yuri değil! Bu nasıl bir saçmalık? Beni neden dinlemiyorsunuz? Yanlış yapıyorsunuz! Diye bağırıyordu. Melih'in sesi koridorda yankılanırken,

Komutan:

-Kes sesini! Sarı çıyan! Bir kelime daha edersen çeneni kırarım. Alçak adam!

Melih'in dünyası başına yıkılmıştı. *"Ben ne zaman mutluluğu yakalayacağım? Ne zaman yakalasam garip bir kaderin istilasına uğruyorum. Hüzün, acı her zaman bir karabasan gibi omuzlarıma yükleniyor! Yeter artıuık! Yeteeeer! Bırak yakamı kötü kader bıraaak!"* diye bağırıyordu! Sonra kendine geldi:

-Peki! Neriman nerde? Ona ne yaptınız? Onu bırakın! Onun suçu yok! O bu hakaretlere suçlamalara dayanamaz! Onu ben kaçırdım. O kendi isteğiyle benimle geldi. Bizi tutuklamaya hakkınız yok. Biz evlenecektik. Buna kanunlar engel değil! Neden? Neden böyle zalimce davranıyorsunuz? Casusluk suçlaması da ne? Ben casus falan değilim!

Komutan:

-Bak hâlâ konuşuyor pis casus! dedi ve ardından askerlere:

-Çabuk bu köpeği atın cipe!

Melih cipe bindirilirken sesi meydanı inletiyordu:

-Ben Türk'üm! Ben Müslümanım! Ben İstanbullu'yum! diye bağırıyordu.

Çırpınmaları, feryatları artık boşunaydı. Melih kanun karşısında bundan böyle bir Rus casusuydu.

Bir saat kadar süren bir yolculuğun ardından Melih'i şehirden uzak bir kışlaya götürdüler. Bitkin bir halde olan Melih'i sürükleyerek bir odaya hapsettiler. Melih kendini bu sefer de başka bir zindanda buldu. Burası da önceden kaldığı hücreden daha berbat bir yerdi. Yerler nemli ve ıslaktı. Penceresiz ve sadece arka arkaya açılan demirden iki muhkem kapısı vardı. Kapının üzerindeki küçük gözlem penceresi de askerler tarafından kapatılınca burası adeta bir mezarı andırıyordu.

Melih perişan bir haldeydi. Önceleri yalnız Melahat'ını düşünürken şimdi tek düşüncesi Neriman'dı. *"Ona ne yapmış olabilirler! Belki de serbest bırakmışlardır. O da ailesine dönmüştür!"* diye düşünüyordu. Açlığını, susuzluğunu unutmuş hep Neriman'a dua ediyordu.

Havanın karardığından bihaber köşeye çökmüş oturuyordu. Birden kapının sesi ile irkildi. Kapıdaki ufacık pencere açıldı. İçeriye doğru bir tas uzatıldı. Melih yerinden kımıldamadan öylece bakıyordu. Bu bir karavanaydı.

Asker:

-Pis casus! Gelsene! Gel de zıkkımlanacağın bu yemeği al!

Melih'in karnı açlıktan adeta beline yapışmıştı; ama ayağa kalkacak takati kendinde bulamıyordu.

Asker:

-Ona kadar sayıyorum! Almazsan dökerim! Zıkkımlanamazsın! Açlıktan geberirsin.

Melih çaresizdi. Kendini zorlayarak ayağa kalktı. Kapıya doğru ilerledi. Ufacık pencereden ancak içeri sokulabilecek büyüklükteki tası avuçlarına aldı. Sonra da içeriye doğru bir şeyin fırlatıldığını fark etti. Asker pencereyi kapatıp gitti. Oda zifiri karanlıktı. El yordamıyla önce elindeki kabı oturduğu köşeye oturttu. Sonra geldiği yöne gitti. Eğilerek yere fırlatılan şeyi aramaya başladı. Bulmuştu. Eli ile iyice yokladı. Sonra kokladı. Bunun yarım el büyüklüğünde bir tayın ekmeği olduğunu anladı. Sert mi sertti. Biraz da küf kokuyordu. Sonra dikkatlice tasın bulunduğu köşeye döndü. Tastaki yemeği parmakları ile yoklamaya başladı. Çorba olduğunu sanıyordu. Çok açtı. Ne olsa yiyecekti. Parmağını yaladı. Bunun yoğurt olduğunu anladı. Melih, kendisine zehirli bir şey verebilecekleri ihtimalini de düşünüyordu. Parmağını bir daha yaladı. Yoğurdun tadında aykırı bir tat olmadığına kanaat getirdi. Elleri ile zorlayarak ufalayabildiği ekmek parçacıklarını yoğurt kabına katarak yemeye başladı.

Neyse ki yaz mevsimi olmasına rağmen içerisi serindi. En büyük sıkıntı bulunduğu yerin karanlık ve havasız olmasıydı. Melih öyle bir haldeydi ki gece ile gündüzün farkında değildi. Yalnız akşam vakitlerini biliyordu. Onu da gözetleme penceresinden uzatılan tasın muntazaman her akşam getirilmesinden anlıyordu. Bu tasın içerisinde bazen ayran çorbası, çoğu zaman da yoğurt oluyordu. Yemeği getiren askerlere, kaç gündür burada olduğunu, bir daha mahkemeye çıkarılıp çıkarılmayacağını sorduğunda, sert cevaplar alıyor, hakaretlere uğruyordu. Son günlerde zaman zaman uykularını kaçıran şiddetli böbrek sancısı ile kıvranıp duruyordu.

Verdikleri su vücudunun ihtiyacını karşılamadığından böbrekleri ağrımaya başlamıştı. İdrar yapmada da bir takım sıkıntılar yaşıyordu.

Zindana atıldığının otuzuncu günü idi. Zindanın kapısının önünde sesler duydu. Kapı açıldı. Bir asker içeriye girdi. Diğer bir asker de kapıda dikilmiş duruyordu. Asker:

-Hadi kalk bakalım! Gidiyoruz! Mahkemeye çıkarılacaksın.

Melih zorla ayağa kalktı. Dizleri çok ağrıyordu. Çok da zayıf düşmüştü. Güneş görmeyen, rutubet ve toprak zeminle kaplı bir odada geçirilen otuz gün, Melih'in sağlığını olumsuz yönde etkilemişti. Sanki birkaç yaş birden yaşlanmıştı. Saçı ve sakalı yer yer beyazlaşmış, hareketleri ağırlaşmış, beli bükülmüştü adeta. Elleri kelepçelendi. Yürümede zorluk çekiyordu. Askeri araca adeta sürüklenerek götürüldü.

Yine o mahkeme salonundaydı ama bu defa karşılaştığı yüzler daha yumuşak ve merhametli idi sanki.

Hâkim ve savcının yüzlerinde hafif bir tebessüm vardı. Melih bu duruma bir anlam vermekte zorlanıyordu. Hâkim önündeki dosyayı açtı ve okumaya başladı. Ankara'dan gelen raporda, Melih'in ifadelerinin doğru olduğu, fotoğraf makinasında çıkan görüntülerde herhangi bir suç unsuruna rastlanılmadığı anlaşılmıştır! Diye yazıyordu. Hâkim bunları okuyunca ve ardından da tutuklunun serbest bırakılması yönündeki kararını da açıklayınca Melih bir anda sevince boğulmuştu. Bu defa da sevincinden ağlıyordu. Hıçkırıkları salonda yankılanıyordu. Duruşma salonunda fotoğraf makinası, fotoğrafları, kimliği ve paraları, Melahat'ın eşyalarının da bulunduğu çantası bir tutanakla kendisine teslim edildi.

Askerler Melih'i cipe bindirerek şehir merkezine bırakıverdiler. Melih şaşkın şaşkın etrafına bakınıyordu. Gözleri Neriman'ı arıyordu. Onu nasıl bulacaktı. Her şey o kadar ani gelişmişti ki Neriman'ın akıbetini bile soramamıştı. Kendi kendine, *"Herhalde onu da serbest bırakmışlardır! Belki de Neriman da bu gün salıverilmiştir."* dedi. Sonra *"Mutlaka öğrenmeliyim! Jandarmaya gidip sormalıyım!"* diye düşündü.

Sağa sola sordu. Sonunda Jandarma Komutanlığı'nı buldu. Komutanla görüşmek istediğini söyledi. Kısa bir müddet sonra içeri alındı.

Her şeyi baştan komutana anlatmaya başladı. Komutan, Urfa'dan gelen kayıp haberinden hemen sonra kızın yirmi gün önce serbest bırakıldığını, annesi tarafından Urfa'ya götürüldüğünü anlatınca Melih az da olsa rahatlamıştı. Hiç değilse Neriman'ın şu anda ailesi ile birlikte olması Melih'in endişelerini hafifletmişti.

Urfa Kapı'nın olduğu mıntıkaya geldi. Bir taşın üzerine oturdu. Çantasını karıştırmaya başladı. Fotoğraf kartları geldi eline. Çıkardı. Onca kartın arasından Neriman'ın resimlerini buldu. Baktı…Baktı.. Gözleri doldu taştı! Resimlerin üzerine birkaç damla düştü gözlerinden. *"İnsan zamanla alışıyor!"* Sözüne isyan etti. Melih için hayat anlamsızlaşmıştı artık. Kendince hayata bağlanacak bir gerekçesi de kalmamıştı. Derinden bir iç çekti! İçinden, *"Bilmiyorum! Neriman olmadan nasıl yaşanır? Öyle bir demir attı ki yüreğime! Ben şimdi onsuz ne yaparım? Nasıl yol alırım?* Diye söylendi. Çocukluğundan beri dünyanın yükünü omuzlayan Melih şimdi yalnız başına kalmış aciz bir insandı.

…

Dün akşamdan bu yana boğazından bir lokma ve bir yudum su geçmemişti. Hemen bir lokanta bulmalıyım dedi ve aramaya başladı. Sulu yemek yapan bir lokanta buldu. Yemek yemeyi adeta unutmuştu; çünkü Diyarbakır'a geleli, günde bir öğün verilen yoğurt çorbası onu sadece ayakta tutabilmiş, yediklerinden bir tat ve zevk alamamıştı. Menü de patlıcan ve domates karışımı bir sulu yemekle, bulgur pilavı vardı. Hemen bir yer masasına oturdu. Yemeği önündeki masaya konulduğunda,

Lokantacı:

-Bir tas da ayran ister misen hemşerım? Deyince aklına zindanda on beş gün boyunca tiksinerek içtiği ayran çorbası geldi. Yüzü buruştu, midesi kalktı!

Adama:

-Yok! Yok! İstemem! Diye cevap verdi.

Yemeğini yemiş sokağa çıkmıştı. Biraz fazla ve bilinçsizce yemesi karnını ağrıtmıştı. Bu arada böbrek sancısı da nüksetmişti. Ağrıları gittikçe artmaktaydı. Bir taşın üzerine oturdu. Kıvranıyordu. Onu gören birisi yanına yaklaştı:

-Kardaş! Geçmiş olsin! Neren ağriy?

-Böbreğim ağabey! Çok fenayım!

-Vah vah vah! Su iç su! Çoḫ çoḫ su iç!

-Teşekkür ederim ağabey!

Adam oradan uzaklaşırken birden geri döndü:

Melih'e:

-Kardaşim! Bi de dari püsküliy[118] *kaynat iç! Daş felan varsa töker!*

Melih su içebilmek için çeşme aramaya başladı. Bir cami gördü. Burada çeşme vardır diye düşündü. Cami avlusunda küpleri görünce sevindi. Küpün kapağındaki bakır tası küpün içerisine daldırdı. Kana kana içmeye başladı. Sonra son cemaat yerinde serili olan hasırların üzerine oturdu. Günlerdir nemli toprakta yattığından hasırda oturmak ve uzanmak ona kuştüyü yatak gibi gelmişti. Neriman'ı düşünüyordu. *"Urfa'ya gitmem boşuna. Şimdi onlar çoktan çadırı toplamış başka bir diyara göçmüşlerdir!"* diye aklından geçirdi. Sonra da *"Hem ben Urfa'ya hangi yüzle dönerim. Ahmet Bey'e ne derim?"* diye düşündü.

Neriman Melih'in uzağına düşmüştü bir kere. Melahat kara toprağa, Neriman bilinmezliğe karışmıştı. İki sevgilisini de yitirmişti. Bu durum Melih'i yakıp kavuruyordu. İçinden *"Kim bilir şimdi nerelerdesin Neriman'ım? Hangi bilinmez meydana çadır kurmuşsunuzdur? Sen de beni arıyor musun? Merak ediyor musun acaba? Hemen söylemeliyim ki ellerinin sıcaklığı hâlâ avuçlarımda, yüreğimde! Kalbim yaralı bir kuşun kalbi gibi çarpmakta! Güne hasret gecelerin, beyaza dönüşmeyeceğini bile bile bağlandım sana. Sonumuzun böyle olacağını bile bile senin de hayatını siyaha boyadım Neriman! Ben şimdi ne yaparım? Nereye giderim? İstanbul'a dönemem! Hele Urfa'ya hiç dönemem!* diye söylenmeye başladı. Sonrasında, *"Neyse ki param var. Buralarda kalırım. Başka çarem yok!"* diye içinden geçirdi. Akşama doğru otel aramaya başladı. Akşam karanlığında kendini

---

[118] Mısır püskülü

Deliller Hanı önünde buldu. İkinci kattaki boş odalardan birine yerleşti. Yer yatağına uzandığı gibi derin bir uykuya daldı. Uyandığında öğlen okunmak üzere idi. Kendini toparladı. Aşağıya indi. Hanın dışına çıktı. Sıcak ekmeği çok özlemişti. Fırından sıcacık bir ekmek aldı. Sonra bir bakkaldan üzüm alarak hanın bitişiğindeki camiye girdi. Üzüm salkımlarını yıkadı. Ekmekle katık edip yemeye başladı.

Hapisten kurtuluşunun üzerinden on gün geçmişti. Deliler gibi sağda solda gezinip durdu. Parası tükenmek üzere idi. Karar vermesi gerekiyordu. Şimdiye kadar kalıp kalmama konusunda kararsızlık yaşayan Melih sonunda İstanbul'a geri dönmeyi kabullenmişti. Geri dönmesinin en büyük sebebi ise Melahat'a duyduğu özlemdi. Yedi ayı aşkın bir süre geçmişti: *"Melahat beni özlemiştir"* diye düşünmeye başlamıştı.

İstanbul'a gitmenin yollarını araştırdı. Trenle gitmeye karar verdi. Bilet aldı. Melih için uzun bir yolculuk başlamıştı artık. Üç günün sonunda akşama yakın saatlerde İstanbul'a varmıştı. Bu esnada epey sarsılmış, böbrek ağrıları azmış, tatsız bir yolculuk geçirmişti. Sabaha kadar Haydarpaşa Garı'nda bir köşede uyukladı.

...

Garda hareketlilik başlamıştı ama henüz gün ağarmamıştı. Yattığı yerden zorla doğruldu. Eşyasını alıp dışarıya çıktı. Kadıköy'den acı dolu gözlerle İstanbul'a baktı. Gökyüzüne yükselen minarelerin ardında morarmış suskun bulut kümelerini seyretti. Hafiften esen rüzgârın dağıttığı ezan sesini dinledi. Belli ki, İstanbul'u çok özlemişti. Yedi tepeden süzülen lambaların cılız ışıkları "Hoş geldin" der gibi

Melih'e göz kırpıyorlardı sanki. Derin bir iç çekti. *"Hoş bulduk!"* der gibi mırıldandı.

İstanbul'a dönüşünden kimsenin haberinin olmasını istemiyordu. Çünkü kendini savaşta yenik düşmüş bir ordunun neferi gibi hissediyordu. Utanıyordu. Hele Şükran, İstanbul'da olduğunu hiç mi hiç bilmemeliydi. Melahat'ı her andığında eşi Şükran aklına geliyor, o zaman da ona duyduğu nefret bir kat daha artıyordu.

...

Vapurla Eminönü'ne geçti. Yüzünde anlamsız bir tebessüm vardı. Etrafı izlemeye başladı. Sanki aradan bir asır geçmiş gibiydi. Oysa kuşlar, Yeni Camii, Galata Köprüsü, Mısır Çarşısı yerli yerindeydi. Hiç de özlemediği hareketlilik, gürültü aynen devam ediyordu. Utandı geri dönüşüne. İstanbul Melih'i yeniden avuçlarına almıştı sanki. İlk anda sıkılmaya başladı. İçinden: *"Döndüm de, geldim de n'oldu şimdi? Ben ne yapacağım bu yalnızlık şehrinde? Yalnız dolaşacağım, yalnız uyuyacağım, yalnız ağlayacağım. Melahat'sız, Neriman'sız bir İstanbul'da!"*

Yeni Cami'nin merdivenlerine oturdu. Derin bir iç çekti. Açtı, susuzdu, bitkindi. Basamaklarda büzülüp uykuya daldı. Uyandığında gecenin bir vaktiydi. Yemin etti kimseye görünmeyeceğine. Kimseyi aramayacağına! Bir tek Melahat için, o da geceleri onu yalnız bırakmamak adına terk edecekti Eminönü'nü.

İlk geceyi caminin son cemaat yerinde geçirdi. Sabah ezanı okunuyordu. Namaz kılması gerektiğine inandı. Ama o takati kendinde bulamadı. Canı çok ağrıyor, yüreği kanıyordu. Tekrar hasırların üzerine uzandı. Cemaat dağılmış, gün

aydınlanmıştı. Uyandığında başının ucunda bir çıkın buldu. Hayretle çıkına baktı. Sonra birileri emanet gibi bırakmış olabilir düşüncesi ile etrafına bakındı. Kimseleri göremedi. Çıkını alıp duvarın kenarına bıraktı. Kendini toparlamaya çalıştı. İçinden: *"Bugün Melahat'a gitmeliyim. Onu çok özledim. O da beni özlemiştir. Yavrumdan özür dilemeliyim!"* diye geçirdi.

Çok acıkmıştı. Sağda solda bir süre bitkin bir halde dolaştı. Sahilde bir taşın üzerinde küçük bir parça ekmek gördü. Etrafına bakındı. Kimseler görmeyince de ekmeği alıp kokladı. Sonra başladı kemirmeye. Artık ağlamıyordu. Göz pınarları da ekmek gibi kurumuştu. Sonra elinde çantası olduğu halde Beyazıt'a tırmandı. Oradan da Aksaray indi. Topkapı Mezarlığına doğru yürümeye başladı. Mezarlığa vardığında çok yorgun ve bitkin bir haldeydi. Şaşkın bir durumdaydı. Mezarı bulmak için epey bir çaba sarf etti. Aradı taradı, sonunda Melahat'ın kabrini buldu. Diz çöküp konuşmaya başladı. Kelimeler ağzından güçlükle çıkıyordu,

"Beni affet Melahat! Aylardır seni görmeye gelemedim; ama bilmiyorsun tabi. Ben çok uzaklardaydım. İnan bana her gün, her gece seninleydim. Sana olan hasretim, özlemim hiç bitmedi. Bedenimin bir yanı hep sen oldun. Bak işte döndüm. Artık birlikte olacağız. Ömrüm boyunca seninle birlikte olacağım. Gelmediğim gün bil ki ben ölmüşümdür. İşte o zaman hiç mi hiç ayrılmayacağız. Hem şimdi var ya şimdi! Ben de senin gibiyim. Tek farkımız ben yaşayan bir ölüyüm!"

Melih yavaş yavaş doğruldu. Toprağı avuçlayıp kokladı. Sonra bir öpücük kondurdu Melahat kokan toprağa. Kalktı.

Ağır adımlarla oradan uzaklaşırken, *"Yarın yine geleceğim! Bu sefer çiçeklerle, papatyalarla! Benim canım papatyam!*

...

Akşam saatlerine kadar Eminönü'nde dolaştı. Geceyi yine cami önünde geçirdi. Sabahleyin uyandığında başucunda yine bir çıkın vardı. Çok şaşırmıştı. Bu sefer merak etti. Eliyle yokladı. Düğümü hafifçe çözüp bohçanın içine baktı. Bohçanın içerisinde birkaç dilim ekmek ile birazcık peynir ve zeytin taneleri vardı. Yine etrafına bakındı. Kimseler yoktu. İçinden, *"Bunu bana bir hayırsever bırakıyor olmalı."* dedi ve başladı yemeye.

Bu durum böyle aylarca devam etti. Kış kendini iyiden iyiye göstermeye başlamıştı. Melih için zor günler de gelip çatmıştı. Birkaç defa gözünü hastanelerde açtı. Hayır sahipleri bazen sancılar içerisinde kıvranırken, bazen de baygınken onu hastaneye götürdüler. Bu arada cebindeki birkaç lirayı da çaldırmıştı.

...

Aradan tam otuz yıl geçti. O koca otuz yılı açlık, yokluk, ağrı ve sancılarla geçirdi. Kimseleri görmedi, aramadı da. Bir tek Neriman'ı, Melahat'ı kendine sordu, kendinde aradı. Melih öyle bir değişmişti ki onu en yakınları bile tanıyamazdı. Oldukça zayıflamış, sarı saçları pamuk gibi olmuş, saçı sakalı birbirine karışmıştı. Öyle ki, yıllardır tıraş bile olmamıştı. Ağlamayı dahi unutmuştu. Bedeni ile ilgilenmeyi bile aklından geçiremez durumdaydı. Her sabah Neriman'ın resmine bakıyor, ardından gidebildiği kadar da Melahat'ına gidiyordu.

...

1970'li yıllara geldiğinde baharlar, yazlar hazan olmuş, yollar tükenmiş, umutları çıkmaz sokaklarda son bulmuştu. Melih artık eski Melih değildi. 30 yıl boyunca herkesten kaçan, doğduğu, büyüdüğü, yaşadığı mahallelerin kenarından bile geçmeyen bir Melih olmuştu artık. Divane gibi geçirdiği otuz yıl Melih'i kendinden koparmıştı. Sokaklarda, cami köşelerinde yatıp kalkıyor, lokantaların çöpe attıkları yemek artıkları, ekmek kırıntıları ile karnını doyuruyordu. Sıcak bir yemek, taze bir ekmek yemeyeli yıllar olmuştu.

...

Soğuk bir kış günü, ikindi vakti Yeni Cami'nin önündeki kuşları seyrediyordu. Gözleri Melahat'ı aradı. Onu buldu. Yere oturdu. Güvercin Melih'e doğru geliyordu. Heyecanlandı. Kollarını uzatıp onu kucaklamak istedi. Öyle de oldu. Kuşu avuçlarına alıp sevmeye başladı. Yıllardır ağlamaktan kuruyan göz pınarları coşmaya başladı. Melih hüngür hüngür ağlıyordu. O esnada bir ikinci kuş da Melih'in dizleri dibindeydi. Melih onu da avuçlarına aldı. *"Hayatta beni gerçekten seven ve benim de yürekten sevdiğim iki kuşum! Biri Melahat, diğeri de Neriman'ım!"* diye söylendi. İkisini de bağrına bastı. Öptü, kokladı! İkisinden de af diledi. Kendileri için yeterince fedakârlık yapmadığını itiraf eder gibi tekrar tekrar özür diledi.

Neriman'la tanıştığında Urfa'da mevsim bahardı. Fakat şimdi soğuk kış günlerinde buz tutan taşların üzerinde darı tanelerini kapmak için birbiri ile yarışan güvercinlere bakınca, kâh Neriman'ın kâh Melahat'ın ruhunu görüyordu sanki. Sonra kuşları yavaşça yere bıraktı. Ardından iki güvercin birlikte havalanıp gözden kayboldular.

Ayağa kalktı. Etrafına bakındı. Melahat'ın önlüğü için hamallık yaptığı an, elinde önlük olduğu halde sevinçle eve gidişi ve en sonunda o uğursuz sokak ve akşam geldi aklına. Yıllar yılı bir gün dahi o taraflara uğramamıştı; çünkü küskündü evinin olduğu sokağa! Sırtını dönmüştü o lanetli sokaklara.

...

Bir öğlen vakti Galata Köprüsü'ne geldi. Güçlükle yürüyordu. Amacı balıkçı teknelerinde pişirilen ve etrafa yayılan balık kokusu ile açlığını biraz olsun bastırmaktı. Zaman zaman böyle davrandığı oluyordu.

Etraf çok kalabalıktı. Ekmek arası balık yemeyeli yıllar olmuştu. Durup yere çömeldi. Etrafı izlemeye başladı. Yanındaki bankta oturan iki genç ellerinde ekmek arası balık yiyorlardı. Aralarındaki konuşmalarından öğrenci oldukları, şivelerinden de doğulu oldukları belli oluyordu.

Gençlerden biri arkadaşına:

-Ömer! Bu adamcağıza da bir dürüm ikram etsek mi acaba? Diye soruyordu. Arkadaşı:

-Sorsak iyi olur bence!

Sonra yumuşak bir sesle ve İstanbul ağzı ile Melih'e:

-Amca! Bir dürüm yaptırsak yer misiniz acaba?

Melih, soruyu duymuş ama utancından başını önüne eğmiş, cevap vermekten kaçınmıştı.

Bu sefer öteki genç:

-Amca! Bir dürüm yaptıralım! Beraber yeriz!

Melih yine cevap vermeyince, gençlerden biri kalktı balıkçıya doğru gitti. Az sonra ekmek arası balıkla geri döndü.

Dürümü Melih'e uzattı. Almak istemeyince de dürümü Melih'in kucağına bırakıverdi. Melih sesinin çıktığı kadar teşekkür edip dürümü aldı. Başladı ağır ağır yemeye. Dürümü henüz bitirmemişti ki, gençlerden biri merak edip sordu:

-Amca sen nerelisin? Kimin kimsen yok mu senin?

Yıllardır kimse ona bu soruyu sormamıştı. Buna benzer sorular karşısında yıllardır suskun olan dili bir iki laf etmeyi kabullenmişti artık. Ağzındaki lokmayı yuttuktan sonra:

-İstanbulluyum evlat!

-İyi de amca niye bu haldesiniz? Hiç iyi görünmüyorsunuz! Kimseniz yok mu sizin?

Melih:

-Yok! Hiç kimsem ve hiçbir şeyim yok evladım. Bir ben bir de İstanbul! Geçinip gidiyoruz. Peki, siz nerelisiniz evlatlar?

-Biz Urfalıyız amca. Urfa'nın içinden!

Melih bu cevap karşısında başını doğrultup gençlere pür dikkat bakmaya başladı. Şaşkınlıktan ne diyeceğini bilemiyordu. Gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Yüz çizgileri anında değişti. Bir müddet sustu. Bunun farkında olan gençlerden birisi:

-Hayrola amca ne oldu öyle? Birden bire renginiz değişti.

Melih ağlamaklı bir sesle:

-Demek Urfalısınız?

-Evet, amca Urfalıyız! Burada okuyoruz.

Melih'in başı dönmeye, gözleri kararmaya başladı. Eli ile göğsüne bastırdı. Elindeki yarım kalan dürümü yavaşça

taşın üzerine bıraktı. Kendini yıllar içerisinde hiç bu kadar kötü hissetmemişti. Toparlanmaya çalışıyordu. Sesi ve bedeni titriyordu. Konuşacak gücü kalmamıştı sanki. Gözü uzaklara odaklandı. Kendini bir anda Urfa'da buldu sanki. Gümrük Hanı, Haşimiye Çarşısı, Halkevi geldi aklına. Terzi Ahmet Köylü'yü hatırladı. Uray Oteli, Uray Sineması ve derken Neriman geldi gözlerinin önüne. Boğazı düğümlendi. Gençlerden birinin sesi ile kendine geldi:

-Amca! Daldınız! Kim bilir nerelere gittiniz?

Melih başını kaldırdı. Gençlere baktı. Hafif bir tebessümle:

-Doğru! Otuz yıl öncesine gittim evladım.

-Nasıl yani?

-Urfa'ya gittim! Gümrük Hanı'na gittim. Uray Oteli'nize, Uray Sinemanıza gittim. Terzi Ahmet Bey'e uğradım!

Gençler aldıkları bu cevaplar karşısında şaşırıp kalmışlardı:

-Amca siz nelerden bahsediyorsunuz? İstanbulluyum dediniz; ama siz herhalde Urfalısınız?

-Değilim! Değilim! İstanbulluyum.

-İyi de Urfa'yı çok iyi biliyorsunuz.

Bu defa gençlerden diğeri söze girdi:

-Amca! Gümrük Han, Haşimiye, Terzi Ahmet Bey tamam da Uray Oteli, Uray Sineması da ne ki? Neresi ki?

Melih titreyen ses tonu ile:

-Urfalıyım diyorsunuz, oteli, sinemayı tanımıyorsunuz! Hayret!

-Amca böyle bir otel ve sinema yok ki!

-Nasıl olur? Yıkıldı mı yoksa? Ben o otelin ve sinemanın tavanlarına, duvarlarına resimler yapmıştım. Hem de kaç ay boyunca çalışarak.

İki genç hayretle birbirlerinin yüzüne baktı. İkisi birden:

-Allah Allah! Amca yoksa siz belediye binasından, Türkmen Sineması'ndan mı bahsediyorsunuz?

-Bilmem! O otel belediyenin oteli idi. O sinemanın ismi de Uray Sineması'ydı. Yani o sinema da belediyenizin sinemasıydı.

Gençler hayretler içinde kalmışlardı,

-İyi de amca! Siz İstanbullu olduğunuzu söylüyorsunuz; oysa o sinemaya ve belediye binasına resimler yapan kişinin Rus casusu olduğu söylenir. Hatta onu Diyarbakır'da yakalamış, idam etmişler diye biliriz. Urfalılar hep böyle anlatır.

Melih, yıllardır omuzunda taşıdığı çantasını dizlerinin üzerine aldı. İçini karıştırmaya başladı. Bir deste fotoğraf çıkardı. Urfa'da kaldığını ispat etmek istercesine birkaç resmi bulup gençlere doğru uzattı. Gençlerden birisi bu resimlere baktığında hayretler içinde kaldı. Bu kareler Urfa'nın çeşitli açılardan çekilmiş resimleri idi. Aynzeliha ve Halil ür-Rahman'ın gölleri, Urfa kalesi, Mahmutoğlu kulesi, Uray sineması ve Uray Oteli'nin görüntüleri gençleri şaşırtmıştı. Melih fotoğrafları geri aldı ve yine çantasına yerleştirdi.

Melih yine daldı. Diyarbakır'ı düşündü. Casuslukla suçlandığı o uğursuz günleri hatırladı. İçinden, *"Demek ki o zamanlar casuslukla suçlandığımı Urfa bile duymuş! Öylece inanmışlar ha! Neriman da, Çındır Fatma da, hatta Ahmet Bey ağabeyim de buna inanmıştır."* Dedi.

Oturduğu yerden kalktı. Ayakta durmakta zorlanıyordu. Ağlamaya başladı. Sesinin tınısı kaybolmuştu. Duyulabilecek bir sesle:

-Eyvaaaaah! Eyvaaaah! Affet beni Neriman! Affet beni Ahmet Ağabey! Affedin beni Urfalılar! Sizi utandırdım. Sizi üzdüüüm! Üzdüüüüm!

-Amca neler söylüyorsun? Niçin ağlıyorsun? Niçin özür diliyorsun? Üzülmenin sebebi ne ola ki?

-Nasıl üzülmem! Nasıl feryat etmem! Demek bütün Urfa beni casus bildi ha! Hayır! Hayır! Ben casus falan değildim! Ben Melih'tim! Ben Melih Kardaş'tım! Ben ressam Melih Tuğcu'ydum.

Ayağa kalktı ve arkasını dönüp oradan uzaklaşmaya başladı.

Gençlerden birisi:

-Amca dur hele! Biraz daha konuşalım. Bari dürümünü al!

Melih durdu. Gençlere son bir kez baktı. Bütün gücünü toplayarak:

-Urfa'ya, Urfalılara, Samsat kapı mezarlığında yatan Zeliha'ya, reisiniz Ömer Bey'e, Terzi Ahmet Ağabey'ime, Gümrük Hanı'na selam söyleyin. Söyleyin Melih casus değilmiş! Söyleyin Melih alın yazısı kara, kapkara bir zavallıymış. Melih'i gördük. Melih'i öldüğü gün İstanbul'da gördük deyin! Dedi.

Sonra da ağır ağır yürüyerek oradan uzaklaştı ve kalabalığa karıştı…

– S O N –

1950'li yıllarda Urfa Belediye binası (Uray Oteli)

URAY OTELİ VE URAY SİNEMASI

1900'lü yıllarda Urfa'da hanların dışında elit tabakanın kalacağı herhangi bir otel yoktu. Dışarıdan gelen devlet ve hükümet adamları Urfa eşrafı tarafından karşılanır ve yine bu ailelerce evlerde misafir edilirdi. Bu da çok sıkıntılara sebep olmaktaydı. Urfalı misafirperverliğinden olsa gerek bu konuda birbirleri ile adeta yarış yaparlardı. Burada amaçlanan sadece gelen misafirleri memnun ettirmek ve Urfa'dan ayrılırken güzel anılarla ayrılmasını sağlamaktı.

Sonraki yıllarda (1903) Hacı Yusuf Kamil (Yetkin) tarafından Karakoyun Deresi üzerine muazzam bir köprü ve bu köprünün yanı sıra otel, han ve dükkânlar inşa edilmiştir. Dolaysıyla yapılan bu köprü sayesinde şehrin yani Karakoyun Deresi'nin kuzey yakası gelişmeye başlamıştır. 1920'lere kadar gelen misafirler artık Hacı Yusuf Kamil'in

otelinde konaklamaya başlamış. Nihayet 1917 yılında zamanın Belediye Başkanı Mustafa Hacıkamiloğlu, misafirlerin daha nezih bir ortamda konaklayabilecekleri otelin temelini atmış bilahare otelin yanına da modern bir tiyatro salonu yaptırmaya karar vermiştir. Hem belediyenin imkânları, hem de şehrin ileri gelenleri tarafından yapılan yardımlarla inşaat hızlı başlamış ancak ülkenin ve şehrin işgal edildiği yıllarda inşaat maalesef sekteye uğramış; tamamlanması birkaç yılı almıştır. 1923'de bitirilerek Uray Oteli (Belediye Oteli) ve Uray Tiyatrosu (Belediye Tiyatrosu) adı altında hizmete sokulmuştur. Uray Tiyatrosu 1930 yılında Uray Sineması olarak da hizmet vermeye başlamıştır. Uray Otelinin kapanış tarihi ise 1946'dır.

Bu muhteşem bina, 1946 yılından 1983 yılına kadar Belediye binası olarak hizmet vermiş aynı yıl dönemin Belediye başkanı tarafından yıkımına karar verilmiştir. Uray Sineması'nın ise her ne kadar dış mimarisine dokunulmamış olunsa da iç mimarisi tahrip edilmiş, duvarlarındaki ve tavanlarındaki o güzelim tarihi resimler kazıtılarak üzerleri alçı sıva ile kapatılmıştır.

1918 yılı Uray Oteli İnşaatı sürerken.

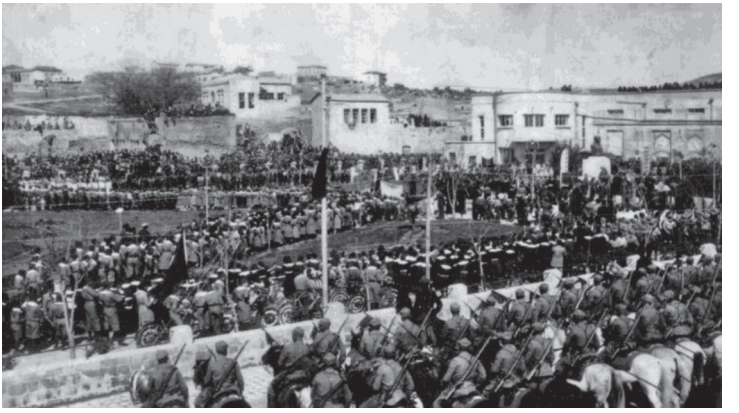

1940'lı yıllarda Uray Tiyatrosu (Sineması) önünde bir bayram kutlaması.

1950'li yıllarda Belediye Binası (Uray Oteli) ve bahçesindeki Atatürk büstü.

1980'li yıllarda Belediye Binası (Uray Oteli)

1950'li yıllarda Belediye Binası (Uray Oteli)

1960'lı yıllarda Uray Sineması, Uray Oteli ve bahçesindeki Atatürk büstü

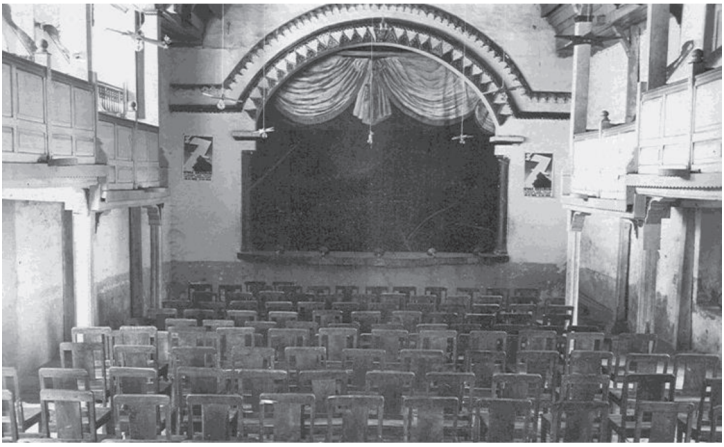

1940'lı yıllarda Urfa Halkevi Salonu

Roman kahramanının Uray Sineması'nın tavanlarına çizdiği resimlerden biri (A.Cihat Kürkçüoğlu Arşivi)

Roman kahramanının Uray Sineması'nın tavanlarına çizdiği resimlerden biri (A.Cihat Kürkçüoğlu Arşivi)

Roman kahramanının Uray Sineması'nın tavanlarına çizdiği resimlerden biri. (A.Cihat Kürkçüoğlu Arşivi)

1983 Yılında dönemin Belediye Başkanı tarafından yıkılan Uray Oteli'nin (Belediye Binası) son görüntülerinden.

1983 Yılında dönemin Belediye Başkanı tarafından yıkılan Uray Oteli'nin (Belediye Binası) son görüntülerinden.

TEŞEKKÜR

Romanın yazım sürecinde bilgilerine başvurduğum, Müslüm ÜLGEN, H.Yusuf SAVAŞ, Reşit KÖYLÜ ve Necdet KÖYLÜ'ye teşekkürler ederim.